Den uforbederlige bibliotekar
Niels Jensen

Hertha

Udgivet af A.P. Liunge. [Bind 1]-8, 1827-28.

Der er ikke foretaget nogen efterbehandling eller korrekturlæsning af OCR-resultatet.

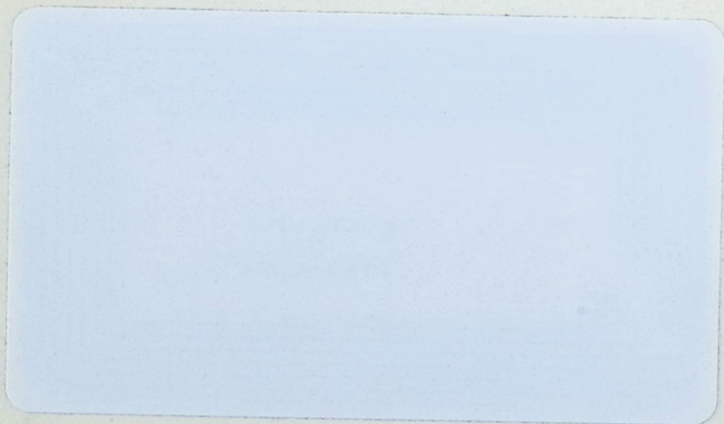
Udførlig indholdsfortegnelse på:

https://uforbederlig.dk/tidsskrifter/Hertha1827.htm

Skønlitterære bidrag indekseret på Dansk Forfatterleksikon:

https://danskforfatterleksikon.dk/1850p/p70087.htm

Udarbejdet 2024 af Niels Jensen

Hertha.

Et Maanedsskrift.

Udgivet
af
A. P. Liunge.

Anden Aargangs første Bind.

Kjøbenhavn.
Trykt hos og forlagt af Jacob Behrend.
1828.

Indhold.

Forklædningerne.

Original-Fortælling.

1. Kapitel.
Sneemanden.

Hr. Cancelliraad Dobil stod i Begyndelsen af Februar noget efter Middag i Vinduet hos sin Ven Overkrigscommissair Nogat; det var paa den sidstes smukke lille Herregaard ar de befandt sig. Vi faae siden maaskee Leilighed til at skildre den og have ret isinde, derved at vise vore Indsigter i Landvæsenet og vore Talenter til Landskabsmaleriet; men i Februar Maaned tage ingen af disse to Dele sig ret fordeelagtigt ud. Dobil og Nogat stode i Vinduet, medens Fru Nogat og Frøken Dobil sadde i Sofaen og vare fordybede i Huusholdningssager eller i Undersøgelser om Næstens Credit og Rygte. Begge Mændene vare meget muntre og forlystede sig ret, ved at see paa Nogats Datter Sara og Dobils Søn Joachim, der udenfor i Haven vare

isærd med at opreise en Sneemand; til Hielper ved dette Værk havde de den unge David, en Yngling paa omtrent tyve Aar.

„Siig mig dog engang,“ sagde Cancelliraaden og bøiede sig fortrolig hen til sin Ven, „hvem er denne hersens David?“ — „Ja, seer De,“ sagde Nogat betænksom, „det kan jeg paa min Ære ikke saa lige sige Dem. Synes Dem ikke godt om det unge Menneske?“ — — „Jo, det forstaaer sig,“ var Svaret; „ret en vakker Knøs; et levende godt Ansigt! Men jeg mener kun saa: hvor er han fra? af hvilken Herkomst?“ — „Det er just det jeg neppe selv veed,“ sagde Nogat og smilede; „vi faaer indtil videre at antage ham for en forklædt Prinds, som er betroet til min vise Omsorg, for ikke at fordærves ved at han selv og især ved at Andre vide hans Stand. Han kalder min Kone Tante, og følgelig af Høflighed mig ogsaa Onkel. Han skiændes idelig med alle Folkene og Naboerne; men vover jeg, at sige et ondt Ord til ham, saa kan jeg være vis paa, at Alle holde med ham.“

„Det er besynderligt!“ yttrede Dobil sig, halv fortrydelig over, at denne Hemmelighed ikke maatte betroes ham; formodentlig for at komme bort fra dette Emne, udbrød Nogat: „Nei, nu bliver det altfor galt! Nu sætter de paa min Ære en Næse paa Sneemanden, saa han kommer til at ligne min gode Nabo Kammerherren. Kom dog, min naadige Frøken! Det maa De endelig see. Den Næse tager sig fortræffelig ud mellem de to sorte Øine af Kul.“

Frøken Mathea Dobil reiste sig langsom, svøbte sig forsigtig ind, for at træde hen til de kolde Vinduer, satte sine Briller i Orden, men da hun omsider kom saa vidt at hun kunde see ud, begyndte hun desto hurtigere følgende Tale: „Men, Monfrere! hvad tænker Du dog paa? Vil Du saaledes lade Din Søn gaae og rage i Sneen? Kiender Du da ikke hans svage Helbred? Ja, Frue! det har han efter sin salig Moder; De kiendte hende jo nok, den Engel! Jeg tør vædde paa, at han nu er vaad paa Hænder og Fødder; giennemvaad, i dette Veir og paa denne Aarstid. Men, skal jeg da gaae ned, for at kalde paa ham. Monfrere! glemmer Du da reent Dine Pligter som Fader. Gud bevar's! Dit eneste Barn...“

Talen havde varet længere, dersom ikke Nogat, kied af den, havde lukket Vinduet op og kaldet paa de Unge. Forskrækkeligt flygtede Frøkenen for den kolde Luftstrøm, som ilede hende imøde. Hun fik sagt en heel Deel herom endnu før de Unge i fuld Fart kom ilende ind i Stuen. Bebreidelserne gik først ud over Joachim, men da han forsikkrede, at han slet ikke var vaad, saa blev Hr. Dobil anmodet om, at anstille de tilbørlige Undersøgelser; thi Frøkenens Nerver tillod ikke hende selv denne Forretning, da hun ikke kunde taale Lugten af den kolde Luft. Dobil giorde just ingen streng Undersøgelse, men forsikkrede, at Sønnen var ganske tør og lagde til: „Seer Du da ikke, hvor rødmosset og munter han seer ud; Drengen har sgu godt af at røre sig i det Frie.“

„Ja jeg veed jo nok," begyndte Frøkenen, „at det hører til den nye Theori, at Børnene skulle vænne sig til hvad det skal være; men det hører til de nye Hypotheser, som har sytten Undtagelser. Saaledes gaaer det i Pædagogik, Philosophi og Religion. Det hielper ikke, hierte Monfrere! at Du vil sige mig imod; Du veed jo, jeg har mit Hoved for mig selv. De maa dog tilstaae mig, min gode Frue! at Omstændighederne forandre Alting. Ja, seer Du det, Monfrere! Og jeg er vis paa, at Hr. Overkrigscommissairen er af min Mening, thi det er en fornuftig Mand."

Ja — gienmælede Dobil, og dette Ja—a var et fast antaget Svar hos ham, for om muligt derved at forkorte Frøkenens Tale. Lille Sara havde bragt hende nærmere Vinduet og pegede fornøiet paa den løierlige Figur, hun havde været med at opreise. Betragtningen af denne Figur bragde Frøkenens Tunge igien i Bevægelse. „Hvor er det dog muligt, at man kan finde Fornøielse i, at opstille saadan en Figur? De maa ikke tage mig det ilde op, lille Sara! men det vidner ikke for Deres gode Smag. I Konstens Værker kan kun det fuldkomne behage, og der er intet mindre taaleligt end et maadeligt Billede. Billedhuggeren maa frembringe noget mesterligt, eller finde sig i, at man ringeagter ham. Tag sig det til Eftertanke, min gode David! thi det er jo dog ham, som er Mester for det Hele. Jeg kan for min Død ikke lide disse Vanziringer af den menneskelige Figur; den burde man holde i Ære, ellers vanærer man sig selv. Kun Engellændere finde Behag i Karri=

katurer; men hvad er det ogsaa for Folk? Ja, Penge har de; de kan kiøbe al Verdens Malerier og Statyer; de kan betale og ruinere den klassiske Oldtids Ruiner, men see om dette pengestolte Folk nogensinde har frembragt en ordentlig Maler eller Billedhugger? Har jeg ikke Ret, gode Frue! Betragt engang ret denne Figur, uden Regel, uden Skiønhed, sammenhobet af den kolde Snee; hu, det gyser i mig, naar jeg seer hen paa den i Tusmørket. Nei, det er for galt! skinner der ikke Ild ud af dens Mund og Oine." — "Det er kun noget Trøskebrænde, de har sat op i den," anmærkede Dobil. "Ja det er virkelig slet ikke andet," lagde Fruen til.

"Ja jeg troer Dem gierne", vedblev Frøkenen, "men De maa dog tilstaae mig, at det giør Figuren endnu uhyggeligere: Det er, som sagt, at vanhellige den menneskelige Skikkelse. Og forestil Dem nu engang, kiære Venner! om denne Figur pludselig blev levende og bevægede sig henimod os. De vilde dog alle blive underlig tilmode. Hu, jeg drømmer vist om den inat!"

"Det har vel ingen Nød," meente Rogat. "Figuren, der er en god ærlig Sneemand, bliver nok, hvor den er." — "Ja men antag dog nu det Tilfælde," yttrede Frøkenen ivrig — — — men for ikke at komme til at antage noget Tilfælde, fandt Rogat for godt, at give sig et Ærinde ud af Stuen, og David fulgte med ham. De tilbageblevne maatte tære Resten af Frøken Matheas Forelæsning.

Lidt efter mødte Sara David udenfor paa Gangen, og da de aldrig kunde gaae tause forbi hinanden,

saa sagde hun: „Det skal vare en god Tid, inden jeg bygger Sneemand igien.“ — „Og hvorfor det?“ spurgte han. — „Jeg vil ikke høre paa Frøken Dobils Snak derom.“ — „Er det nu noget at bryde sig om.“ — „Ja, mig synes dog, der var noget i det, hun sagde.“ — „Ja vist var der noget i det, for der var Vaas i det.“ — „Fy, du er nu altid saa haard i dine Udtryk.“ — „Ja hun skal tilforladelig undgielde for sine Stikpiller om de slette Billedhuggere!“ — „Gaae nu bare ikke hen og giør gale Streger igien.“ — „Igien! Kæk, Kæk, Kæk!“ raabte han vrængende og flux var han borte.

Theevandet var alt snart fortæret, da man spurgte efter David; men ingen havde seet ham og han var intetsteds at finde. „Det unge Menneske,“ sagde Frøkenen, „burde jo dog lade Dem vide, hvor han gaaer hen.“ — „Det bryder jeg mig saamænd ikke om,“ var Fruens Svar; „han er saa gammel, at han nok kan tage sig selv iagt.“ — „Ja, forstaae mig ret, min Søde! han kan jo vel tage sig iagt for at han ikke brækker Arme og Been, men et ungt Menueske i hans Alder kan dog vel ikke tage sig iagt for slet Selskab. Jeg forsikkrer Dem, Bedste! at naar vor Joachim et Dieblik er borte fra mig, er jeg i den dødeligste Angest for, at Forførelses Gift skal blive udstrøet i det unge Hierte; og, Herre Gud! det unge Menneske har jo ingen anden Moder end mig.“ — „Jeg veed ikke,“ indvendte Fruen, „hvad Deres Bestemmelse er med Joachim, men da David er bestemt til Landmand, saa vilde det være en Besynderlighed, ganske at afholde ham fra Selskab

med de Mennesker, som han i Fremtiden egentlig skal have at bestille med. Desuden mener min Mand, at det ængstelige Opsyn slet ikke er gavnligt for unge Mennesker; det kan let giøre dem fiottede og mistænkelige; unge Mandfolk, mener han, bør see Verden, saaledes som den er, for at gjøre Forskiel paa Ondt og Godt, ellers kunde de let...."

"O ti stille, min Sødeste!" raabte Frøkenen, "jeg kan med al min Respect for Deres Forstandighed slet ikke dele Deres Anskuelser i denne Sag. De glemmer ganske, hvor farlige og forføriske Tider, vi leve i." — "Tillad mig, min Naadige," tog nu Nogat til Ords, "jeg kan slet ikke troe, at vore Tider ere mere farlige og forføreriske, end Tiderne før have været. Min gode David har Hoved og Hierte paa rette Sted, og vil nok vide, at vogte sig for al Uanstændighed; han søger ikke slette Selskaber og de slette Personer ere bange for ham; de holde sig nok i Skindet, naar han er tilstæde; og saaledes skal et ungt Menneske være; ellers hjelper det kun lidt, at passe paa dem; den Dyd, der nøie skal bevogtes, er neppe Bevogtningen værd. David er ikke bestemt til en Stuehelt; han skal med Forstandighed og Mod føre sig selv frem i Verden, og derfor bør han vænne sig til, at omgaaes alle Slags Folk og taale alle Slags Luft. Jeg frygter mindre for ham end for disse forkielede Drenge, der ere vante til ideligt Opsyn. Lad os føre dem sammen, hvor det gielder om Aandsnærværelse og Mod, om Færdighed og Forstandighed, saa vil Stuehelten præke eller skrige, men den anden vil

forstaae at handle og rædde. Det farligste ved vore Tider er nok det, at man giver sig formeget af med at styre; man har paataget sig det besværlige og unyttige Arbeide, at ville styre Meninger og Troe, og for at faae en Finger ind i Styrelsen, hænger man med Næsen og raaber paa Fare, giver sig en andægtig Mine og lover Raad imod Alt. Man skulde dog for længesiden have seet, at der styres bedst, hvor man mindst mærker til Styrelsen."

Det er uvist, hvor længe Nogat vilde blevet ved i denne sin Tale, naar hans Kone ikke havde givet ham et vist advarende Vink; dette anbragde hun altid, naar hendes Ægtefælle i hans Tale gik for langt fra den egentlige Text eller blev for nærgaaende; dette Vink fulgte han altid, fordi han havde Tillid til hendes Forstandighed, og hvem maatte ikke ønske alle Ægtemænd et saadant veiledende Vink? Vi behøve ikke, at anføre Frøken Matheas Svar, da det ikke indeholdt andet end en af de nu brugelige Beklagelser over Vantroen, og var nok saa uforstaaelig som nogen af dem. Ingen var mere kied af at høre paa det end Joachim, der ret var undselig over den Afhængighed, hvori hans Frøken Tante søgte at holde ham; men han maatte læmpe sig efter denne Tante, thi hans Fader havde giort ham opmærksom paa, at han efter hende kunde vente en betydelig Arv. Hendes overdrevne Omhu bar desuden Præg af inderlig Godhed, og han var nu i tyve Aar saa vant til at føie sig efter hende, at det aldrig faldt ham ind at sige imod, om endog hendes Bebreidelse eller For-

maning røbede Fordomme. Man vænner sig let til, at læmpe sig efter dem, der vise os godmodig Hengivenhed.

Joachim holdt meget af David, uagtet denne tit giorde sig lystig over hans Mangel paa Mod og Færdighed i Legemsøvelser; men han var ogsaa den første til at hielpe ham, naar han befandt sig i mindste virkelige Fare. Joachim befandt sig baade fornøiet og vel ved den Skøiteløben, den Omflakken til Jagt og Fiskeri, hvortil David anførte ham, ved de lystige Eventyr, som denne var Ophavsmand til; men just derfor var David slet ikke yndet af Tanten; vel fik hun kun lidet at vide derom, men selv dette lidet, udbragt ved ængstlig Spørgen, satte hende i dødelig Angst for den kiære Yndlings Liv og Lemmer. Hun havde desuden lagt den Plan, at hendes Joachim skulde giftes med Sara Dobil, og det forekom hende som kunde David blive en Hindring heri, og derfor havde hun idelig noget at udsætte paa ham.

Alting var nogenlunde igien i sin Orden; David havde igien indfundet sig, og havde fundet sit Thevand, uden at de Fremmede bleve det vaer. Lysene vare tændte, Spillebordet sat frem, og Nogat røgte meget peent af sin Pibe, for ikke at uleilige Frøkenen, der sad i dyb Anspændelse over en tvivlraadig Syvstik. Men ingen var i en piinligere Forfatning end Joachim, der nødtvungen maatte tage Deel i denne Familie-Boston, der baade af hans Tante og Fader var ledsaget med Gnaveri og Mukkeri. Sagde Joachim ikke Whist, saa fik han Skænd,

og sagde han Whist, saa spillede han galt; imedens han saaledes sad paa Pinebænken, drillede Sara og David ham, ved uformærkt at stikke eller knibe ham, eller ved at giøre Grimasser, for at faae ham til at lee. Fru Rogat forbarmede sig derfor undertiden over ham og tog hans Kort; men da kunde man ogsaa være vis paa, at han paa Øieblikket forsvandt med David, og ikke lod sig see igien, før Tanten havde i det mindste tre Gange spurgt efter ham.

Eet af disse heldige Øieblikke var just indtruffet for ham, og Tanten havde alt to Gange spurgt efter ham, da Sara, medens Kortet blev givet, spurgte: „Men hvad vilde nu Frøkenen sige, dersom Sneemanden virkelig lod sig see her i Stuen?" — „Ti stille, Barn! det er en absurd Idee, som jeg ikke gider tænke paa," sagde Frøkenen uvillig. — „Men Du har jo dog selv antaget Muligheden," sagde hendes Broder, der syntes at Svaret var vel haardt. — „Ja," erklærede Frøkenen med en selvtilfreds Mine, „De kan dog vel giøre Forskiel paa en Hypothes og en Categori?"

Denne Sætning var en af dem, som man i Frøkenens Omgangskreds lod ubesvarede, for ikke at indlade sig i den uendelige Uforstaaelighed. Dog Sara vedblev kiæk: „Men sæt nu det Tilfælde!" Frøkenen svarede: „Whist; jeg troer, at jeg har Raison. Tilfælde! hvor De dog snakker. Coeur er jo Trumf. Som sagt, jeg kan ikke lide den Forestilling. Ih Du min Himmel! har min Hr. Broder ikke engang Esset.

Jeg drømmer vist om den fæle Figur inat, og man burde af Delicatesse ikke snakke om sligt. Men hvad havde Du da at spille paa? Det har man for sin gode Villie; men det er da ikke mig der blev beet; jeg har mine Stik." — Broderen, der var en ivrig Spiller, vilde ikke give efter, men begyndte paa en vidtløftig Oplægning og Undersøgelse af Stikkene, som han havde taget hiem. Frøkenen lagde sig tilbage i Sædet, og kastede Dinene hen i en mørk Krog af Værelset, og — hvad saae hun der? — Sneemanden, skinbarlig, stiv og kold, med de sorte Dine og den lange Næse, vendte lige imod hende. Et Skrig forkyndte Selskabet den uventede Gjæsts Nærværelse, een loe, en anden skændte, men Alles Opmærksomhed blev snart henvendt paa Frøkenen, der laae i en dyb Besvimelse.

Sneemanden var forsvunden; man saae ikke David mere den Aften; Bostonen var tilende, og alle vare forstemte. "Den Spøg var virkelig for grov," knurrede Nogat, men kunde dog neppe bare sig for at lee. — "Har nogen seet Magen," sagde Sara, "at besvime fordi man seer en Sneemand!" — Men det kommer dog meget an paa, hvor man seer ham.

---

2. Kapitel.
Giengangeren.

Om anden Dagen var David reist bort til en af Nogats Frænder; da han efter en otte Dage kom

igien, havde ikke alene Dobils men ogsaa Sara forladt Gaarden. En gammel Huusholderske, som var en Fortrolig af hele Familien, rystede betænksom paa Hovedet, og sagde til David: „Hm! jeg havde dog troet, at Frøken Sara havde et godt Øie til ham!“ — „Saa!“ — „Ja! man har dog ogsaa Øine. Frøkenen græd saamænd, da hun skulde reise.“ — „Nei virkelig!“ — „Ja, han skal kun ikke tage sig den Sag saa let. Han veed dog vel, at den gamle Frøken har faaet et Mariase-Parti aftalt mellem sin Joachim og Frøkenen.“ — „Nei! Er det Alvor?“ — „Ja, skriv han det bag Øret! men hør, lille David! der er vist en Maar i Baggaarden, for Gæssene holdt et forfærdeligt Huus inat, og skulde Hønsene komme til Ulykke, saa var det blodene Synd.“ — „Ja, han skal faae en Ulykke!“ raabte David, og fløi afsted, for at skiule sine røde Kinder for Huusholdersken. Et Par Dage var han ogsaa i ondt Lune, men da hans Tante havde talet fornuftig med ham, slog han sig til Taals, sang, fløitede og fiasede ligesaa muntert, som før. I dette gode Lune ville vi forlade ham.

Landsbyen Dutlebøl havde en gammel Degn, som havde været nødt til at tage sin Afskeed, naar han ikke til al Lykke havde havt en Dattersøn, Claus Jeppesen, der som hans Substitut forsynede Menigheden med den Sang og Ringning, som den behøvede. Han giorde begge Dele saa godt, at Bønderne vare i Tvivl om, hvilket han giorde bedst. Det var en Løverdag Aften først i Juni Maaned, da be

meldte Dattersøn steeg ned af Kirketaarnet, efter at han havde ringet til Helligaften, og traf en ham ubekiendt Person siddende paa en Ligsteen. Hvem var denne Person? I hvilket Ærinde var han her? Det var ikke alene Nysgierrighed, men ogsaa Omhu for Byens og sin egen Sikkerhed, der drev ham til, at undersøge denne Sag nøiere. Forsættet havde han, men hvorledes skulde han udføre det? Personen var anstændig klædt, og havde slet ikke Udseende af en mistænkelig Lykkeridder, der staaer i slet Forstaaelse med Politiet; hans Mine syntes endog at byde Høflighed og tillige at indgyde Tillid; da Claus nu desuden var et ungt Menneske, der var noget undselig af sig, saa fandt han sig meget forlegen med, hvorledes han skulde begynde den Undersøgelse, hvortil han følte saa megen Lyst. Temmelig fiottet nærmede han sig altsaa til den Ubekiendte, og der begyndte følgende Samtale:

Claus. Det er et smukt Veir i Aften.

Ubek. Ja, det gaaer nok an.

Claus. Det er dog noget kiøligt saadan hen imod Aften.

Ubek. Kan nok være; men jeg er ikke kuldskier af mig.

Claus. Det er alt sildig; jeg har nu ringet til Helligaften.

Ubek. Ja det hørte jeg; det er en deilig Klokke, de har her i Kirken.

Claus. Det er det just; ja vist er det, naar man rigtig forstaaer at sætte den i Gang.

Ubek. Ja deri stikker det. Jeg havde ordentlig Lyst til at prøve paa, om jeg ikke kan ringe. Kunne vi ikke gaae op, og giøre en Prøve?

Claus. Nei det gaaer sgu ikke an; saa kommer hele Byen og Omegnen i Oprør, og troer at der er Ildebrand paa færde.

Ubek. Saa faae vi at lade det være denne Gang; men skulde vi en Aften træffe sammen igien, saa maae De virkelig tillade mig, at ringe for Dem; jeg har megen Lyst dertil.

Claus. Ja da kan De troe, at det er ikke saa let, som De maaskee bilder Dem ind. Der skal et et eget Sving til.

Ubek. Det troer jeg nok, men jeg har gode stærke Arme.

Claus. Det troer jeg gierne, men det kommer dog meget an paa Øvelsen. Jeg forsikkrer Dem, at de første Par Gange vilde Klokken slet ikke lystre mig, men min Bedstefader stod ved Siden af mig og raabte: træk! træk! saa Sveden sprang mig ud af Panden.

Ubek. Ja det kommer meget an paa, at have en god Læremester.

Claus. Det har jeg havt, for min Bedstefader har nu været Degn i halvtredsindstyve Aar, og har ingen Ting sparet paa min Underviisning og Opdragelse. Jeg er Seminarist med bedste Charakteer.

Ubek. Jeg gratulerer.

Claus. Og naar jeg ret betænker det, saa tør jeg slet ikke lade Dem ringe for mig, for Bedstefa-

der har sagt, at det man selv kan gjøre, skal man ikke lade Andre gjøre for sig, og desuden siger han, at Ringningen er en vigtig Sag, for den kalder Folk til Arbeide, til Hvile og til Bøn. Den udgiør, siger han, en væsentlig Deel af Kristendommen, thi Jøderne, Tyrker og andre Hedninger forstaae sig slet ikke paa Ringning.

Ubek. Jeg forsikkrer Dem, at jeg er saa god en Kristen, at De frit kan lade mig ringe for Dem.

Claus. Men Nogen, siger han, skulle ringe, og Andre skulle lade ringe for sig; det er saaledes engang i Tingenes Orden, siger han.

Ubek. De kan jo ikke vide, om jeg just har et medfødt Talent til at være Ringer; det vilde jeg gierne prøve.

Claus. Det kommer slet ikke an paa medfødt Talent. I alle Ting er Methoden det vigtigste; det har jeg lært, og det lader jeg mig ikke afdisputere.

Ubek. Det har jeg heller ikke isinde; dertil har jeg for megen Agtelse for Dem og Deres Bedstefader. Men hvorledes kan den gamle Mand komme tilrette med Præsten?

Claus. Ja, det er imellem det Hede og det Kolde, for seer De, Præsten er af disse nye, som præker om Oplysning, Philosophi og Fornuft; Bedstefader derimod holder strix paa den gamle Tro, og der er mange af Bønderne, som fortryde paa, at den Gamle nu aldrig maa faae Lov til at præke.

Ubek. Men hvad Parti er De egentlig af?

Claus. Jeg veed sommetider ikke selv, hvem jeg skal holde med, for, seer De, Bedstefader har samlet sig en lille Kapital, og ham skal jeg arve, og Herregud! man er sig jo dog selv nærmest. Men egentlig synes mig dog, eftersom jeg har lært, at Præsten har Ret, og desuden er der en anden Aarsag, hvorfor jeg nødig vilde lægge mig ud med ham.

Ubek. Naa! Og den er?

Claus. Der er, seer De, for nogen Tid siden kommen en Jomfru hos Præsten af hans Familie; hendes Fader skal rigtignok eie en Herregaard, men naar jeg nu arver min Bedstefaders Embede og hans Kapitaler, saa tør jeg nok sige, at den, der har det, som klinger, faaer nok den, som springer. De kan slet ikke forestille Dem, hvad det er for en deilig Pige; jeg troer, hun hedder Jomfru Nogat, og hun kan godt lide mig; hun leer og fjaser med mig, hver Gang jeg kommer der.

Ubek. Saa! De har altsaa et godt Die til Jomfruen eller Frøkenen, hvad man skal kalde hende.

Claus. O, naar hun er tilstæde, kan jeg ikke have Dine nok. Men synes De ikke, at det Parti nok kunde lade sig giøre.

Ubek. Meget godt! Men dog vil jeg give Dem et venskabeligt Raad. De skulde tage Landmaaler-Examen eller blive Jurist. De har jo et godt Hoved, og kan lære hvad det skal være; det kan jeg baade see og høre paa Dem. Derved kunde De blive til

Noget, og en Herremands Datter, er det dog ikke sagt, vil tage tiltakke med, at være Degnemadamme.

Claus. Mener De det? Ja der er noget i det De siger. Og saa vil jeg lade mig kalde Hr. Ipsen, thi dette Jeppesen klinger dog saa bondeagtigt.

Ubek. De har jo ogsaa Smag. Jeg opdager flere og flere gode Egenskaber hos Dem. Ja, De kan gierne lade Dem kalde Ipsenhielm, om De saa behager.

Claus. Gaaer det ogsaa an?

Ubek. Meget godt! De behøver blot at paastaae, at en af deres Forfædre har smeddet Hielme, saa er der ingen der nægter Dem det Navn. Skulde De trænge til nogen Bistand i den Sag, saa er jeg til deres Tjeneste, for jeg er Antiqvarius. Skulde Alting slaae feil, saa kan De jo igien gribe til Klokkestrengen.

Claus. Det kunde jeg da, men Ulykken er, at gamle Bedstefader maa døe, inden jeg tør tænke paa, at udføre nogen af disse store Planer. Jeg er Dem meget forbunden for deres venskabelige Raad. Hvem har jeg den Ære at tale med? De sagde, at De var?

Ubek. En Antiqvarius.

Claus. En Anti— tillad mig det Spørgsmaal: hvad befatter De Dem egentlig med?

Ubek. Slet ikke med Noget, som andre Mennesker bryde sig om. Seer De, en Antiqvarius befatter sig kun med det Forbigangne, og slet ikke med

det Nærværende og Tilkommende. Jeg for min Person reiser omkring, for at opsøge og undersøge gamle Gravhøie, høre Eventyr og Folkesagn. De kan vist fortælle mig saadan Noget, jo galere, jo bedre.

Claus. Ja Hillemænd! der falder mig strax noget ind om Kirken her. Der skal engang have levet en mægtig Herre her i Egnen, som man kaldte Grev Robert. Han skal engang have havt sit Slot der —

Ubek. Sin Borg, vil De sige.

Claus. Ja Borg eller Slot, som De behager; men De maa ikke falde mig i Talen, for saa kommer jeg reent ud af Sammenhængen. Nu, denne Grev Robert havde sin Borg derhenne paa Høien, Vesten for Byen. Han skal have været en streng Herre, som begik mange Voldsomheder, og sparede hverken Folks Liv eller Formue. Tilsidst gik han dog i sig selv, og som Bod blev der paalagt ham, at han skulde bygge denne Kirke og sætte et høit Spir paa den. Kirken fik han da færdig, men inden han fik begyndt paa Spiret, saa kom der en anden Herre og slog ham ihiel. Det maa have været forfærdelige Tider at leve i. Nu kan man undertiden see denne Grev Robert at vandre her omkring, da han ingen Ro har i sin Grav, før der bliver sat et Spir paa Kirken. Jeg har rigtignok aldrig seet ham, og De kan jo nok begribe, at jeg er for oplyst, til at troe noget af den Historie.

Ubek. De kan jo dog ikke vide, om der ikke er noget sandt deri?

Claus. Sandt? Nei, en Aand kan ikke blive synlig for legemlige Dine.

Ubek. Kan De bevise det?

Claus. Ja, det kan jeg godt, naar De vil gaae hiem med mig og jeg maa tage et Par af mine Bøger til Hielp. Men det begynder at blive mørkt.

Ubek. De troer virkelig ikke selv, hvad De paastaaer, ellers vilde De ikke behøve Bøger, til at bevise det. Hvad gielder desuden Bøger? Jeg kan vise dem ligesaa mange, hvori der paastaaes, at Mennesker kunne see Aander. De troer dog vist paa Bibelen; ja det kan jeg see paa Dem, at De er for god til at lade Dem henrive af Tidernes Vantro, der smykker sig med Fornuftens Rangler, iører sig Oplysningens brogede Bram og leger Blindebuk med Philosophiens Tørklæde for Dinene. Jeg har fattet Godhed for Dem, og vil advare, beskytte Dem imod Vantroens fordømmelige Vildfarelser.

Claus. Takker ærbødigst. Men skulle vi ikke gaae hiem til Bedstefader; han gaaer nu snart i Seng.

Ubek. Lad os bie et Dieblik endnu. Aftenen er saa smuk og jeg befinder mig vel i Deres behagelige Selskab. Jeg vil gierne tilstaae Dem, at ikke alle Mennesker kunne see Aander; dertil hører visse indre Organer, som kun de Fuldkomnere fødes med, og saadan en Person maa just være født i det Mo-

ment, da Ecliptikens Nadir culminerer i Hypotenusens Azimuth. Forstaaer De mig?

Claus. Ja fuldkomment! Men . . .

Ubek. Unge Ven! Du er en af de Udvalgte. Naar jeg nu udtrykkelig viser Dig en Aand, saa kan Du jo dog ikke vantro benægte Muligheden af at see Aanden. Tag Dig iagt for, at Du, haabefulde Mand! ikke benægter hvad Du seer. Beviset har Du for Dine Øine, thi jeg er Grev Robert.

Claus. Saa! underdanige Tiener! Jeg — men..

Ubek. Og jeg har udvalgt Dig til, at Du af Din Bedstefaders Kapital skal sætte mig et Spir paa denne min Kirke.

Den Ubekiendte havde under de sidste Ord reist sig langsom op; hans Figur syntes i Skumringen saa høi, hans Øine saa skinnende, hans Aasyn saa blegt, hans Stemme saa huul, at Claus med sin Tunge ikke kunde frembringe nogen Lyd, der lader sig betegne ved Sammensætningen af de 26 Bogstaver. Baglends søgte han at fierne sig fra det grevelige Gespenst i al Høflighed, men det var som havde de Døde lagt Raad op imod ham, thi med sit Gravkors tog en gammel Kone ham om Fødderne, saa at han styrtede ned saa lang han var. Frygten gav ham en Kats Smidighed; han rullede sig et Stykke frem, vendte Næsen bort fra alle Døde, rendte ud af Kirkegaarden og foer ind i Præstegaarden som det nærmeste Fristed.

Her kom han meget ubeleiligt og blev modtaget meget uvenligt, thi Præsten sad just i meget stille og

spændt Betænkning over et Emne, der var ham af megen Vigtighed. Dette var en ny Rottefælde, som han havde faaet opstillet, og af hvilken han lovede sig en udmærket Virkning, da han havde forbuden enhver Larm i Huset. Han modtog derfor Claus med en saa høi og drøi Hilsen, at vist hans anathematiske Veltalenhed vilde have giort et stort Indtryk, dersom ikke Frygt for de Døde havde betaget Claus al Følelse for anden Frygt.

Grev Robert, Philosophien, Kirkespiret, Aanderne, Ekliptiken, Bedstefaders Kapital, Oplysningen, Greven . . . alle disse Ord fløi i en saa besynderlig Uorden ud fra Claus Jeppesens Læber, at Præsten tilsidst troede, han var gaaet fra Forstanden. Alle disse Udraab bleve mindre afbrudte end forhøiede ved de Repliker: Sludder! Fæ! Vaas! gaae Fanden i Vold! Heraf opstod en Samtale, som var høi nok, til at kalde en Deel Folk sammen, men ikke tydelig nok, til at forstaaes af dem. Imidlertid blev dog Præsten tilsidst saa koldsindig, at han kunde forstaae, der maatte være Noget at see. I det Haab altsaa, dog i det mindste at faae en levende Greve at see, forføiede han sig ud af Porten, og hele Selskabet fulgte ham.

Man saae sig omkring paa Gaden, man gik ind paa Kirkegaarden, rundt om Kirken, men der var ikke det mindste Spor af nogen Greve at see. Hundene giøede, Folkene gloede, nogle loe, men de fleste bleve ængstlige, thi de kiendte nok til Sagnet om Grev Robert, og det manglede ikke paa gamle Folk, som før havde seet ham.

Claus fortalte; han viste paa Stedet, hvor Greven havde staaet, men denne havde ikke efterladt det mindste Tegn paa sin Nærværelse. Bulmeurten og Skarntyden stod der, som havde ingen Fod berørt dem. Over al denne Spørgen, Beseen, Fortællen og Forundring var næsten en Time hengaaet, og da Præsten kom ind, forestillede Sara Nogat ham sin kiere Fætter David Nullov, der alt var i en fortrolig Samtale med Præstekonen. Præsten modtog ham med en vis mistænkelig og kold Høflighed, der fast opirrer mere end virkelig Fornærmelse. Al den godmodige Munterhed, hvormed David virk-lig opmuntrede den øvrige Familie, virkede ligesaa lidet paa ham, som en kristelig Præken paa en Gnier.

Sagen var denne: Præsten Hr. Vabo var i Familie med Cancellieraad Dobil, og havde altid været en fortrolig Ven af hans Søster, Frøken Mathea; det var derfor blevet Hr. Vabo overdraget, i nogen Tid at modtage Sara Nogat i sit Huus, og der holde hende i en Art Forvaring, saa at hun ingen Omgang, enten mundtlig eller skriftlig, holdt med den farlige David. Hans Velærværdighed havde nu her paataget sig et Hverv, som langt oversteeg hans Kræfter; det saae han nu, og det ærgrede ham.

Han kunde slet ikke begribe, var hans Yttring, hvorledes den unge Hr. Nogat var kommen ind i Præstegaarden, thi han maatte jo dog være kommen ind ad Porten, og Veien til den gik lige tæt forbi Kirkegaarden, hvor Præsten hele Tiden havde opholdt sig; men

David kunde naturligviis ikke indlade sig i alle de mulige Aarsager, hvorfor han maaskee ikke var bleven seet; ogsaa kunde man jo ansee det for sandsynligt, at Præsten, idet han søgte efter Grev Roberts Gienganger, i Mørkningen ikke var bleven den Indpasserede vaer. David maatte rigtignok tilstaae, at han havde seet en Flok Mennesker stimle ind paa Kirkegaarden, men han havde fundet det upassende, at blande sig i en Sag, som han jo maatte formode, ikke vedkom ham. Havde han derimod vidst, lagde han til, at der var en Gienganger at see, saa skulde ingen Ting have afholdt ham fra, at blande sig i Hoben. Der var, svarede Præsten gnaven, jo ingen Gienganger at see; det var kun den dumme Claus Jeppesen der havde Syner.— „Men hvad giorde De da saa længe inde paa Kirkegaarden?" spurgte Sara drillende. — „Ih, man bør jo dog," var Svaret, „overbevise Folkene om, at slige Syner er Galskab og Overtro."

Præstens Kone, der i Sagen angaaende Sara, som i flere Sager, ikke var sin Mands Fortrolige, forsikkrede, at den unge Hr. Rogat var kommen ganske ordentlig ind giennem Døren; og Sara lagde bekræftende til: at han vist ikke var kommen giennem Skorstenen. „Ja hvem kan vide det," mumlede Præsten i Skiægget, „naar man har Gedden i Huset, saa har man Bukken paa Taget." Nær havde han spurgt: hvad den unge Herre egentlig vilde her? — men dog syntes ham dette for grovt, og af Undseelse for Fruentimmerne holdt han dette Spørgsmaal tilbage. Han

holdt flittigt Øie med de Unge, og den mistænkelige Gjæst blev indlogeret i et afsides Kammer ovre i Gaarden, hvorefter alle Dørre bleve vel lukkede og laasede.

Dagen efter, som var en Søndag, kunde David ikke undslaae sig for, at følge med i Kirken, og han gik villig derhen, da Sara fulgte med. Før Tjenesten var begyndt, kom Claus, der havde opskrevet Psalmerne, ganske beængstet hen til Præsten, og fortalte ham: at Grev Robert var i Kirken. — „Nei, nu bliver det for galt", sagte Præsten i Vrede, „har han Syner ved høi lys Dag?" — „Men der staaer han jo lys levende for mine Øine, og fiaser og leer med Deres Kone og Jomfru Sara. Betænk dog, hvad De siger! jeg er jo dog ikke ganske tabt bag af en Vogn. Det er den selv samme . . ." Præsten blev nu opmærksom, og svarede den arme Claus med en vis venlig Fortrolighed. „Er det ham? Ja, seer man det! det er et ungt Menneske, en Laps, en Snushane, der har os begge til Nar. Tys! tal ikke om det, for saa bliver han kun desto mere til Latter. Saasnart jeg kommer hiem fra Anneret, skal jeg nøiere undersøge den Sag.

Saavel Hovedsognet som Anneret kunde nok mærke paa Præsten, at han i Dag havde andre Ting i sit Hoved end Prækenen; men da han omsider kom hiem, var den unge Person borte; han havde ikke længer villet opholde sig i et Huus, hvis Vært viste sig saa uvenlig imod ham. Desuden var hans Ærinde jo udrettet; han havde seet Sara og talet

med hende. I næste Landsby besteeg han sin Hest, ilede hiem, og fortalte i Fortrolighed sin kiere Tante om sit hele Tog. Med et advarende Smiil sagde hun: du kommer vist engang galt fra dine Streger; men han meente, at det havde ingen Nød.

---

3. Kapitel.

Biørnen.

Frøken Dobil havde faaet Fru Nogat til, at lade som hun troede: det var ikke godt, ikke passende, det kunde være farligt, at Sara befandt sig i samme Huus som David. Nu kunde man jo have flyttet David, men det vilde hans Tante ikke, og følgelig maatte Sara, hendes egen Datter, flyttes. Fru Nogat havde nu sine Grunde, hvorfor hun just ikke gierne saae, at Sara opholdt sig hos Dobils. Hun ansaae det vist ikke for farligt, men Frøken Dobil maatte tilstaae hende, at det var ligesaa upassende, at Sara boede under Tag med Joachim som med David; derfor var hun nu kommen i Huset hos Pastor Vabo.

Sara brød sig kun lidt om Frøken Dobils Planer, og vidste slet ikke, hvorfor hun var her, saalidt som hvorfor den gamle Frøken en Dag kom kiørende og fortalte: at nu havde hendes kiere Joachim be-

gyndt sin Udenlandsreise, og nu skulde Sara i nogen Tid staae under hendes kierlige Omsorg. Pigen fattede nu Sammenhængen, og smilede ad al denne Omsorg. Saa meget var der imidlertid ved denne Sag, at hos Dobils kunde David slet ikke besøge Sara; thi Frøken Mathea havde fattet et meget bittert Nag til Sneemanden, som hun kaldte ham, og hendes Broder Cancelliraaden maatte for Huusfredens Skyld vise sig meget vred paa ham, saa at han ikke kunde komme til Dobils, uden at udsætte sig for aabenbare Grovheder.

Det er imidlertid uvist, om ikke David desuagtet havde vovet det, naar ikke hans Tante havde bedet ham om, at lade det være, for at undgaae alle haarde Scener, der kunde giøre en ubehagelig Opsigt. Tantens Bøn var for David en Befaling.

Sara Nogat var, som sagt, kommen i Huset hos Dobils, da Cancelliraaden en Dag sad fordybet i Beregning over, hvorlænge endnu Gibraltar kunde holde sig. Thi vi maae gribe denne Leilighed, for at underrette Læseren om, at disse mærkværdige Tildragelser, som vi her fortælle, foregik under den Nordamerikanske Krig. Frøken Mathea havde taget Americanernes Parti, ikke fordi hun skiønnede det mindste om den Sag, for hvilken de fægtede, men fordi Franskmændene holdt med dem. Det var egentlig det eneste Punkt, hvori hendes Broder vovede, ret at være af en anden Mening, end hun: han holdt med Engellænderne, fordi — ja det var ikke ret tydeligt for

ham selv — fordi maaskee Engelland syntes dengang at være een imod fire. Rodney og Elliot vare hans Helte. Til Lykke for dem behøvede de ikke hans Bistand, for at grunde deres Berømmelse, som han modig forsvarede mod sin Søster, der holdt med Paul Jones.

Cancelliraaden blev forstyrret i sin Beregning, da en Tiener traadte ind, og spurgte: om Herren ikke behagede at see Biørnen? — „Hils Hr. Biørn," var Svaret, „at jeg ikke har Tid til at tale med ham idag. Hent mig de Landkort, der ligger i Spisestuen, og see at faae Hr. Biørn til at gaae bort idetmindste paa en Times Tid." — „Nei, Herre! det er ikke Birkeskriveren, men en ordentlig firbenet Biørn, der er at see." — „Lad dem gaae Fanden i Vold de Landløbere med deres Biørne!" raabte Herren vred. „Jeg gider ikke seet en Biørn; hvor let kan ikke saadant et Dyr slippe løst og giøre stor Skade." — Nu tog Frøken Mathea Ordet: „Men, Monfrere! det har man jo dog aldrig hørt. Jeg holder nok af, at see disse vilde Dyr, som man trækker omkring med; det viser os dog paa en øiensynlig Maade Menneskets Herredømme over de vilde Bæster.

Sara, som gierne saae enhver Begivenhed, der afbrød den landlige Eensformighed, raabte: „Ja, Hr. Cancelliraad! Biørnen maae vi endelig see! De veed jo nok, hvad Nordmanden siger, at Biørnen har syv Mænds Styrke og tre Mænds Forstand. Det faaer vi nu at see." — Dobil svarede vranten: „Styrke og

Forstand! Gid Du bare ikke maa faae Leilighed til, at prøve nogen af Delene!" — "Men der pleier jo, at være Abekatte med?" spurgte Sara. — "Nei," svarede Tieneren, "jeg saae ingen; men naar de har den Ære at presentere sig for Herskabet, saa kommer maaskee Abekattene frem med." — "Ja Biørnen maae vi rigtig have at see!" sagde Frøken Mathea; og dermed var Sagen afgiort.

Biørnen var der imidlertid endnu ikke, og man maatte vente over en Time paa dens Ankomst fra nærmeste Landsby, hvor Tieneren havde seet den paa sit Giennemridt. Dobil havde af Angst for de svømmende Batterier alt glemt baade Biørnen og sin Søster, da Hundenes Giøen og Folkenes Sammenstimlen omsider bebudede dens Ankomst. Den laae meget stille paa en Bondevogn, hvorpaa dens Ledsager og hans Medhielper sad. Biørnetrækkeren advarede ved Ankomsten strax om, at alle Hundene maatte bindes, og skaffes tilside, da Biørnen, som i sig selv var det godmodigste Dyr af Verden, ellers let vilde blive ustyrlig.

Det var en Fornøielse at see paa, hvor net Biørnen dandsede, og det lod som dens Styrer behandlede den med megen Tillid, da han stedse holdt den i slappet Reeb; dog advarede han Alle fra, at nærme sig til den, og især tillod han ikke, at Tienestefolkene, som de ved slige Leiligheder pleier, rakte den Fødevarer eller endog raat Kiød. I et Sprog, som hverken lignede Polsk, Tydsk eller Dansk, da det havde lidt af

dem alle, forsikkrede han: at ingen uden en reen Jomfru torde nærme sig til Dyret og klappe det. Et Par Malkepiger, der tillidsfulde kom og udstrakte Hænderne, bragte Dyret i en gruelig Bevægelse, og det opvakte en forfærdelig Latter hos alle Tilskuerne. Alle Pigerne paastode, at det var et forhexet Bæst, eller at Styreren var en Gavtyv. Da derimod Sara vovede sig hen til Biørnen, viste den sig ganske tam og ydmyg, lod sig klappe og brummede kielent. Hun forsikkrede Frøken Mathea, at det var det sagtmodigste Dyr af Verden, der nok vidste, hvilke Folk det skulde vise sig høflig imod; men Frøkenen kunde desuagtet ikke overtale sig til, at nærme sig eller berøre det laadne Bæst.

Cancelliraaden var forsigtig nok, til at holde sig i Afstand, og hørte derfor ikke, da en af Karlene giorde den Bemærkning: at denne Biørn saae meget penere og nettere ud end den, han havde seet i Bondebyen; men en af hans Medtienere giorde ham strax den Indvending: at Biørnetrækkeren jo vel havde flinket Dyret op, naar det skulde vises for Herskabet. Dette fandt Lømmelen meget rimeligt og taug.

Fløitespilleren, der ledsagede og opmuntrede Biørnens Dands, lod til at være meget ung og lystig. Han verlede Dickast med hele det qvindelige Personale, giorde Grimasser for dem Alle, smidskede for de Yngre, og indhøstede ikke alene Latter, men meget Behag; kun beklagede man, at han ikke kunde snakke Andet end Polsk. For Frøken Mathea bukkede han saa

ærbødigt, lagde den ene Haand paa Hiertet og den anden paa Hovedet, idet han fremsagde sine uforstaaelige Ord, saa at hun meget beklagede, at hun ikke forstod ham, dette artige Menneske. Da han tiltalede Sara, gav hun et lille Skrig, hvori der blandede sig Forundring og Skræk; Frøkenen fandt det meget forunderligt og barnagtigt, at blive bange for Ord, som man slet ikke forstaaer; og Sara tilstod hende, at hun maatte lee over sin egen Barnagtighed. Hun stræbte derfor ogsaa efter at aflægge den og tilsidst syntes det som at Fløitespilleren ikke hellere talede til nogen end til Sara, og hun hørte saa opmærksom paa ham, at man næsten skulde troe, hun forstod ham. — Cancelliraaden sagde vranten: „Hvor kan Du nu finde Behag i denne Sludder af en Landløber og Harleqvin?“ — „Ak, til en Forandring kan det nok more, at høre Sludder, som man slet ikke forstaaer.“ Til dette Svar af Sara lagde Frøkenen: „Monfrere kan jo dog nok begribe, at den søde Glut ikke kan finde synderlig Behag i Landløbere og Bastarder.“ — Her blev Samtalen afbrudt ved et forfærdeligt Brøl af Biørnen, der endog forskrækkede Fløitespilleren.

Dandsen var forbi, Biørnetrækkeren havde faaet sin Betaling, som han modtog med megen Tak, og var kiørt for en halv Time siden, da Birkedommer Lovknæk kom kiørende i fuld Fart, og spurgte efter Landløberne; han tog tiltakke med nogle Glas Viin, snakkede meget og høit om sin Embedsiver, og kom

tilsidst ind i Politiken, hvori Sara mod sin Sædvane idag tog Deel. Man maatte troe Biørnen og dens Følge langt borte, da en Pige meldte, at den Polske Fløitespiller listede sig omkring i Haven.

Dobil og Lovknæk vare enige om, at ham maatte de have fat paa. Saasnart Fløitespilleren mærkede, at han var seet, fremstillede han sig meget villig, og paa det Spørgsmaal: hvad han vilde her? svarede han ved Tegn: at han havde tabt et Stykke af sin Fløite og søgte efter det. — „Hvor Pokker skulde det være kommet i Haven?" raabte Dobil, „der var Biørneslænget jo slet ikke; men saaledes er det med det Pagas; det lister sig omkring om Dagen, for at udsee sig Leilighed til Natten. Det er en Skam for Justitien, at man skal være udsat for saadanne Folk." — „Men Mennesket kan jo være faret vild," indvendte Sara. — „Faret vild! Nei," sagde Lovknæk, „slige Folk fare ikke vild. Vi skal nok komme efter Sandheden." Manden var bleven fortrydelig over Udfaldet mod Justitien. Myndig tilraabte han Fløitespilleren: „Hvem er han?" men Deponenten gloede taus paa ham. Han blev giort opmærksom paa, at Personen slet ikke forstod Dansk.

Ærgerlig over denne Standsning i hans Retfærdigheds Udøvelse, udbrød han: „Hvas Teufel, kan er nikt spreken? Hveis er, daß er soll weisen Respekt for das Gerikt!" Deponenten svarede meget frimodig: „Stoki banno paloska."

„Hvas ist das for ein Kragemaal? Ik sol dich nok zu Bekentnis bringen. Hveis Du, das ich kan lassen Dich hautflechten.“

Svaret var ligesaa frimodigt: „Baska vertalgo.“ Det er uvist, om det var Medynk over Birkedommerens Tysk eller Deponentens Fare, der bragde Frøken Mathea, til at tage Fløitespillerens Parti, i det hun forestillede Hr. Lovknæk, at man umuligt kunde fordre Svar af en Person paa Spørgsmaale, som han ikke forstod. Men Lovknæk paastod, at naar Knægten først havde siddet et halvt Aar i Hullet, saa lærte han nok Dansk. Han yttrede tillige, at det var en stor Feil ved de nye Herregaarde, at der ikke var nogen rigtig Taarnkielder ved dem. Sara vovede den Yttring: at efter hendes Mening var jo dog Torturen afskaffet; men Lovknæk paastod, at en retskaffen Retsbetient nok maatte vide, at hielpe sig alligevel.

Fløitespilleren stod virkelig Fare for, at prøve Torturens Paamindelser, da Forvalteren paa Gaarden hvidskede til Lovknæk: at Deponenten havde en særdeles Lighed med den unge Skriver hos Amtsforvalteren. Jeg husker ikke, lagde han til, hvad han hedder; men han skal være fra Kierteminde. Lovknæk meente, at denne Formodning var ganske ugrundet, og at Fløitenisten slet ikke havde noget Fynsk Physiognomi. Forvalteren fandt det imidlertid besynderligt, at to Mennesker saa ganske kunde ligne hinanden, og var saa fornuftig, at give det Raad, at man

skulde tage Polakken med sig, og derved søge, at finde Biørnetrækkeren.

Sara havde meget imod dette Raad, men uagtet alle hendes Indvendinger blev det dog fulgt. Lidt fra Gaarden var en saa kaldet polsk Jøde saa uheldig at møde dem, og begge meente, at han dog maatte forstaae Polakken; men ved Confronteringen af begge Personer, kom man ikke videre, og Jøden undskyldte sig med, at han var født i Hannover og aldrig havde seet Polen. Fløitespillerens Sprog var ham aldeles uforstaaeligt, men da begges Tale var Lovknæk fremmed, saa meente han, at de begge vare to Gavtyve, som stode i Ledtog sammen, og at det følgelig var bedst, at anholde Jøden med. Forvalteren fandt, at det vel kunde være muligt, men at det dog var altfor resikeerligt, paa den Formodning at anholde Jøden.

Der kunde, meente Lovknæk, ingen Risico være derved, thi Embedsiver undskylder Alting; og man var alt ved, at tage Jøden med samt hans Kramkiste op paa Vognen, trods alle hans Indvendinger og Beklagelser, da just Baron Tolvits kom ridende. Den unge Herre blev hilset med megen Ærbødighed af Justitiens Udsendte; han sagde god for Jøden, som han kiendte meget godt; tillige fortalte han dem, at han havde mødt Biørnetrækkeren, som var i megen Betryk, fordi hans Biørn var løbet fra ham.

Denne Efterretning syntes meget at kiølne Birkedommerens Embedsiver; han foreslog, strax at kiøer

tilbage, for jo før jo heller at komme indenfor faste Vægge, men Forvalteren, som just heller ikke fandt sig glædet ved denne Efterretning, paastod, at man dog for Skams Skyld burde fortsætte Reisen, og hvad vilde hans Herskab sige, naar de kom tilbage og havde Intet udrettet. Kudsken var heller ikke vel tilmode, men Baronen trøstede dem alle med, at han vilde ledsage dem.

Hvert Dieblik giorde de Kjørende lange Halse, de saae til høire og venstre, frem og tilbage, og ei sielden foer en kold Gysen giennem dem, naar Skyggen af en Elletrunte laante for dem Formen af en Biørn. Baronen höldt sig som tro Ledsager tet til dem, og fortalte dem meget om Biørnens Styrke og Grusomhed, samt om den megen Skade, den ofte anrettede paa Mennesker og Qvæg, selv i Norge hvor man dog var vant til at omgaaes med Biørne. Forvalteren meente vel, at dette Dyr, ved at komme til et ubevant Klima, maatte tabe meget af sin Styrke og sit Mod; og da det nu var vant til at beherskes af Mennesker saa ... men alle de Slutninger, heraf kunde drages, vare ikke istand til at formindske Frygten, og da Baronen pludselig dreiede sin Hest, raabte skrigende: „Der er Biørnen!" og sprengte derfra i fuld Gallop — saa steeg Forvirringen til en saadan Grad, at den ene raabte Holdt, den anden Kjør til, og Kudsken giorde saa underlige Bevægelser med Tømmen, at Hestene ansaae det for en Opfordring til, at ile fremad over Stok og Steen. Denne Kiørsel endte

paa den slette Vei snart med en Væltning, der henslængte Passagererne i en Grøft.

Birkedommeren laae i Tvivl om, enten det var sikkrest at reise sig eller blive liggende i det fugtige Element, hvoraf han var omgivet, og til hvilket Biørnen maaskee ikke havde Lyst. Forvalteren kom først paa Benene, og giorde den Bemærkning, at Polakken var forsvunden. Hans Fraværelse, meente Lovknæk, var stor Skade, da han dog havde kunnet tale til Biørnen, naar den indfandt sig. Den hele Snak endte sig med Skiænderi paa Karlen, der ikke bedre havde holdt paa sine Heste, og han, som ikke torde svare et Ord til en Birkedommer eller Forvalter, var nær ved at ønske, at Biørnen vilde komme og ende Skiænderiet.

En Vogn lod sig høre; det var en Læge, som, da han havde erfaret, at ingen af de Væltede havde lidt nogen legemlig Skade, gav sig til paa Halvtysk at irettesætte dem, fordi de kom afsted som gale Mennesker. Han maatte selv være gal, meente de Andre, da han saa rolig kiørte i en Egn, hvor der gik en løssluppen Biørn. Han gav sig til at lee, og fortalte: at han i Landsbyen tætved havde seet Biørnen, og at den var i god Forvaring under sin Førers Opsyn.

Den Sag syntes ubegribelig, og Lovknæk paastod, at Lægen burde overlade ham sin Vogn til den vigtige Undersøgelse, han paa Embedsvegne skulde anstille. Men Lægen paastod, at hans Embede var ligesaa vigtigt som Birkedommerens, og kiørte sin Vei.

Justitien maatte altsaa tilfods søge den næste Landsby, men der fandt den ogsaa til sin store Tilfredsstillelse Biørnen i god Behold; dog til Alles Forundring erklærede baade Forvalteren og Kudsken, at Biørnetrækkeren og hans Fløitespiller slet ikke vare de samme Personer, som havde været paa Gaarden. Om Biørnen var den samme, torde de ikke saa nøie bestemme; den ene paastod, at den var mindre, den anden, at den var større; men man blev snart enig om, at der maatte være to Biørnetrækkere heri Egnen.

Saa maatte der dog være en løs Biørn der i Nærheden, sluttede Lovknæk, og deraf fulgte, meente han, at den Biørnetrækker, han havde for sig, maatte vide Beskeed om sin Kammerat, men han forsikkrede, at han ikke kiendte eller havde seet det mindste til nogen Laugsbroder. Manden blev ganske forundret over, at han i den Anledning maatte taale de største Grovheder og de vredeste Skiældsord som en Gavtyv, der nok vidste Beskeed, men ikke vilde sige frem, hvad der kunde røbe Compagniets Planer. Han beraabte sig paa sine Papirer og Passer, der vare i den bedste Orden; men desuagtet var han vist, i Embedsiver, bleven arresteret, naar det ikke havde sine Vanskeligheder, at arrestere en Biørnetrækker, hvis Biørn ikke er løbet bort. Tilsidst halv bange, fortalte han, at der om Morgenen havde været to unge Herrer hos ham, og havde betalt ham meget resonnabelt for, ikke at komme med sin Biørn til Cancelliraad Dobils Gaard;

disse to saae imidlertid slet ikke ud til, at de befattede dem med Kunsten.

Forvalteren begyndte at mærke Uraad, og spurgte meget om disse Personers Udseende, men Biørnetrækkeren talede ikke det danske Sprog saa tydeligt, at der kunde giøres nogen Gietning af hans Beskrivelser. „Hør,“ sagde han til Lovknæk, „lad os kiøre hiem, thi uden Tvivl drager man os her om efter Næsen.“ — „Det vover ingen,“ paastod Birkedommeren, „thi det kunde let bringe ham i de røde Ærmer.“ — Forvalteren meente, at den Dristighed dog ikke var saa sielden i vore Dage. — „Bare vi nu havde fat paa den polske Fløitespiller!“ raabte Lovknæk, og gav sig til at skiænde dygtig paa Forvalteren, fordi han havde ladet Fangen undslippe. Denne paastod, at han ikke var Hr. Birkedommerens Fangevogter; det ene Ord tog det andet, og Mundhuggeriet endtes med, at de skiltes ad i Vrede. Birkedommeren gav sig til at drikke med den rige Sognefoged, og Forvalteren kiørte hiem uden at møde den løse Biørn.

---

4. Kapitel.

Ingen.

Hiemme hos Dobils traf Forvalteren Baron Tolvits, der lykønskede ham til, at han saa vel var sluppen fra Biørnens Klør. Forvalteren var ikke dum nok, til at antage denne Lykønskning for oprigtig,

men holdt gode Miner og var meget snaksom, for om muligt at komme efter, om der ikke stak nogen Hemmelighed under Biørnetrækkeriet. Baronen snakkede ogsaa meget, for at høre, hvad Folk sagde om den løse Biørn og dens Fører. Begge vilde udfritte noget, men det Svar, enhver af dem gav, havde kun til Hensigt, at giette sig til noget af næste Spørgsmaal. Cancelliraaden hørte paa dem, og maatte tilsidst troe sig udisponeret til at forstaae deres Fortællinger; imidlertid hialp han sig med, at give sig en vigtig Mine, og kalde Forvalteren et Fæ.

„Men er da søde Sara slet ikke bange for den løse Biørn?“ spurgde Frøkenen; Svaret var: „Jo saamænd! men hvor er den?“ — „Ja den kan jo ligesaa godt komme her som et andet Sted.“ — „Meget rimeligt; men her er jo Folk nok, til at passe paa mig, og det vil vare noget, inden den faaer ædt alle dem.“ — „Fy, Barn! jeg kan ikke lide Spøg i en saa delicat Materie.“ Og nu henvendte Frøkenen sig til Baronen, som hun ellers slet ikke kunde lide, thi han giorde for meget af hende, og man maa ingen Ting overdrive. Baronen var desuden der i Egnen bekiendt for, at han var en lystig Fætter, der gierne spillede andre Folk et lille Puds, om det endog gik ud over hans Lige- eller Overmænd. Frøken Mathea sagde derfor om ham, at der aldrig blev nogen rigtig Baron af ham; men deri havde hun Uret.

Rygtet om den løse Biørn udbredte sig eller blev udspredt med saadan Hurtighed i hele Omegnen, at

det satte mange Hierter i Angst. Mange hørte den fare omkring i Ellebuskene, og nogle havde endog i Mørkningen seet den. De fleste Dørre bleve saa vel tillukkede, at det var meget lettere at komme ind igiennem Væggene. Hvad skulde man giøre? Søvnen er en vigtig Artikkel i Landlivets Lyksalighed; men hvo kan sove, naar man er i Angst for at blive ædt af Biørne? Man hørte Skrig af Konerne, der vaagnede om Natten, og troede, at Biørnen havde fat paa dem. Naar Mændene ikke snorkede, saa forbandede de Herskabets Jagtrettigheder, der forbød dem, at have Bøsser i Huset. Man forundrede sig over, at man om Morgenen fandt hinanden levende paa Gaden; thi til Marken vovede man sig den Dag endnu ikke; da det Rygte foer omkring med Lynets Fart: at Biørnen havde om Natten ædt et Barn i næste Sogn.

Rygtet kom ogsaa til Dobils; da Baronen hørte det, gav han sig til at skoggerlee, saa det rystede i Vinduerne. Frøken Mathea fandt det afskyeligt, at han kunde lee ad slig en sørgelig Tildragelse, og saaledes maatte enhver vel i hendes Sted finde det. Imidlertid var dog hans Latter saa smitsom, at den ogsaa angreb Sara; men ingen af dem burde have leet, thi da Dobil befalede Forvalteren, at han strax skulde ride ud, og deels faae at vide Sagens rette Sammenhæng, deels føie Anstalter til Biørnens Paagribelse, saa svarede han meget troskyldig: „Herren kan troe, der er ikke et sandt Ord i det Altsammen; der er noget ganske Andet derunder;“ saa bebreidede

Cancelliraaden ham meget gravitetisk hans Feighed, og Forvalteren maatte afsted. Han reed, men hvor han kom hen, saa var det altid i næste By eller næste Sogn at Barnet var ædt. Saaledes kunde han have ridt endnu, ja indtil Verdens Ende, uden at finde det Sted, hvor Ulykken var skeet. Alle havde hørt det, men Ingen havde mistet noget Barn.

Opad Dagen og længe før Forvalteren kom tilbage, blev Cancelliraaden kaldet ud, og en Tiener betroede ham den Hemmelighed: at et Bud nylig havde bragt en Seddel til Frøken Sara, men som han dog først vilde lade Herren see. Dobil vilde have fat paa Budet, men det var intetsteds at finde, hvorover han ærgrede sig meget, men der var Ingen, der rigtig havde seet Budet. Seddelen indeholdt blot de Ord: „I Aften Klokken 10 er den løse Biørn ved Baglaagen af Haven.“ — Dobil viste naturligviis denne Seddel til sin Søster, og yttrede derhos: „Du kan troe, at det er den forbandede Sneemand, der her er paafærde;“ men det kunde Frøken Mathea slet ikke troe. „Det er umuligt,“ yttrede hun; „efter Alt det, jeg har sagt hende om denne Habernikts, om dette Hittebarn, saa er det umuligt, at hun mere kan indlade sig med ham. Tro Du mig, at naar man først kan giøre et Menneske foragteligt eller latterligt, saa giør han ikke mere nogen Lykke hos os Damer.“

Det er uvist, hvorfra Frøkenen havde giort denne rigtige Erfaring, men hun feilede blot i een Post, og den var: at hendes Dadel ikke kunde nedsætte Nogen,

og mindst Sneemanden, hos Sara. Dobil troede heller ikke hendes Forsikkring, og besluttede, at passe paa ved Havelaagen.

Omtrent en Time derefter, da Dobil sidder ved sin Skriverpult, seer han en anden Seddel liggende ligefor sig med Udskrift: "Til Frøkenen." Hidsig farer han op, og spørger: "Hvem har bragt den?" Ingen veed det; Ingen har seet noget Bud. "Hvem Fanden er da Deres Brevdrager?" raaber han vred til Sara; hun spørger ganske rolig: "Er der noget "Brev til mig?" — "Jo til Tieneste! men jeg haaber De har den Fortrolighed til mig, at meddele mig dets Indhold." — "Det lover jeg slet ikke, og jeg veed ikke hvor De tør forlange det."

Sara havde imidlertid grebet Seddelen, som Dobil stod og viftede med, hun saae et Dieblik paa den, gav den strax tilbage, og sagde smilende: "Den er vist ikke til mig." — "Hvem Pokker skulde den da være til?" sagde Dobil vred, "vi behøve jo blot at læse den, saa see vi vel strax, at den ikke er til nogen Anden." — "Jeg giver Dem Lov til at læse den," var Saras Svar, "men jeg er dog nysgierrig efter at vide hvad den indeholder." — "Deri kan jeg strax tiene Dem," sagde Dobil, aabnede Seddelen og læste:

"Allersødeste! vi ere røbede. Kom ikke til Havelaagen. Men mellem Faarestien og Kostalden vil jeg være Kl. 11." Underskriften var et Navn, som Ingen kunde læse.

„Hørte De det?“ — „Jo!“ — „Nu?“ — „Ja, hvad nu?“ — „Men vil De da nægte at . . .?“ spurgte Dobil, og kunde af Vrede ikke fuldføre Sætningen. — „Hvad skal jeg nægte?“ sagde Sara fortrydelig; „jeg forstaaer ikke et Ord af Seddelen, og forsikkrer Dem, at jeg ikke vil besøge hverken Deres Havelaage eller Faaresti.“

Dobil begyndte at blive bange for Saras Vrede, og sagde efter nogen Betænkning: „Ja, men her kom for en Timestid siden en anden Seddel til Dem; det havde jeg nær glemt; hvor Pokker er den nu bleven af?“ — Omsider blev den funden i Frøken Matheas Syæske, men Sara forsikkrede, at hverken den ene eller den anden var til hende, og at hun slet ikke kiendte Haanden.

„Ja det troer jeg nok,“ sagde Dobil, „at De ikke vil kiendes ved dem, men jeg skal dog nok see, at faae fat paa den Snushane, om han saa er forklædt som Sneemand eller Gienganger.“ — „Ja, som De behager!“ svarede Sara, og taug fortrydelig stille til alle øvrige Yttringer og Spørgsmaal. Dobil holdt følgende Monolog; „Hvor Pokker bliver den Forvalter af? Hvorledes skal jeg nu faae Folk til at passe paa rundt omkring Gaarden? thi selv kan jeg dog ikke udsætte mig, og jeg kan desuden ikke taale Aftenluften. Bliver eet eneste Sted ubevogtet, saa bliver jeg narret. Det er en forbandet Casus! Jeg kommer til at raadføre mig med Baronen; han er rigtignok en Spasmager, men i sligt et kritisk Tilfælde bør han dog

staae en hæderlig Mand bi. Bare han nu snart vilde komme hiem fra den Jagt, han gaaer og driver om paa. Imidlertid skal nok min Søster passe paa Tøsen, thi der kan ingen Tvivl være om, at jo Sedlerne ere til hende."

Baronen kom lidt efter hiem fra Jagten, og Dobil betroede sig virkelig til ham; han lovede meget alvorlig, at tage sig af Sagen, og trolig at staae Hr. Cancelliraaden bi, samt beklagede disse fordærvede Tider, hvori det var saa vanskeligt, at passe paa Pigerne. Lidt efter at denne Aftale var sluttet, fremkom der atter en tredie Seddel, om hvis Overleverer man forgieves søgte og spurgde. Den var ligefrem adresseret til Frøken Mathea. Dobil leverede sin Søster Seddelen, og understøttet af sine Briller læste hun:

"Allersødeste Mathea! Vi ere omringede af Speidere, som misundelige gierne vilde forstyrre den kierlige, den søde Forbindelse, hvori vore Hierter sammensmelte, og som udgiør . . ." længere fik Frøkenen ikke læst, før hun maatte lægge Seddelen fra sig, for at trække efter Veiret. Et heelt Batteri af Flasker med lugtende Vande og Spiritus blev sat i Bevægelse, for at forekomme Besvimelser og Kramper. Da Sara hørte og saae dette, udraabte hun vred: "Nei, nu gaaer det for vidt!"

"Ja paa min Ære gaaer det for vidt!" gientog Dobil forfærdet, "men," lagde han til, "det er jo dog ikke muligt, at de Sedler kunde være til min

Søster?" Baronen tog ham tilside fra Damerne og hvidskede: "Nei det er ikke sandsynligt. Frøkenen er jo alt noget over de Fyrgetyve. Rigtignok har man enkelte Exempler paa, at Damer i den Alder have indladt sig i visse Forbindelser. Men Frøkenen har jo altid viist sig meget tilbageholden og forsigtig." — "Ja", føiede Dobil til, "jeg har hendes udtrykkelige Løfte paa, at hun aldrig vil gifte sig; min Søn Joachim skal arve Alt, baade Kapitaler og Pretioser." — "Saa kan De være ganske rolig fra den Side," vedblev Baronen; "der kunde jo sagtens være en eller anden stakkels Lykkeridder, der kunde fristes af den anselige Formue. Man taler jo om en 30,000 Daler; med dem kunde en ung Mand giøre artige Figurer. Hvad skal man sige? Men som sagt: Frøkenen er for fornuftig, til at indlade sig i nogen Mesalliance, enten i Henseende til Alder, Stand eller Kaar. De kan være ganske rolig, men Sagen seer besynderlig ud."

"Ja det veed Gud," sagde Dobil med Angstens Sved paa sin Pande; "forestil Dem dog bare, om jeg skulde udbetale en saadan Kapital! om Alt dette skulde gaae fra min Søn! Han beholder, det forsikkrer jeg Dem, neppe saa meget tilbage; thi hvad vil denne Smule Gaard og Gods sige? Neppe 400 Tønder Hartkorn! og han er dog den eneste, der skal vedligeholde Familiens Navn og Ære, at den engang kunde optages i Adelsstanden; thi det er jo dog den eneste Hensigt med al vor Stræben i denne Verden."

Baronen forsikkrede, at han ganske tog Deel i Cancelliraadens Bekymringer, og fortrøstede ham med den glade Udsigt til Joachims Giftermaal med den rige Sara Nogat. — „Ja,“ lagde Dobil til, „bare jeg havde den Sag i det Rene; men Hans Velærværdighed har Ret, naar han siger, at man ikke skal fæste sin Liid til det Timelige.“

Forvalteren kom nu ogsaa hiem henimod Aften, og fortalte, at der formodentlig intet Barn var ædt, og at alt Spor af den ene Biørnetrækker var reent forsvundet. Det arme Menneske var træt af at ride omkring og blev meget slet stemt ved den Efterretning, at han skulde udstille Skildvagter, og passe paa hele Natten, at ingen Uvedkommende slap ind paa Gaarden. Hvem skulde man desuden faae til at passe paa? Alle Tienestekarlene vare meget bange derfor, thi de sagde, som sandt var, at den løse Biørn, der formodentlig skiulte sig om Dagen i Skoven, nok om Natten vilde fare omkring efter sin Føde. — „Men der er jo ingen løs Biørn,“ indvendte han, jeg har nu været hele Herredet rundt, og hverken seet eller hørt den.“ Ja, var Svaret, det kommer just af, at den holder sig skjult; naar den bliver sulten, kommer den nok frem, Gud bedre os. — „Men der er jo ikke en Ko, ikke engang et Faar bleven anfaldet af den.“ Man indvendte: om vi endog gaae frie for Biørnen, saa maa vi jo være bange for Biørnetrækkeren og Polakken; de saae ud til, at være to ægte Gavtyve, af hvem man kan vente Allehaande. Gud

fri os! Vi tiene vor gode Herre om Dagen, men Natten burde dog høre os selv til, og ingen kan forlange, at vi som gode Christne skulde sætte baade Legem og Siel paa Spil.

Baronen, som taus havde hørt paa Samtalen, sagde i Fortrolighed til Forvalteren: „Der er ikke stort at udrette med de Folk; man kan slet ikke betroe dem Gevæhrer, thi saa skyde de hverandre af bare Angest. Og for en Deel har de Folk dog ikke ganske Uret. Den Biørnetrækker saae ud til at være en fiffig Karl, og man kan ikke nok tage sig vare for slige Landløbere. Men jeg vil af Venskab for Cancelliraaden rundere med, for at beskytte denne Borg; men paa det Vilkaar, at Cancelliraaden giver Folkene nogle Drikkevahrer; det sætter Mod i dem; de drikke Øl og Brændeviin, mens De, Hr. Forvalter! og jeg drikke Viin; saa er alt i sin naturlige Orden.“

Forvalteren modtog med sømmelig Erkiendtlighed dette Tilbud, men nærede dog stedse en hemmelig Mistro til Baronen: Dobil antog med megen Fornøielse Forslaget. Med megen Møie fik man samlet otte Karle, der i Haab om Drikke lovede at vaage. Drikningen begyndte, men inden det blev mørkt var det halve Mandskab, med samt Baronen, saa drukne at de ravede og gik til Venstre, naar de skulde gaae til Høire. Dobil var færdig at fortvivle; han lovede Forvalteren Guld og grønne Skove, naar han blot vilde passe paa saa godt han kunde med det øvrige

Mandskab; han svarede Ja der hvor han ikke torde sige Nei.

Alle bleve fordeelte saa godt man forstod det. De Drukne sov strax; de fleste af de andre faldt snart i Søvn af Træthed eller Vane, og den ene eller maaskee to, som bleve ved at vaage, fandt det raadeligst, at holde sig saa stille, at ingen kunde vide hvor de vare. Saaledes blev Gaarden bevogtet.

Een Time gik ganske rolig hen; det var sidst i August og mørke Skyer svævede hen under de matte Stierner. Den anden Time forgik og man hørte til Intet; kun enkelte Skrig af Uglen afbrød den Taushed, hvorunder Midnattens Time nærmede sig. Der rørte sig Intet; man hørte til Ingen. Denne Rolighed kunde været meget behagelig, men for Dobil var den en sand Skærsild. Man havde lovet, at bringe ham Rapport; men der kom Ingen; han stirrede ud i Mørket; men hørte kun Hunden, der rystede sin Lænke, og gloede forundret op til den Paryk, der paa usædvanlig Tid lod sig see i de lyse Vinduer. — „De Mennesker,“ sagde Dobil, „kunde dog trænge til, at komme ind og drikke engang.“ — Frøken Mathea var i Seng, og Sara, som var fortrydelig og vranten, svarede ikke. — „Jeg faaer vist selv at bringe dem noget. Men hvorledes skal jeg finde dem i Mørket? Man kan jo brække Arme og Been.“ — „Ja, tag Dem i Agt.“ — „De kunde nok gaae med mig, søde Sara! og holde Lygten!“ — „Lygten! Hvad tænker De paa? Det var da at vise Biørnen lige hen paa mig; og jeg er vis paa, at jeg var den

første, som blev tagen af den.“ — „Mener De det? Hm! jeg vil lade Huusholdersken og Kokkepigen gaae med mig.“ — Denne Beslutning blev udført. Den ene Pige maatte bære Lygten, den anden samt Dobil bare Flasker til Vederqvægelse for de Vagthavende.

Toget var saa uheldigt, snart at blive standset af en Lyd, som lød meget fremmed; man nærmede sig langsom til den; Nysgierrigheden overvandt Frygten, men Lyden fik pludselig en saa udtryksfuld Lighed med en Biørns Brummen, at Frygten tog Overhaand; Lygte og Flasker bleve kastede; alle tre flygtedeſſkrigende til Huset; Pigerne naaede det, men Dobil forsvandt paa Flugten.

Ved Fruentimmernes lydelige Skrigen opvaagnede de indslumrede Vagter, men ingen af dem vovede at røre sig fra det Sted, som enhver havde valgt sig mere til Sikkerhed, end til Vagthold. Ogsaa Baronen vaagnede; han følte ingen Anledning til at angribes af de Øvriges Skræk, men den kun halvt udsovede Ruus forvirrede ham; han maatte besinde sig paa, hvor han var, og forsigtig nærmede han sig, for at undersøge Anledningen til Skriget og Skrækken. Idet han sneg sig forbi et lavstammet Valdnødtræ; tilhvidskede ham en Stemme: „Pst! Pst!“ Lyttende standsede han og sagde: „Hvor er Du?“ — Stemmen gientog: „Pst! Pst“ — „Kom kun frem,“ svarede Baronen, „der er ingen Nød paafærde.“ — Nu udviklede der sig en Figur af Træet; blændet af Rusen og Mørket, tiltalede Baronen den: „Naa, er Du der! Nullov! Jeg var bange for, at alle disse Narrestreger . . .“ pludselig standsede han, thi han saae sig ved

Siden af Cancelliraaden, der havde søgt sin Tilflugt i Valnødtræet.

Da denne igien havde Fødderne paa Jorden, spurgte han forundret: „Hvad er det, De siger?“ — Svaret lød stammende: „Ingen Ting, min Herre! Natten er saa mørk, Frygten, Dunsten af Deres herlige Viin har saa ganske forvildet mig, at jeg ikke veed, hvad jeg skal sige eller tænke.“ — Forvalteren var imidlertid kommet hen til dem, og tænkte ved sig selv: „Ja gid jeg bare torde sige, hvad jeg tænker.“ — Dobil modtog ham glad: „Naa! er han ogsaa der? det var vel! men kiere Venner! hvor blev Biørnen af?“ — „Jeg har,“ svarede Forvalteren troskyldig, „hverken seet eller hørt nogen Biørn, og Hr. Cancelliraaden kan troe, her er ingen og har ingen været.“ — „Nei, vil man høre! Nu gaaer han da reent fra Vid og Sands. Har jeg ikke med mine egne Øren, har ikke Huusholdersken og Kokkepigen med mig grangivelig hørt den brumme. Men det kommer af, at han har sovet; jo ham kan man nok betroe sig til.“

Forbittret over en Bebreidelse, som han ikke fortiente, tog Forvalteren Mod og vilde strax undersøge, hvorledes det hang sammen med Biørnen, som Dobil havde hørt. Denne raadede derfra af Frygt, Baronen af en anden Grund, men da Forvalteren slet ikke vilde lade sig sige, besluttede Baronen at følge ham, og derved fik et Par Karle Mod til det samme. Dobil pegede kun hen til Stedet. Neppe nærmede man sig til det, før alle standsede, thi der hørtes vir-

kelig en Lyd, som ingen kunde forklare sig. Jo mere nær man kom den, jo mere Lighed fik den med en Biørnestemme. En af Karlene stod alt ifærd med, at rende Forken ind i Dyret, da han antog det for sovende, og fandt det lettest, at dræbe det, før det vaagnede; men Baronen standsede hans Iver, og efter en kort Undersøgelse befandtes: at det var Røgteren, der havde puttet Hovedet ind i en stor Spøltønde, var falden i haard Søvn, og ved sin Snorken og dens Gienlyd i den tomme Tønde frembragde en Lyd, der slet ikke kunde formodes at komme fra et Menneske. Man trak Personen frem ved Benene, men han, som nu troede, at Biørnen aad ham levende op fra neden af, gav et saa ynkeligt Brøl fra sig, at Dobil anden Gang flygtede, og naaede forpustet sin Stue.

Her var Forvirringen og Skrækken stegen til en høi Grad. Frøken Mathea var ved Allarmen kommen op; hun blandede Klager, Bebreidelser, Befalinger saaledes, at man hverken kunde svare eller udføre hendes Villie; alle spurgte efter Cancelliraaden, men ingen havde Mod til, at gaae ud for at see efter ham. Man spurgde, man græd, man hvinede, man gav Raad, som ikke bleve udførte. Sara var den eneste, som syntes at vedligeholde nogen Sindighed; hun tyssede paa de Skrigende, og vidste ikke ret, om hun skulde græde eller lee over al denne Støi.

Angsten blev meget formindsket, da Cancelliraaden velbeholden lod sig see; man spurgte ham, men

han var for stakaandet til at svare. Men nu hørte man Vrølet af den forskrækkede Røgter, og maatte troe, at der virkelig var en Ulykke paafærde, og at i det mindste eet Menneske var kommen til Skade. Snart fik man Efterretning om den sande Sammenhæng, og Skrækken forvandledes til en almindelig Latter.

Natten forgik; man mærkede ikke til nogen Biørn eller noget Menneske; man ventede, men der kom Ingen.

---

5. Kapitel.
Borte.

Om Morgenen efter havde Forvalteren tidlig giort Cancelliraaden opmærksom paa adskillige Omstændigheder, der kunde opvække Mistanke om, at al den Larm og Frygt, som havde sat dem i Bevægelse, vel kunde være foranstaltet af Baronen. — Dobil sagde betænksom: „Siger han det, min Ven! Er det virkelig muligt? Ja naar jeg ret husker mig om! Men hvor har jeg dog ogsaa havt mine Øine henne? Det var besynderligt!“ — Forvalteren fandt det slet ikke besynderligt, at hans Herre ikke kunde see det han saae, og han hørte taalmodig paa alle ... raab, hvormed visse Folk saa gierne ... at de ikke kunde see. Dobil torde ...

frem til Baronen yttre ſin Miſtanke, eller viſe nogen Vrede, men der var dog i hele hans Adfærd noget, ſom maatte advare Baronen om, at Spillet ikke længer var rigtig ſkiult.

Blev Vreden fordulgt hos Dobil, ſaa brød den derimod tydelig ud hos Sara. I Fortrolighed ſagde hun til Baronen: „De maa ikke troe, min Herre! at de Spilopper, De her har anſtillet, i mindſte Maade har moret mig. Jeg vil heller ikke troe, at dette egentlig har været Deres Henſigt, men at det Hele har været en Tilfredsſtillelſe af det lyſtige og fornemme Mod, ſom troer ſig Alting tilladt.“ — „Min Naadige! De bliver bitter.“ — „Deri har jeg maaſkee Uret, men De maa betænke, at jeg ſom Fruentimmer kun kan fægte med Ord, og ikke med Kaarde og Piſtol, thi ellers vilde jeg paa anden Maade kræve Regnſkab af den Mand, ſom blot for Tidsfordriv kan udſætte mig for Uvenſkab og Vanrygte.“ — „De tager, paa min Ære! den Sag for alvorlig.“ — „Kan være, at det ſynes Dem ſaa, men ſaa er det fordi De er for ung og for fornem.“ — „Men betænk min Deilige! at jeg kun har deeltaget i diſſe Løier af Venſkab for Nullov.“ — „Det giør her langtfra ikke Sagen bedre. Det giør mig ondt for Hr. Nullov, at han kan deeltage i Løier, ſom kun Lediggang og Overmod kunne foretage ſig, ſom ... ſtet en agtværdig Familie, og udſat mig ... lbehageligheder. Jeg beder baade Dem

og Hr. Nullov," at de for Fremtiden ikke blande dem i nogen Sag, som angaaer mig."

Baronen mærkede nok, at han for det første ikke kunde tale sig tilrette med Sara; han søgte, at give sig god Mine til slet Spil, og tog Afskeed med kold og stiv Høflighed. Sara var vred, men især paa Nullov; hun kunde forudsee, at disse Optøier med Biørnetrækkeriet vilde giøre Opsigt, og at denne ikke vilde være hende fordeelagtig; naar den rette Sammenhæng blev opdaget, maatte hun komme i et spendt Forhold til Dobil og hans Søster; desuden kunde Sagen let blive fortalt paa en Maade, som ikke var gunstig for hendes Ære.

Sagen giorde virkelig Opsigt; thi Birkedommer Lovknæk var meget godt paa Spor efter den sande Sammenhæng, og Forvalteren hialp ham trolig heri. Men Birkedommerens egentlige Birk vare de Godser, som tilhørte Baronens Fader, og han fik snart den Befaling: at lade Sagen falde hen. Lovknæk var den Mand, der holdt sig til Salomons Ordsprog: "Vær ikke altfor retfærdig!" og han tog det i en saadan Betydning, at det var let at følge det.

Sara havde snart erkjendt, at Biørnen, som dandsede for hende, var ingen anden end David; men hun vidste ikke at Biørnetrækkeren, var Baron Tolvits der ved en sort Paryk og lidt Sværte havde giort sit blonde Ansigt ukiendeligt. Forvalteren havde godt ved at finde Lighed imellem den polske Fløitespiller og Amtsforvalterens Skriver, thi det var just det unge

Menneske selv, der ved sit Fløitespil og Talent til comisk Mimik var af Baronen udseet, og formaaet, til at paatage sig denne Rolle. Saavidt var Alting gaaet vel, uagtet Sara slet ikke var indviet i Hemmeligheden.

Men Baronen havde pludselig, strax efterat David havde forladt ham, faaet det Indfald, at udvide sin Plan, og skaffe David en Sammenkomst med Sara i Cancelliraadens eget Huus. Han fandt det dog nødvendigt, at tilkiendegive Sara noget herom, og derfor blev Fløitespilleren sendt hen til Gaarden, men blev opfanget før han fik røgtet sit Ærinde. Det Bud, som Baronen sendte til David, traf rigtignok denne, men han var slet ikke villig til at indlade sig i den nye Plan, da han følte, at man alt havde drevet Spøgen vel vidt. Imidlertid syntes det ham dog ubilligt, ganske at afslaae et saa venligt Tilbud. Meget gierne havde han ogsaa havt en Sammenkomst med Sara; han kunde jo ikke vide hvorvidt hun bifaldt Planen eller ikke. Paa den bestemte Time nærmede han sig altsaa til Gaarden, men den Ruus, som Baronen uforsigtig havde taget til sig, var Skyld i, at David slet ikke traf ham paa det anviste Sted. Da han havde ventet en halv Times Tid, uden at mærke til nogen, kom han til Eftertanke om, at det hele dog egentlig var et farligt Foretagende, der ikke just vilde finde Forstandiges Bifald; han sneeg sig derfor tilbage, besteeg sin Hest og var inden Morgenen hiemme igien.

Med al den Angst og Forvirring, som Baronen havde anrettet, blev der altsaa egentlig slet Intet udrettet. Polakken fik han rigtig nok fri igien, men de Sedler, som han ved Hielp af en bestukken Tiener saa godt fik anbragt, for at opvække mistænkelig og forkeert Agtsomhed, udrettede Intet; de gave kun siden Anledning til desto større Fortrydelighed over hans dristige Spøg. Saa godt som han havde beregnet, at man ved at forøge Mistanken oftest misleder og forvirrer den, saa vilde dog alle hans Anstalter været til ingen Nytte, fordi Sara ikke bifaldt dem. Hun indsaae snart hvortil der sigtedes med al den unyttige Allarm, men hun havde fast besluttet ikke at føie sig efter Planen og holdt sig den hele Nat i Selskab enten med Dobil eller med et Par af det qvindelige Personale. Baronen, som blot havde tænkt paa at giøre Løier, var for letsindig og dristig, til at tænke paa noget farligt ved sit Foretagende, og først da han mærkede Saras Vrede, kom han til en Smule Eftertanke om, at det kunde være farligt for hende; nu angrede han det, thi han vilde kun vove sin egen Fare, men var ikke fordærvet nok, til at være ligegyldig for en Piges Rygte.

David fortalte efter sin Sædvane Tanten i Fortrolighed Alt, hvad der var foretaget og skeet. Hun rystede betænksom med Hovedet, og yttrede, at hun slet ikke kunde begribe, hvortil alle disse unyttige Spektakler skulde gavne; hun maatte finde dem ikke alene unfornødne, men endog farlige. David søgte at undskylde

sig med: at det var altfor moersomt, at drille mistænkelige Personer, der tilegnede sig Rettigheder, som slet ikke tilkom dem. Han havde derfor deeltaget i en Plan, som Baronen og han i munter Fortrolighed havde først kun omtalt, men siden faaet Lyst til at udføre; imidlertid tilstod han, at Baronen, deels af Overgivenhed, deels af Venskab for ham, havde tilsidst drevet Sagen for vidt.

Tanten var altfor tilbøielig, til at frikiende sin kiere Yndling for al Brøde; men snart maatte begge erkiende, at Sagen virkelig var dreven for vidt, thi opad Dagen fik Fru Nogat Bud og et Brev fra sin Datter: at der vare indtrufne saadanne Omstændigheder, der giorde det aldeles umuligt for hende, længere at opholde sig i Dobils Huus; hvorfor hun bad om, at hun jo før jo heller maatte blive afhentet derfra, dog paa en Maade, der saa lidet som muligt kunde opvække nogen Vrede hos Dobil og hans Søster.

Sara var fortrydelig over den Mistænkelighed, hvormed Dobil, der dog ansaae hende som sin tilkommende Svigerdatter, havde behandlet hende; saavel han som hans Søster havde i Anledning af de sidste Tildragelser brugt nogle uskaansomme Yttringer. Hun vidste sig fri for al Brøde, naar det ikke skulde henregnes dertil, at hun ikke havde røbet Dandsebiørnen; var derfor destomere fortrydelig og vilde bort.

„Hvad er det for nogle Satans Historier?“ sagde Nogat, halvt i Vrede, men heelt i Latter, dengang hans Kone maatte giøre ham bekiendt med Saras Forlangende.

Det forstaaer sig selv, at hun saa skaansomt som muligt for David berettede ham Anledningen til det. Man var enig om, at Dobil og hans Søster i sig selv vare gode Mennesker, men som havde deres Særheder, og at man altsaa skulde søge, at undgaae alt Uvenskab med dem; derfor skulde Fru Nogat selv hente Sara hiem, da det var vist, at hun ved denne Leilighed vilde vise den største Koldsindighed og Skaansel.

Da Fru Nogat var kiørt bort, fik Manden fat paa David og sagde til ham: „Hør, min gode Ven! veed han hvad? lad os tale et fornuftigt Ord sammen! Mig synes virkelig, at det var bedst, han giorde en lille Udenlands=Reise?“ — „Saa! Synes Dem det?“ var Svaret; „men mig synes, at jeg virkelig slet ikke har Lyst dertil.“ — „Det var løierligt,“ vedblev Nogat, „iblandt tusinde unge Mennesker vilde der neppe findes een foruden ham, der jo heller end gierne tog imod det Forslag. Penge dertil kan der ikke mangle; her kommer jo fleer end nok til ham, uden at jeg kan blive klog paa, hvorfra de komme.“ — „Ja det veed jeg ikke heller“ — „Og om han vidste det, saa vilde jeg ikke vide det, fordi han maaskee ikke burde sige mig det. Men som sagt, han bør reise og see sig om.“ — „Til hvad Nytte? kiere Onkel!“ — „Det Spørgsmaal finder jeg besynderligt i hans Alder. Det maa jo dog være moersomt, at see fremmede Folk og Lande. Gid jeg havde reist!“ — „De var var vist ikke bleven klogere og bedre derfor. Hvad Fag vilde De reist paa?“ — „Hm! jeg er jo

Landmand, og vilde have seet efter, hvorledes man paa andre Steder behandler og dyrker Jorden, for siden at indføre de mulige Forbedringer her." — "Hvad jeg forstaaer af Landvæsenet, har jeg lært af Dem. Ved een Samtale med Dem, ved een Times Eftertanke lærer jeg meer, end jeg kan lære ved at reise tredive Mile. De gode Forandringer og nye Opdagelser, som udenlands blive giorte til Landvæsenets Fremme, kan jeg jo blive bekiendt med ved de Bøger, som De og Andre rigelig forsyne mig med. Hvad skal jeg see? Noget, som ikke er i Brug her, men som maaskee heller ikke passer paa vor Jordbund og Himmelegn. De selv leer jo gierne ad tossede og upassende Experimenter. Skal jeg bringe nye Redskaber hiem med mig? Det hielper slet ikke, naar jeg ikke tillige bringer Folk med, som kan tage rigtig paa dem, og sætte dem istand igien, naar de gaae istykker. Overalt, lad Bonden lære noget, saa finder han nok paa at forbedre de Redskaber, som han selv skal bruge. Det hielper ikke, at jeg vil undervise ham i sligt; han forstaaer mig ikke; han har Mistillid til mine Ord, fordi jeg hører til en Stand, der ikke har fortient hans Tillid, fordi han er dum og kun arbeider for dagligt Brød. Jeg selv er jo ikke opfødt til at bruge disse Redskaber, og har altsaa nok af Theorien. Den sande Forbedring af vore Redskaber og vort hele Landbrug maa komme fra dem, der selv lægge Haand paa Plov og Spade, og saalænge disse leve i Vankundighed, Trang og Undertrykkelse,

saa bliver det til Vind med al Snak om Forbedringer af de Mennesker, der studere Naturen og Landbruget i Collegierne og Studerekamrene. Ved deres bagvendte Indblanding i Tingenes ordentlige Gang forvilde de Folkene, fordærve Meget og forbedre Intet."

"Hør, kiere David! jeg kan godt lide, at Du kan tale for Dig, men man maa dog være lidt forsigtig med det, man siger. Man kan ikke her tale som i Parlamentet og i Congressen. Gud bevare os! fik hans Excellence det at vide. Dog det kommer jo egentlig ikke denne Sag ved, men jeg har vel overlagt den Sag, og Du bør reise, lille David." — "Paa hvilket Fag?" — "Hvilket Spørgsmaal! der reiser jo saa mangen en, som intet Fag har; man bør see sig om." — "Nei, jeg takker; det jeg gider seet, er her. Jeg vil ikke reise paa det fornemme Dagdriverfag, og moere mig ved at være latterlig for Andre." — "Men, Kiere . . ." "Det hielper ikke, hvad De siger, kiere Onkel! De husker nok selv, hvor tapper De var, til at giøre Dem lystig over den naadige Junker, der kostede 20,000 paa at være borte i tre Aar, og kom saa hiem med sit nye Pibehoved og sit gamle Faarehoved." — "Sniksnak! naar jeg nu siger Dig, at jeg og Din Tante har overlagt den Sag, lille David! saa bør Du jo reise. Blot paa et Aar. Ikke sandt, min Dreng!" — "Jeg vil gierne hedde Deres Dreng, naar jeg blot maa blive hos Dem; Tante har aldrig talt et Ord til mig om den Reise. Kort sagt: jeg reiser ikke."

„Hør, min Ven! han misbruger virkelig min Godhed; han troer maaskee ikke, at man kan blive vred paa ham; deri tager han feil, men jeg veed nok, hvad der er iveien; den Sag kan der jo dog nu ikke blive noget af.“ — „O det kan man ikke vide!“ — „For en Ulykke! det maa jeg jo dog vide, da min Datter nu er forlovet med den unge Hr. Dobil, og seer han vel: han reiste dog udenlands.“ — „Ja Lykke paa Reisen!“ svarede David og løb sin Vei; det var hans sædvanlige Maneer, naar han frygtede for at sige meer imod, end han ønskede. Han vidste, at naar der var først gaaet et Par Timers Tid, saa havde Folk ofte faaet andre Meninger og anden Villie.

Da det var henimod Tiden, at Fru Nogat kunde ventes tilbage, satte David sig paa sin Hest og reed hende imøde. Han traf hende ogsaa omtrent en Miil fra Gaarden, men havde ingen Glæde af dette Møde. Tanten syntes taus og eftertænksom, og Sara giorde ikke den mindste venlige Mine, ved at see ham. Et fortrydeligt Eenstavelses-Ord, et koldt Ja eller Nei var alt det Svar, han fik paa sin muntre og venlige Tiltale. Vred forlod han Vognen, og den flyvende Fart, hvori hans Hest blev sat, tilkiendegav Fruentimmerne hans Stemning. Alle vare forstemte mod hverandre.

Den følgende Morgen havde Tanten en alvorlig Samtale med David: hun foreholdt ham det upassende i, at giøre sig berygtet ved gale Streger;

disse kunde vel finde en Art Bifald i visse Kredse, men de afskrækkede vist alle gode og sædelige Mennesker fra Fortrolighed og Tillid til den Person, der spillede en Rolle i dem; de fortiente saa meget desto større Daddel, naar disse Streger kunde have den Følge, at beskæmme et ærbart Fruentimmer. Du agerede Gienganger, blot for at see og tale med Sara en Times Tid; det var et lystigt Indfald, som jeg just ikke bifaldt, men dog undskyldte, fordi Du ingen Deeltager havde deri. Men at slaae Dig i Selskab med Baronen og nok et ungt Menneske, for at udføre en overgiven Spas, at bringe Skræk og Forvirring i et Huus, at bestikke Tiennestefolk, for at faae dem i Ledtog med sig, det er baade uforsigtigt og skammeligt. Og hvad vil Folk nu sige, naar de troe, at Sara har været Medvider i denne Galskab?" — "Men det har hun jo ikke været, og den, som troer det, den, som yttrer det mindste Ord derom, skal faae med mig at bestille!" — "Gaa dog ikke hen og giør galt værre. Det mindste Klammeri for et Fruentimmers Skyld kaster et tvetydigt Lys paa hende; og jeg maa bede Dig ikke at forglemme, at Sara er min Datter og at Folk ansee hende for Joachim Dobils Forlovede."

"Jeg har Uret," bekiendte David med Ydmyghed; "jeg føler, at jeg har giort noget dumt." Men snart gik hans Ydmyghed over til heftige Yttringer. "Det var ogsaa et forbandet Indfald af den Baron!" — "Og dog har han vist," sagde Tanten, "foreta-

get sig disse Løier af Letsindighed i en god Mening. Men, min Ven! tag aldrig Deel i de Fornemmeres Galskaber; de trække sig siden tilbage bag deres Rang og Forbindelser, medens Skammen og Skaden gaae ud over de Andre." — "Ja ti nu stille, søde Tante! jeg tilstaaer jo, at jeg har Uret. Indfaldet om det Biornetrækkeri kom virkelig ikke fra mig, men det er nu det samme, da jeg engang har deeltaget i dets Udførelse; men i den øvrige Part af de gale Streger, som De kalder det, har jeg virkelig slet ingen Deel; det maa De fortælle Sara, thi hun maa ikke være vred paa mig." — "Det bliver en Sag mellem Dig og hende, som jeg ikke befatter mig med. Men har Din Onkel ikke talt til Dig om en Reise?" — "Kommer De nu ogsaa med den fatale Reise? den vil jeg ikke høre noget om." Efter disse Ord løb David sin Vei.

Det er sandsynligt, at Tanten, uagtet sin Vægring, dog har talt til sin Datter om David, og saavidt muligt søgt at undskylde sin Yndling; men Pigen fandt, at hun havde skiellig Grund til at være vred, og hun havde fast besluttet, at vise David, at hun virkelig var det. Der hengik adskillige Dage, før David kunde faae Sara i Tale; da det omsider lyktes ham, fordi hun ikke længer kunde undvige ham, da han undselig og ydmyg bad om hendes Tilgivelse, saa fik han saa kolde, frastødende og spodske Svar, at han nedslaaet forlod hende. Han ventede taalmodig i nogle Dage, men Stemningen, saavidt han kunde mærke, blev ikke bedre for ham. Han følte, at han

havde Uret, men ham syntes dog, at denne Uret ikke var større, end at den jo kunde tilgives ham. Utaalmodig over dette Suurmuleri, udbrød han tilsidst: „Skiænd paa mig, slaae mig om Du vil, men aflæg denne kolde og uvenlige Adfærd.“

„Det skulde giøre mig ondt,“ var Saras Svar, „om jeg paa nogen Maade forvoldte Hr. Nullov Uroligbed eller Bekymring; jeg beder da om Forladelse, og forsikkrer, at det er imod min Villie; men jeg beder tillige om den Godhed, at De, Hr. Nullov! vil for Fremtiden ansee mig som en Person, der slet ikke vedkommer Dem.“ — „Nei, det er for galt!“ raabte David, i det han et Par Secunder stivt stirrede paa Pigen, og derpaa løb sin Vei. Om Morgenen efter var han forsvunden. Han havde kun taget sin Hest og sin Vadsæk med sig.

Han kommer nok igien: trøstede man sig med paa Gaarden, men efter tre Dages Forløb lød det vemodigt fra Alles Munde: han er borte, thi man savnede en venlig Deeltager i alle Sorger, en munter Styrer ved alle Arbeider, en ivrig Befordrer af alle Lystigheder.

Han kommer nok igien: tænkte Sara, og saaledes sagde ogsaa hendes Moder, da hun saae Pigens bekymrede Aasyn; men der gik Uger, ja Maaneder, og han kom ikke. Nysgierrig besaae hun alle Breve, men de vare ikke fra ham. Længselfuld saae hun fra Høien ned over Veien, men hun saae ikke ham. Vinterstormen kom og Løvene faldt; med dem faldt ogsaa

Pigens Mod, thi han blev borte. „Men hvor er han da?“ spurgte hun sin Moder, men hun kunde ikke faae andet Svar end: „Jeg veed det ikke.“ Pigens hede Taarer faldt paa den kolde Riimfrost, og Snebygerne bortviftede de varme Sukke, som hun udaandede.

„Hvor Pokker er han faret hen?“ spurgte Nogat; men borte var han og borte blev han.

---

6. Kapitel.

Forvandlingen.

Zevs kun leer ad Forelskedes Kiv: har den sagkyndige Ovid sagt, men Zevs havde godt ved at lee; han havde vist aldrig selv elsket; thi deels fandt hans olympiske Majestæt for villige Damer, deels søgte han, kied af sin Kones Suurmuleri, kun Tidsfordriv. Vi ville raade alle dem, som elske for Alvor, at afholde dem fra al Kiv, og ikke dumdristig at begynde derpaa, thi det kan have meget alvorlige Følger. Det saae man her. David havde drevet sin Spøg for vidt; men Sara følte, at hun havde drevet sin Vrede for vidt; thi næsten tre Maaneder gik der hen og hun hverken hørte eller saae noget til David Nullov.

Dobil giorde et venskabeligt Besøg, og det saae ud som begge Familier stode i den bedste Forstaaelse;

saaledes var det virkelig ogsaa, naar man undtager, at Sara var fortrydelig over den Mistænkelighed, som var viist hende, og at enhver enkelt Person havde sig sin særskilte Hensigt forbeholden. Efter den gængse Talemaade havde enhver noget bag Øret, og taalte i al Fordragelighed det samme hos de Andre, saa at Forstaaelsen var meget venskabelig.

Frøken Mathea berømte Fru Nogat for den Forsigtighed, at hun havde faaet den unge Mandsperson ud af Huset, og Fruen modtog smilende en Roes, som hun slet ikke havde tænkt paa at fortiene. Fruen berømte Frøkenens Indsigter og fine Smag; det var ikke meer, end Frøkenen troede at fortiene. Nogat roste Dobils Koldsindighed og Conduite, som han havde viist ved de Spektakler, Baronen havde giort ham; Dobil tog det for gode Vahrer; han tilegnede sig al den Klogskab, som hans Forvalter havde viist, og forsikkrede, at han nok vidste, hvad han næste Gang vilde giøre. Dobil roste den herlige Høst, som Nogat havde havt, som Naturen og hans frugtbare Jorder havde givet ham, og Nogat fandt denne Roes i det mindste meget reel. Alle vare enige i, at skiænde paa Baronen, og med største Fornøielse skiændte Frøken Mathea paa ham, fordi hun da tillige fik Anledning til at skiænde paa Sneemanden. Kort sagt, alle vare i den venskabeligste Forstaaelse. Selv Sara holdt gode Miner, og modtog med taalmodig Venlighed alle de Kiærtegn, som vistes hende, men i hendes Hierte var

kun den eneste Følelse: David er borte og gid han var det ikke.

Moderen var den eneste, som saae hvad der foregik i Datterens Hjerte. Efter hendes Foranstaltning blev der foretaget en Reise til Kiøbenhavn, hvor Nogats havde Familie og Venner. Fru Nogat havde slet ikke den Plan, at Byens Adspredelser og Forlystelser skulde forjage Saras Bekymring; dertil troede hun for godt om sin Datters Sindelag, men hun vilde bringe de Elskende nærmere til hinanden, thi hun vidste, at David opholdt sig der i Nærheden. Imidlertid fik de hinanden at see paa en Maade, som slet ikke laae i hendes Plan.

Der var en Aften stort Selskab hos Fru***s, hvor mange Folk kom sammen for at spille, for at giøre Bekiendtskaber og for at more sig. Ogsaa Nogats var der. En ung, smuk og riig Piges Fremtrædelse i den store Verden, opvækker Opmærksomhed hos en vis Klasse af Mennesker, der nødvendig skulle giøre deres Lykke ved mægtig Gunst eller riigt Giftermaal. Naar man i et stort Selskab gaaer forbi en saadan Pige, saa hører man omkring hende en Surren, der ikke er uliig Insecternes Surren om Foraaret i et udsprunget Blomstertræ. Det er ikke saa vanskeligt at see, hvor faa af disse Insecter ere Bier, og hvor mange af dem ere Hvepser eller Skarnbasser, at man jo kan overlade dette til Pigen selv, ifald hun har lidt mere end legemlige Dine.

Fru Rogat stod og laante Øre, men ikke Tanke, til Kammerherre Sibensachs Fortælling om hans gode Forbindelser ved Hoffet, og hans glade Udsigter til at arve sin Cousins Godser, da denne kun havde en sygelig Datter. — Sara stod forlegen ved al den Parfüm, som omgav hende, forlegen med at tie til og svare paa alle de golde og tidt brugte Blomster som kastedes til hende, — da pludselig Døren aabnedes, og Selskabet modtog med ærbødig Hilsen Husarobersten v. B***. Han var en gammel Bekiendter af Fru Rogat, men hendes Opmærksomhed henvendtes snart fra ham, da han traadte frem for Vertinden og forestillede hende sin Adjutant, Cornet von Nullov.

Uniformen klædte ham meget vel. De kraftige og yndige Former af hans Legeme, alle Deles rigtige Forhold fremstillede sig desto tydeligere under en tetsluttende og smagfuld Dragt, der havde det Fortrin, at den selv efter 60 Aar ikke vilde ansees for en Carricaturdragt; med alle de andre Uniformer fra den Tid vilde det vist ikke være Tilfældet. Tænk Dem Støvlemanskietterne, de lange Veste, Kioleskioderne og . . dog Episoden kunde let blive for lang.

Med de klare og trodsige Øine oversaae David Selskabet, blev ikke Tanten vaer, men hans Blik standsede ved Sara; han saae hende omringet af den paatrængende Sværm, hvor Alle vare hende besværlige og Ingen blev udmærket; han saae, hvorledes hun med undselig Mine og besværlig Møie søgte at afvende den Strøm af uartig Smiger og sleben Dumhed, som bøl-

gede hende imøde; han speidede med uroligt Hierte efter et venligt Smiil, hvormed hun maaskee kunde besvare den galonerede Junker, den lette Officeer, den gravitetiske Raad, men hun smilede ikke, da i det samme hendes Die fæstede sig paa ham. En Dame, der stod i Nærheden, har siden forsikkret, at hun ganske tydelig hørte Sara udraabe et Da! men saasom Ingen vidste, hvilket Sprog hun i det Dieblik talede, saa forstod heller Ingen dette Udraab. Hun sagde Intet mere, hun besvarede ingen Tiltale, hun hørte ikke det snøvlende Spørgsmaal: mais comment, ma belle! etez vous petrifièe? og det af den simple Aarsag: hun var virkelig forstenet.

Aldrig havde David seet Sara saa smuk; aldrig havde Sara forestillet sig, at David kunde see saa vakker ud. Det var som saae de sig begge forvandlede. Der stod de, og gierne vare de ilet hinanden imøde, men det Rum, der var imellem dem, syntes dem et Hav, fuldt af Conveniensens Klipper og Skier, som de ikke torde vove sig ud paa. Deres Studsen og Forlegenhed kunde let giort en latterlig Opsigt, naar ikke Fru Nogat itide havde mærket til det, og var ilet sin Datter til Bistand; hun gik hen til hende, hvidskede hende et Par Ord i Øret, tog hende ved Haanden og forestillede hende for et Par gamle Veninder, med hvis Døttre hun da blev indviklet i en vidtløftig Samtale om nærværende Moder og tilkommende Besøg. Hun stirrede den Dag ikke mere paa David, men lod det blive ved at kaste et Blik til

ham fra Siden af, eller at gribe hans Skikkelse i et venligt Speil.

Neppe havde David faaet Øie paa sin Tante, før han søgte at faae hende i Tale. Deri hindredes han ikke af nogen Ængstlighed eller Undseelse, men ved at see Ynglingens glade Blik, fandt Fru Nogat det raadeligt at sige ham: at det var bedst han opsatte at komme frem med det meget, han formodentlig havde at fortælle hende, til imorgen. Hun underrettede ham tillige om sit Logis.

„Ja, hvor er jeg imorgen?" indvendte David; „jeg skal iaften absolut følge med Obersten tilbage til Jægersborg, hvor vi ligge i Garnison; og det er ikke sagt, at jeg imorgen faaer Permission, til at giøre en Tour her ind til Byen." — „Hvorledes det end har sig og hvor gierne jeg end hørte noget om, hvorledes Du er kommen afsted, saa er her ikke Stedet til at tale fortrolig med hinanden. Jeg skal nok see til, at skaffe Dig Permission." — Saaledes talede Fru Nogat, og Hr. Cornetten vovede den Aften neppe at see til Sara, mindre ret at tale til hende. „Hvorledes befinder De Dem?" — „Nu faae vi vel snart Kaneføre?" — „Har De nylig hørt noget fra Dobils?" — „Hvorlænge bliver De her i Byen?" — vare de Spørgsmaal, med hvilke David og Sara maatte i Korthed underholde hinanden, uagtet de havde saa mange og saa vigtige Ting at tale om.

Fru Nogat talede med Obersten, og i Fortrolighed meddeelte han hende følgende Efterretning om

hans unge Adjutant. David Nullov kom til ham og forlangte, at ansættes som Husar. Den Sindsstemning, hvori det unge Menneske yttrede dette Forlangende, viste tydelig, at det kun var et Ønske yttret i en Art af Desperation; da sligt nu havde truffet Obersten før, og han desuden kiendte noget til Ynglingens Familie, saa besluttede han strax at tage sig af ham, og da han snart mærkede, at Personen havde baade Kundskaber og Formue, saa udvirkede han ham meget let et Patent som Cornet. Man faaer, sagde Obersten, saa mangen en ung Lømmel tilsendt og faaer Befaling at behandle ham som Officeer, uagtet man ikke kan bruge ham til nogen Ting', uden at giøre ham latterlig, da han hverken har Legem eller Siel til Krigstienesten; her traf jeg da engang paa en ung Mand, som jeg fandt brugbar og jeg besluttede at danne mig en duelig Officeer af ham.„

Dette Oberstens Foregivende passede meget godt paa David Nullov, men den hæderlige Kriger var desuden bekiendt for, at han ofte havde hindret unge Personers Indtrædelse i den militaire Stand, og sparet dem for et enten overilet eller fortvivlet Skridt, der siden fortrød dem, skaffede deres Familie Sorger og Bekostninger. Man handlede ikke altid saa smukt i hine Hvervingens Tider. Var derimod en ung brugbar Kriger først kommen i Forbindelse med Obersten, saa modtog han af denne al den Veiledning og Understøttelse som han fortiente Agtelse. og Taknemmelighed bandt snart den Unges Hierte til Obersten, og

han havde fattet Godhed for David; der opstod derfor en venskabelig Uenighed mellem Krigeren og Fru Nogat, om hvem af dem han skulde tilhøre.

Obersten paastod, at det vilde være meget godt for den unge Mand, at lære Krigstienesten; han var, lagde han til, endog fortrinlig skikket dertil; han var godt underviist i Mathematiken, og det klare og modige Blik, hvormed han overskuede et Terrain, gav sandsynlig Formodning om, at han vilde blive meget duelig. For at sikkre ham imod de moralske Farer, som kunde være forenede med hans nye Stilling, havde Obersten ansat ham til sin Adjutant og derved faaet Leilighed til særdeles Opsyn over ham." — "Jeg vilde nok takke Dem," sagde Fru Nogat, "for al den Omhu, De har viist for min Yndling, dersom jeg ikke vidste, at De havde baaret Dem ad paa samme Maade med ethvert skikkelig Mands Barn. Jeg vilde desuden nødig begynde med Complimenter, da det her seer ud til Uenighed imellem os. De kan, De bør ikke beholde den unge Nullov, thi han er bestemt til at vorde Landmand."

"Landmand!" svarede Obersten langtrukket; "hvad vil det sige? Det kan han jo altid blive; det er tidsnok, at tænke derpaa, naar han ikke kan tiene længer." — "De har dog vel ikke," vedblev Fruen, "den Fordom, at den, som ikke kan blive Andet, er god nok til Landmand. Denne Fordom er desværre altfor almindelig i vort Land, hvor dog Agerdyrkningen fornemmelig er den eeneste reelle og visse In-

tægtskilde. Men derfor har vi da ogsaa mange slet bestyrede Godser. Jeg har jo som Fruentimmer Intet at sige, men dersom jeg raadede, saa skulde det ikke tillades Nogen, at eie Jord eller Jordegods, der ikke havde beviist sin Duelighed i, at behandle sin Eiendom paa den rette Maade. Ingen maa have Lov til, at forfuske sit Eget, naar dette er af Vigtighed for Staten, og jeg har altfor ofte beklaget de arme Bønder, naar de maatte underkastes Herrer, der vare for dumme, til at befordre deres eget Vel, og for slette, til at tænke paa Andres. Det seer da ud, som vare de og hele Eiendommen med alle dens Herligheder kun til, for at plyndres af egennyttige Forvaltere."

"De giør mig ganske bange," sagde Obersten med et Smiil; "vi maae tale sagte om den Sag; der kunde let være Nogen her tilstæde, som bleve urolige om Hiertet ved Deres Yttringer. De maa dog tilstaae mig, at der er et meget godt Middel for en Landmand, der ikke er ret hiemme i sit Fag; det er, at tage sig en Kone som De." — "De vil dog vel ikke," var Fruens Svar, "sige mig en Artighed paa min Mands Bekostning? Nei dertil kiender De ham for vel og er jo hans Ven. Men De vil undvige mig, og det skal De ikke. Min David skal være Landmand, og den, som skal blive det tilgavns, maa ganske opdrages og oplæres fra Ungdommen af og idelig dertil. Ellers lærer han ikke det han skal og anvender urigtig det han veed. Desuden maa jeg

sige Dem . . .“ her blev Fruens Tale saa sagte, at Obersten neppe kunde høre den.

Tilsidst svarede Obersten: „det er en Omstændighed, som jeg nok har hørt hvidske noget om, men som det ikke er faldet mig ind at tænke videre paa. Naar den Tid kommer, saa kan jo den unge Mand tage sin Afskeed, men imidlertid synes mig, at De gierne kunde overlade ham til mig. Jeg smigrer mig med, at De har Tillid til mig, og De kan være vis paa, at den Tid, han lever hos mig, er ikke spildt for ham. Den Mand, som ikke kan, naar det behøves, være Kriger, er ingen rigtig Mand.“ — Efter adskillig Samtale fik Obersten virkelig Overhaand, og Fru Nogat overlod sin Yndling til ham. David maatte smukt ride med til Jægersborg samme Aften; han fik ingen Permission, til at komme til Kiøbenhavn næste Dag; Obersten skaffede ham saa meget at bestille, at han slet ikke vovede, at bede derom.

„Men,“ spurgte Sara den næste Dag; „er det da nu virkelig, at David er Husar? Er det ikke igien en Forklædning? Der kan jo ingen mere troe ham.“ — „Du kan troe, mit Barn! at dette ikke er en Forklædning; nei, det er en reen Forvandling; han er nu ikke mere vor David, men er forvandlet til Hr. Cornet v. Nullov, og hvem veed, hvad han videre kan blive til.“ — „Ja, hvem kan vide det? Tilsidst bliver han vel til en forklædt Prinds? Men kommer han ikke? Faae vi ham ikke at see idag?“ — „Nei, Obersten har befalet, han skal exercere?“ — „Exer-

cere? Hm! Er det da saa vigtigt? Skal han da exercere al den Tid, vi ere her i Byen?„ Disse og mange flere Spørgsmaal giorde Sara, men ikke altid saa høit, at hendes Moder kunde høre det. De bleve derfor ogsaa som oftest uden Svar, undtagen naar hun indlod sig med sine egne Tanker, men disse vare saa blandede med Haab, saa blandede af Frygt, saa forvirrede af Hovedstadens Larm, at hun slet ikke bragde det til nogen klar Forestilling om nogen Ting. Hvem havde havt Uret? Han, som giorde for gale Streger? Eller hun, som giorde sig for vred derover? Men han var dog heller ikke saa skyldig i den sidste Galskab, som hun fra først af havde troet.— Og hvad var det saa egentlig hun havde sagt? Det kunde hun ikke ret erindre, men saa forfærdelig slemt kunde det da ikke være, at han kunde giøre sig ret vred, og — — ved dette Og maae vi standse, thi Sara vovede ei engang i Tanken at sætte Resten til.

Der hengik tre ja fire Dage, og David lod sig ikke see; imidlertid ankom der følgende Brev fra Cancelliraad Dobil:

„Ædle og velbaarne Hr. Oberkrigskommissair! Allerhøistærede Ven!

Næst den submisseste og devoteste Hilsen, har jeg herved den Ære, paa det obligeanteste at takke ædle og velbaarne Oberkrigskommissair, allerhøistærede og meget kiere Ven! for min Masoeurs og min egen Presence hos Dem den 18de sidstleden, som vi og begge for al bevist amicable Tractement attestere Dem og gode

Kiereste vor takskyldigste Reconnoisance og Devotion. Vor Retour hertil var, **Dieu merci**, meget heureus, undtagen at den fierner-Stanghest lumpede noget paa venstre Bagbeen, men Smeden siger, at det har ingen Nød, og haaber jeg, at den extraordinaire og eclatante Efterretning, som jeg her maa annoncere Dem, ikke vil producere nogen Afbræk i den amicable Conjunction, hvoraf jeg har i saa mange Aar havt den Ære at divertere mig imellem os. Med nødig Haand og perpleret Hierte annoncerer jeg Dem, at jeg har faaet Brev fra min Søn Joachim, og han befinder sig, **Dieu merci**, vel, men tænk Dem, han er gaaet hen og allieret sig med en ung Pige, en Degnedatter, som eier ingen Ting. De kan slet ikke forestille Dem, hvorledes denne Misalliance har chagrineret min kiere Masoeur, der nu havde sat sig den Mariage med Deres venererede Huus i Hovedet. Men, Herregud, hvad skal man sige? Store Børn store Sorger, og beder jeg ærbødigst, at denne abominable Casus ikke maa unddrage mig Allerhøistæredes Attachement, da den Parol d' Honeur ganske er imod min Sentiment. Pligtskyldigst undlader jeg ikke at communicere, at med Kornpriserne gaaer det meget tilagters, og Kiøbmand Snigind tør nu byde 16 Mk. for en Tønde Rug, hvilket tiener til behagentlig Efterretning, for om bedre Accord kunde treffes derinde . . . .“

Slutningen af dette Brev udelades, da den ganske var i samme vidtløftige og forfranskede Stiil, som paa den Tid var i Moden, og endte med **tres humble**

og tres obeisant Servitör Martin Dobil i konstigt Træk.

Nogat syntes for Ærens Skyld at tage sig denne Efterretning nær, men han gav sig snart tilfreds, da hans Kone betroede ham: at det aldrig havde været Alvor med Forlovelsen mellem den unge Dobil og Sara. For Huusfredens Skyld havde Joachim anstillet sig, som var han meget villig til at følge sin Tantes Plan. Men det var strax bleven aftalt mellem de Unge, at saasnart Joachim begyndte sin forehavende Reise, skulde han mælde sin Fader om den anden Forbindelse, han alt havde seet Leilighed til at indgaae, og som man slet ikke havde lagt Mærke til, just fordi den var imod al Forventning. Ved denne Forstillelse blev der vundet: at Joachim imidlertid blev befriet fra sin Tantes Tilskyndelse om noget andet Parti, som hun vist vilde have pønset paa; og paa den anden Side blev ogsaa Sara, der nu ansaaes for den unge Dobils Forlovede, befriet for at uddele Kurve til en halv Snees unge Herrer, der kunde see at hun var smuk, og vidste at hun var riig. Planen var aftalt mellem Joachim og David, og af den sidste rigtignok aabenbaret for Tanten, men først da det var forsildigt, at forekomme dens Iværksættelse, uden at udsætte Joachim for hans Faders og Tantes Vrede.

7. Kapitel.

Slutningen.

„Men hvad Pokker har da den Knegt giort alle de Løier og Spektakler for? Han kunde jo blot rolig oppebie den Tid, da Joachim skrev det aftalte Brev til sin Fader, saa var jo Alting i sin gamle Orden?“ Saaledes yttrede Nogat sig for sin Kone, og hun maatte tilstaae for ham, at David var en urolig Krabat, der slet ikke var skikket til, rolig at oppebie nogen Ting; men han var for Resten det bedste Menneske af Verden, holdt meget af Sara, og aldrig kunde de ønske deres Datter en bedre Mand.

„Du er,“ indvendte Nogat, „nu ogsaa ganske forgabet i den Knøs, og jeg kan heller ikke nægte, at jeg godt kan lide ham; men han er jo ingen Ting og det er meget uvist, hvad han kan komme til at eie. — „For det første maa jeg giøre den Indvending,“ var Svaret, „at han nu er Cornet ved Husarerne, og for det andet, at vi have nok til dem begge To.“ — „Det er, min kiere Kone! egentlig intet Svar, og det samme som den Erklæring, at jeg giorde bedst i, at ikke spørge videre; men Du kan dog ikke fortænke mig i, at naar jeg skal give den unge Herre min Datter, saa bør jeg vide noget mere om ham.“ — „Det skal Du ogsaa faae at vide; der skal ingen Ting blive dulgt for Dig; men Du har jo selv tilladt mig at tie om det, som der kunde være Fare

ved, at for mange fik det at vide. Hav nu blot Taalmodighed i nogle Uger, maaskee blot i nogle Dage, og jeg har den Formodning om, at Alt vil opklare sig til det Bedste."

"Naa, lille Sara! Du er altsaa forlovet med Fætter David?" Saaledes tiltalte Nogat sin Datter et Par Timer efter, da Fru Nogat ikke var tilstæde. Pigen saae rødmende til Gulvet og taug.

"Men det kan Du dog virkelig gierne betroe mig; Jeg mener det jo godt med Dig, det er jo dog saaledes?" — Pigen blev endnu rødere, Hovedet heldede hun veemodigt og sagde: "Nei, det veed jeg ikke af." — Det var som!" raabte Nogat hidsig, men fattede sig strax igien. "Men det siger jo Din Moder; idetmindste synes mig, at hun sagde det." — "Nei, det har vist Moder ikke sagt." — "Hm! saa siig Du mig det da! uden Omsvøb! dem veed Du, jeg kan ikke lide." — "Kiere Papa! jeg veed det ikke." — "Nei nu bliver det for galt! Har nogen hørt Mage? Jeg skal dog tale med Knægten, om han saa var General. Hvor bliver han af?" — Sara græd. "Ja, hvorfor græder Du? Er det fordi Du er forlovet, eller fordi Du ikke er det? Pokker kan ikke finde rede i den Snak."

Vred forlod Nogat sin Datter, og sagde Intet mere, fordi han kiendte sin egen Hidsighed og strax besluttede først at tale mere med sin Kone derom. Sara skyndte sig ind paa sit Kammer, og der sad hun og skiændte i sit stille Sind paa sig selv, fordi hun havde været saa vred paa David, fordi han ikke

kom, paa Obersten, fordi han ikke lod ham komme, og paa hele Verden, fordi den saae hende saa mørk og fortrædelig ud.

„Mig syntes, Du sagde, at David var forlovet med Sara?„ Saaledes tiltalede Nogat sin Kone, og fik til Svar: „Ja, det kommer an paa, kiære Mand! hvad man forstaaer ved Forlovet. Ligefrem og med klare, tydelige Ord har vist ingen af dem nogensinde givet den anden Løfte om Troskab og Ægteskab. Derimod ere de fra Barndommen af vante til, gierne at see hinanden, af ganske Hierte at dele hinandens Sorger og Glæder. Ofte har de rigtignok været i Trætte sammen, men naar saa en tredie vilde tage Parti, vare de enige om, at sige ham imod. Naar Sara var syg og der skulde hentes en Læge, saa foer strax David afsted efter ham, og ingen Kudsk kunde kiøre ham hurtig nok. Naar David feilede det ringeste, var Sara i ængstelig Uro, pleiede ham, og kun af hendes Haand vilde han modtage Lægedommen. Deres hele Ungdom har været en Række af disse smaae men hiertelige Beviser paa Tilbøielighed og Hengivenhed, som gielde meer end Ord og Forsikringer. Stedse vidste David, at opdage Saras Yndlingssteder i Haven og Skoven, og altid søgte han at forskiønne dem; altid bleve de hende derved kierere. Jeg kunde saaledes fortælle Dig mangfoldige Prøver paa, at den ene kun følte sig lykkelig i den andens Velbefindende og Glæde. Jeg tilstaaer Dig, at Synet af denne dem selv ubevidste inderlige Forening, ofte har frydet mit Hierte, og jeg

har giort mig al mulig Umage for at vedligeholde den i sin elskværdige Reenhed. Saadan Forlovelse, mener jeg, gielder meer end Løfter og Forskrivninger. Begge følte sig lykkelige i denne Forfatning, og det er vist aldrig i deres, næsten barnlige Letsind, faldet nogen af dem ind, at det med Tiden kunde og maatte blive anderledes, dersom ikke Frøken Dobil forrige Vinter var fremtraadt med det paatrængende Frieri. Aldrig saasnart mærkede David noget dertil, før han fik Joachim fat i Eenrum, og vilde true ham til, at opgive dette Frieri, og aabenbar sætte sig derimod. Joachim var tillykke meget villig, til at give efter, men for frygtsom til, at sætte sig imod sin Faders og Tantes Villie; derfor blev den Plan aftalt imellem dem, som nu har opløst sig ved Joachims Tilstaaelse om sin Forbindelse med Degnedatteren; kun ved hans indstændige Bøn lod Sara sig overtale til, at deeltage i denne Plan. Nu var det første Gang, at Sara og David fik en nogenlunde tydelig Forestilling om den Forbindelse, hvori de hidtil havde staaet, og om deres Udsigter til Fremtiden. Du kan nok forestille Dig, at David ikke blev Frøken Dobil god, da han med Rette ansaae hende for den, der havde opfundet og drevet paa Frieriet. Men hvad der især opirrede ham imod hende, var ikke saa meget den Ringeagt, hvormed hun begegnede ham, som især den Mistænkelighed, hun røbede, i det hun paastod, at enten burde han eller Sara ud af Huset. David er af de Mennesker, som aldrig tilgive en Mistanke;

denne var saa slem, og blev yttret paa en saa fornærmende Maade, at man bør undskylde de gale Streger, hvormed han søgte at drille hende. Ja, jeg veed nok, at man ikke kan forsvare dem, men man bør undskylde dem; han og Baronen ere jo unge Mennesker, der ikke kiende synderligt til Verdens Indretninger og Meninger. Vist er det, at den sidste Streg blev drevet vel vidt, at den kunde have havt farlige Følger, at den kunde skade Saras Rygte. Derover blev hun vred, har nok været vel haard i sine Bebreidelser; derved er der kommen en Kurre paa Traaden imellem de to unge Folk, som nok reder sig af selv. Du seer heraf, hvorfor Sara ikke kunde svare Dig rigtig paa Dit Spørgsmaal."

Man maa ikke troe, at Fru Nogat talede saaledes i eet væk, uden at afbrydes af sin Mand ved nogle Indvendinger; dertil var hun ikke snakkesyg, og han ikke dum nok; der herskede den bedste Forstaaelse mellem disse Ægtefolk, uden at han stod under Tøffelen eller hun under Overmagtens Vold. Under Samtalens Gang kom Fru Nogat til at fortælle sin Mand, hvorledes det egentlig hang sammen med Davids Fødsel og Familie. Hendes ældre Søster Emilie havde ved sin Skiønhed tiltrukket sig en meget mægtig Persons Opmærksomhed. Han forfulgte hende saa ivrig, at hendes Frænder fandt det raadeligt at sende hende til Norge, efterat hun iforveien var kommen til, paa en udmærket Maade, at fornærme sin Forfølger. Endnu i Norge troede man hende ikke sikker

for hans meget udbredte Magt; og hun seilede derfor til Skotland, hvor hun i Edinburg havde nogle fiernt Beslægtede. Her blev hun særdeles vel modtaget, og kom i Forbindelse med en ædel Skotlænder, som snart blev hendes Mand. I dette Ægteskab blev David født, men et Par Aar efter hans Fødsel fik Emilies Mand det Hverv, at gaae med sit Regiment til Calcutta; hun vilde følge med ham, men før Afreisen sendte hun sin Søn til Danmark til sin Søster, fordi hun slet ikke kunde fordrage den Tanke, at hendes Søn skulde blive fremmed for hendes Fædreland. Hun paalagde derhos sin Søster, saavidt muligt at fordølge Davids Herkomst, thi saa slette vare hendes Tanker om hendes Forfølger, eller saa stor var den Fornærmelse, der var tilføiet ham, at hun frygtede for, Magnaten skulde lade Sønnen undgielde sit formeentlige Had til Moderen. Denne Mistanke havde Fru Nogat aldrig havt, imidlertid havde hun dog troet sig forpligtet til, at følge sin Søsters Forskrift. Emilie var imidlertid fulgt med sin Mand til Ostindien; der havde han tient under den bekiendte Hastings, der tit var bleven grovelig beskyldt, men aldrig fundet skyldig. Af de Rigdomme, som Hastings havde forhvervet sig selv og Andre, var en god Deel bleven Skotlænderen til Deel. Med sin Velstand og sin Kone var han vendt tilbage til Europa. Hendes fordums Forfølger havde nu tabt sin Anseelse og Magt; der var følgelig ingen Aarsag tilbage, hvorfor man længere skulde fordølge David

Nullovs Herkomst; vel havde han flere Sødskende, men der var dog altid Sandsynlighed for, at han desuagtet blev et ligesaa fordeelagtigt som anstændigt Parti for den kiere Datter.

Nogat havde intet at indvende mod denne gode Udsigt; det var kun at befrygte, at Davids Forældre snart vilde fordre, at deres Søn drog over til dem; og forlangte de da, at han skulde forblive i Skotland, saa var det en meget smertelig Forestilling, at deres Datter og eneste Barn skulde som David Nullovs Kone aldeles forlade dem, og drage til et fremmed Land. Denne Tanke var Nogat ufordragelig, men hans Kone trøstede ham og sig selv med, at dette ikke vilde blive fordret, men at David, efter et kort Besøg hos sine Forældre, der vel kunde længes efter at see ham, vilde faae Lov til, at vende tilbage til Danmark.

Cornetten havde imidlertid faaet Permission; med inderlig Glæde blev han modtaget af Tanten, med oprigtig Velvillie af Onkelen. Men over Saras Ansigt svævede endnu en mørk Sky, med rynket Pande stod David for hende, og forlegen vidste han ikke ret, hvorledes han skulde begynde en Samtale med hende. De Gamle blandede sig ikke i denne Misforstaaelse, thi de vidste, at naar slig Uenighed behøver Mæglere, for at bilægges, saa bliver den saa godt som ikke bilagt.

Det er en besværlig Sag at tilstaae, man har forseet sig, forgaaet sig, forløbet sig, eller hvad man

vil kalde det, som har mange Navne, men endnu mange flere Skikkelser; den bliver endnu besværligere, naar man frygter for, at Forseelsen kan have en uheldig Indflydelse paa vort Hiertes helligste Anliggende. Der vilde formodentlig blevet en meget kort og tør Samtale imellem dem, naar ikke David havde havt saa meget at spørge om derude fra Landet. Hvad Forandring var der foregaaet med Tienestefolkene? Hvorledes befandt hendes Høns og Duer sig? Sørgede der Nogen for, at gamle Morten fik Skraatobak? at gamle Kirsten fik undertiden lidt Kaffe? Var hendes tamme Hind endnu i god Stand? Hvilke uudtømmelige Emner til Samtaler! Alt som Talen meer og meer oplivede dem, syntes det ogsaa som vendte god gammel Forstaaelse tilbage imellem dem; men ingen af dem vovede at komme frem med det, der egentlig laae dem paa Hiertet.

Til en egentlig god Forstaaelse hører, at den som har forseet sig, maa have den Tillid til den anden, at Forseelsen af ganske Hierte aldeles kan vorde ham tilgivet. Frygten for, at denne Tilgivelse kan blive nægtet, er saa ængstlig, at den kan presse Læberne sammen paa Mennesker, der ere langt mindre blye og undseelige, end disse Unge vare; een eneste utilgivet Forseelse forstyrrer idelig enhver inderlig Foreening. David opsatte fra Time til Time, fra Dag til Dag, at komme frem med sit Hiertes Anliggende; men et Tilfælde syntes at komme ham til Hielp. David havde ved sin Flugt fra Rogats Gaard taget

sin Livhund, en stor hvidplettet Skydehund, med sig. Endnu var den Tid ikke kommen, „da der Intet var sparet, for at give Hundene den høiest mulige Dannelse — da man først slog de ni Tiendedele ihiel, for at kunne anvende saa meget mere Flid paa de Dvriges Forædling.“ *) Det var altsaa ikke at undres over, at man endnu ansaae en Hund for et besværligt Dyr i honette Folks Værelser. David havde sørget for, at hans Soldan ikke ledsagede ham paa hans Besøg hos Nogats. Den var en Dag fulgt med ham ind fra Jægersborg. Veiret var slet og regnfuldt; han bad derfor Karlen i Værtshuset, at passe paa Hunden, og beholde den hos sig, indtil han kom tilbage. Hunden var imidlertid sluppet fra Karlen, havde opsnuset sin Herres Gang og kom uformodentlig farende ind i Stuen, da Sara og hendes Moder just stode pyntede, for at tage i Selskab. Efterat den et Par Secunder havde hilset paa David, løb den hen til Sara, sprang op paa hende, rullede sig for hendes Fødder, tudede af Glæde over at see en Person, som den saa godt kiendte og saa længe havde savnet. David stod forstenet, og ventede et Uveir af Vrede, men Sara blev ved at tale til Hunden og caressere den. Fru Nogat begyndte: „Men Sara! der gik Din Knipling! Nu er Din Sløife spoleret! Gud frie os, hvor Du seer ud! Nei, det er for

*) See Julespøg og Nytaarsløier, af Joh. Ludv. Heiberg. S. 196.

galt!" — Sara raabte: "Er det nu noget at tale om, lille Moder! jeg skal strax faae en anden Kjole paa!" — Hurtig løb hun udaf Værelset, og Hunden efter hende, som den var vant til at følge med i Kiøkken og Spiiskammer.

David hørte og saae ikke, hvorledes Nogat loe og berømmede Hundens gode Egenskaber, hvorledes Tanten rystede med Hovedet og var nær ved at mukke lidt; han maatte sætte sig ned, for at fatte sig, thi han havde i eet Dieblik giennemgaaet Frygtens høieste Pine og Glædens høieste Svimmel. Sara kom snart tilbage, vel pyntet igien, men Hunden var ikke med hende; hun paastod, at den meget hellere kunde blive hos deres Folk, som den kiendte, end hos den fremmede Karl i Værtshuset. — "Jeg beder om Forladelse," — begyndte David, da han fulgte dem til Vognen. "O tie dog stille," afbrød Sara ham, "jeg har intet gladere Dieblik havt, siden jeg kom her til Byen, siden — siden Hunden blev borte fra os."

David var lystig indtil Overgivenhed den hele Aften; Sara var derimod stille. Obersten, som var i Selskabet, sagde til Fru Nogat: "Jeg havde ikke troet, at min kiere Nuliov kunde være saa munter; han seer ud som han havde fundet en Skat." — "Det kan nok være," var Svaret, "men det er ellers hans naturlige Karakteer." — "Det skulde man ikke sagt, da han kom til mig og vilde være Husar."

Da David om anden Dagen skulde bort, skulde naturligviis Hunden følge med ham. Idet han vilde

gaae udaf Døren, vendte den sig nølende om til Sara, som vilde den, at hun enten skulde følge med, eller indbyde den og dens Herre til at blive. Hun bøiede sig ned for endnu at give den eet Kjertegn til Afskeed. David knælede ned og kyste den Haand, hvormed hun klappede Hunden.

Den gienvundne gode og inderlige Forstaaelse lysede fra den Dag af i glad Tilfredshed fra Davids og Saras Øine. Hun vovede ikke meer at prøve paa sine smaae Drillerier, hvormed hun før undertiden havde sat ham i Fyr og Flamme; han vovede ikke meer, at behandle hende som Barn. Det var blevet dem begge tydeligt, at de havde ahnet en Lykke, som det var muligt at de kunde forspilde. Det vilde dog formodentlig endnu varet længe, inden det var kommer til tydelig Erklæring imellem dem, dersom ikke de længe ventede Breve var ankommet fra Edinburg, hvori der forlangtes, at David skulde komme over til sine Forældre.

Sara blegnede ved denne Efterretning, hendes Moder græd, hendes Fader saae suurt, og David svoer paa, at han vilde komme tilbage saasnart som muligt. „Jeg er jo," sagde han, „nu i Kongen af Danmarks Tieneste, og man kan dog ikke forlange, at jeg skal forlade den Konge, hvis Kiole jeg har baaret." Obersten skaffede ham en lang og ubestemt Permission, men tog det Løfte af ham, at naar han kom tilbage, maatte han i de første ti Aar ikke forlade Tienesten. Før David reiste, blev han og Sara

med klare og tydelige Ord forlovede, og saa snart han var borte, reiste Sara hiem med sine Forældre, for der at vente paa sin Brudgom, og trolig pleiede hun imidlertid hans kiere Hund.

David skyndte sig til Skotland, modtog sine Forældres kierlige Omfavnelser, og villig gav de ham deres Bifald til Forbindelsen med hans Sødskendebarn. Han gav sig kun kort Tid til i Frastand at betragte de skiønne Bierge, som Walter Scott siden saa malerisk har beskrevet. Endnu samme Aar kom han tilbage, ledsaget af sin Moder og beriget med en ringe Deel af det Indiske Rov.

Snart blev Sara hans Hustru, og et af de første Besøg, som de giorde, var til Joachim Dobil, der til stor Skandal for Tante Mathea havde giftet sig med Degnedatteren, der blev ham en elskelig Kone, ja skal endog tilsidst have vundet den gamle Frøkens Behag. Dobil oplevede den Sorg, at Engellænderne maatte tilstaae Amerikanerne deres Frihed, men han trøstede sig med, at see sin lykkelige Søns Børn.

David og Sara giorde den Aftale med hinanden, at hun aldrig meer vilde suurmule, og han aldrig meer agere Biorn, og det blev et lykkeligt Ægteskab.

Bonaparte i Ægypten.*)

Da Efterretningen om den franske Flaades Tilintetgjørelse ved Abukir havde naaet Cairo, begyndte i denne store Stad Oprørsflammen at ulme i Stilhed. Det var netop paa den Tid, da Gjenkomsten af det store Natur-Phænomen, hvorved Nilen aarlig udbreder sig over den ægyptiske Jordbund, medførte den gamle Skik, ved hvilken denne Velgjerning i mange Aarhundreder taknemmelig er bleven feiret. Bonaparte greb Leiligheden, for at yttre sin fulde Agtelse for denne paa eengang politiske og religiøse Skik. Siddende under eet Telt med Paschaen af Cairo, fører han Forsædet ved Optoget. Paa et af ham givet Tegn, brydes Dæmningen, og Luften gjenlyder af Navnene Bonaparte og Mahomet. Den franske General kaster Guld ud imellem Mængden, uddeler otte og tredive Kaftaner blandt de høiere Embedsmænd, forærer Nakis-Nedscha den hvide Pelts, og Bevogteren af det Mindesmærke, hvori Nilmaaleren findes, den sorte Mollah. Folket sang Prophetens og den franske Hærs Roes, forbandede Beyernes Tyrannie, og tilraabte med heftig Glæde Feltherren: „Ja, Du er kommen for at befrie os, efter den barmhjertige Guds Villie, thi Du har Seieren for Dig og den skjønneste Nil, som man i hundrede

---

*) Fra Norvins's „Napoleon,“ Paris 1827.

Aar har seet. Tvende saadanne Gaver kan kun Gud forunde." Denne Festlighed fandt Sted fjorten Dage efter Vanheldet ved Abukir. Tilfældet frembød den nye Sultan endnu en anden gunstig Leilighed til at begrunde sin Magt ved Ærefrygt for Folkets gamle Sagn og Troe. Man feirede i flere Dage Mahomets Fødsel, og i Cairo gik Festen for sig med den største Pragt. De Troendes Processioner, Dandse og Musik, de af Bonaparte ordnede Hær-Øvelser, en almindelig Illumination, Fyrværkerie, de meest ødsle Gjæstebude oplivede Staden i fire Dage. Bonaparte lod sig offentlig see, og forærede en Ærespelts til Scheik Et Bekry, der var bleven erkjendt for Mahomets nærmeste Ætling, og samme Morgen var bleven udnævnt til Høvding for Sheikerne; derpaa uddeelte han Almisser. Dertil kom endnu den ikke mindre vigtige religiøse Tidspunkt, da Karavanen bryder op fra Cairo til Mecca, han befalede paa det udtrykkeligste, at beskytte Pilgrimmene, og skrev selv til Sheriffen af Mecca.

Den 22de September 1798 blev den franske Hær indbuden til at feire en daværende fransk Nationalfest. Ogsaa for Ægypterne vilde Feltherren gjøre den national. Han lod med store Bekostninger bygge en uhyre Cirkus paa Cairos Hovedplads; 109 Søiler bare hver en Fane, og hver Fane Navnet af et fransk Departement; i Midten reiste sig en kolossalsk Obelisk, fuld af Indskrifter; paa syv antikke Altere straalte Trophæer og de Tappres Navne, der vare

faldne i Kampen. Ved Indgangen hævede sig en Triumphbue, hvorpaa Slaget ved Pyramiderne var forestillet, og blandt de arabiske Indskrifter hørte ogsaa følgende: „Der er ingen anden Gud end vor Gud, og Mahomet er hans Prophet.“

Ægypterne strømmede til i Mængde, for at see Troppernes Manoeuvrer. Paa samme Tid blev der dækket et Taffel i en Sal paa Palladset; to hundrede Personer bleve budne til Gjæst; de franske og ottomanniske Faner vaiede mellem hverandre over deres Hoveder, og afgave et Skuespil, som Verdens Øine ikkun eengang skulde see. Væddeløb endte Festen, som endnu blev forherliget ved en glimrende Belysning.

Erobrerne savnede ikke Digtere. Man sang i den store Moskee i Cairo: „Glæder Eder, I Menneskesønner, at den store Allah ikke længer er opbragt imod Eder! glæder Eder, at hans Barmhjertighed har hidført Aftenlandets Tappre, paa det at de skulle befrie Eder af Mamelukkernes Aag! Den store Allah velsigne Seierens Yndling! Den store Allah give de Tappres Hær Aftenlandets rigeligste Held!“ Og dog sammensvore Menneskenes Sønner sig imod Aftenlandets Tappre, og gjorde det med den ugjennemtrængelige Taushed, som altid betegner Slavers Sammensværgelse.

Forvandlet til en fransk Hovedstad, havde Cairo en europæisk Stads Udseende og Hjelpekilder, og viste sig midt i Landets Barbarie som en Oase af Kultur og Flid, der forskaffede Hæren Fædrelandets Nydel-

ser, og lod den glemme sin Landflygtighed. Erobrerens Magt maatte endnu befæstes ved Ordningen af den borgerlige Regjering. Til denne Hensigt var Cairos Divan, der blev sammensat af de meest anseete Indvaanere, tilstrækkelig; ogsaa de andre Stæder fik en Municipalforfatning. Stiftelsen af det ægyptiske Institut en Dag efter den sidstnævnte Fest, er den skjønneste Episode i denne af mærkværdige Begivenheder bugnende Tid. Man saae i dette Selskab Fourrier, den nuværende Secretair ved Académie des sciences; Berthollet, hvis Navn glimrer i Chemiens Historie; Monge, den fremstillende Geometries Fader; Dubois, dengang sin Kunsts Haab, nu en af Europas første Saarlæger; Larrey, hvis Navn længe vil være dyrebart for de franske Hære; Lægen Desgenettes, dengang allerede bekjendt ved sin Erfaring, og siden berømt ved sit Heltemod paa Hospitalet i Jaffa; de lærde Mænd Louis Costaz, Champy, Girard, Novet og Malus, Sey, (Adam Smiths Medbeiler), Maleren Redouté, Digteren Parceval Grandmaison, og andre udmærkede Mænd, blandt hvilke de som Krigere berømte Caffarelli og Pulkowski, og endelig Overfeltherren, der overstraalede deres Fortjenester ved sin i Italien og Orienten vundne Hæder. Bonaparte indrettede fire Klasser: Mathematik, Physik, Statsoeconomie, Literatur og skjønne Kunster. For disse Klassers Arbeider stiftedes et Bibliothek, et physikalsk Kabinet, et astronomisk Observatorium, et Museum for

Oldsager, en Samling af Dyr. Overfeltherren, der aldrig i nogen Proclamation udelod sin Titel: „Medlem af Nationalinstituttet,“ forenede dermed Titel af Præsident for det ægyptiske Institut. Ægypten blev Kilden for store og nyttige Granskninger, og gav Videnskaben, thi denne havde sine Heroer saavelsom Krigen, hvis Triumpher den skulde sikkre, Leilighed til at opreise Mindesmærker, der vare af fastere Varighed end Krigstrophæer. Man opbød Alt for at acclimatisere den franske Hær; vanskeligere var det at vænne Ægypterne til de franske Sæder. Bonaparte overdrog Instituttet at forfatte en sammenlignende Tabel over de ægyptiske og franske Maal, en fransk-arabisk Ordbog, og en trefoldig ægyptisk-koptisk-europæisk Kalender, og der udkom i Cairo tvende Journaler, en for Literatur og Statsoeconomie, under Titel af Décade égyptienne, og en politisk: Le Courrier d'Egypte. Forvandlingen af et af Beyens Palladser og hans Hauger til et Tivoli, Selskabspladser, Boutikker, Værksteder, Hammerværker, Støberier, Manufakturer, som pludselig vare skabte af den opfindsomme Conté, Vindmøller, der for førstegang dreiede sig for de forbausede Ægypteres Øine, Champys Krudtfabrikker, Handelens Gjenoplivelse, Alt dette gav den eensformige Stad, Vasal af Europas og Asiens Industrie, en Charakteer af Driftighed, Skaberaand og selskabelig Uafhængighed, som den aldrig havde viist under Ottomanerne.

Flaadens Opbrændelse havde tvunget Bonaparte til at opgive sine vidtudstrakte Planer, for hvilke Ægypten kun skulde være den første Skueplads. Det var nu nødvendigt, ikke at forsømme Noget for, med Tilsidesættelse af andre Foretagender, at sikkre sig den rolige Besiddelse af en Kolonie, hvis Erobring var Kilden til en, siden begge Indiers Opdagelse, i Europa ubekjendt Hæder. Desaarsag sørgede han for Hærens Complettering, hvortil der ei var andre Midler end at optage de sexten- til fire og tyveaarige Slaver af de asiatiske og afrikanske til Ægypten forplantede Stammer; ligeledes bleve tre tusinde Søemænd, der vare undslupne fra Slaget ved Abukir, forenede med Hæren og dannede den nautiske Legion. Alle Cairos Gader vare om Natten lukkede med Porte, for at betrygge Indvaanerne for Arabernes Angreb; men Bonaparte lod dem nedrive, fordi de i Tilfælde af en Opstand, kunde tjene som Bolværker, og Udfaldet retfærdiggjorde hans Forsigtighed.

Den 21de October, medens Overfeltherren befandt sig i Gammel-Cairo, udbrød Oprøret. Det var ude med Ægyptens Herredømme, det var ude med de Franske, hvis ikke Bonaparte reiste sig hævet over denne Fare, der som en Orkan viste sig midt af den dybeste Stilhed. Erindrende sig den venetianske Paaske, trænger han med sine Tappre ind i Cairo, kaster Araberne tilbage i Orkenen, opstiller sit Skyts paa den offentlige Plads, forfølger Oprørerne, der sam-

mentrænge sig i den store Moskee, og tilbyder dem Tilgivelse; de afslaae den og kæmpe. Da erklærer Naturen sig til Gunst for Feltherren, ved et i dette Klima saare sieldent Phænomen, Himmelen omslørededs af Skyer og Tordenen rullede huult. Forskrækkede bade Muselmændene om Naade. „Tilgivelsens Stund er forbi“ svarede Bonaparte, „I have begyndt, jeg fuldender,“ og paa et givet Tegn fyre Batterierne imod den store Moskee. Udfaldet er bekjendt, Revselsen var stræng, men nødvendig.

Befriet for denne Fare ved Cairos og Nedre-Ægyptens fuldkomne Underkastelse, og ved Tractater med Beduinaraberne fatter Bonaparte den Plan ved Suez at løse Opgaven om det røde Havs Forening med Middelhavet, og at opsøge Sporene af den berømte Kanal, som Sesostris gav sit Navn. Det høie Minde om de første ægyptiske Kongers Magt kunde ikke slumre i en Mands Hjerte, der paa samme Tid som han i en lille Stad i det venetianske Friaul fastsatte Betingelserne for en Fredstractat, havde drømt om Toget til Indien over den arabiske Bugt. Bonaparte forbeholder sig, selv at udforske Sandheden af den gamle Histories Sagn, men Forsigtighed udkræver, at han før sin Afreise til Suez ikke maa lade mindste Spor efter sig af det straffede Oprør, og som Pant paa Forsoning giver han Cairos Folk dets forrige Divan, vælger dertil tredsindstyve af Indvaanerne, og den interimistisk indsatte Militair-Regjering forsvinder. Ikke som Overfeltherre, men som Medlem af

det franske og ægyptiske Institut bereder han sig til den fredelige Reise, tager et Udvalg af de fire Klasser med sig, Berthollet, Monge, Dutertre, Costaz, Lepère, Caffarelli; Generalerne Berthier og Dammartin føre Befaling over Karavanen, som er trehundrede Mand stærk. Efter trende Dages Tog igjennem Ørkenen naaer Bonaparte Suez, besøger Kysten, befaler at Stedets Fæstningsværker skulle fuldstændiggjøres, drager over det røde Hav, og opsøger i Arabien Moses's Brønde. Paa Tilbagereisen vilde han, overrasket af Nat og Strøm, have tilsat Livet i Bølgerne, hvis ikke en af hans Førere hurtig havde baaret ham paa sine Skuldre. Uden denne Bistand vilde han have lidt Pharaos Skjæbne, og dette vilde have frembudt en frugtbar Text til Sammenligninger. Dagen efter sin Ankomst indrettede han i Suez en ny Douane, der laae meget beqvemt for Handelen med Arabien, og greb Leiligheden til at underrette Sheriffen i Mekka derom; i samme Dieblik kom udsendte Arabere, for at bønfalde om Franskmændenes Venskab. Under sit Ophold i Suez var Bonaparte meget sysselsat med Landets Forvaltning; især tildrog Handelen paa Indien sig hans Opmærksomhed, og hans Hensyn var meget deelt imellem Muselmændene og Wehabiterne, som ere Islams Protestantere. For denne nye Sekt viste han en levende Interesse; han haabede ved dem at finde større Lethed og flere Fordele til at knytte politiske Forhold. Den ringe Forskjel imellem en Stats- og Re-

ligionsreform havde ikke kunnet undgaae ham, og det blotte Ord Reform avlede imellem Wehabiterne og ham Fælledskab i Øiemeed.

To franske Mile fra Suez seer Bonaparte Sporene af den gamle Kanal, der fire Mile længerhen taber sig i Sandet. Han har overbeviist sig om dens Tilværelse, og finder sig tilfredsstillet ved, at Ægyptens gamle Herskere have overladt ham et stort Exempel til Efterligning. Men det var ham ikke forbeholdent at vinde Ptolemæernes Arv.

I det Brev, som Bonaparte skrev til General Kleber, da han vendte tilbage til Frankrig, hedder det blandt Andet: „Søg at sanke fem til sex hundrede Mammelukker, disse maa De, saa snart de franske Skibe ere ankomne, bemægtige Dem i Cairo og de andre Provindser paa een og samme Dag, og føre til Frankrig. I Mangel af dem vælge De i deres Sted arabiske Gidsler, der ere fængslede af en eller anden Grund. Disse Individer skulle forblive et Aar eller to i Frankrig, de ville see Nationens Storhed, faae et Begreb om vore Sæder og vort Sprog, og naar de ere komne tilbage til Ægypten, saa danne de der vort Partie. Jeg har allerede flere Gange anholdt om en Skuespillertrop, og vil drage Omsorg for at sende en saadan over til Ægypten. Dette er af stor Vigtighed for Hæren og for at begynde Forvandlingen af Landets Sæder.“

En Nat paa Kattegattet.

Af W. Häring *).

Infandum regina jubes renovare dolorem.

Dampskibet Prinds Carl, som eengang om Ugen gaaer imellem Kjøbenhavn og Christiania, er et af de skjønneste, beqvemmeste og største i Europa. Bygget i London paa den norske Regjerings Bekostning, for en Priis, der ikke staaer i Forhold til dette Lands Indtægter, syntes den i Begyndelsen neppe at bære Kapitalens mindste Rentefod. Communicationens Lethed paa den meest lige og hurtige Vei tilfører det imidlertid med hver Fart et større Antal Passagerer, der alt i dette Aar er steget betydeligt. Handelen har ved denne Forbindelse vundet ualmindeligt, og den vaagnende Reiselyst understøtter Regjeringens velgjørende Hensigter. Norge, som hidindtil laae i Nordens dunkle Taage, bliver rykket hundrede Mile nærmere til det midterste Europa, og Reiselysten til Syden hos de Tydske torde snart finde en Afleder, saasnart det sydlige Norges yndige Kyster blive mere bekjendte.

Den yndede Lybekker Dampbaad synes ved Siden af denne norske kun at være en ziirlig Lystjagt. Maskineriet paa Prinds Carl er et frygteligt Værk, som med sin bestandig eensvirkende, rolige Kraft kunde omstyrte

*) Berliner Conversations-Blatt, Decbr. 1827.

Bjerge. Seer man derned og betragter hvorledes de gløsdende Kuls Damp de mange Metal-Kjæmpearme, sammenslyngede og snoende sig om hverandre, ustandselig fortfare med at arbeide, troer man at kaste et Blik i en gigantisk Magiers Værksted. Men frygteligere; thi ingen magisk Villie standser pludselig denne villieløse Kraft.

Da det er et Post- og Handelsskib, kan det ikke paa Dækket have den Elegance som den Lybekske Lyst-Jagt. Dog svævede mellem Tjæretønderne og Kulbækkenerne Theekopper og den rygende Beefsteg omkring; man har endog, for at gjøre den brogede Blanding af Nationer mere fuldstændig, ansat en Neger i Livree. Glædelige er de trohjertige norske Ansigter, som allerede her ere de meest herskende, med de blaae Dine de sammentrængte Træk, og den faste Legemsbygning. Kapitainen taler ikke længer Tydsk, men synes i Forsigtighed og Sikkerhed ganske at være den norske Søemand. Danske, Nordmænd, Svenske, Franskmænd, Englændere, Tydskere, elegante Herrer og djerve Søemænd, fine Damer, Militaire og Israeliter i deres gamle Habit, alle i den meest brogede Dragt, vrimle paa Dækket. Man mønstrer hinanden med Dinene, thi endnu er intet Bekjendtskab knyttet. En feed stærk Mand i en skotsk Kappe gaaer omkring med stolte Skridt. Nede i Kahytterne findes hverken Senge, Madrasser eller Plads; en klar Himmel og Selskabelighed love imidlertid en glad Nat paa Dækket. Sjelden glædede Nogen sig paa en stor Reise ved et saa muntert, behageligt Sel-

skab. Venskabelig og literair Interesse forbinde fire Reisefæller af i det mindste trende Folkeslag; en Franskmand som kjender Verden, dens Folk og Sprog, og forener sjeldne Kundskaber med sjelden practisk Færdighed, slutter sig til hine Reisekammerater. Iblandt norske Matroser, tjærede Touge, finder Autor Venner af sine tydske Aandsfostre, og hvilken Ruus er behageligere end Skribentforfængelighedens. Skibet glider som en Piil igjennem Sundet. Den Hveen, Tycho Brahes Domicil, kommer og forsvinder. Alt er Munterhed og Latter. Synet af hundrede Seil i det snevre Pas, paa den staalblaae, af lette Vindpust bevægede Flade, er vederqvægende for Hjertet. Englændere, Amerikanere, og mangen Preusser glide os forbi. Dampbaadens Hurtighed flyver forbi et optrækkende Uveir. Det bliver atter lyst. Histovre Helsingborg ved Sverrigs Kyst; paa denne Side Helsingør.

Jeg erindrer mig ikke længe at have nydt et mere ophøiet Syn; Helsingøers gamle Slot traadte i gothisk Majestæt frem af det sorte Vandspeil, med sine Taarne, Gavle og Mure, forestillende værdigt de Danskes gamle Herredømme over Sundet.

Selv Betjentene, der roede ud, for efter ældgammel Vedtægt, at udøve deres Ret over det forbiseilende Skib, vandt et andet Udseende end de moderne Politiofficianter (?), som kom gyngende i Baade og bragte Breve; det kom mig for, som om mange strakte Armene ud over Bord og hurtig greb efter de forseglede

Papirer, som om det var et Kjærlighedstegn den Bortreisende modtog.

Nu forsvandt Kastellet. Bag ved det ligger Hamlets Hauge. Hist hans Grav. Saaledes fortæller Sagnet det.

Den harniskklædte Aand af „den kongelige Danske," steeg op bag ved Taarnene, og stirrede stivt efter os. Man skulde, hvor Decorationsprunk hersker, kun fremstille dette gamle Slot med Havet i Baggrunden, selv en fransk Classiker vilde da ikke mere tvivle om Ægtheden af dette truende Syn.

Af os fordrede Hamlets Fader en frygtelig Sundtold. I Nordvest blev det mørkere og mørkere. Et Uveir trak op. Det glade Selskab loe; men hvo der ofte havde befaret Kattegattet, forsikkrede, det kunde blive en slem Nat. Jeg var uendelig glad, vi troede at kunne trodse Himlen. Dette kunde gaae an, men ikke en Bølge, der pludselig fra Siden sprøitede over Bogsprydet og drev mig tilbage. Vinden blæste meget skarp op imod os, Skibet gyngede. Men Selskabet blev gladere, og man besluttede, ikke at blive søesyg. Vi leirede os sammen, talde om Göthe og Hegel, og Folkestammer og caukasiske Ansigtstræk. Men vore bleve bestandig skjævere. Mine tvende franske Naboer vilde, jeg skulde have en Bretons Ansigt, som om jeg siden min Tipolderfader, som rigtignok Ludvig den XIV'des Dragoner forjagede fra Bretagne, ikke havde været nogen Tydsker! Man maatte ved Geist overvinde Naturen, lød det Thema, vi grundigen

afhandlede. Veiret var saa larmende og voldsomt, at den vilde Ossian slet ikke havde passet dertil, men netop derfor talde vi om ham. Min franske Naboe qvalte imidlertid Samtalen ved en frapperende Sammenligning: „Ossian er Skyggen af en Beefsteg." Vi førte alle danske Heltesange hos os, men netop fordi de vare altfor kraftige, altsaa harmonerede med Naturen, valgte vi Oehlenschlägers Coreggio. Jeg læste med og uden Pathos, men havde ikke den Lykke som Herr von Holtei i Berlin; thi ingen Dame græd, hvilket vistnok ogsaa kom deraf, at ingen Dame hørte derpaa. Dog forsikkrede man med Fornøielse at ville høre mere, og selv en bekjendt Tonekunstner, Herr Schwartz *), forsikkrede, at det, endskjøndt jeg slet ikke er musikalsk, dog klang meget musikalsk.

Men det var altsammen kun Blændværk, Overvindelsen af den indre Sjæleangst. Allerede ilede een Skikkelse bort efter den anden, endelig afbrød ogsaa en af os Forelæsningen. Man holdt Stedet for farligt, og søgte hver for sig Læ mod Kulden og Bølgernes Sprøiten. Jeg tumlede med en ung Dansk til en sikker Plet, og vi qvalte os begge med i det franske Sprog at afveie Fordelen og Skaden af den romerske Rets Indførelse i Danmark. Det var Dødsqval, i det enhver vilde faae sig selv og den anden til at troe,

---

*) Fra Berlin, nu for Tiden i Gothenborg. Vi vente af ham interessante Meddelelser om Musikens Tilstand paa den skandinaviske Halvøe.

at Sagen interesserede ham. Midt under Naturens Rædsler bleve vi søvnige. Endnu engang søgte jeg en lille Plet paa det gamle Sted, og troede at sove, maaskee at drømme, da en frygtelig Bølge fra den modsatte Side slog over Borde, og ikke oversprøitede, men overskyllede os med Søvand. I Dieblikket vare alle paa Benene. Vaade af Søen, kastede af Stormen, som forfærdelig pibende huserede i Damprørene, gyngede med Skibet, der nu berørte Skyerne med Bogsprydet, og var nærved at synke med Roret, troede man i Søvntummelen, at det var ved at gaae under. Dertil den mørke Nat — det var vel Midnat — som ved Skibslaternernes vaklende Lys kun blev endnu rædsommere.

Alt Fælledsskab ophørte fra dette Dieblik af. Man tumlede omkring, mange faldt. Søge hinanden — om man endnu kunde tænke derpaa — var umuligt. Raaben blev ikke hørt. Søsygen brød frem i hele sin Styrke.

Jeg har aldrig oplevet en skrækkeligere Nat. Mat, med usikkre Trin, naaede jeg en Bænk tæt ved Styrbord, ovenover hvilken der hang en Baad. Der gives i det mindste et Punkt, ved hvilket det svage Legeme kan holde sig, for ikke at ligge under for de ydre og indre Storme. Ved Siden af mig en Række af Ulykkeskammerater, af hvilke den ene ikke kjendte den anden. Man meddeelte sig knap engang ved Stammen. De fleste manglede endog Kraft til at bevæge sig til Reilingen. For en Tredie, som ikke var Deeltager i Lidelserne, maa det være et latterligt Skuespil, hvorledes Alt hvad der hed-

der Delikatesse, i dette Dieblik ophører. Man seer sig i Situationer, hvis blotte Antydning ellers vilde være imod al Anstand; baade Damer og Herrer, ialtfald Elskende. Saasnart det latterlig=skrækkelige Onde er forbi, synes og Forglemmelse at være indtraadt, og det gode Selskabs Former herske igjen, som om intet var forefaldet, der kunde forstyrre dem i mindste Maade.

Aldrig har jeg længselfuldere seet Dagen imøde. Gjennemvaad af den uophørlige Bølgeregn, frygtede jeg for at tabe Kraften til at holde mig fast ved Baaden. De, som vare flygtede ned i Kahytten, havde endnu værre Scener at bestaae. Men Natten varede evigt, og Stormen hylede, og Søen gik høi. En Nat for en Byron, men jeg tvivler om, at ogsaa han havde beholdt sin Kraft. Kun Kapitainen gik rolig i sin Skibskittel med den brede Hat paa Hovedet, over de gyngende Brœder, og saae ud efter Fyrtaarnene paa Jyllands Oer eller de endnu fjernere paa Sverrigs Kyster. Sørgelige Tegn, thi Skibet bevægede sig ikke af Stedet. Men var det ikke allerede den menneskelige Aands Seier over den oprørte Natur, at den uhyre Maskine i Havet uforstyrret arbeide frem imod Elementets haardnakkede Villie?

I den samme Nat blev af den samme Storm den russiske Flaade dreven tilbage til Kjøbenhavn. Den mødte os uden at vi vidste det. Maaskee vi seilede midt imellem dens adspredte Fregatter.

Det første jeg fornam, da Morgendæmringen viste mig den høie sølvskummende Søe, var et Glas Vand,

som et godmodigt norsk Ansigt satte mig for Læberne. Men hverken Vand eller bitter Liqueur, eller et sildigere Forsøg med salt Fisk, kunde give det udmattede Legeme Kræfter; hertil kom, at den kolde Morgenvind peeb os om Ørene, og vi fattedes endog Kraft til at liste os ned i Kahytten.

Man forlange ikke nogen Skildring af Valpladsen. Den diplomatiske Pen vilde fattes de rette Vendinger, for at blive paa en kunstnerisk Fremstillings Gebeet. Endnu hele Dagen faldt Offere. Først længe efter Middag listede en Ven sig til en anden, og man kunde fortælle om Nattens Tildragelser. Henimod Aften lagde Blæsten sig, og Søen gik mindre høi. Enkeltes Anstrængelser for at tilbagevinde deres Kræfter, grændsede til det Latterlige. I Stormen om Natten var Meget gaaet tabt; for mig, for Exempel, en Randsel med et Reisetoilettes smaae Fornødenheder. Men mine Reisefæller havde tabt mere: selv Modet til at fortsætte Seiladsen.

Forgjæves lokkede den skjønne Aften det Forbund, som ved den overstandne Fare syntes sluttet imellem hele Skibsselskabet; forgjæves den underfulde Kjæde af nøgne Skjær ved Sverrigs Kyster. I Aftenrøden seilede vi gjennem disse sælsomme Klippeøer, hvor kun hist og her en rød Fisker- og Smughandlerhytte oplivede det spøgelseagtige Øde. Lodsen ledede os til Gothenborgs Havn, og den rolige, stille Baadfart gjennem den yndige Havn i den skjønne Handelsstad, med venetianske Kanaler og italienske Huse i den

muntre, klare Egn ved Göthaelf, forjagede det sidste Onde.

Erfarne Søefolk forsikkrede os, at de i lang Tid ikke havde oplevet en skrækkeligere Stormnat, endskjøndt Farten over Kattegattet sjelden bliver ganske rolig.

Den haabløse Elsker.

Aldrig trykked en elskende Viv sin Kjerligheds Ildkys
Paa min Læbe og tæt slynged sin Arm om min Hals,
Til mig ved sød Harmonie og ved dens Salighed bunden;
Amor sin bedste Fryd grummelig nægtede mig,
Han, som til Vilde selv, og til Barbarerne rækker
Honningbægret til Trøst mod et forsmædeligt Liv,
Han, som kjendes i Øst og i Vest, som tusinde Hjerter
Signe, naar han med Fryd kroner det skjønneste Haab,
Han, som den Usle selv tidt qvæger under hans Byrde,
Og den fattige Mand trøster ved Omhed og Tro,
Han som spilder tidt sin Gave paa dens Foragter
Og den haarde Sjel skjænked en elskende Viv,
Amor, som ene gi'er Livet sin Glands og Solen sin Ynde,
Han, uden hvem hver en Blomst vorder ei bedre end Torn,
Han, som toner i Lærkens Slag og i Nattergals Trille,
Han, som i rislende Bæk nynner Dig Kjerligheds Sprog,

Han, som i Vaaren kalder til Fryd, naar Knopperne spire,
Naar sig Skoven grønt klæder, hver Elsker en Fest,
Ak! men sørgelig kun for den, der Kjerlighed savner,
Den, som vandrer i Lund ene der kun med sin Sorg.
Glade Stemmer hører han trindt, mens hans Hjerte sig qvæler,
Ingen kalder paa ham, Ingen tiltaler ham mildt.
Ingen med trofast sød Hengivenhed rækker ham Haanden,
Ingen pryder hans Bryst med den nysplukkede Blomst,
Kyssende ham imens og lænende sig til hans Skulder,
Eller giver ham og andre af Kjerligheds Tegn,
Smaa, men dog forstaaede, til inderlig hemmelig Glæde,
Det gjensidige Nik, sagteste Træden paa Fod.
Ingens Øie ham med stjaalne Blikke bevogter,
Skinner af Fryd ved hans Roes, glæder sig over hans Daad;
Men forsvarer ham kjækt, naar Nogen ham vil angribe,
Finder Ingen, som ham, elsker ham over Enhver.
Alt det berøvet han er, Naturen er mørk og uvenlig,
Trøstesløs kaster han sig hen i det bølgende Græs.
Kun for den, som Elskov kjender og Elskov fortjener,
Ham har Skjæbnen fordømt, aabner Naturen sin Favn.
Dog enhver, som sørger, engang kan haabe en Lindring:
Over mig, mig kun Amor har fældet sin Dom,
Elsk han bød, med brændende Ild, men ikke Du elskes!
Hjertet, som Du tilbad, fremmed skal være for Dig,
Dig alene, ja! Dig alene er Kjerlighed nægtet.
Høre Din Tale man vil, Spot dog skal møde Dit Ord

Hver Medbeiler Dig med ynksom Haan skal betragte,
Alt er forgjæves for Dig, spild Du kun intet Forsøg.
Smilet dog møde Dig skal, den falske, bedragerske Smilen,
Kun for at styrte Dig ned ganske i Sorg og i Qval;
Hvad for Andre er let, for Dig umuligt skal vorde,
Thi fra Fødselen Du Amors Forbandelse har.
Salig, naar Døden engang Dit Øie lukker for evig,
Uden Taarer man skal kaste i Jorden Dig ned,
Vel Dit Hjerte bankede varmt, tidt Taarerne nedrandt,
Ingen sørgende Viv dog skal begræde Dit Savn.
Hver en Taare er værd, Du ene ingen er værdig,
Man foragtende skal træde med Haan paa Din Grav.
Den, som et Hjerte ei vandt, hans Navn skal glemmes for stedse;
Graven er Dig dog bedst, den slukker Din Følelses Ild,
Elskoven slukker den ud, den slukker og Elskovens Længsel.
Ingen pryde Din Grav, dog skal Du hvile i Ro,
Langt fra Graven hver Kjærminde skal være fjernet,
Sorte Cypres skal bedst dække Dit frydløse Liv.

Δ

Brødrene Vanderclump og deres Huusholdersker*).

I London levede engang to massive, midaldrende Kjøbmænd; de vare enten Hollændere eller Tydskere, jeg veed ikke hvilken af Delene, men de heed Vanderclump. De vare øiensynligen begge to gamle

*) Fra: "Friendships Offering," for 1828.

Pebersvende, med store, hængende Kinder, søvnige graae Oine og runde Skuldre. De våre Mænd, der ikke holdt meget af Passiar, men store Fraadsere, og vilde hellere pege plumpt paa hvad de vilde have, og udstøde et Slags lav Knurren, end gjøre sig den Uleilighed at tale. Disse to Herrer Vanderclump bleve opvartede af to velvorne, glatfjæsede Jomfruer; jeg kunde aldrig opdage hvem af dem, der førte Overherredømmet i Huusvæsenet. Man har seet dem begge trave hjem fra Torvet med en Kurv paa Armen; man har lagt Mærke til, at de begge rystede Støvekosten af udenfor de øverste Vinduer; hver af dem bar fra Tid til anden et uhyre Nøgleknippe, og vartede op ved Middagsbordet; om Sommeraftenerne, naar det ikke var Postdag, lode de sig begge, eensklædte, tilsyne ved det underste Contoirvindue, med Jalousierne aabnede paa viid Gab. Jeg formoder, at de begge to vare Huusholdersker.

Det hændte sig et koldt, fugtigt Foraar, at den yngre Broder, Hr. Peter Vanderclump, forlod London, for at afgjøre en Sag af Vigtighed med en Corresspondent i Hamborg, og lod sin Broder Antonius tilbage i hans Eensomhed i deres skumle Huus i St. Mary Axe. Uge paa Uge gik hen, og Hr. Peter forblev endnu stedse i Hamborg. Hvem skulde have formodet, at man kunde have savnet hans Selskab? at Dagligstuen kunde have forekommet endnu mere sørgelig og kjedsommelig, fordi en var fraværende af dem, som den fornemmelig skyldte sin Kjedsomhed.

Hr. Antonius tog sit største Meerskums Pibehoved, og indhyllede sig i dets Damp; men Røgskyerne adspredte sig, og ingen Peter Vanderclump traadte ud af deres Taageslør. Hr. Antonius bragte nogle af sine tunge Folianter op fra Contoiret; og glemte over Renteberegningerne, for en Stund den sørgelige Bevidsthed om sin Eensomhed. Men han vilde spørge om Noget! Peters høitidelige „Ja!“ eller „Nei!“ ventede han forgjæves. I Tanker og næsten utaalmodig saae Antonius iveiret — den Stoel, som hans Broder bestandig havde udfyldt, stod tom. Hr. Antonius begyndte at sukke — han kom i Vane med at sukke. Betty og Molly (de vare et Par blødhjertede Skabninger) følte Medlidenhed for deres Herre — de ynkede deres stakkels Herre!

Betty satte en Aften Maden paa Bordet, da hendes Herre drog et meget langt og dybt Suk; Betty sukkede ogsaa, og hendes Mundkroge udvidede sig derved — deres Dine mødtes — en Art af Rødme farvede Bettys magre, glindsende Kinder, da hun atter løftede Dinene iveiret, og saae, at hendes Herre endnu stirrede paa hende. Betty smiilte forlegen, og vovede med sin meget bløde, meget blufærdige Røst at spørge, om Herren ellers havde noget at befale? — Hr. Vanderclump reiste sig af sin Stoel. Betty følte sig for første Gang indjaget en Ærefrygt ved hans Nærmelse. „Bette!“ sagde han, „min stakkels Bette! Hum! Hun er en god Pige!“ Han kneb hende under Hagen med sin brede Haand. Betty saae bly ned

for sig, og rødmede og smiilte igjen. Der opstod en Pause. Hr. Vanderclump var den første, der afbrød den. „Hum! Hum!“ udbrød han suurmulende, som om han pludselig kom til sig selv; og i det han stak begge Hænder i sine rummelige Buxelommer, satte han sig til Bords, og lagde ikke videre Mærke til Betty den Aften.

Den næste Morgen syntes Solen at have prøvet en heldig Kamp med den tætte londonske Atmosphære, den skinnede Hr. Vanderclump lige i Ansigtet, medens han sad ved Frokosten, og fik en fløitende Bogfinke til at synge en Melodie, som dens Herre mere holdt af for gamle Erindringers Skyld, end af nogen særdeles Sands for Musik. Den Dag var Lloyds Liste fuld af Anmeldelser om ankomne Skibe, og Priiscouranten havde den Morgen en eller anden usædvanlig Tillokkelse ved sig, som jeg ikke er istand til at gjætte. Hr. Vanderclump saae paa den klare og luende Ild; hans Blik hvilede med en rolig og grublende Tilfredshed paa de lette Dampskyer, som opstege fra Theekjedlen, i det den stod paa Fyrfadet, og mere snorrede søvnigt end hvislede. Der var, følte han maaskee, en Sympathie imellem dem. De uddampede begge roligt den varme og bølgende Damp. Han lagde Piben fra sig, og stak en stor, med Smør velforsynet Brødskive i een Mundfuld ind i sin rummelige Mund; han skyllede denne Bid ned med en Contoirkop Thee, og han følte sig i bedre Lune. Da han den Morgen kom ned i Contoiret, gneed han

sig i Hænderne. Inden en Times Forløb udelukkede en Mængde store, mørke Skyer det livlige Soelskin; og Hamborgerposten bragte ikke mindste Efterretning fra Hr. Peter. Hr. Antonius arbeidede sig atter ind i et fuldkomment slet Lune, og bandede sine Contoirbetjente, naar de spurgte ham om Noget.

Da han om Aftenen kom op paa sit Værelse, følte han sig mere forladt end nogensinde før. Betty satte et Fad Østers paa Bordet — han lagde ikke Mærke til hende; — en stor tydsk Pølse — hans Øine vare fæstede paa Gulvet — et Stykke hamborgsk Oxekjød — Hr. Vanderclump saae et Øieblik iveiret, og hans Tanker reed, liig Jfr. Europa, paa Oxen over Havet til Hamborg. Efterhaanden udbredte der sig imidlertid en behagelig Varme i Værelset; thi Betty lagde Ilden sammen i Kaminen, og rullede Gardinerne ned, og hun pudsede de dunkelt brændende Lys, medens Molly bedækkede Bordet med Flasker af forskjellig Form og Størrelse, en Skaal med sneehvidt Sukker, og en lille Kurv med Citroner, som udbredte deres velkjendte liflige Duft, hvorhos hun tillige satte en lille bitte Kjedel med kogende Vand over Ilden. „Hvad er det, Molle! min gode Pige!“ sagde Hr. Vanderclump, i en lav og noget melankolsk Tone (da han med Øinene havde fulgt disse sidste Operationer), „Molle! det er jo Punsch!“ — „Ja vist, Herre! og hvorfor ikke det?“ svarede Jomfruen i en næsten spøgende Tone, „hvorfor skulde man ikke have det hyggeligt og godt, og være munter?

Jeg skulde mene," vedblev hun, i det hendes sædvanlige halvsmilende Ansigt klaredes til et opmuntrende Smiil; "jeg skulde mene, at Betty og jeg gjør vort Bedste for at faae Dem i godt Humør." — "Gode Pigebørn, gode Pigebørn!" sagde Hr. Vanderclump, i det han ufravendt havde fæstet Blikket paa det dækkede Bord — og han satte sig nu ved det. "Mine gode Pigebørn," sagde han kort efter, "nu kan I gaae ned, jeg skal ikke have mere; I behøver ikke at vente længer." De tvende frygtsomme, venlige Skabninger adløde paa Øieblikket.

Der forløb over en Time, og nu ringede Hr. Vanderclump. De tvende konelige Jomfruer vare meget travlt sysselsatte med at sye en ny Kappe. Betty reiste sig først; men da hun pludselig erindrede sig, at hun havde proberet sin nye, ufuldendte Kappe, og kun havde en lille bruun bomulds Underhue paa Hovedet, greb hun med begge Hænder til Hovedet for at overbevise sig derom, og sagde derpaa: "Gode Molly! vil Du ikke gaae op! Saadan som jeg seer ud, kan jeg ikke lade mig see for Herren. See, jeg har opsprettet denne gamle Kappe, for at faae et lille Stykke Bordt med fransk Syning at sætte i Nakken paa den nye." Molly saae en Smule suurt ved det; men hun havde sin Kappe paa Hovedet, og følgelig gik hun op. Hr. Vanderclump sad for Kaminen, og dampede lystig af sin lange Pibe. "Tag bort," sagde han kort, "og sæt det lille Bord her;" han pegede og gryntede, og den kloge Molly forstod ham. Hun

satte Bordet ved Siden af ham, og flyttede Punschen derhen. „Bette, min stakkels lille Bette!" sagde Hr. Vanderclump, der ikke endnu havde lagt Mærke til, at det ikke var Betty, som opvartede ham. „Det er ikke Betty, men Molly, Herre," svarede den sidstnævnte Dame, med en barnlig uskyldig Røst. „Hum!" sagde han, i det han syntes at betænke sig et Dieblik; „hum! Bette, Molle, det er det samme! — Molle, min lille stakkels Molle, Du er et godt Pigebarn! Kom herop imorgen tidlig, min stakkels Molle, og tag Din bedste Kjole paa, saa vil jeg gifte mig med Dig!" Molly var, som hun siden erklærede, som falden ned fra Skyerne. Hun gabede og gispede af Forbauselse; og derpaa arbeidede en forfærdelig Strøm af Ord sig op af hendes Strube og lige ud paa Spidsen af hendes Tunge; men et Blik paa hendes Herre standsede den i Udbruddet. Han sad med Hænderne i Lommen, Ansigtet vendt imod Kaminen, og Piben i Munden. „Ja, Herre!" svarede hun underdanigt og lydeligt. Et Par Taarer trillede ned af hendes Kinder, i det hun gjorde et dybt Knix ved Døren, og forsvandt.

Hun kjendte godt hans Maneer, tænkte hun ved sig selv, i det hun meget langsomt gik ned ad Trappen; og hun lykønskede sig med, at hun ikke havde vovet at svare Andet. „Nu, Betty," sagde hun, i det hun traadte ind i Kjøkkenet, „vil jeg sye de sidste Sting paa min Kappe, og gaae til Sengs; thi Herren vil ikke have mere iaften." Hun satte sig rolig til sit Arbeide, og samtalede med Betty, uden

at aabenbare hende et Ord om sine nye Udsigter. Men Betty lagde Mærke til, at hun tog Bordten af, hvormed hun allerede halvt havde smykket sin nye Kappe. „Men, min Gud, Molly!“ raabte hun, „Du vil dog ikke sætte den store hvide Silke-Sløife paa Kappen?“ — „Hvorfor ikke det? Jo, det vil jeg netop,“ svarede Molly; „for naar jeg seer paa Din Kappe, med det gule Baand, saa synes det mig, at jeg med min vilde komme til at see ud som en gammel Jomfru.“

Den næste Morgen stod Molly op før sin Søster, og tog sin bedste Kjole og sin nye Kappe paa. Morgenen var mørk og taaget, Betty var søvnig, og Molly rullede ikke Vinduesgardinet op, og holdt Sengeforhænget tæt tiltrukket. Ubemærket smuttede hun ud af Kammeret, med sit Schavl og sin Hat i Haanden. Da Klokken slog otte stod Molly ved sin Herres Side for Alteret; og et Øieblik efter fremtraadte hun overraskende for sin Søsters forbausede Blik som Madam Vanderclump.

Til behørig Tid kom Hr. Peter Vanderclump tilbage; men der reiste sig nogen Kulde imellem de to Brødre, og Hr. Antonius leiede sig, efter sin Kones Tilskyndelse, et lille Huus i Copthall Court, Throgmorton Street. Madam Vanderclump holdt af Landlivet, og længtes efter et Vindue, hvorfra hun havde Udsigt til Klædekræmmeres Hauge! Betty blev indbudet til at følge med sin Søster; men nei — Betty var ogsaa kold — hun var ikke andet end en

Huusholderske! og passede sig ikke til Selskab for Standspersoner! Hun var stakkels Hr. Peters Tyende, og kunde blive hvor hun var! — og det gjorde hun ogsaa; men stakkels Hr. Peter begyndte snart at føle sig meget eensom; og en Aften tog han, i sit Hjertes Uskyldighed, ganske uvidende om hvorledes hans Broder havde baaret ad med at frie, Betty ved Haanden og sagde: „Bette! min stakkels lille Bette! Du er et godt Pigebarn! kom herop imorgen tidlig, og tag Din bedste Kjole paa, saa skal jeg gifte mig med Dig.“

Sonetto.

Og da mit Hjerte saa var dødt, og stille
Det nedlagt var i Brystets Sarkophage,
Paa Kistelaaget Sorgen sad tilbage,
Den stirred fælt med sine Blik, de vilde;

Men bort fra Stedet vandrede den lille,
Den kjære Flok af mine Glædesdage,
Som sortindhyllet og med Vemodsklage
Paa Graven havde tømt sin Taarekilde; —

Da lød et sødt: Vaagn op! og Sorgen flyede,
Det kom fra hende, som jeg ikke nævner,
I hendes Blik mig Dagen atter gryede;

Op kraftigt Hjertet foer af Dødens Dvale,
I Livets Kamp det atter freidigt stævner,
Og hver dets Daad skal kun om hende tale!

Christian Winther.

Wilhelm Hauff*).

Et skjønt Liv har fuldendt sin Bane. Wilhelm Hauff, Doktor i Philosophien, Redakteur for Morgenblatt, er hensovet af en nervøs Feber den 18de November 1827. Saa nyt hans Navn end er i den literaire Verden, da neppe 2 Aar ere forløbne siden hans første Fremtræden, saa hurtigt udbredte det sig, og blev talt blandt vore Dages meest hædrede. Men ligesaa smertelig, som hans Fremtræden havde været glædelig for hans Samtidige, maa Efterretningen om den unge Digters Hedengang være for hans elskværdige, lunefulde Muses Venner, han, som for Alle, der læste hans Skrifter, og for de, som kjendte ham nærmere, ved hans Personlighed, var et Billede af den meest frodige Livsfriskhed.

Den 21de November blev han af sine Ungdomsvenner baaret til Graven. Vi meddele Læserne de ved hans Begravelses-Fest af Venner fremsagte Taler og Digte, hvilke vist ikke ville blive uvelkomne derved, at de indeholde en kort Charakteristik af hans indre Liv og skildre det smertelige Indtryk, som hans Hedengang har frembragt paa Venner og Medborgere tilligemed nogle historiske Notizer om den Forevigedes korte, men venlige Liv.

Wilhelm Hauff er født den 29de November 1802 i Stuttgart. Han nedstammer fra en gammel würtembergsk Familie, hvis mange Medlemmer have ydet Fædrelandet troe og vigtige Tjenester i Stats- og Kirkeembeder. Hans Fader var Geheime-Sekretair i Ministeriet for de udenlandske Anliggender og af hans Samtidige ikke blot agtet som en dygtig Forretningsmand, men ogsaa som en af de aandrigste og i Charakteer og Opførsel elskværdigste Mænd. Ungdomme-

*) Fra: „Blätter für literarische Unterhaltung.“ Januar 1828.

lig Begeistring for den politiske Friheds Grundsætninger og Folkets Selvstændighed gjorde denne frit tænkende Mand, der uden Sky yttrede sin Mening, endnu før den gamle würtembergske Forfatnings Omstyrtning mistænkt af Regjeringen. Han blev greben om Natten i sin Bopæl og ført til Fæstningen Hohenasperg, hvorfra han først efter 9 Maaneders Forløb, uden ved Undersøgelsen at være bleven befunden skyldig, torde vende tilbage i sin ængstede Families Skjød. Han døde efter otte Aars Forløb af den samme Sygdom, som i de nysforløbne Dage har bortreven hans Søn. Familien drog efter Faderens Tab til den i „Phantasien im Bremer Rathskeller" saa tiltrækkende skildrede Bedstefader paa mødrene Side i Tübingen, under hvis Øine, som under sin Moders opoffrende Pleie, Drengen opvoxede, der tidlig udmærkede sig ved et opvakt Sind og ved barnlig Hengivenhed for Sine. Fra Skolen i Tübingen, kom han i sit 15de Aar i den philologiske Klosterskole i Blaubern, hvor han opholdt sig i 3 Aar. Her i den snevre, af høie og vilde Klipper omsluttede Dal, ved den venlige Flod Blas, i Klosterets vidtløftige ældgamle Rum, i Kredsen af hans for Videnskabelighed, Musik og Digtekunst begeistrede Kammerater og fornemmelig i Omgang og ved Underviisning af de fortræffelige Lærere i hiin Anstalt udfoldedes hans ømme Sind i Kjærlighed til det Skjønne og Ophøiede, og til hiint glade Lune, som sildigere fremtraadte i hans Skrifter, som det meest udmærkede Kjendetegn. I Aaret 1820 betraadte han det evangelisk theologiske Seminarium i Tübingen, og fuldendte i 4 Aar sine philosophiske og theologiske Studier. Paa denne Tid opstode flere Taler til hans Venner, og Digte, helligede Venskab, Frihed og det tydske Burschenliv, trende Ideer, som dengang opfyldte hans hele Sjæl. Her bevægede ligeledes Talent og Lyst ham til at øve sig i at opfinde og fortælle Eventyr for Børn af bekjendte Fa-

milier, hvilke han paa Friaftener forsamlede om sig, og hos hvilke snart ogsaa de Voxne satte sig med bifaldende Opmærksomhed. Efterat han havde forladt Universitetet blev han Hovmester i Præsidenten for det kongelige würtembergske Krigsraad, Friherre v. Hügels Huus, hvor han med Lyst og Kjærlighed helligede sig til Opdragerens Kald, og søgte ved Opfindelsen af passende Fortællinger, deels at oplive den sædelige Følelse, deels at øve Eftertanken og Hukommelsen hos de yngre Elever. Saaledes opstod i Kredsen af hans Skolarer hans første Værk: „Märchenalmanach auf 1826.“ Frugter af hans Fritimer vare fremdeles det første Bind af hans „Mittheilungen aus den Memoiren des Satans“ og den ved sin moralsk-æsthetiske Tendents, men endnu mere ved den derved foranledigede Claurenske Proces berømte Roman: „Der Mann im Monde.“ Opmuntret af det Bifald, der fra saa mange Sider skjænkedes ham, udgav han sin større historiske Roman: „Der Lichtenstein.“ Omendskjøndt denne maaskee blandt alle Hauffs Værker bærer de fleste Spor af Ufuldkommenhed og Flygtighed, og fremfor dem alle maa kaldes et Ungdomsarbeide, saa vandt den dog ved Valget af det historiske Stof, ved det Heles Plan, ved den gemytlig-kraftige Individualiseren af enkelte Bipersoner, stor Interesse, og Hauff har derved som fædrelandsk Digter erhvervet sig sine Landsmænds Kjærlighed, ja vi tør sige deres Begeistring, hvorom navnlig den almindelige Sorg over hans Hedengang aflagde et saa tydeligt Beviis, at man kunde sige om ham som Schiller om Ibikus: „Hvert Hjerte tabte ham.“ Paa en Reise igjennem Frankerig, Nederlandene og Nordtydskland, skrev han det andet Bind af „Memoiren des Satans,“ hans „Controverspredigt über den Mann im Monde,“ Novellerne: „Die Bettlerin vom pont des arts,“ „Othello,“ „Die Sängerin;“ og „Phantasien im Bremer Rathskeller,“ ustridig hans Aands

originaleste, klareste og hjerteligste Production. Hjemkommen fra denne Reise, paa hvilken han havde lært at kjende Fædrelandets meest udmærkede Digtere og Lærde, og var traadt i inderligere Forhold til Enkelte af dem, overtog han i Stuttgart Redactionen af „Morgenblatt,“ fra Januar 1827 af. Kort efter feirede han sin Bryllupsfest, og hjemførte den Elskede, med hvem han var beslægtet paa Fædreneside, fra Nördlingen i Kongeriget Bayern. I lykkelig Rolighed henrandt for ham skjønne Dage ved Ægtefællens Haand, i Kredsen af trofast hengivne Venner og Slægtninger. Han arbeidede med stor Kjærlighed paa „Morgenblatt,“ som han i enhver Henseende søgte at fuldkommengjøre. Paa denne Tid skrev han Novellen: „Jud-Süß,“ som af flere Hensyn ikke kunde træde for Lyset saaledes som det laae i Digterens Plan. I Sommeren 1827 foretog han en Reise til Tyrol, for paa Stedet at samle Materialierne til en større Roman, hvis Skueplads skulde være de i Aaret 1809 af Krig og Folkeoprør opfyldte Dale og Bjerge i hiint Land. Glad over det vundne Udbytte, vendte han, over München, hvor han fra flere Sider blev ærefuldt modtaget, tilbage til Stuttgart. I August glædedes han ved et Besøg af Wilhelm Müller fra Dessau — hvilken af dem Begge havde da ahnet, at deres næste, snare Gjensyn vilde blive hiinsides Graven? — og ved Bekjendtskabet med Kapelmesteren ved San-Carlo Theatret i Neapel, Julius Benedict, hvis indstændige Bøn om Bearbeidelsen af en stor Opera for den tydske Scene Hauff endelig lovede at opfylde, og hvem han tillige i den tilstundende Sommer lovede at besøge i Parthenopes's Havn. Beskjæftiget med Udkastet til den lovede Opera og med andre Arbeider, især deles hed med Udgivelsen af „Taschenbuch für Damen,“ hvortil han, saavelsom til „Frauentaschenbuch“ har leveret en Novelle, indtraadte han i den skjæbnesvangre Høst. Tvende af hans Ven-

ner døde i Løbet af otte Dage, den ene af Følgerne af et Saar i Hovedet, han havde faaet ved at styrte ned fra en af de schwabiske Alpeklipper. Smertelig greben af disse Tab, følte Hauff sig inden kort Tid slet, og fik et imod hans tidligere blomstrende Farve paafaldende sygt Udseende. I Begyndelsen gik han endnu ud og arbeidede flittigt. Lægerne søgte at forebygge en snigende Sliimfeber; men, trods deres Kunst, trods den utrættelige Omhu, som hans ældre Broder, der lever som Læge i Stuttgart, anvendte, udbrød Feberen med fortærende Magt, og den Syge var allerede for svag til at opleve den Krisis, af hvis Indtrædelse man haabede hans Frelse. Han velsignede med skjælvende Haand det spæde Barn, hans Ægtefælle otte Dage før hans Død havde skjænket ham, og tog med Fatning og Mod Afskeed fra sine Kjære.

Blandt hans Papirer fandt man den første Akt af den for Benedict bestemte Opera, Planen til den 3die Deel af „Memoiren des Satans,“ af hvis første Deel han har oplevet den sjeldne Lykke at see et andet Oplag, og nogle Fragmenter, som høre til den ovenfor nævnte større historiske Roman. Den tredie Aargang af hans „Mährchenalmanach“ er nylig udkommen hos Brødrene Franckh i Stuttgart. Hans adspredte Digte, der for det meste endnu ere utrykte, blive samlede, og hans Venner ville foranstalte en Udgave af hans samtlige Værker til Bedste for hans Enke og Datter.

Der er vel kun een Stemme om, at en Fremskriden til det Fuldkomnere var umiskjendelig i Digterens nyeste Præstationer. Navnlig vandt Billederne af hans rige Phantasie i indvortes Livlighed og Kraft, i moralsk Charakteerbestemthed, i Naturlighed og interessante Situationer. Om hans egen personlige Elskværdighed afholde vi os fra enhver Dom, fordi vore Læsere ville finde den kort, og, efter deres Dom, der kjendte ham, rigtigt skildret i den følgende Tale af hans Ven Karl Grüneisen.

Ord, talde ved Hauffs Grav,

af Hofkapellan Grüneisen.

Hviil blidt, Elskede, som Dit Liv var godt og lykkeligt! Kun Morgenens milde Viften har Du følt, ikke Middagens Hede, ikke Aftenens Skygger og Storme. Hviil blidt i Din aarle Grav! Din Aand — den livlige, ømme, fromme — optager Aandernes Fader i deres Boliger, der ere rene af Hjertet. Vi bringe Dig til Afskeed vor Tak og vor Kjærlighed; thi Meget have vi tabt med Dig. Herrens Fred være med os Alle! Amen.

Mindedigt over Hauff,

digtet i hans Venners Navn, og fremsagt ved Graven af Gustav Schwab*).

„O heller Tage dunkles Ende, Tod!
Den Schleier wirfst du über viel Gestalten,
Die reich an Leben und von Jugend roth
Vor diesem Auge, das du schlossest, wallten,
Ach! was die Welt im Keim von Bildern bot,
Das wußt' es schnell und glänzend zu entfalten,
Das wandelt noch vor unsern Blicken her,
Nur, der es schuf, der schauet es nicht mehr!

Aus Lust und Laune mußt' Er bald heraus,
Und kurze Frist ward Ihm zum Ernst gegeben:
Die Liebe führt' Ihn in des Freundes Haus,
Dem jäher Sturz zerschmetterte das Leben,

---

*) Udgiveren troer ikke at mishage Herthas Læsere ved at meddele nærværende Digt, ligesom de tvende som slutte denne Artikkel, i Originalsproget. De vilde altid tabe i Oversættelse; og ialtfald torde Tiden neppe tillade deres Gjengivelse paa denne Maade, hvis nærværende Meddelelse, efter hans Mening endnu skulde faae Plads i Januar-Heftet.

Da ward vertraut Er mit des Grabes Graus,
Und neue Bilder sah Er um sich schweben:
Den Blick versenkt' Er in den schwarzen Schlund:
Laßt mich zum Freunde! sprach sein kranker Mund.

Und Weib, und Kind, und Ruhm — bescheeret kaum —
Schon schwand's vor Ihm, und immer ward er stummer;
Vom Traum des Dichters ging's in Fiebertraum,
Vom bunten Fiebertraum in tiefen Schlummer,
Und so, im Schlummer, in den engen Raum,
In den er sinkt zu seiner Freunde Kummer;
Uns bleibt von seines Hauptes Jugendglanz
Nichts als der frühe, grüne Lorbeerkranz.

Doch weinet ihr um den entflohnen Geist,
In hoffnungslosen Trauer nicht, ihr Lieben!
Uns ist, was uns der Wahrheit Wort verheißt
Mit Flammenschrift in unsre Brust geschrieben:
Die Kraft, die schöpferisch den Schöpfer preist,
Die denkt und dichtet, sie kann nicht verstieben;
Sie schwindet nicht hinüber in das Nichts,
Sie schaffet droben in dem Reich des Lichts."

Tale i Kirken,

holdt af Hofkapellan Grüneisen.

Vi have fuldbragt den — den sidste og tungeste Pligt, som vi vare Broderen og Vennen skyldige. Endnu vægrer vor Følelse sig for den Tanke, at det er sandt, hvad vi have seet; og Kjærlighed, der ved Beskuelsen deeltog i Nydelsen af hans friske Livsfylde, kan endnu bestandig ikke finde sig i den bittre Troe, at vi have tabt ham, at han ligger histude, hos sine og vore Døde.

Tvende Mødre begræde deres Søn, Broder og Søstre deres Yndling, og hun, der for faa Dage siden skjænkede ham det søde Fadernavn, hans Barns Moder, skuer taareløs op til den Uudforskelige, der sende Sin Fred i hendes dybt rystede Hjerte! Men til os, hans Ungdoms Stalbrødre og Venner, skal ved Til-

bagekomsten fra den Dyrebares Grav, under Dødens Tanker, under Skilsmissens Følelser, Billedet af hans Liv vende tilbage. De yndige Træk, de klare Farver af hans korte, og derfor saameget mere elskede jordiske Tilværelse, skulle i frisk Kraft bevæge sig for vor Aand. I det vi holde fast ved dem, vil ved disse Billeder vor Troe, at han kun er gaaet bort, men ikke tabt for os, vinde nyt Liv og Styrke; og ved denne Betragtning vil hans Dødsstund vorde os den venlige Nøgle til at gjætte hans korte Livs, hans skjønne, rige Virkens Betydning.

Naar vi adspørge os om det første Indtryk, som ved enhver ny Berørelse den Hjemgangne frembragte paa os; som hans Skrifter, et Speil af hans indre Liv, maatte fremkalde hos Enhver; er det da ikke hans Freidighed, hans frodige Livsmod, dette Krydder paa al Tilværelse og Nydelse; det muntre Lune, der afvandt ethvert Phænomen, enhver Begivenhed den lyse Side, og overalt søgte og fandt Anklang hos umistænksomme Hjerter; den friske Sands, hvormed han opfattede Natur og Liv, og gjengav dem? Men i denne livsfreidige Aand hvilede et dybt Gemyt, uden hvilket han vilde være gaaet tabt for sig selv og for os, et opmærksomt Blik paa hans Omgivelsers Former, som paa de bevægede Følelser i hans eget Bryst; et dybt Gemyt, som i Blomster og Menneskeøine, i Gjerninger og Ord, læste den høie Sands, de spæde Spirer, den redelige Hensigt, som den onde Villie, den urene Tilbøielighed, den dulgte Frækhed; som med den vante Livlighed i Blik og Tale forstod at prise det Rene, Ædle, Guddommelige, og derhos at udfolde de hellige Drifter i sit Indre, men ogsaa ved hurtigt, træffende Vid at dadle det Vrange, med alvorlig Kraft at revse det Lave og Giftige. Hans Vittighed strømmede af et ædelt Hjerte, hans Harme sprudlede af en for det Sande, Skjønne og Rette begeistret Tunge.

Aldrig har hans Spot berørt det Hellige hisset, aldrig besmittet Hjertets rene Følelser, aldrig Livets zartere Forhold. Thi Velvillie og Godhed betegne ethvert af hans Skridt. Hvo iblandt os har forladt ham uden at glæde sig over denne Godhed? Hvo har staaet ham nær i Livet, og har ikke maattet overbevise sig om hiin Kjærlighed, der, gaaet i Arv fra en dydig Fader til den unge Faderløse, næret under en rastløs omhyggelig Moders opofrende Pleie, udstrakte sig til alle hans Omgangskredse, til alle Forhold af hans Virksomhed? Uforglemmeligt for os Alle og saa Mange nær og fjernt, for hvilke han var Ven i dette Ords skjønneste Betydning, er hans trofaste broderlige Hjerte, der med aaben Kjærlighed lydeligt erklærede for hans Stalbrødre, at hans inderste Lov, hans hele Væsen fordrede, at det maatte slutte sig til hver Den, hos hvem det fandt Munterhed, Freidighed og Hjertelighed; der tilbragte Ungdommens og fornemmelig det akademiske Livs Dage, med fuld Hengivenhed i reen Selskabelighed; der knyttede sin Begeistring for Videnskab, sin Kjærlighed til Kunst, til Venskabs hellige Baand, og kun fandt Fyldest i Venskabet, naar det ganske, uden Tilbageholdenhed, oplod sig for Hjertet, ved alle de mindste og største Ønsker, som bevægede sig i Mennesket, ja selv ved alle de Mangler, det troede at opdage og at maatte belee hos sig selv. Usvækket vil Ægtemandens Billede staae for den elskende Huustroes Sjæl, hvis Kjærlighed opflammede hans rene Ynglingshjerte; efter hvis Besiddelse han saa længselfuld kjæmpede; for hvem han havde bygget en saa venlig Arne, og hvis Liv han saa rigeligt havde smykket og hædret ved Sangens Gaver! Hver kommende Morgen vil hans Moder, gjennem hvis Bryst saa mangt et Smertes Sværd alt er trængt, under Taarer velsigne den ømme Hengivenhed og den barnlige Tillid, hvormed Sønnen

bestandig, men meest glødende i sin sidste Stund, klyngede sig til hendes Favn.

Med dette freidige Væsen, denne tænksomme Aand, denne aabne, trofaste Kjærlighed traadte han Verden imøde, og hans Liv blev lykkeligt, fordi han tog det og dannede det med lykkelig Sands. „O Wonnezeit voll holder Träume!“ udbrød han nylig ved at kaste et Blik tilbage paa sin Barndoms Morgenrøde *). En Salighed, en Foraarsmorgen var hans hele Tilværelse paa Jorden. Inderlig Omhu for Moder og Sødskende; riig Kjærlighed hos Brud og Huustro; Besiddelse af vakkre Stalbrødre, trofaste Venner; Agtelse hos alle hans Omgivelser, og for hans Aands Fostre et Bifald, som langt overtraf hans beskedne Ønsker og ansporede hans Kraft til nye Anstrængelser, et Bifald, som det sjeldent er tilfaldet en fremstræbende Discipel i Kunsten; venskabeligt Forhold til Tydsklands meest udmærkede Aander, som han deels opsøgte under deres Tag, deels optog ved sin Arne; Indtrædelsen i en Virkekreds, der saa ganske stemte med hans Tilbøieligheder og hans videnskabelige Retning, og de skjønneste Forhaabninger om huuslig Lykke og en ærefuld Løbebane blandt sine Samtidige: Alt dette var fremblomstret for ham; midt udaf denne Hauge af Glæder og Nydelser, udaf denne Vugge af store Ahnelser og Planer har Døden borttaget ham. Den freidige Livsflamme er udslukket. For faa Uger siden græd han ved en Vens Grav; derpaa fulgte han en anden til Hvile, uden at ahne, at han selv havde bestilt sit Leie, at ved Siden af Ærens Krands nu snart Dødskrandsen vilde slynge sig om hans blege Pande.

Venner! skulde dette Liv fuldt af Ynde og Kjærlighed være slukket, skulde med de kjære blaae Øine

*) „Phantasien,“ S. 34.

ogsaa hans Aands Øie være lukket? I have hørt det, hvorledes han, erindrende Frelserens Ord, anbefalede sin udødelige Aand i sin Faders Hænder, hvorledes hans Sjæl i de sidste Timer, da den endnu dvælede iblandt os, allerede tilhørte en høiere Verden, og med den ydmyge Følelse, at den havde været menneskelig, stillede sig for den evige Kjærligheds Domstol! I tør ikke bortvise fra Eder den Troe, der hævede den Døendes Bryst over Skilsmissens Kamp, hvis nogensinde Eders Aand sluttede sig fortroligen til hans. I hans Død maae I med hellige Træk læse den Sandhed, at der ikke gives nogen Død, og at, hvis der gaves en Død, Troe og Kjærlighed overvinde den!

Ja! vi maae ei alene berøve denne Død, der saa overraskende brød ind imellem os og rystede vore Gemytter, dens truende Ydre, men ogsaa opsøge dens høiere Betydning; vi maae, i det vi ved den begynde at afsløre den Bortgangnes Liv, med christelig viis Hengivenhed lære at føie os i den hemmelighedsfulde Aands Styrelser, der faderlig ordner alle Tilværelsens Skjæbner. Var det ikke som om den Dyrebare havde forudfølt Kortvarigheden af hans Bliven iblandt os, da han saa hurtigt og saaledes af ganske Sjæl nød Livets Glæder; som om han med eet langt Drag vilde tømme den skyldfrie Nydelses Bæger; som om han paa sin Livsbanes korte Strækning maatte modtage og skjænke en større Kjærlighed end Andre efter en møisommelig Reise igjennem Verden tør rose sig af; som om det desaarsag var Trang for ham, saa tidlig at hjemføre den Elskede, at tilbringe gyldne Festtimer i Kredsen af sine Venner, at følge sin Kunsts Drift med hiin overalt beundrede Virksomhed og Mangesidighed, med ungdommelig Ild at kalde Tidens fordærvede Smag for Skrankerne, for at kæmpe for den sande Kunsts og sædelig Værdigheds Banner, og at give sit Navn en vægtig

Klang paa tydske Læber? Var det ikke, som om han i Følelsen af sin nære Skilsmisse søgte at fængsle et heelt Menneskelivs Værd og Lykke i faa Timers og Dages Kreds? Han har opnaaet det; hans Liv er et af de skjønneste Digte, han har sjunget os. Det blev ham skjænket med alle dets Billeder og Drømme, Nydelser og Saligheder, af den evige Kjærlighed! Det maatte, naar det skulde beholde denne umørknede Klarhed for vort Blik, dette fulde Værd for ham selv, henrinde hurtigt, efter Naturens Lov, hvorefter de sjeldneste og skjønneste Blomster kun nyde faa Timers Tilværelse. Det maatte bevares, dette Hjerte, der ikke havde følt noget Saar, dette freidige Mod, der endnu ikke var knækket af nogen Storm. Vi takke Dig, hellige Gud, for dette vor Vens Liv. Vi ahne og prise Din Raadslutning ved hans Død. Hisset i Aandernes Fædreland, hævet over dette Livs Modsætninger, hengiven det høieste og evige Kald, lever han og seer smilende ned paa vor Kjærlighed, og Du aftørrer, ved stille Erindring om ham, deres Taarer, der ere hans Hjerte nærmest, og lader Skyerne adsprede sig over det dunkle Dieblik, og giver Enken Din Fred — hende, der, i det hun trykker den faderløse Yndling til sit bange Hjerte, bønfalder om Trøst hos Dig, hos Dig alene, Du der er Kjærlighed og alt Levendes Kilde!

Lader os da vandre med en stille Sorg, med en Hengivenhed, der er hans Kjærlighed og vor Troe værdig! Og saa ofte vi i Fremtiden mindes vor Ven, saa ofte ved hans Gravhøi, Længselen efter hans dyrebare Gjensyn heftigere rører sig hos os; lader os da aldrig forglemme de Ord, som han selv*) talde for os ved sin Faders Grav:

„Vær rolig! Ogsaa han slumrer kun en Stund.“ Amen.

---

*) „Phantasien,“ S. 35.

De ovenfor nævnte tvende Digte over Hauff følge her, aftrykte efter Bl. f. lit. Unterhaltung:

Als Wilhelm Hauff starb.

Mutter und Gattin, o klagt! O klagt, ihr Geschwister und Freunde!
  Den Ihr liebtet, der Euch liebte, der Bildner ist todt! —
Nein! Du Verklärter, vergib! Scheinleben ist hier, und ein wahres
  Besseres Leben beginnt dort mit den Wonnen des Siegs.
Ja, Dich empfing, voll Brüderlichkeit, Dein Genius jenseits,
  Und Dir enthüllen sich fern Welten zu Thaten. Du lebst,
Lebst und bildest auf besserem Stern wol Seelen der Kinder,
  Maler der Pflichten zugleich, Lebensverschönerer auch.
Biedrer, wir singen Dein Lob, und weinen's, und jegliche Thräne
  Ist von köstlichem Schmuck, hohen entschiedenen Werths.
Segne der Vater der Huld mit Hochsinn Deine Geliebte!
  Möge das liebliche Pfand ehlicher Liebe gedeihn!
Nie kann von der Vergessenheit, Hauff, Dein Name bewölkt sein,
  Der in der edlern Brust lebt, und im Munde des Volks!

Fr. Haug.

Auf Wilhelm Hauff's frühes Hinscheiden.

Dem jungen, frischen, farbenhellen Leben,
Dem reichen Frühling, dem kein Herbst gegeben,
Ihm lasset uns zum Todtenopfer zollen
Den abgeknickten Zweig — den blütenvollen!

Noch eben war von dieses Frühlings Scheine
Das Vaterland beglänzt. — Auf schroffem Steine,
Dem man die Burg gebrochen, hob sich neu
Ein Wolkenschloß, ein zauberhaft Gebäu.
Doch in der Höhle, wo die stille Kraft
Des Erdgeists — räthselhafte Formen schafft:
Am Fackellicht der Phantasie entfaltet,
Sahn wir zu Heldenbildern sie gestaltet;
Und jeder Hall, in Spalt' und Kluft versteckt,
Ward zu beseeltem Menschenwort erweckt.

Mit Heldenfahrten und mit Festestänzen,
Mit Satyrlarven und mit Blumenkränzen
Umkleidete das Alterthum den Sarg,
Der heiter die verglühte Asche barg:
So hat auch Er, dem unsre Thräne thaut,
Aus Lebensbildern sich den Sarg erbaut.

Die Asche ruht — der Geist entfleugt auf Bahnen
Des Lebens, dessen Fülle wir nur ahnen,
Wo auch die Kunst ihr himmlisch Ziel erreicht
Und vor dem Urbild jedes Bild erbleicht.

Ludwig Uhland.

Om de tydske Lommebogs-Noveller.

(Af Wilhelm Hauff.*)

Den Lomme gad jeg nok see, der kunde rumme den hele Skare af Lommebøger for 1828! Der ligger det for mig, det lille Bibliothek, og det var en Sæk og ingen Lomme, hvori man bragte mig 28verne. Hvormed skal man nu begynde? Endnu ere de 6000 Blade, som disse Offerskaaler efter en billig Vurdering indeholde, sammenklæbede med Guld, og det er egentlig grusomt, at man adskiller det skjønne polerede Guld.

Allerede det første Blik paa disse to Dousin brogetfarvede Bøger vækker allehaande Tanker. For det første: bliver der da virkelig digtet saa Meget i Tydskland? — og bliver der da virkelig ogsaa læst saa Meget? Det første Spørgsmaal besvarer sig ved sig selv. Der findes i disse Almanakker Produktioner af to Hundrede tydske Digtere og — Holdt! skulde Tydskland for nærværende Tid have to Hundrede Dig-

*) Fra: „Morgenblatt für gebildete Stände,“ Decbr. 1827. (Formodentlig det Sidste, man har fra Hauffs Haand; han skrev det faa Uger før sin Død).

tere, og dog skulde Deeltagelsen være saa stor, Sorgen virkelig føles dybt, naar en eller anden døer? Da vi for nogle Uger siden erfarede den fortræffelige Wilhelm Müllers Død, da man beklagede hvor uendelig Meget der gik til Graven med ham, hvor meget Herligt der overlevede ham, da havde jeg ikke kunnet drømme om, at vi besidde to Hundrede Digtere; der er altsaa kun faldet et af M'erne ud, og vi have endnu Maltitz, Maßmann, Miltiz, Mosengeil og flere Müllere og — Müllner. Ak, rigtignok ere vi fortræffelig assorterede fra A — Z; men mellem os sagt, vilde det have været mig kjærere, at et Par Andre af hvert Bogstav vilde have hørt op at skrive, end at hiin elskværdige og opmuntrende Sanger forstummede. — „Altsaa finder dog nogen Forskjel Sted blandt hine Tohundrede, og W. Müller var maaskee i en af de første Klasser?“ — Han selv har dannet een for sig; han holdt en lille Krostue i en skjønt beliggende Viingaard, og ihvor mange Værtshuse og fornemtladende Hoteller der end vare rundtomkring, han havde dog blandt alle den bedste Søgning, thi han holdt sin Viin reen og ægte, og den, der vilde prøve noget udmærket Godt, tog ind hos ham. Jeg veed Ingen, ihvor Mange der ogsaa forsøgte sig paa hans Maade, Ingen, der skulde kunne erstatte os ham. — „Men hvad bestiller da den hele Skare af Overlevende?“ — De bestræbe sig for at fylde disse Smaabøger med Fortællinger og Noveller. Nogle af dem give sig ogsaa af med mindre Digte. Alle, eller de fleste, ere ansatte ved disse Lommebøger, een ofte hos tre til fire, og Enhver maa gjøre sin Opgave færdig. Jeg kom for nogen Tid siden til en af mine Venner, der ogsaa er syselsat ved nogle af disse Institutter; jeg spurgte ham, hvad han nu arbeidede paa. „Jeg skriver en Novelle for Roserne,“ gav han mig sukkende til Svar. — „Arme Ven,“ sagde jeg, „Du gaaer paa slette Veie, naar Du ikke skri-

ver for Dig, men for Roserne; disse Morgentimer har Du da solgt for nogle usle Penge og Dit Arbeide — thi de kalde det nu at arbeide, ikke at digte — Dit Arbeide er forgjængeligt som hiin Rose."

Denne Almanaksliteratur har aldrig interesseret mig meget. Gode Digte, som man læser der, holde sig over Tidernes Strøm, og komme efter nogle Aars Forløb for Øie under en anden Skikkelse. Men hvad er da nu egentlig disse Smaabøgers Hovedcharakteer?

"Deres Hovedcharakteer? nu det er egentlig den, at de slet ingen Charakteer have, og ligesom ved tvetydige Mennesker af denne Art spørger man bedre, hvad er nu for Tiden deres Retning, deres Hovedsyssel?"

"Nu, og denne?"

"Denne bestaaer nu i en besynderlig Fortællingsmaade, som de kalde Novelle, og dog vilde jeg vædde paa, at der af alle hine, der forsøge sig i denne Form, kun ere Faa, der gjøre sig den Uleilighed, at tænke over denne Fortællingsarts indre Natur og over Lovene for dens Form. I vor Ungdom, da vi saa gjerne læste Fortællinger af Huber, Lafontaine og Andre, bestod Hovedopgaven og den mægtigste Tillokkelse ved Fortællingen i en godt opfunden, interessant Historie; de indvortes Forhold maatte være godt ordnede, Traaden jevnt og fiint spunden, og det kom an paa, at vise det menneskelige Hjertes Vildfarelser eller Storheder, mindre hvorledes det viser og udtaler sig i Følelser og Ord, end i overraskende og tiltrækkende Forhold. Hiin Art af Fortællinger havde endnu det Behagelige, Beqvemme, jeg kunde sige det Barnlige i Foredraget ved sig. Der blev sjeldent talt i Fortællingen, desto mere tænkt og handlet; derfor kunde Du ogsaa med en Smule Opmærksomhed og Hukommelse igjen foredrage en saadan Fortælling i ethvert Selskab, i den samme Orden, som Du havde læst den, thi den var allerede oprindelig saaledes ord-

net og indrettet som en Reisende omtrent vilde fortælle en Historie, der havde tildraget sig der eller der. En af de fortræffeligste Digtninger af denne Art er Frøken von Scuderi af Hoffmann, og den Deeltagelse, hvormed man endnu bestandig læser deslige Fortællinger, beviser mig, at den nu herskende Smag vil være forbigaaende. — Har Du læst Tiecks Noveller?"

"Nogle, f. Ex. Malerierne, musikalske Lidelser og Glæder, Digterliv."

"Godt; kunde Du maaskee fortælle dem igjen, i den samme Orden, som Forfatteren først fortalte dem?"

"Umuligt; vel staaer det Billede, de have ladet tilbage hos mig, lyst og klart for min Sjæl, de enkelte Figurer, som han vidste at tegne saa skarpt og bekjendt, leve i mig som Bekjendte, de Sætninger, som bleve gjennemtalde, staae fast i min Hukommelse og endogsaa af Samtalernes eiendommelige Melodie er der blevet Noget tilbage i mit Øre, men — desuagtet vilde jeg ikke være istand til igjen at fortælle Trediemand en Tieckſk Novelle, thi kun Beenraden, ikke det sjælfulde Legeme, ikke Maleriet med sin Farvepragt, men kun den smalle Ramme, som indfatter det, kunde jeg beskrive."

"Og vel af den samme Grund, hvorfor Du ikke kan fortælle et Skuespil. Hine Noveller have forladt Fortællingens simple Gebeet og nærmet sig Dramaet, eller, for at sige det med andre Ord, i Samtalen udvikle Charaktererne sig af sig selv, hvis Udviklingsgang ellers kun blev os antydet, eller beskrevet, fortalt. Denne Maneer, hvori hiin Mester, der har skabt den for sig, bevæger sig med stor Omhu og Sikkerhed, have nu alle vore Almanaksdigtere mere eller mindre antaget; den er bleven Mode. Men Du kan neppe tænke Dig, hvor keitet de bære sig ad dermed. Det lille Rum i saadanne Smaabøger, der ofte skulle indeholde fire til fem Noveller, forunder hver

Enkelt kun snevre Grændser. Nu skal den større Romans Talemaade i disse Noveller forbindes med kort, skarp Tegning af Charaktererne; paa fiirsindstyve Sider skal der ikke alene tildrage sig Meget, men ogsaa Meget afhandles, Ord for Ord; man vil ikke lade sig fortælle af Autor, at Hans og Kunz have tænkt dette eller hiint, men Hans skal sige Kunz hvad han har tænkt, og Kunz skal anfægte dette Udsagn, fortsætte det og saaledes vise sin Charakteer. Med alt det skal Novellen endnu have den tidligere Fortællings indre Eenhed i sine Dele, dens Runding og jevne, sikkre Gang."

"Og dette forstaae alle hine tohundrede Novellister?"

"Ak, det er jo netop Ulykken, at de ikke forstaae sig paa at tilfredsstille hine Fordringer, og desuagtet skrive Noveller! — — I alle de anførte Vanskeligheder, for hvilke selv de Bedre ligge under, have vore Novelskrivere ikke nok. Siden Sir Walter paa den skotske Sækkepibe forespillede historiske Romaner, qviddre ogsaa Tydskerne disse Melodier, og Moden vil, at Novellerne ogsaa skulle være historisk-romantiske. Saaledes maa nu i en saadan Novelles snevre Rum ogsaa spilles op et Stykke af Verdenshistorien eller Krønikken, og de talende Figurer, som desuden volde de arme Novellister Hovedbryd nok, maae ogsaa endnu være historiske Folk og træde op i det behørige Kostume."

"Hvilken jammerlig Færd!" raabte jeg. "Hvorfor efterligne da alle hine Herrer og Damer kun fremmede Former, istedetfor at søge deres Roes i Naturlighed, i Opfindelsens Nyhed, i Planens og Tegningens Originalitet? Denne Stræben forekommer mig næsten ligesaa skolemæssig og smaalig, som vor Lærers latinske Underviisning, da han snart gav os en Opgave i Tacitus's Stiil, snart af Sallust eller Cicero at oversætte, og nvillig pleiede at raabe: "Det er ikke Ciceronisk, ikke Sallustisk, ikke à la Tacitus."

„Betænk hvad Du forlanger,“ svarede min Ven, „næsten hver Boghandel af Navn udgiver en Lommebog; hvor vil Du finde Folk nok, der for tyve Almanakker skrive lutter Nyt og Fortræffeligt? Denne Literatur har den store Digters nysnævnte talrige Følge bemægtiget sig, der i Herrernes Fraværelse spiller Mester, efteraber deres Manerer, giver sig en fornem Mine, og komplimenterer sig med Greve, Minister, Baron, General, omendskjøndt de Alle tilsammen ikke kunne fornægte Liberiet. Lader os være billige, lad dem drive deres Væsen, de leve deraf.“

„Men den tydske Literaturs Ære — “

„Kan hverken skades eller fremmes af denne Hærskare. See, alle de Soelgran, som de have snappet sammen af bedre Mesteres evige Straaler, blæses bort af Vinden, og efter sex, otte Aars Forløb er Erindringen om disse Smaamestere udslettet. Kun det er at beklage, at vort gode, ærlige Folk holder disse døve Nødder for Æbler fra Hesperidernes Hauge, og at vel endnu mangen Høst vil gaae hen, inden de have overmættet sig saaledes paa denne halvmodne Frugt, at Ingen mere vil kjøbe, og følgelig Ingen heller skrive. De Bedre ville da hittes ud af Mængden, og deres Værker vil det være, hvormed Kjærlighed og Venskab række hinanden deres Jule- og Nytaarsskjænk.“

Sang, den 28de Januar 1828*).

See, Glædens Engel svinger sig
Hen over Danmarks Rige;
Til Tronens Fod den nærmer sig,
Vil Fyrsten Budskab sige;

---

*) Afsjungen i Enigheds-Selskabet.

Og Fyrsten lytter gjerne til
Hvad Dagens Engel bringe vil,
Thi Glædessang og Harpespil
Gjentoner i hans Rige.

Og Glædens Guddom siger da
Til Fredriks Faderhjerte:
„Dit Riges Børn jeg kommer fra,
„Og, hvor jeg saae, jeg lærte,
„At Folket det var lykkelig,
„Thi overalt man hylded' mig;
„Med Fadernavn de priste Dig,
„Og kaldte Dig: den Gode."

„Jeg svang mig trindt om Klodens Barm
„Til mangt et Fyrstesæde,
„Men hvor jeg ikke skued Harm
„Jeg saae dog sielden Glæde.
„Jeg skued' Vældens Kæmpedaad,
„Men ogsaa Armods bittre Graad
„Og Fanatismens Slangebraad.
„Dit Danmark kun var Glæde!"

Og Kongens Aasyn smiled' huld,
Han skued' mod det Høie;
En Perle, meer end Kronens Guld,
Gjenstraaled' i hans Øie.
Den Kongelige Fader staaer
Med tredsindstyve Hædersaar;
Men Kronen paa hans Sølverhaar
Har Egens Løv omslynget.

O, gid han længe smykke maa
Vort Danmarks Kongesæde!
Da Viisdom skal ved Tronen staae
Og sprede Lys og Glæde.
Da Plovens Jern og Sværdets Staal
Skal virke kun til samme Maal.
Op, Danmarks giæve Mænd! en Skaal:
Vor gode Konge leve!

P. F. Friis.

Sang*).

Himmelske Lyd! som en Engel med Vinger,
Flyver usynlig fra Gud du til Jord;
Trøsten du stærk den Bedrøvede bringer,
Glæden ved dig vorder dobbelt saa stor.
Oldingen lytter — Erindringen klinger,
I dine mægtige, rolige Chor.
Haabet ved dig sig til Barndommen svinger,
Smiler igiennem det dæmrende Flor.
Himmelske Lyd! din Almagt vi hylde,
Dig de uskyldige Glæder vi skylde,
Vær da vor Tolk, hvor ei Læben har Ord.
Følg os i Livet, vær stedse tilstæde!
Lee med vor Munterhed, smiil, naar vi græde.
Maatte vor Røst ei uværdig din Ynde,
Enes Erato, med liflige Klang!
Lær vore barnlige Stemmer forkynde
Dannemark Tak, som os vied' til Sang!
Himmelske Lyd, som en Engel med Vinger,
Flyver usynlig fra Gud du til Jord;
Haabet ved dig sig til Barndommen svinge ,
Smiler igiennem det dæmrende Flor.
Himmelske Lyd! din Almagt vi hylde,
Dig vore reneste Glæder vi skylde,
Vær da vor Tolk, hvor ei Læben har Ord.

Oehlenschläger.

†

Ved Frederikke Freuchens Grav.

Det er ei Blomstertiden længer! — den er svunden!
Hvor Rosen stod, staaer nu den hvasse Torn,
Og i et Sneeliin er Naturen bunden,
Mens guult paa Stænge ligger Markens Korn!

*) Sat i Musik af Hr. Hartmann jun., og afsiungen ved Musikconservatoriets Concert, d. 10de Februar 1828, af Conservatoriets Elever.

Den grønne Quist er sortnet! — Haabets Blade
Er vistet hen for Nattens kolde Vind,
Og mange Øine, som ifjor var glade,
Er nu liig Somm'rens Kildevæld paa Kind!

O Savn og Smerte! hvor sig Øiet vender —
— Selv i Naturens trøsterige Speil —
Gaaer Haabet taus omkring med tomme Hænder,
Og Lykken slaaer de Lykkelige feil!

Dog — lovet være Gud! — et Stjerneklæde
Er udbredt over, o Natur! dit Liig!
Saamange Taarer kan du ikke græde,
O Menneske! som der er Glimt for dig! —

Og glimted' ingen Stjerne hist foroven,
Et saligt Tilsagn for hvert modigt Bryst,
Saa vil dog snart hver usel Quist i Skoven
Ved Vaarens Komme svulme dig til Trøst!

Ja skynd dig, Vaar! som hist paa Himlens Have,
Med Blomsterbilleder af Liv i Død
At smykke alle vore kjære Grave,
Og vække hver en Blomst, som Stormen brød!

J. Thiele.

Novelle af Machiavelli.

(Oversat, efter det Italienske, af F. Chr. Hillerup.)

Erkedjævelen Belfagor sendes af Pluto op i denne Verden med den Forpligtelse at skulle tage sig en Kone. Han kommer herop, og tager sig een, men da han ikke kan udholde hendes Hovmod, foretrækker han at vende tilbage til Helvede fremfor at forenes igjen med hende.

Man læser i gamle florentinske Kroniker, hvorlunde man erfoer af en meget hellig Mands Beretning, hvis Vandel blev særdeles priset af hans Samtidige, at, naar han var hensjunken i Andagt, saae han ved Hjelp heraf, hvorledes den største Deel eller næsten alle de utallige Sjele af de usle Dødelige, som døde i Guds Unaade, og gik til Helvede, beklagede sig over, at de vare geraadede i slig Elendighed, blot fordi de havde giftet sig. Herover bleve Minos og Rhadamantus tilligemed de andre Helveddommere saare forundrede. Da de ikke vel kunde troe, at de Bagtalelser, som disse frembragte mod Qvindekjønnet, vare sande, men Klagerne dog tiltoge daglig, og tilbørlig Underretning herom blev indgivet til Pluto, saa besluttede man, at der skulde anstilles en moden Undersøgelse over dette Tilfælde med de andre Helvedfyrster, og derpaa tages saadanne Forholdsregler, som bleve anseete for de bedste til at opdage dette Bedrageri, og komme til Sandhedens rigtige Er-

kjendelse. Da Pluto nu havde kaldt dem sammen til Raadsforsamling, talede han paa følgende Maade: „Endskjøndt jeg, mine Høitelskede, efter Himlens Villie og ved en ugjenkaldelig Skjæbne, besidder dette Rige, og derfor ikke kan være nogen himmelsk eller jordisk Dom underkastet, saa har jeg ikke destomindre, fordi det er den højeste Klogskab af de Mægtige, at underkaste sig Lovene, og meest agte paa Andres Dom, besluttet at ville raades af Eder, hvorledes jeg bør handle i en Sag, som let kunde bringe vort Herredømme nogen Vanære. Thi da alle de Menneskers Sjele, som komme til vort Rige, erklære, at deres Koner ere Skyld heri, og da dette synes os umueligt, frygte vi for, at hvis vi vilde dømme efter denne Beretning, kunde vi blive bagtalte som alt for grusomme, og hvis vi ikke vilde dømme herefter, som lidet strenge og maadelige Elskere af Retfærdigheden. Den ene Synd passer sig for letsindige, den anden for uretfærdige Mennesker. Da vi gjerne ville undgaae de Besværligheder, som kunde flyde af begge Dele, og ej kunne finde noget Middel hertil, have vi kaldet Eder hid, at I med Eders Raad kunde være os behjelpelige. Bevirker nu, at dette Rige, som hidindtil har bestaaet uden Vanære, ogsaa kan bestaae saaledes for Fremtiden!“ Sagen forekom alle disse Fyrster højst vigtig, og Alle erklærede, at det var nødvendigt at opdage Sandheden, men de vare uenige om Maaden. Thi denne meente, at man skulde sende Een, hiin, at man skulde sende Flere op i Verden,

som i menneskelig Skikkelse personlig kunde erkjende, om dette var sandt. Mange Andre meente, at det kunde skee uden saa megen Besværlighed, naar man nødte nogle Sjele med Pinsler til at aabenbare det. Dog, da den største Deel raadede at man skulde sende Nogen, saa stemte man for denne Mening. Men eftersom der Ingen fandtes, som godvillig vilde paatage sig dette Hverv, besluttede de at afgjøre det ved Lodkastning. Lodden faldt paa Erkedjævelen Belfagor, tilforn Erkeengel førend han faldt fra Himlen. Endskjøndt han ugjerne paatog sig denne Forretning, nødtes han dog dertil ved Plutos Befaling, hvorfor han lavede sig til at udføre hvad der var bleven vedtaget i Raadet, og forpligtede sig til de Vilkaar, som højtideligen vare blevne antagne af det. Vilkaarene vare, at Den, som blev udnævnt af denne Commission, strax skulde erholde hundrede tusinde Dukater, hvormed han skulde træde frem i Verden, og derpaa i en Mands Skikkelse gifte sig, og leve med Konen i ti Aar. Dernæst skulde han foregive at døe, saa vende tilbage, og med sin Erfaring oplyse sine Foresatte om, hvori Ægtestandens Besværligheder og Behageligheder bestaae. Det blev ogsaa bestemt, at han i al den Tid skulde underkastes alle de Møjsommeligheder og Ulykker, som Menneskene ere underkastede, og udstaae Armod, Fangenskab, Sygdom og ethvert Uheld, som kan ramme Mennesket, med mindre han ved Bedrag eller Snedighed kunde frelse sig derfra. Da Belfagor havde antaget Vilkaarene, og faaet

Pengene, traadte han op i Verden, og da han havde forskaffet sig Heste og Ledsagere af sin Bande, drog han meget anstændigt ind i Florents, hvilken Stad han fremfor alle valgte til sin Bopæl, som den, der forekom ham meest skikket til at ville taale Een, som aagrede med sine Penge. Da han havde antaget Navnet Roderigo af Castilien, lejede han et Huus i Allehelgensgaden. Eftersom han ikke vel kunde godtgjøre sin Herkomst, sagde han, at han som lille var reist fra Spanien, og dragen til Syrien, hvor han havde erhvervet sig al sin Formue i Aleppo. Derfra var han reist til Italien for at tage en Kone paa et mere menneskeligt Sted, som passede mere for et anstændigt Liv og hans egen Tænkemaade. Roderigo var en meget smuk Mand, og lod til at være tredive Aar. Da han i faa Dage havde ladet see, hvor store hans Rigdomme vare, og givet Beviser paa Menneskelighed og Gavmildhed, saa kom mange ædle Borgere, som havde mange Døttre og faa Penge, ham imøde. Blandt disse valgte Roderigo en saare skjøn Pige ved Navn Onesta, Datter af Amerigo Donati, som endnu havde tre andre, næsten giftefærdige Døttre og tre vorne Sønner. Endskjøndt denne var af en højadelig Slægt, og tillige meget anseet i Florents, var han dog, med Hensyn til sine Bekjendtskaber og sin Adel, yderst fattig. Roderigo holdt et pragtfuldt og glimrende Bryllup, og efterlod intet af det, som man ved slige Fester ønsker, da han ifølge Lovene, der paalagdes ham ved Afskeden fra Helvede, var alle

menneskelige Lidenskaber underkastet. Snart begyndte han at faae Smag paa Verdens Hæder og Pragt, og at ynde Menneskenes Roes, hvilket foraarsagede ham en ikke liden Udgift. Desuden levede han ikke længe med Madonna Onesta, førend han blev umaadelig forelsket i hende, og neppe kunde leve, naar han saae hende at være bedrøvet og misfornøjet over Noget. Madonna Onesta havde tilligemed sin Adel og sin Skjønhed bragt saa megen Hovmod, som Lucifer vel nogensinde har følt, ind i Roderigos Huus, og han, som kjendte begge Dele, fandt, at hans Kones var størst. Men denne Hovmod blev endnu meget større, saasnart hun bemærkede den Kjærlighed, som hendes Mand bar for hende, og da hun troede, at kunne herske i enhver Henseende, befalede hun over ham uden mindste Medlidenhed eller Agtelse, og tog ikke i Betænkning, naar han nægtede hende noget, at saare ham med plumpe og fornærmelige Udtryk, hvilket foraarsagede Roderigo utrolig Ærgrelse. Ikke destomindre bragte Svigerfaderen, Brødrene, Slægtningene, Ægteskabets Forpligtelser og fremfor Alt hans store Kjærlighed til hende, ham til at have Taalmodighed. Jeg vil forbigaae de store Udgifter han havde for at tilfredsstille hende med nye Klæder og Moder, hvormed vor Stad ifølge sin Natur og Vane afverler, men han blev endog nødt til, dersom han vilde leve i Fred med hende, at forhjelpe Svigerfaderen til at gifte de andre Døttre bort, hvorved han da gav store Pengesummer ud. Derefter maatte han,

for at have Ro for hende, sende den ene Broder til Levanten med Klæde, den Anden til Occidenten med Silkestoffer, og sætte den Tredie i Vej som Guldtrækker i Florents. Paa slige Ting anvendte han den største Deel af sin Formue. Desuden i Carnavalstiden og ved Sankt Hansdag, naar hele Staden efter gammel Sædvane forlyster sig, og mange ædle og rige Borgere hædre hinanden med glimrende Gjæstebud, vilde Madonna Onesta, for ei at være ringere end de andre Qvinder, at hendes Roderigo skulde overgaae alle Andre i lignende Fester. Han taalte alt dette af ovennævnte Grunde, og det skulde ikke, hvor tungt det end var, have forekommet ham besværligt at udholde, hvis han derved havde faaet Huusfred, og i Ro kunde have oppebiet sin Ødelæggelses Time. Men det Modsatte skeete, fordi hendes uforskammede Natur foraarsagede ham uendelige Ubehageligheder foruden de utaalelige Udgifter, hvorfor der heller ingen Tjenestefolk eller opvartende Personer kunde holde det ud der i Huset mere end nogle faa Dage end sige lang Tid. Der hændtes desaarsag Roderigo højst besværlige Uheld, fordi han aldrig kunde faae Tjenere, som følte Deeltagelse for hans Anliggender. Ja, de Djævle, som han havde ført med sig i Skikkelse af Huusfolk, foretrak at vende tilbage til Helvedes Ild, fremfor at leve i Verden under hendes Herredømme. Da nu Roderigo førte et saa larmende og uroligt Liv, og, formedelst sine uordentlige Udgifter, havde fortæret alle de Penge han havde holdt

tilbage, begyndte han at leve af Haabet om de Indtægter han ventede fra Vesten og Østen. Da han endnu havde god Kredit, tog han paa Borg, og da mange af hans Forskrivninger vare i Omløb, blev han vel bemærket af de Personer, som beskjæftige sig med saadanne Handelssager. Under disse hans daarlige Omstændigheder kom der pludselig Efterretning fra Levanten og Occidenten, at den ene af Madonna Onestas Brødre havde bortspillet alle Roderigos Penge, og at den Anden, som vilde vende tilbage paa et med hans Vare ladet Skib, var forgaaet med dette, uden at have forsikkret Ladningen. Aldrig saasnart blev denne Sag bekjendt, førend Roderigos Kreditorer stak Hovederne sammen, og meente, at man maatte skynde sig, men da de endnu ikke kunde bryde løs, fordi deres Betalingstermin ikke var udløben, ansaae de det for rigtigst at holde Øje med ham, for at han ikke med eet skulde hemmelig undvige. Roderigo, som paa den anden Side intet Middel saae mod sin Ulykke, og vidste, hvorledes Helvedlovene bandt ham, besluttede under enhver Betingelse at flygte. Han steg derfor en Morgen tilhest, og da han boede tæt ved **porta al Prato**, red han ud af den. Neppe bemærkede man hans Afreise, førend der opstod Allarm blandt hans Kreditorer, som tyede til Øvrigheden, og gave sig til at sætte efter ham, ikke blot med Retsbetjente men endog med mange andre Folk. Da denne Larm opstod, var Roderigo ikke en Miglio fra Staden, og da han derfor saae sig i Knibe, besluttede han,

for bedre at kunne skjule sin Flugt, at forlade Landevejen, og søge sin Lykke tvers over Markerne. Men da han blev forhindret heri ved de mange Grøfter, som gjennemskjære Landet, kunde han ikke mere komme frem tilhest, hvorfor han gav sig til at flygte tilfods, og lod sin Hest blive tilbage paa Landevejen. Han ilede nu fra Mark til Mark, som alle vare bedækkede med Viinstokke og Rør, hvorpaa denne Egn er rig, og kom tæt ved Peretola til Giovanni Matteo del Briccas Huus. Denne var Arbejder hos Giovanni del Bene. Hændelsesviis traf han Giovanni Matteo, som bragte Foder hjem til sine Oxne; han anbefalede sig til denne med det Løfte, at hvis han frelste ham fra sine Fienders Hænder, som forfulgte ham for at lade ham døe i Fængsel, da vilde han gjøre ham rig, og førend sin Afreise give ham et troværdigt Beviis herpaa. Og hvis Giovanni Matteo ikke vilde gjøre dette, var han tilfreds med, at han selv overleverede ham i sine Fienders Hænder. Giovanni Matteo, skjøndt kun en Bonde, var en modig Mand, og da han indsaae, at han intet kunde tabe ved at frelse den Anden, lovede han ham det. Han skjulte ham derfor i en Mødding, som han havde foran sit Huus, og bedækkede ham med Siv og andet Affald, som han havde samlet sammen til at brænde. Neppe var Roderigo skjult, førend hans Forfølgere kom til, men trods Alt, hvormed de vilde skrække Giovanni Matteo, fik de dog ikke ud af ham, at han havde seet den Anden. De droge nu videre frem og

da de forgjæves havde søgt denne og den følgende Dag, vendte de trætte tilbage til Florents. Da Larmen var forbi, trak Giovanni Matteo ham ud fra Stedet, hvor han var, og mindede ham om det givne Løfte. Hertil svarede Roderigo: „min Broder, jeg har en stor Forpligtelse mod dig, som jeg paa enhver Maade vil opfylde; og for at du skal troe, at jeg kan gjøre det, vil jeg sige dig, hvem jeg er.“ Derpaa underrettede han ham om sin Stilling, om de ham ved Affkeden fra Helvede givne Befalinger, om den Kone, som han havde taget. Endydermere fortalte han den Anden Maaden, hvorpaa han vilde berige ham, som skulde være denne: Naar han hørte, at et Fruentimmer var bleven besat, maatte han vide, at det var Roderigo, som var faret i hende, og at denne aldrig vilde fare ud af hende, dersom Bonden ikke kom for at drive ham ud, hvorved han da kunde faae Lejlighed til at lade sig betale efter Ønske af hendes Slægtninge. Da de havde afgjort dette, forsvandt han. Efter faa Dages Forløb hørte man over hele Florents, at Messer Ambrogio Amedeis Datter, som var gift med Buonajuto Tebalducci, var bleven besat af Djævelen. Slægtningene undlode ikke at bruge de Midler, som man i slige Tilfælde anvender, og satte Sankt Zanobis Hoved og Sankt Giovanni Gualbertos Kappe paa hendes Hoved, hvilket altsammen var opspundet af Roderigo. Og for at enhver kunde overbevise sig om, at Pigens Onde kom fra en Aand og ikke af en phantastisk Indbildningskraft, talte

hun Latin, disputerede om philosophiske Materier, og aabenbarede Manges Synder, blandt andet en Munks, som havde havt et Fruentimmer, klædt som en ung Klosterbroder, fire Aar hos sig i sin Celle. Disse Ting opvakte Enhvers Forundring. Imidlertid levede Messer Ambrogio misfornøjet, og havde tabt alt Haab om at faae hende helbredet, da Giovanni Matteo kom til ham, og lovede ham at helbrede Datteren, naar han vilde give ham femhundrede Gylden til at kjøbe en Landejendom for i Peretola. Messer Ambrogio modtog Forslaget, og Giovanni Matteo traadte nær til Pigens Øre, efterat have ladet synge nogle Messer og anstille nogle Ceremonier for at besmykke Sagen, og sagde: „Roderigo! jeg kommer og søger dig her, for at du skal holde mig dit Løfte." Hertil svarede Roderigo: „Det glæder mig, men dette er ikke nok for at gjøre dig rig; jeg vil derfor, saasnart jeg er gaaet herfra, fare ind i den neapolitanske Konge Karls Datter, og aldrig gaae ud af hende uden ved dig. Du kan da lade dig give Drikkepenge efter Behag, men saa maa du ikke mere falde mig til Besvær." Da han havde sagt dette, foer han ud af hende, til stor Glæde og Forundring for hele Florents. Det varede ikke længe, da hørte man over hele Italien om det Tilfælde, som Kong Karls Datter havde faaet, og da Munkenes Lægemiddel ikke befandtes tilstrækkeligt, sendte Kongen, som havde erholdt Nys om Giovanni Matteo, Bud til ham i Florents. Denne kom da til Neapel, og efter adskillige

forstilte Ceremonier helbredede han hende. Men førend Roderigo foer ud, sagde han: „Du seer, Giovanni Matteo, at jeg har holdt det Løfte at gjøre dig rig; og da jeg nu er løst derfra, skylder jeg dig intet mere. Derfor maa du være gladest ved ikke mere at støde sammen med mig, thi hvor jeg tilforn har gjort dig godt, vil jeg maaskee for Fremtiden gjøre dig ondt.“ Da nu Giovanni Matteo vendte tilbage til Florents som en meget rig Mand, fordi han havde faaet mere end halvtredsindstyve tusinde Dukater af Kongen, besluttede han at nyde disse Rigdomme i Ro, og troede aldeles ikke, at Roderigo tænkte paa at gjøre ham Fortræd. Men denne hans Mening blev snart forstyrret ved Tidenden om, at en Datter af Frankerigs Konge, Ludvig den syvende, var besat. Denne Nyhed foruroligede overordentligt Giovanni Matteos Sind, i det han tænkte paa denne Konges Anseelse og paa de Ord, som Roderigo havde sagt. Da nu Kongen ingen Hjelp fandt for sin Datter, og havde hørt tale om Giovanni Matteos Duelighed, lod han ham først anmode ganske ligefrem ved en Coureer, men da han undskyldte sig med Upasselighed, nødtes Kongen til at forlange ham af Raadet, som tvang Giovanni Matteo til at adlyde. Denne reiste altsaa ganske trøstesløs til Paris, og forestillede strax Kongen, hvorlunde det jo rigtignok var en vis Sag, at han tilforn havde helbredet Besatte, men at han dog derfor ikke forstod eller mægtede at helbrede Alle, da Mange vare af en saa ondartet Natur, at

de hverken frygtede for Trudsler, Trolddom eller Religion. Dog vilde han med alt dette gjøre sin Skyldighed, men i Tilfælde af, at det skulde mislykkes for ham, bad han om Undskyldning og Tilgivelse. Hertil svarede Kongen opbragt, at han vilde hænge ham, hvis han ikke helbredede hende. Herover følte Giovanni Matteo stor Kummer, men tog dog Mod til sig, lod den Besatte komme, og, i det han nærmede sig hendes Øre, anbefalede han sig ydmygt til Roderigo, erindrende ham om den udviste Velgjerning og hvilket Exempel paa Utaknemmelighed han vilde give, hvis han forlod ham i saa stor en Nød. Hertil svarede Roderigo: „Hvordan? Usle Forræder, du vover at komme for mine Øjne? Troer du, at du kan gjøre dig til af at være beriget ved mine Hænder. Jeg skal vise dig og Enhver, hvorledes jeg forstaaer at give og tage efter Godtbefindende, og førend du skal drage bort herfra, skal jeg under alle Omstændigheder lade dig hænge.“ Da nu Giovanni Matteo ingen anden Udvej mere saae, besluttede han at forsøge sin Lykke paa en anden Maade, og da han havde ladet den Besatte gaae, sagde han til Kongen: „Sire! som jeg har sagt Eder, der ere mange Aander saa ondartede, at man ingen Vegne kan komme med dem, og denne er just en saadan. Imidlertid vil jeg endnu gjøre det sidste Forsøg, som, hvis det lykkes, skal opfylde saavel Eders Majestæts som mit Ønske. Hvis det ikke hjelper, er jeg i Eders Magt, og I vil da have den Medlidenhed med mig, som

min Uskyldighed fortjener. Lad nu opslaae et stort Stillads paa vor Frues Plads, som kan rumme Eders Baroner og hele denne Stads Gejstlighed, og lad dernæst Stilladset pryde med Stoffer af Silke og Guld, og opreise et Altar i Midten. Saa vil jeg, at I, næste Søndag Morgen, med Gejstligheden samt alle Eders Fyrster og Baroner, i kongelig Pragt, med rige og kostbare Klæder, skal bestige dette, og lade den Besatte komme didhen, naar først en højtidelig Messe er bleven afsjunget. Fremdeles vil jeg, at der paa den ene Side af Pladsen skal være i det mindste tyve Personer forenede med Trompeter, Horn, Trommer, Sækkepiber, Skalmejer, Cymbler, og andre larmende Sager. Saasnart jeg svinger min Hat, skal de falde ind med disse Instrumenter, og spillende drage frem mod Stilladset. Jeg troer, at disse Ting tilligemed visse hemmelige Midler nok ville kunne forjage denne Aand." Alt blev strax saaledes befalet af Kongen. Da Søndag Morgen kom, og Stilladset var fyldt med høje Personer og Pladsen med Folk, traadte efter fuldendt Messe den Besatte, ført ved Hænderne af tvende Biskopper og mange store Herrer, frem paa Stilladset. Da Roderigo saae, hvor mange Folk her vare forsamlede, og de store Tilberedelser, blev han som slagen af Bestyrtelse, og sagde hos sig selv: "Hvad har vel denne dumme Bondeklods isinde? Troer han at forskrække mig med dette Optog? Veed han da ikke, at jeg er vant til at see saavel Himlens Glands som Helvedes Raserier? Jeg

vil paa enhver Maade straffe ham." Da nu Giovanni Matteo nærmede sig, og bad ham om at fare ud, sagde Roderigo til ham: "O, du har virkelig faaet et smukt Indfald! Hvad troer du at bevirke med alle disse Tilberedelser? Troer du derved at undgaae min Magt og Kongens Vrede? Bondeklods! Slyngel! jeg vil paa enhver Maade lade dig hænge." Da saaledes den Ene blev ved at bede og den Anden at sige Grovheder, troede Giovanni Matteo at han ikke længere burde spilde Tiden. Han gav derfor et Tegn med Hatten, og alle de, som vare komne hid for at gjøre Larm, begyndte at spille og med en Støj, der steg mod Himlen, droge de hen imod Stilladset. Ved denne Larmen spilede Roderigo Øren, og da han ikke vidste, hvad det var, og forundrede sig højligt derover, spurgte han Giovanni Matteo ganske betuttet, hvad det var for noget. Hertil svarede Giovanni Matteo ganske forvirret: "O vee, min Roderigo! det er din Kone, som kommer for at hente dig." Det er næsten utænkeligt, hvilken Sindsuro Roderigo følte ved at erindres om sin Kones Navn; den var saa stor, at han, uden at overveje, om det var tænkeligt eller muligt, at det var hende, flygtede ganske forfærdet uden at svare noget, og lod Pigen være fri. Han vilde heller vende tilbage til Helvede, og aflægge Regnskab for sine Handlinger end paa ny med saa megen Kjedsommelighed, Ærgrelse og Fare underkaste sig det ægteskabelige Aag. Saaledes stadfæstede Belfagor, som vendte tilbage til Helvede, alle

de Ulykker, som en Kone bringer ind i et Huus, og Giovanni Matteo, som var klogere end Djævelen, vendte glad tilbage til sit Hjem.

Kaliberen.

Novelle af Müllner.

(Af en Criminal-Embedsmands Papirer.)

Et Bind Acter, som Forfølgelsen af en kjendeligen vidt udbredt Spidsbubebande, i Løbet af nogle Uger havde sammendynget for den pligtmæssige Læser, holdt mig fast ved mit Arbeidsbord indtil Tusmørket, som, formedelst det uvenlige Efteraarsveir, faldt tidligere paa, end min Tjener paa denne Aarstid var vant til at bringe mig Lys. Trang til en lille Hvile for min Aand og mine Øine, bestemte mig til at oppebie dette Tidspunkt i min Lænestoel. Mit ørkesløse Blik svævede igjennem det nære Vindue, op imellem de sparsomtfaldende Flokker af den første Snee, hen over de lavere end Amthuset liggende Tage af den lille Stad, indtil den i en Miils Frastand liggende Grændseskov, der adskilte mit lille Fædreland fra den større Nabostat, men for største Delen endnu tilhørte hiint. Denne vidt udstrakte, mørke, over nogle Bjergrygge udbredte, og med Huulveie rigtforsynede Skov, havde i de sidste Maaneder været det tause Vidne til

flere Anfald paa Reisende, der lode formode en bevæbnet Bande, omendskjøndt endnu intet Mord var blevet bekjendt. At opdage et saadant, at kunne finde i Grændseskoven et med Saar bedækket Liig, var mit ivrigste Ønske, og — ihvor paradox det endogsaa kan klinge — jeg kan kalde det menneskekjærligt. Thi uden kraftige Forholdsregler, vilde det være vanskeligt at gjenoprette den offentlige Sikkerhed, og den nærmeste Criminal-Embedsmand i Nabostaten havde undveget mit Andragende om at reqvirere dens talrige og ørkesløse Grændsemilits til Skovens Renselse fra den farlige Røverbande, med den Udflugt, at han, paa Grund af den, efter den nærværende Indretning, „permanente Exerceertid“ ikke torde vove at andrage hos sin Regjering om en saadan Anvendelse af Grændsetropperne, forinden det var beviist, at den formeentlige Røverbande havde besudlet Grændseskoven med Udgydelsen af Menneskeblod. Derfor længtes jeg efter **Corpus delicti** til Oplysning om et Mord, jo dristigere, grusommere og mere oprørende, destobedre. Derfor havde jeg Blad for Blad gjennemlæst de tykke Undersøgelsesacter og de deri værende Meddelelser fra andre Domstole og Politieretter; og nu, da jeg udhvilede, efter i flere Timer at have anstrængt den combinerende Forstand, spillede uvilkaarligt mit Ønske fra Begjærevnen over i Indbildningskraftens Region. Jeg saae i den mørke Grændseskov, som det tiltagende Mørke efterhaanden unddrog for mit Blik, Røvere liste sig frem af deres Kløfter, med Jagtbøsser under

Armene; jeg saae dem at lægge sig i Baghold og nedskyde Vandrere med Pengekatte om Livet, jeg saae dem forene sig paa Signal af en Tyvepibe, at anfalde svært bepakkede Reisevogne, at rive Postillionerne ned af Hestene, Tjenerne af Bukkene, Passagererne ud af Karetherne, jeg saae dem tilstoppe Munden paa Fruentimmer, der skrege om Hjelp, knevle dem, binde dem fast til Træer, myrde dem ved Dolkestik: med eet Ord, jeg saae Schillers Spiegelbergere udøve alle deres Haandværks Rædsler i en stigende Progression af Frækhed og Grusomhed, uden at føle noget andet derved, end hvad omtrent en Skribent kan føle, der netop arbeider paa den blodigste Scene i en Røverroman, om en ny Rinaldo Rinaldini, eller den store Bandit.

Af disse behagelige Drømme vakte endelig min Tjener mig, i det han satte den tændte argantiske Lampe hen for mig, og anmeldte en Fremmed, der forlangte at tale med mig i uopsættelige Embedsanliggender. Han havde navngivet sig som Ferdinand Albus, Handelsbetjent fra B..., og forebragt sit Andragende paa en saa anstændig Maade, at min Tjener havde funden det sømmeligt at befrie ham for hans af Snee befygede Kappe og Hat, og at lukke ham ind i Salen, omendskjøndt den hverken var varmet eller oplyst. Jeg befalede ham at gjøre denne Usømmelighed god igjen, ved at føre den Fremmede ind i mit Arbeidsværelse, og bringe Lys. Han traadte ind. Det var en velskabt ung Mand i en lys

Reisefrakke, og, saavidt Skyggen af min Lampes Skjærm tillod mig at skjelne, af fine og indtagende Ansigtstræk. Dog, uagtet hiin Skygge, forekom mig hans Ansigt saa paafaldende blegt, at jeg var tilbøielig til at ansee ham for syg. Med en høflig Hilsen gik jeg ham nogle Skridt imøde, og det kom mig besynderligt for, at han, hvem min Tjener havde bebudet som en „fiin og anstændig Herre,“ ikke besvarede min Høflighed, men forblev staaende i opreist Stilling, som et Menneske i Distraction, der ikke veed hvor han er, eller hvad han vilde der.

„Hvilket Anliggende, min Herre, har jeg at takke for Æren af Deres Besøg?“ sagde jeg til ham.

„Det græsseligste af Verden, Herr Criminaldommer!“ svarede han, med en hæs Stemme, som kun Anstrængelsen syntes at gjøre lydelig: „Min Broder — min kjødelige Broder — Kjøbmand Heinrich Albus, er i dette Dieblik — ligefor mine Dine — ved min Side — bleven ihjelskudt af en Røver.“

„Hvor?“ spurgte jeg rask, og ufeilbarlig i en Tone, der maatte forundre ham, da den bedre torde passe til min ovennævnte Længsel efter Optagelsen af en Obductionsforretning end til hans Forfærdelse.

Han tøvede nogle Secunder med Svaret, og sagde derpaa: „I Grændseskoven, Herr Criminalnaldommer.“

Dette Svar havde jeg ventet; thi jeg havde ønsket det; men nu paafaldt mig den Modsigelse, hvori

det syntes at staae med Ordene i hans Beretning. „I dette Dieblik, sagde De? det er en stiv Miil —"

„O min Gud!" raabte han i en rystende Tone: „Hvad ere Dieblikke, hvad er Tid, hvad er Evighed i min Tilstand? Her — her —" (han trykkede Haanden imod Panden), „her staaer det forfærdelige, blodige Billede — evig nærværende — for mig er intet forbigangent — ingen Tid — intet Rum —"

Han syntes næsten aandeløs. Tjeneren bragte Lys. „Fat Dem, min Herre," sagde jeg, i det jeg tog ham ved Haanden, og førte ham bort fra Døren hen til Sophaen. Nu var hans Ansigt belyst. Udtrykket af en dyb, uhyre Smerte tiltalde mig af hans taareløse Dine. Det nysqvalte Udtryk af Sindsbevægelse syntes at have bedækket hans Kinder med en mat Rødme, som snart igjen forsvandt.

„De maa tilgive mig," tog han, efterat have hvilet nogle Dieblikke, igjen Ordet, „hvis jeg ikke aflægger min Forklaring saaledes, som jeg skylder Embedsmanden det, med Klarhed og Orden. Hvad der er passeret, hvad jeg har seet, hvad jeg føler — Alt forvirres paa min Tunge — jeg veed ligesaa lidet at skjelne, om jeg taler rigtigt, som jeg veed om det er Ret hvad jeg har gjort efter den græsselige Ulykke."

„Tillad mig, for at lette Dem Deres Beretning, at forelægge Dem Spørgsmaale om det Passerede, som vi Undersøgelsesmænd ere vante. Deres Broder faldt ved et Skud?"

„Ja!"

„Ved Deres Side?“

„Han opgav Aanden i mine Arme.“

„De reiste begge alene? tilfods?“

„Ja. Min Broder havde Penge at betale i M..... Han haabede at faae det lettere besørget, naar han udførte det i egen Person. Vi have fra B... af kun fire Miils Vei dertil paa en Fodsti igjennem Skoven. Jeg fulgte med ham.“

„Og her bleve de overfaldne? Af Een eller af Flere?“

„Af Een, saavidt jeg veed.“

„Saavidt De veed? Det var jo dog lys Dag endnu?“

„Ja. Jeg saae Røveren kun i det han tog Flugten: vi vare komne henimod hundrede Skridt fra hinanden, en naturlig Fornødenhed havde opholdt mig. Jeg hører en Ordstrid og Raab om Hjelp. Jeg iler afsted — jeg faaer igjen Øie paa ham. Han brydes med et vildt Menneske. Et Skud falder — O Jesus! — Jesus, min Frelser! — —“

„Deres Broder var uden Vaaben?“ spurgte jeg, efter en Pause, som jeg troede at maatte unde ham, for at komme til sig selv.

„En svag Stokkaarde; ellers intet.“

„Og De selv?“

„En dobbeltløbet Terzerol. Ak Gud! Gud! det var hans Død!“

„Hvorledes? Deres Terzerol?“

„Det frygter jeg. Jeg rev den ud af mit Belte; da jeg ilede til Hjelp. Da Røveren saae mig, skjød han,

og kastede sig ind i Krattet. Heinrich sank til Jorden. — Jeg sprang ind imellem Buskene, jeg sendte en Kugle efter den Flygtende, ilede tilbage — — frugtesløse Haab! Skuddet var dødeligt, han var truffen i Brystet; endnu levede han — i mine Arme — „Frels Dig — Dig, Ferdinand! — — O hvilken Elendighed, hvilken Jammer!“ Han kastede sig om min Hals, og hede Taarer styrtede fra hans Øine. Trøstende Ord vilde ikke her have været paa deres Sted. Jeg løftede ham lidt op fra min Skulder, rakte ham mit Tørklæde til at aftørre hans vaade Kinder, og vedblev først efter nogle Minutter den smertelige Udspørgen.

„Den Døendes Advarsel om Deres egen Frelse, var i dette Øieblik ligesaa høimodig som betænksom; Røverens Flugt og Deres Skud efter ham, sikkrede Dem ikke for en Kugle fra Krattet. De forlod strax det farlige Sted?“

Han rystede taus med Hovedet; jeg troede at burde dreie Samtalen til Viting, der ikke umiddelbart kunde opfriske den Døendes Billede hos ham. „De har beholdt Deres Vaaben?“

Han syntes at betænke sig, og opknappede sin Overkjole. Han bar under den et bredt Læderbelte, der var forsynet med Terzerolhylstre. Men begge vare tomme.

„Geværet —“ sagde han: „Jeg veed, ved Gud, ikke med Vished —“

„Det er ikke væsentligt. De lod det maaskee i Bestyrtelsen blive tilbage. Men — De er dog ikke selv saaret?“

„Nei!“

„I Deres Arme døde den Ulykkelige, og Blodpletterne paa Deres Bryst? —“

Han stirrede ned paa dem. „Mit Blod“ — sagde han huult og langsomt: „Min Faders Blod! o du rædselfulde Farve!“ Virkelig syntes en feberagtig Gysen at overfalde ham ved dette Syn, hvorfra han dog kun med Møie kunde løsrive sig.

„Mit Bryst!“ — vedblev han veemodig, „har kysset hans Dødssaar, som min Mund hans isnende Læber. Jeg veed ikke hvor længe det varede inden jeg tænkte paa hvad jeg skulde gjøre. Guldbørsen, Brevtasken, Uhret tog jeg til mig. Her ere de. Jeg vilde endnu før Nat naae den nærmeste Criminalret. Men i Landsbyen udenfor Skoven faldt det mig ind, at jeg ogsaa kunde anmelde for Sognefogden hvad der var skeet. Jeg beskrev ham Veien, Stedet, og erfarede af ham Deres Navn og Bopæl. Han forsamlede Bønder, der maatte væbne sig med Høetyve, og forsikkrede mig, at Liget, hvis man fandt det, indtil videre Ordre fra Dem indløb, skulde bevogtes paa selve Stedet.“

Der havde jeg altsaa paa een Gang det ønskede Tilfælde, som Naboe-Justitsen vilde oppebie, forinden den vilde drage Grændsetropperne fra Exercitsen. Jeg

befalede at spænde for min Vogn, lade Rettens Betjente holde sig færdige, Folkene forsyne med Fakler, og Districtets tvende Medicinal-Embedsmænd anmode om, enten strax at følge med mig, eller saasnart som muligt at begive sig efter mig hen til Waldrainsdorf, for at optage Synsforretning over en Myrdet. Imidlertid blev Handelsbetjenten Albus's Anmeldelse paa lovmæssig Maadeført til Protokols. Han gjentog Fortællingen af Kjendsgjerningerne med temmelig Fatning, dog ikke uden sagte Smertes-Udbrud, der uvilkaarlig fremtrængte sig fra hans Bryst, medens hans Ord bleve nedskrevne. Han bestemte alle Omstændigheder, der havde fundet Sted *før* Mordet, klart og tilfredsstillende, og kun til en nøiagtig Beskrivelse over Røverens Udseende og Klædedragt, syntes Hukommelsen at nægte ham sin Tjeneste, hvilket han selv undskyldte med de Ord: „*Seet* har jeg egentligt intet andet end Heinrich; da han sank til Jorden, havde jeg ingen Sands, intet Øie, ingen Bevidsthed mere, til at optage noget Indtryk om den Undflygtendes Udseende, eller Farven af hans Klæder. Den forfærdelige Tanke, at Skudet var *dødeligt*, bedøvede mig for enhver anden Forestilling.“

„Maaskee,“ sagde jeg, „vaagne nogle Kjendetegn i Deres Erindring, naar De kommer tilbage til selve Stedet.“

„Er dette aldeles nødvendigt?“ spurgte han, med et Udtryk af Frygt for en ny rystende Sindsbevægelse.

„Uomgjængeligt. Deres Vedkjendelse af Deres afdøde Broder maa ikke fattes."

Han gjorde ingen Indvending derimod. Hans kjendelige physiske Udmattelse foranledigede mig til, forinden vi kjørte, at tilbyde ham en Forfriskning. Han nød ikke Andet deraf end et lidet Glas Rhinskviin. I Vognen var han stum, og syntes undertiden at blive overfaldet af en feberagtig kold Gysen. Da vi langsomt kjørte over den høie Buebroe, som fører over * — Strømmen, blev han opmærksom, saae ud af Karethen, og sagde mere for sig selv end til mig: „Her — her var det."

„De har maattet gaae over denne Broe," svarede jeg, „har intet her tildraget sig Deres Opmærksomhed?"

Han lænede sig tilbage i Vognen, trykkede sit Tørklæde mod Oinene, og svarede i en huul Tone: „Tanken om Selvmord! — Ja," vedblev han, i det han paa ny kastede et frygtsomt Blik ud af Vognen: „Synet af dette svage Rækværk erindrer mig derom! Fakkelskinnet oplyser den evige Afgrund, hvortil Fortvivlelsen havde ført mig!"

Tilstaaelsen af en saadan Tanke var mig paafaldende. Denne Grad af Fortvivlelse syntes ei at staae i Forhold til det Passerede. „Var den Ulykkelige," spurgte jeg, „den første Nærbeslægtede, De havmistet?"

„Men under saadanne Omstændigheder, min Herre?" svarede han, i en saa smertefuld Tone, at Medlidenhed bød mig tie.

Paa den anden Side af Broen kom et ridende Bud mig imøde med den Efterretning, at Liget var fundet. Dette gjorde intet Indtryk paa min Ledsager. Jeg lod, uden at holde i Waldrainsdorf, Kudsken kjøre lige hen til Indgangen af Skoven. Her stege vi af, og gik tilfods ind i Skoven. Albus fulgte, tæt indhyllet i sin Kappe, taus, og som det syntes, fordybet i sig selv; men med faste Skridt, som han paaskyndte jo nærmere vi kom til de Bønder, som, med Lygter i Haanden, bevogtede Liget. Frygten for Døde og for Spøgelser, havde betydeligt bortfjernet dem fra det. „Endnu ikke,„ sagde Albus, da vi vare komne hen til Bønderne, og ilede videre. Jeg havde Møie med at følge ham med Fakkelbærerne. Pludselig blev han staaende som naglet fast til Pletten. Tre Skridt fra ham, tæt ved Veien, laae den Afsjælede. Albus kastede Kappen tilbage; med de foldede Hænder hævede over Hovedet, stirrede han nogle Secunder ned paa ham. „O, græsseligt — græsseligt — græsseligt!„ skreg han i en sønderslidende Tone, der trængte gjennem Marv og Been. Derpaa kastede han sig over den Døde, og skjulte sit Ansigt ved hans blodige Bryst. Hans Røst havde hævet sig til en usædvanlig Styrke, og Skinnet af Faklerne, som her samlede sig paa eet Punkt, havde vakt Ravnene i de høie Trætoppe af deres Slummer. Skrigende fløi de iveiret. Albus opløftede sit Hoved, strakte sin ene Haand imod Himlen og raabte: „Ha, Traner— Ibicus's Traner! forfølger Morderen! Skriger over

ham i Skuespilhuset! — i Kirken — ved Alteret!“ Han syntes i denne Stilling at være bleven til en Billedstøtte. Hævnraabet havde virket saa rystende paa Tilhørerne, at ingen vovede at tale til ham. Men nu knyttede han den udstrakte Haand, lagde den, som en Fortvivlende, paa sin Pande, og raabte, med den vældigste Smertes Tone: „Nei, nei, nei! det er umuligt! Mariane, Mariane! Du kan ikke udholde det — jeg kan ikke udholde det! vi ere begge — forlorne!“ Hans Tunge nægtede ham ved det sidste Ord sin Tjeneste, hans Ansigt faldt tilbage paa Broderens Bryst, hans Sener syntes at slappes. Jeg greb ham i Armen, for at løfte ham iveiret. Det lykkedes med Møie. Dødsbleghed bedækkede hans Kinder. Et Suk, der lignede en Rallen, fremkjæmpede sig fra hans Bryst, og forinden mit Vink til de Nærmeststaaende kunde blive efterkommet, sank han bevidstløs ned ved min Side.

Da jeg ikke var forsynet med noget af de Midler, hvormed man pleier at kalde Afmægtige tilbage til deres Bevidsthed, blev der intet andet tilbage for mig, end at lade ham bære hen til min Vogn paa den Baare, der var bestemt for den Ihjelslagne. Jeg befalede, at man skulde kjøre ham hurtig til Waldrainsdorf, hvor imidlertid Lægen kunde være ankommen. Baaren kom tilbage. Ikke stiv, men uden Bevidsthed, var han bleven bragt op i Vognen. Der var ikke længer at tænke paa nogen i juridisk Form affattet sindig Vedkjendelse af den Myrdede paa

selve Stedet. Liget blev bortført paa lovbefalet Maade, det Fornødne optegnet af Aktuaren paa hans Skrivertavle, og den Døde baaret til Landsbyen, hvor jeg maatte befrygte at finde et nyt Dødsoffer.

Vi fulgte efter Baaren. Ingen talde et Ord. Mangehaande Tanker gjennemkrydsede mit Hoved. Ogsaa den uværdige Mistanke, at Dievidnet ved Mordet selv kunde være Morderen, fremstod blandt de forvirrede Ideer, og vilde paatvinge sig Forstanden, medens det bevægede Sind med Uvillie viste den tilbage. Kriminaldommeren vil man holde en saadan Tanke tilgode. Dette Embede vænner selv de godmodigste Mennesker til at tiltroe Andre den største Ondskab. Men Forstand og Følelse bleve enige med hinanden, førend jeg naaede Landsbyen. Denne rædselfulde Mistanke havde i Grunden intet andet, hvorpaa den kunde støtte sig, end Ferdinands overvættes store Smerte, og hiin Apostrophe til en „Mariane.“ Denne maatte, da jeg tilforn neppe havde kjendt begge Brødre af Navn, nødvendigviis være dunkel for mig. Men dunkelt erindrede jeg mig ogsaa i et Selskab i B... at have hørt tale om en ung Kjøbmand Albus, som et praktikabelt Giftermaals-Partie. Hiin Mariane kunne være den Ihjelslagnes Elskede eller Brud, og da var Broderkjærligheden, som forklarede Ferdinands heftige Smerte, ogsaa tilstrækkelig til at forklare hiin dunkle Apostrophe.

I Waldrainsdorf fandt jeg i Fogdens Huus Lægen og Chirurgen beskjæftigede med Ferdinand. Hans

Sandser vare igjen vaagnede, men Besindelsen syntes endnu ikke at være vendt tilbage. Han talde ikke, og kun tvivlsomme Tegn lode formode, at han forstod hvad man sagde. En Sygdom var, efter Lægens Mening, nærved at bryde frem. Her at oppebie dens Udbrud, fandt han for betænkeligt. Jeg tilbød mig gjerne for det første at optage den Lidende i mit Huus, og min Tjener fik Befaling at ledsage ham derhen i Vognen, og indtil vor Tilbagekomst at drage den Omsorg for ham, som Lægen foreløbig fandt for godt at anordne.

Ligets Aabning, som man i Kriminaltilfælde aldrig skal opsætte, uden i det yderste Nødsfald, blev foretaget.

Der var ingen Tvivl om Aarsagen til den unge, aldeles karske Mands voldsomme Død. Kuglen var paa den venstre Side trængt ind i Brystet, havde lederet Hjertet og Lungen, og fandtes, neppe mærkeligen trykket, ved det høire Skulderblad, som den ikke havde havt Kraft nok til at knuse. Den Ihjelslagnes Stokkaarde var funden paa Mordstedet. Han syntes at have gjort Forsøg paa at trække den ud, thi den var rykket en Haandsbred ud af Skeden. Ferdinands Terzerol, som jeg havde formodet at finde der, fattedes. Bønderne, som endnu ved Dagslyset havde fundet Liget, havde ikke lagt Mærke til nogen, og Søgningen efter den, ved Fakkelskin, i det nærliggende Buskads, havde været frugtesløs.

Henimod Midnat kom jeg tilbage. Min Moder og min Søster havde omhyggeligen taget sig af den Syge; han laae tilsengs. Lægen fandt ham i Feber, men ved fuld Bevidsthed. Jeg bad ham derfor strax om at give mig den fornødne Oplysning om den Myrdedes huuslige Forhold. Foruden Ferdinand og en Onkel paa Mødreneside i Philadelphia, havde han ingen Blodsfrænder i Live. En Handelsbetjent, en Læredreng, og et Kjøbmandsbud, udgjorde hans hele Huusstand. Ferdinand selv var anden Commis hos Vexeleren, Kammerraad Brand, og boede i sin Principals Huus. Det var derfor nødvendigt at give den civile Ret i B... Efterretning om det Forefaldne, for at foranledige Forseglingen af hans mobile Efterladenskab, Handelshusets Mellemkomst og Beskikkelsen af en Administrator fra dette sidstes Side. „Maaskee,“ bemærkede jeg, „vilde man kunne undgaae, eller formindske disse Vidtløftigheder, hvis De selv kunde reise tilbage igjen imorgen; thi De er hans Arving.“

„Hvem! jeg?“ svarede han, med Forundring.

„Upaatvivlelig, hvis der intet Testament findes efter ham.“

Dette syntes at forurolige ham. Han spurgte med et Slags Ængstelighed, om han var nødt til at modtage denne Arv. Da jeg gav til Svar, at han kunde unddrage sig derfra, hvis Formuen ikke oversteeg Gjelden, yttrede han med Omfindtlighed en Art af merkantilsk Ærgjerrighed, og forklarede sin Betæn-

kelighed for at overtage Arven, derved at han aldrig havde tænkt paa at arve sin Broder, der kun havde været faa Aar ældre end han selv, og ufeilbarlig vilde have giftet sig. Da han hørte, at jeg ved Daggry vilde sende den lovformelige Anmeldelse til B... bad han om Papir, for at skrive et Par Linier til sin Principal. Han var for svag til at kunne føre Pennen; men med et Blyant bragte han følgende Ord paa Papiret: „Heinrich er myrdet; jeg ligger syg, men det er kun af Udmattelse; underret Deres Datter derom med Forsigtighed, inden hun erfarer Rygtet. Jeg beder om andre Klæder og Linned.“ Jeg forseglede Billetten, gav den Udskrift til Kammerraad Brand, „at aabne egenhændig,“ sagde disse Ord høit, og bemærkede med Forsæt, at jeg havde anseet det nødvendigt at tilføie dette, paa det at Brevet i intet Tilfælde skulde blive aabnet af Mariane. Det paafaldt ham ikke, at jeg vidste Navnet. „Hun vil vist ikke,“ sagde han, „og naar alt kommer til alt— —“ Han vendte sig bort, drog et dybt Suk, og vendte sit Ansigt mod Puden. Jeg tvivlede ikke længere om, at han iforveien følte den Smerte, som ved det sørgelige Budskab maatte bemestre sig hans Broders Brud.

Den næste Middag, førend mit Bud endnu kunde være tilbage, kjørte en Reiseequipage frem for min Dør, og Kammeraad Brand lod sig melde. Jeg modtog ham i min Moders Værelse, som var varmet, men i dette Dieblik stod ledigt. Han traadte ind, med et ungt Fruentimmer under Armen. Det var hans

Datter Mariane. Ingen regelmæssig, ingen Maler-Skjønhed, men jeg har aldrig seet nogen Fruentimmer-Figur, eller noget Fruentimmer-Ansigt, som ved det første Blik med samme Magt kunde have fanget det stærkere Kjøns sandselige Natur. Hun var noget over et Fruentimmers Middelhøide; en majestætisk Vært, altfor kraftfuld og yppig til at den ved Siden af vore Balsales Hvespetailler kunde gielde for smekker, men smykket med alle Symmetriens Tillokkelser; sortebrunt Haar, fyrige og sjælfulde Øine; Ungdoms og Sundheds friske Blomster paa Kinder og paa Læber; en skjøn, bøiet Nakke; en Hals af Farve som Lilien, naar Aftenrødens Glands spiller paa dens Blade; et blidt hvælvet Bryst; en Barm, hvis Bedækning kun holdt den fangen ved Opoffring af sine Folder; fyldige, blødt afrundede Arme og Hofter; med eet Ord, Alt hvad der ved Hjelp af Øiet kan sætte den sandselige Drift i Bevægelse, uden at saare Skjønhedssandsen, den saakaldte Smag.

Efterat Faderen, en mager Mand med en venlig, men ikke indtagende Mine og et temmeligt jødisk Physiognomie, havde frembragt den sædvanlige Bøn om Tilgivelse, og jeg givet det sædvanlige Svar derpaa, førte jeg den indtagende Pige hen til Ottomanen, og indbød hende, med en taus Compliment, til at tage Plads. „Jeg beder, min Herre“ sagde hun, med en behagelig, klar Klokkestemme, hvis Svingninger tydelig forraadte, at hendes Sind var meget bevæget. Det var imidlertid ikke Smerte, men Urolig-

hed, i hvis Anklang jeg hørte disse Toner; jeg følte, at hendes Haand sagte skjælvede, og hun satte sig paa en Maade, der tilkjendegav, at den rolige Stilling ikke stod i Samklang med hendes Sindsstemning. En utaalmodig Ængstelighed syntes at ville fremtrænge Spørgsmaal paa hendes Tunge, som hun med Møie holdt tilbage, for at overlade til Faderen at indlede Samtalen. Skulde man — tænkte jeg — endnu have ladet hende i Tvivl om Storheden af den Ulykke, der er hændet hende? Jeg vendte mig hurtig igjen til den Gamle.

„De kommer ufeilbarlig, Hr. Kammerraad, for at erfare, hvorlænge De vil komme til at undvære Deres Forretningsassistent. Søvnen har styrket ham meget. Lægens Bekymringer ere for største Delen forsvundne; dog maa han endnu ikke forlade sit Værelse, og min Moder har ligesom fæstet Boe derinde, for at Eensomheden ikke skal forøge hans Tungsind.“

„Kun Tungsind?“ sagde Mariane livligt, i det hun reiste sig, nærmede sig til mig, og lagde den skjælvende Haand paa min Arm.

„O jeg beder Dem, Hr. Kriminal-Dommer, siig mig Alt! Er det kun Tungsind, ikke Fortvivlelse, ikke Raserie imod sig selv? er der ikke noget Vaaben eller farligt Værktøi i Nærheden af ham? O Gud! Gud! jeg skjælver for ham. Hvis han har noget at bebreide sig, naar han blot troer at have det, naar han indbilder sig at have kunnet frelse sin Broder;

saa er hans Tungsind frygteligt, saa er han istand til det Yderste."

Alt dette blev talt saa hurtigt, at jeg ikke havde kunnet svare paa de enkelte Spørgsmaale, om jeg endog havde kunnet komme dertil for den Overraskelse, at jeg fandt de gjensidige Hjertes-Forhold ganske anderledes end jeg havde formodet. Det var aabenbart ikke den Myrdedes Elskede, der gjorde disse Spørgsmaale: det var Ferdinands Elskede, eller det var i det mindste ikke hiin, men denne hun elskede. Vidste Ferdinand dette endnu ikke selv, da han ved sin Broders Liig udraabte: "Mariane, du kan ikke udholde det!" Denne Usandsynlighed faldt mig paa Hjerte, jeg kunde sige paa det kriminalistiske Hjerte.

"I Sandhed, min Frøken," svarede jeg, "Herr Albus har yttret Spor af en Fortvivlelse, der havde kunnet blive farlig for hans eget Liv. Han har endogsaa tilstaaet mig, at han, efter Ulykken paa Broen ved Eichdorff blev overfaldet af Tanken om Selvmord —"

"O seer De — seer De vel, Fader!" faldt Mariane mig i Talen.

"Dog" vedblev jeg, "han tilstod denne Tanke med en Christens Afskye. Denne Fare er forbi."

"De kjender ham ikke, min Herre! De har ingen Forestilling om denne forfærdelige Irritabilitet, om denne skrækkelige Heftighed i Ulykken. Ikke i den Ulykke, som rammer ham, men i den, som han foranlediger. Ak! det kjender ingen saa godt som jeg,

der tilforn i hele Maaneder har bævet for at høre det Skud falde, som vilde knuse hans Hjerne!"

"Det var jo et ganske andet Tilfælde, min Datter," — sagde Hr. Brand, i en formildende Tone.

"Hvem veed det? hvem er os Borgen for, at begge Tilfælde ikke idetmindste i hans Hjerne ligne hinanden som det ene Æg det andet? Sidste Foraar, min Herre, vilde han ride Bogholderens Hest, der ikke taaler nogen anden Rytter end sin Herre. Den vil ikke staae, han bliver opirret, pidsker Dyret med Raserie, endelig narrer han det ved et Spring, og kommer i Sadlen. Hesten steiler, springer til Siden, slaaer ud, og træffer Kudskens yngste Dreng, der ikke hurtigt nok kan naae Stalddøren. Da — da — skulde De have seet ham! Med det blødende, bedøvede Barn i sine Arme, styrtede han mig imøde paa Trappegangen. Knæene kunde endnu knap bære ham selv. Jeg bar Drengen ind i det næste Værelse og raabte om Hjelp. "Forgjæves — forgjæves," raabte han hylende: "Død! og jeg er Morderen!" Krampagtigt rev han sig i Haarene, og løb op ad Trappen. Jeg ilede efter ham saa hurtigt jeg kunde; han stod netop i Begreb med at rive en Pistol ned af Væggen. Som en Rasende kjæmpede han med mig om den; kun Angsten gav mig Styrke til at fravriste ham den, og hvis ikke Mænd vare komne til, der vare istand til at holde ham, i Sandhed, han vilde have knust Panden mod Væggen. Seer De, saaledes

er han, saa forfærdelig, med det bedste, ædleste Hjerte!"

"I det første Dieblik, da han troede at føle sig skyldig i en Brøde."

"O nei — nei, det kommer igjen hos ham. Barnets Livsfare var saalænge den varede ogsaa hans. Selv den Tanke, at Drengen, der ellers var saa opvakt og forstandig, kunde beholde en Aands-Sløvhed deraf, hvilket man i Begyndelsen befrygtede, var han ikke istand til at udholde. Der gaves Timer, hvor Lægens Bekymring gjaldt hos ham for afgjort Vished, og jeg veed at kun jeg alene —" hun standsede blussende rød, med de skjønne Dine fæstede paa Gulvet.

"Hvorfor," vedblev hun, med sagte Stemme: "Hvorfor skammer jeg mig for at udsige hvad jeg dog ikke længer kan skjule. Ja, min Herre, jeg veed, jeg troer, at den Gang intet andet har bevaret hans Mod til at leve, end min høitidelige Eed, at jeg ikke vilde overleve ham."

Hendes taarefulde Dine vare ved disse Ord vendte mod Himlen, og hendes udstrakte høire Haand, der hvilede paa hendes høit bankende Bryst, gjentog ligesom hendes tragiske Eed om den inderligste Kjærlighed. Dette Syn og Tonen af hendes Stemme rørte mig dybt. Den indtagende Skabning var i dette Dieblik henrivende. Jeg vilde have forglemt mig, jeg vilde have omfavnet hende, og bortkysset den nedtrillende Taareperle af hendes Kind, hvis vi havde været alene. Hun syntes at have læst det i mine

Dine, og bortvendte sig frygtsom. Min nedslagne Sindsbevægelse fuldendtes ved det Blik, som jeg nu kastede paa Faderen. Hvilken Contrast! Manden stod der og trak paa Skuldrene, og satte et Ansigt op, som om Talen var om en Skakkerhandel, hvorved man maatte tage det Onde med i Kjøbet, naar man vilde have det Gode. „Hr. Albus har nu engang et saa forunderligt Temperament," sagde han, med en Kulde, med en Hjertens Tørhed, der næsten havde bragt mig til at briste i Latter. „Hr. Kriminaldommeren vilde behageligst tilgive min Datter hendes Heftighed; de unge Folk have i rum Tid havt et godt Die til hinanden, og i de sidste Uger havt nogen Aarsag til at ansee sig som forlovede Folk."

Denne Erklæring virkede, uagtet det Flaue og Stødende deri, velgjørende paa mit Sind. Den gav mig en fuldkommen tilfredsstillende Oplysning, i Henseende til Ferdinands gaadefulde Yttring og hans Adfærd om Formiddagen, som nogle Gange havde forstyrret min Mistanke i dens Slummer. Her vare tvende Temperamenter af usædvanlig Ild, tvende Væsener, der efter al Sandsynlighed maatte smelte sammen til Eet, eller forgaae. Marianes Ahnelse om Ligheden imellem begge Tilfælde, syntes kun at være altfor velgrundet. Den Tone, hvormed Ferdinand Aftenen i Forveien havde sagt om sit Skydegevær: „Ak Gud — Gud! det var hans Død," lod mig nu ikke mere tvivle om, at han tillagde sig en Skyld i sin Broders Død, fordi han for tidlig havde revet det af sit Belte, og

blottet det for Røveren, der kjæmpede med den Overfaldne og nedskjød ham, da han saae en Bevæbnet ile til. Hans Tilbøielighed til at martre sig selv, fremlyste tydeligt af Historien med Drengen. Han følte ustridig denne Charakteersvaghed, da han igjen saae Liget, og hans Apostrophe til „Mariane“ stod øiensynligt i umiddelbar Forbindelse med den høitidelige Eed, hvormed Pigen tidligere havde afholdt ham fra et Selvmord, af en overdreven Følelse af egen Brøde. „Du kan ikke udholde det, — jeg (thi jeg) kan ikke udholde det, vi ere begge forlorne!“ Det laae nu klart for Dagen, hvilke Bekymringer der havde lagt ham disse Ord i Munden.

Mariane havde under sin Faders tørre Tale igjen taget Plads paa Sophaen. Jeg satte mig hos hende, greb hendes Haand, og bad hende at være fuldkommen rolig for Hr. Albus's nærværende Sindstilstand.

„Er det ikke muligt, at han endnu idag kan kjøre med os tilbage til B...?“ spurgte hun med ivrig Ængstelighed.

„Vi ville høre hvad Lægen siger, min kjære bekymrede Veninde.“

„O ja, ja, min Herre,“ sagde hun, med et taknemmeligt Haandtryk, og tvende glødende Taarer rullede ned fra hendes Øine. Jeg forlod strax Værelset, for at lade Lægen kalde, og bad min Søster, med et Par Ord at forberede den Syge paa et Besøg af hans Principal og dennes Datter. Da dette

skete i Forsalen, og jeg havde ladet Døren til det Værelse hvorfra jeg kom, staae paa Klem, saa havde Hr. Brand hørt denne Anmodning. Han traadte ud, og bemærkede, at hans Tjener havde medbragt det forlangte Linned og Klædningsstykker. Dette kom mig beleiligt, thi jeg frygtede for, at Mariane skulde blive forskrækket over Synet af hans blodplettede Vest, som han havde været nødt til at tage paa. Brands Tjener gik, for at være ham behjelpelig ved Omklædningen. Jeg vendte tilbage til Mariane, for at underholde hende. Hvorom? naturligviis om ham. Jeg skildrede hende hvad der var forefaldet siden den foregaaende Aften. Hun var lutter Øre, lutter dyb inderlig Medfølelse, og hendes Udtryk af Taknemmelighed over min Omhu for den unge Mand besjælede ethvert Træk af hendes indtagende Ansigt. Hr. Brand havde imidlertid rolig sat sig hen ved Vinduet og — læste i de hamborgske Aviser, som han havde funden der. Min Søster traadte ind, for at underrette os om, at Hr. Albus var omklædt. Mariane reiste sig hurtig, ilede hen til min Søster, sluttede hende i sine Arme, trykkede et Kys paa hendes Pande, og hviskede de Ord: „Dette til hans hjelpende Engel!“ Hr. Brand reiste sig, med et Slags Uvillie over Afbrydelsen af hans Lecture, og fulgte sidst, da jeg ledsagede Mariane hen til den Syges Værelse. Han sad i Sophaen, vilde reise sig, medens min Moder modtog de Fremmede, men syntes ikke at tiltroe sine Knæe Kraft til at holde ham opreist, og sagde de Ord: „De kom-

mer selv?" med et Blik paa Mariane, der afslørede hans hele Sjæl. Hendes indre Væsen syntes at virke oplivende paa ham, som en electrisk Strøm. Hans Spørgsmaal besvarede Hr. Brand. "Ih ja vist, Hr. Albus, De veed jo, at vi ikke godt kunne undvære Dem paa Contoiret." Imidlertid bøiede Mariane sig for min Moder, og trykkede hurtigt, jeg kunde sige i det hun med en Art af List skjulte sin Hensigt, hendes Haand til sine Læber, inden den Overraskede kunde forhindre det.

Min Søster erindrede sig at have seet Mariane i B...; begge Pigerne satte sig hos hinanden, for at udfinde det fornødne: Naar, Hvor, og Hvorledes; og Hr. Brand tog Plads ved Siden af Ferdinand. Han beklagede ret meget, at en saa agtet og driftig Kjøbmand, som Hr. Heinrich Albus havde været, skulde omkomme saa pludselig og paa en saa ynkelig Maade. Det gjorde ham især ondt, at det ulykkelige Tilfælde netop skulde indtræffe nu, da det for Anstændigheds Skyld vilde nødsage dem til at opsætte den ønskede Forbindelse, for hvilken han som Fader egentlig aldrig havde været tilsinds at lægge nogen Hindring i Veien. Men uagtet den store Ulykke, som ved hans hurtigt resolverede Afreise havde været udbredt overalt i B..., havde det glædet ham meget fra sikker Haand at erfare, at vedkommende Skifteret havde funden den salig Afdødes Handel og Bøger i en ganske uventet gunstig Tilstand, ihvorvel han derfor næsten maatte befrygte, at miste den bedste

Arbeider paa sit Contoir etc. — Imellem al denne utidige Snak, hvorved Ferdinands Mine snart udtrykte Forundring, snart Urolighed, snart Uvillie, indblandede han mangehaande Spørgsmaal om Contoiranliggender, som Albus havde havt at besørge, og syntes, med en Forretningsmands Forsigtighed, at forberede sig paa det Tilfælde, at Lægen ikke kunde tillade den Syge at reise med.

Denne Møie havde været til Unytte. Lægen kom, og fandt ingen Betænkelighed imod den korte Kjørsel paa 2 Mile, da Ferdinands Svaghed ikke var andet end Følgerne af en lang lethargisk Afmagt. Paa Marianes Ansigt, hvorfra Alvorlighedens Udtryk ikke var veget, straalte nu Glæde. Saasnart Lægen havde bortfjernet sig, (som det lod, veltilfreds med det Honorar, som Hr. Brand, efter et Ord, Ferdinand havde hvidsket ham i Øret, paa sømmelig Viis havde stukket ham i Haanden), erindrede hun sin Fader om at bryde op. Hun gjorde dette med en saa lidet skjult indvortes Utaalmodighed, at det gjorde mig ondt, at jeg maatte træde i Veien for hendes Ønsker. Albus maatte iforveien modtage de af hans Broders Effecter, som han havde nedlagt hos mig, og Udleveringen maatte protocolleres. Som den Myrdedes nærmeste Slægtning var det hans Pligt at træffe Foranstaltninger i Henseende til hans Jordefærd. Ogsaa vare de Folk endnu ikke komne tilbage, som jeg om Morgenen havde sendt ud i Skoven for at opsøge Ferdinands Terzerol. For mine Akter var denne Omstændighed af nogen Bety=

denhed. Det var altid en Mand, som havde været væbnet, der havde gjort Anmeldelse hos mig om Mordet, uden at kunne give nogen Oplysning om, hvor det dræbende Værktøi, som han vilde have brugt imod den undflygtende Røver, var blevet af. Jeg bad Kammerraaden at lade spænde fra sin Vogn og spise til Middag hos mig. Det var kun fornødent at nævne, at den Forulykkedes Guldbørs og Brevtaske indeholdt en Værdie af otte Tusinde Daler, for at overtyde ham om Nødvendigheden af en ufortøvet lovformelig Overlevering. Synet af den Elskede syntes at have gjengivet den Lidende hans physiske Kræfter. Han fulgte med os ind i Spisesalen ved min Søsters Arm, og valgte ikke sin Plads førend Mariane havde sat sig, for ligeoverfor hende at kunne qvæge sit Die ved hendes Yndigheder. Pigen havde interesseret mig saameget for hendes Lidenskab, at jeg fandt Fornøielse i at holde Die med de to Elskende. Ferdinand talde saare lidet og spiste kun lidet mere end han talde. Hans Dine vege sjelden fra Mariane, og syntes helst at følge hendes lette og yndige Bevægelser, naar hun lod til ikke at bemærke det. Hendes Blik undveeg undertiden kjendelig at møde hans, og jeg troede mere end een Gang at bemærke en flygtig Rødme over det sidstes Udtryk, som vel forekom hende alt for forstaaeligt for tredie Mand. Min Jagttagelseslyst syntes ikke at være undgaaet hendes Blik, og hun søgte at bortlede min Opmærksomhed fra Ferdinand ved en Samtale med mig. Hun dreiede denne hen paa mit

Embedskald, og idet hun spurgte om de Midler, hvorved jeg kunde haabe at opdage Heinrichs Morder, bragte hun mig uformærkt paa alle Kriminalisters Kjephest. Hendes Maade at udtrykke sig paa, og hendes Bemærkninger over Gjenstande, som nødvendigt maatte være fremmede for hende, røbede en klar og dannet Forstand og en Følelsesevne, som stode i den lykkeligste Vexelvirkning med hinanden. Alt hvad hun talde indtog mig saa uimodstaaeligt for hende, at der reiste sig hos mig en Nysgjerrighed efter at erfare, hvorledes en saa lidet indtagende Faders Datter havde vundet saa mange Aandsfortrin af den Art, som ellers kun en god Opdragelse og den daglige Omgang med fortrinlige Mennesker pleier at udvikle. Herr Brands Nærværelse tillod ikke min Nysgjerrighed noget Spørgsmaal, som ligefrem var stilet paa denne Gjenstand. Men min Søster forskaffede mig tilfældigviis noget Lys i Sagen. Hun havde i B... hørt at tale om en Madame Brand, som havde efterladt sig det Rygte, at have været en udmærket Klaveerspillerinde, og spurgte, om denne var af hendes Familie? „Min Moder," svarede Mariane, og med hvilken Tone, med hvilken Mine! Den reneste barnlige Kjærlighed, for hvilken Graven ikke sætter nogen Skranke, men som ved den jordiske Skilsmisse snarere vinder end taber i Inderlighed, og med veemodig Glæde hører enhver venlig Erindring af enhver tredie Persons Læber — klang i hendes Stemme og malte sig i hendes Blik. Min Søster taug. Herr Brand tog Ordet: „Det maa man

tilstaae," sagde han, saa tørt som tilforn: "hun spilte grumme smukt, og var ogsaa iøvrigt en hjertens god Kone. Hun gik for to Aar siden over i Evigheden, og var af Stammen —" han standsede her pludselig med et Slags Forlegenhed. Et oprømt Smiil spillede paa Marianes Læber. "Vor Familie er jødisk, Herr Kriminaldommer," sagde hun. — "Har været, har været," forbedrede Herr Brand det. — "Nei, kjære Fader, Familien er ikke Troen. Det var min gode, min uforglemmelige Moders Værk, at vi bleve Christne, men hun har aldrig fornægtet, at hun var født som Jødinde." — "Nu, blandt oplyste Folk kommer det ogsaa ud paa eet," sagde Herr Brand. Han dreiede igjen Samtalen hen paa Heinrichs Morder, takkede Himlen, at det i det mindste ikke var lykkedes Skurken at plyndre den Myrdede, og vendte sig endelig til Ferdinand, med det plumpe Spørgsmaal: "Men, var det da slet ikke muligt, kjæreste Herr Albus, at De kunde have kommet hurtigere med Deres Pistol, saa at De ogsaa kunde have frelst Deres Broder Livet?" Mariane foer sammen ved disse Ord, og saae med stigende Angst deres Indtryk afmale sig paa Ferdinands Ansigt. Han svarede intet, men saae med stive Øine paa Kammerraaden, blev bleeg, hans Læber skjælvede, han syntes at ville reise sig. "Kjære Herr Albus!" sagde Mariane, i en saa rørende, bønlig Tone, at jeg, den i Sagen udeelagtige Tilhører, øieblikkelig følte, at Taarerne stege mig til Øinene. Den indtagende Skabning syntes med

tryllende Almagt at herske over sin Elskedes Lidenskaber. Han slog Øinene ned, hævede dem derpaa langsomt imod Mariane, og sagde med et qvalt Suk: „Hvilket Spørgsmaal!“ Pigen saae bønfaldende paa mig. Jeg kunde ikke misforstaae hende, og hævede Taffelet.

Overleveringen af Heinrichs Brevtaske, Børs og Uhr, skete nu, med al mulig Skaansel for Ferdinands irritable Gemyt. Han undertegnede blot Protocollen, efterat jeg havde overleveret Sagerne til Kammerraaden. Med denne alene omhandlede jeg Begravelsen. Han var ganske Manden dertil. Imidlertid kom det ubehagelige Budskab, at al Eftersøgning om den savnede Terzerol havde været frugtesløs. Jeg kunde ikke lade Ferdinand reise, uden endnu engang at spørge, hvor han havde kunnet lade den blive af. Mariane var tilstede. Hun syntes at befrygte, at denne Omstændighed kunde foraarsage et Ophold. „Tænk Dem dog om, kjære Albus,“ sagde hun, i det hun lagde den udstrakte Haand paa hans Pande. Berørelsen syntes endog at virke oplivende paa hans Hukommelse. „Jeg troer,“ sagde han, i det han saae paa Mariane, som om han i hendes Øine haabede at læse, hvad han ikke kunde finde i sin Hjerne: „Ja, det er sandt! eet Løb var endnu ladt — paa Broen — jeg tænkte paa Dig — det er nu klart for mig, jeg har kastet den ud i Strømmen, for ikke — —“ — „At blive Selvmorder!“ supplerede Mariane hans Ord, i en bebreidende Tone. — „Saaledes er det, Herr Kriminaldommer, jeg erin-

drer mig det nu tydeligt, De kan sikkert stole derpaa.“ Sagen var i Sandhed saa sandsynlig, at mine kriminalistiske Betænkeligheder aldeles forsvandt. Jeg lod mig nøie med at tilføie denne sildigere Oplysning i Marginen af Protokollen, uden at besvære Ferdinand med en ny Underskrivt.

Ved Afskeden bad Herr Brand mig, med mere Hjertelighed end jeg havde ventet af ham, at jeg og min Familie, saa ofte vi kom til B..., vilde ansee hans ringe Huus som vort. — „O det vil De gjøre, kjære Herre,“ sagde Mariane, i det hun rakte mig sin skjønne Haand, for at modtage mit Løfte: „og De, gode Kone, og De, min nye søsterlige Veninde! Eller — vilde De forsmaae den christelige Jødepige!“

Hun steeg sidst i Vognen, efterat hun ved Vogntrinnet havde tilhvidsket Tjeneren de Ord: „Portraitet i hans Værelse maa bort førend han betræder det.“

De paafølgende Uger henrandt for mig under adspredende Kaldsforretninger. Mordet havde udbredt Skræk i Omegnen. Hvad Naboestatens Kriminalpolitie tilforn havde nægtet mig, dermed kom det mig nu selv imøde: det tilbød et Jæger-Regiments Medvirkning til Skovens Renselse. Ved Hjelp af de faa fædrelandske Tropper, som udgjorde Garnisonen i B..., blev det nu muligt at indeslutte Skoven, medens Gensd'armerne fra begge Sider gjennemsøgte alle Smut-

huller. En over den hele Skov adspredt Spidsbub-Colonie af nogle og tyve Personer, der tildeels havde Qvinder og Børn hos sig, blev greben den første Dag. De Kløfter, Huler og Jordhytter, hvori de opholdt sig, lode ingen Tvivl tilbage om deres Hovedhaandtering: Qvæg- og Vildttyverie. De havde hist og her anlagt smaae Vildtkamre, og man traf Qvinder ligesom in flagranti, sysselsatte med at slagte Faar, som bare de i Nærheden græssende Hjorders Mærke. Jagtgeværer af alle Sorter, Pistoler, Munition, Tyveinstrumenter, Reisekofferter, ved hvilke de overskaarne Reeb endnu hang, og mangehaande Sager, der syntes at være stjaalne, fandtes i Overflødighed. Af Nomadernes foreløbige Tilstaaelser fremgik, at de havde mangfoldige Tyveforbindelser udenfor Skoven, og flere Hælere bleve grebne i de omliggende Landsbyer og Flekker. Fangerne bleve deelte imellem begge Lande, efter det Gebeet, hvor de vare paagrebne.

Jeg havde selv deeltaget i dette lille Felttog, og jeg kan ikke nægte, at endnu en anden Nysgjerrighed end den kriminalistiske, havde bestemt mig dertil. Den Officier, som førte Befaling over Militair-Detaschementet fra B..., en ung Mand af megen selskabelig og videnskabelig Dannelse, kjendte det Brandske Huus, og talde ligesaa gjerne som jeg om den indtagende „christelige Jødepige.“ Hendes Rygte var ubesmittet, og hendes Faders Kjøbmandscredit hævet over enhver Tvivl. Hun var hans eneste Barn, i det høieste atten Aar gammel, yndet i den selskabelige Verden,

huuslig af Tilbøielighed, og ved sin Indflydelse paa Faderen uafhængig af den dobbelt saa gamle Fjerntbeslægtede, som siden hendes Moders Død førte Huusholdningens Tømme. Hun gjaldt, om ikke for et glimrende, saa dog for et godt Partie, og man havde en lang Tid holdt Kjøbmand Heinrich Albus for den Lykkelige, hvem Herr Brand havde tiltænkt hende, naar hans for nogle Aar siden aabnede Silkevarehandel vilde tage det Sving, som hans Driftighed, Omhu og Sparsommelighed lod vente. For et Aarstid omtrent var man bleven af en anden Mening. Paa den Tid kom Ferdinand Albus tilbage fra en Reise paa to Aar, han havde foretaget som Handelsbetjent ved et stort hanseatisk Huus til Nordamerika, og besøgte sin ældre Broder i B..., hvor han aldrig tilforn havde været. Hans Ophold forlængede sig over et Besøgs sædvanlige Tidsgrændser, og ved Heinrichs eftertrykkelige Medvirkning indtraadte han ei alene som Commis i Brands Contoir, men blev ogsaa hans Huusfælle. Fra den Tid af troede man i B..., at han var tilsinds at tjene „syv Aar“ for den skjønne Jødepige, og at dette skete med Broderens Samtykke, der skulde have hans middelmaadige Fædrenearv ihænde. Men siden Heinrichs Mord var man overbeviist om, at Herr Brand vilde afkorte hiin i det gamle Testamente foreskrevne Tjenestetid for Datteren, fordi Ferdinand uventet var bleven Arving til en Formue, om hvis Betydenhed den lovmæssige Undersøgelse ikke havde ladet nogen Tvivl tilbage.

Officieren kjendte Ferdinand nøiere end han havde kjendt hans Broder, og meente, at han vilde due langt bedre til Soldat end til Handelsmand. Han var fuld af Ild og Liv, en god Rytter, Svømmer, Dandser, Skøiteløber, Jagtskytte — ogsaa formodentlig Fægter — thi han viste sig, med en usædvanlig Heftighed, altid som en Mand, der ikke var bange for nogen Æressag. Men uagtet hiin Feil var han meget afholdt i selskabelig Omgang, og havde flere Venner end Fjender blandt Mænd paa hans Alder, fordi han var istand til at føle en hurtig og varm Deeltagelse for det, som interesserede Andre. Hans Vandel var aldeles anstændig og ordentlig, han holdt til Maade med sine Udgifter, og hvis han havde en Lidenskab for nogen af de Fornøielser, som unge Mennesker søge, saa var det for den billigste af dem alle, Comoedie, som ikke kostede ham andet end Entreen, fordi han ikke indlod sig i nogen Omgang med Brædeverdenens Skjønne, men lod sig nøie med Nydelsen af Forestillingerne, der undertiden henreve ham i den Grad, at han tildrog sig sine Naboers Opmærksomhed ved de uvilkaarlige Yttringer af sin Sindsbevægelse.

Alle Træk af denne ved Samtaler udviklede Skildring, svarede til den Forestilling jeg havde gjort mig om Ferdinands Charakteer; og glædede mig for Marianes Skyld, der havde interesseret mig altfor levende, til at jeg kunde unde en Mand, der var hendes inderlige Kjærlighed uværdig, hendes Besiddelse.

I hvor lidet jeg end kunde love mig af et nærmere Bekjendtskab med Herr Brand, og i hvor mange Betænkeligheder, der end reiste sig hos mig imod, som en kraftfuld, ugift Mand i de Tredive, at knytte Omgang med en yndig og høist indtagende Pige, der var saa godt som forlovet med en Anden; saa kunde jeg dog ikke modstaae den Fristelse, ved den første Leilighed, der for nogle Dage førte mig til B..., at aflægge et Besøg hos mine nye Bekjendte. Jeg blev modtaget som en Ven, som en elsket Slægtning, og den tørre Kammerraad selv fuldbyrdede det bogstavelige Indhold af hans Indbydelse, at ansee hans Huus som mit, ved paa en Maade at tage sig selv tilrette, idet han uden mit Vidende lod min endnu ikke afpakkede Vogn kjøre fra det nærliggende Hotel hvor jeg var afstegen, og mine Sager bringe ind i det venligste Værelse i sit Huus. Hvad jeg endog indvendte derimod: Mariane var uimodstaaelig, og mit Ophold blev mig saa meget des behageligere, jo mere jeg fandt Leilighed til at lære hendes Elskede at kjende fra tiltrækkende Sider. Fra Ungdommen af opdraget for Handelsstanden, besad han vel ingen saakaldet lærd eller klassisk Dannelse; men han havde tænkt og læst sig selv langt ud over de Skranker, indenfor hvilke Kjøbmændenes Aands-Evne sædvanlig pleier at holde sig. Hans Lidenskab for at besøge Skuespilhuset havde gjort ham receptiv for Virkningerne af Poesie og de skjønne Kunster overhovedet, omendskjøndt den tydske Scene dengang (i Aaret 1816) al-

lerede havde begyndt at tilsidesætte den sande dramatiske Digtekunst og at indrømme det spektakkelmæssige Nonsens af alle Arter dens Plads. Han havde desuden levet en Tidlang i den nye Verdens store Republik, blandt hvis Borgere hans Onkel alt i mange Aar havde hørt, og medbragt levende og anskuelige Begreber om Menneskeret og Menneskeværdighed, Folkefrihed og Samvittighedsfrihed, Borgerdyd og Statsretfærdighed, som gjorde hans Betragtning af de europæiske Sager meget interessant. Mariane syntes med stille Glæde at bemærke, hvor meget hans Aand tildrog sig min Opmærksomhed og befordrede vort Tankesamqvem paa en saa ukunstlet og indtagende Maade, at der, af den Deeltagelse, som hans heftige, nu efter alt Udseende formildede Smerte havde indgydt mig, og af den Taknemmeligheds-Følelse, som hans Optagelse i min Families Skjød torde have ladet tilbage hos ham, inden kort Tid dannedes en Art af venskabeligt Forhold imellem os, som ved gjentagne Besøg ogsaa udstrakte sig til min Familie, og blev til hvad man kalder en fortrolig Omgang, ihvorvel vi samtlig just ikke betroede hverandre Noget, hvad ei ogsaa enhver Anden torde have erfaret. Hvad især deleshed angik mig og Albus, saa fattedes det mig vel ikke paa en Gjenstand til Fortrolighed, men den syntes overflødig. At Mariane interesserede mig, saae han selv, og syntes at see det gjerne, om det nu var fordi han i udelukkende Besiddelse af hendes jomfruelige Kjærlighed følte sig fuldkommen sikker, eller

at han holdt min Hengivenhed for ganske uafhængig af sandselig Drift. Og i Sandhed troer jeg, at han i Henseende til det sidste Punkt allerede dengang ikke mere var i Vildfarelse. Det overraskende Indtryk, som Synet af hendes legemlige Yndigheder havde gjort paa mig, var blevet udslettet ved den Andeel, som hendes rørende Lidenskab for en Anden indgjød mit Hjerte, og ved det sædelige Velbehag over hendes Aands og Gemyts Tillokkelser. Her var altsaa intet at betroe; og hvad havde Ferdinand fra sin Side skullet udøse i sin nye Vens Barm? Smerten over Heinrichs voldsomme Død, der ofte, midt i Kredsen af den muntre Underholdning og selskabelige Fornøielse, bedækkede hans Øines livlige Ild med et melankolsk Flor, og som kun Marianes stille Tryllerie syntes at kunne formilde, fordrede stumt af Enhver, der kjendte ham, den omhyggeligste Skaansel, og kunde ikke med Føie omtales i hans Nærværelse, end sige med ham selv. Hans Lidenskab for Mariane, aabenbart en mægtig sandselig Flamme, hvis Udbrud for fremmede Øine han med kjendelig Anstrængelse søgte at forhindre, kunde umuligt føle Trang til en mundtlig Meddelelse til Trediemand, især da den var begunstiget. Han taug derom for mig, fordi han vel følte, at det vilde være overflødigt at udsige hvad der ikke havde kunnet skjules for mig, og Mariane fulgte hans Exempel, omendskjøndt hun anvendte mindre Møie paa at beherske Udtrykket af sin Følelse.

Saaledes henrandt Vinteren, der oftere forenede os i Marianes Huus end i mit. Foraaret kom, min lille Bolig med sine maleriske Omgivelser var et indbydende Landpartie for Folk, der levede i B's Steenhobe, og nu saae jeg de Elskende og efter Rygtet Forlovede hyppigere hos mig, omendskjøndt aldrig uden at være ledsagede af Hr. Brand eller den med ham beslægtede Jødinde, der var en dannet og behagelig fyrgetyveaarig Dame og meget velkommen for min Moder. Den vedvarende Taushed om Gjenstanden for det almindelige Rygte, om de to unge Folks Forbindelse, begyndte at forundre mig. Da jeg en Dag tilfældig befandt mig i Haugen med Mariane uden Vidner, drev denne Indskrænkning af Samtalens Sphære mig til det Spørgsmaal: „Nu, min skjønne Veninde, tør man snart ønske Dem til Lykke?"

„Jeg haaber," sagde hun, ikke uden nogen Beklemthed.

„De haaber? Hvad vil det sige?"

„Ak, min kjære, deeltagende Ven, endnu er ikke Alt saaledes som jeg ønsker det."

„Det bekymrer — jeg tør sige, det bedrøver mig."

„Virkelig?" spurgte hun, i det hun mere tillidsfuld end forskende saae mig ind i Øiet, „det tør det ikke, det vil det ikke heller, naar De veed — Tør jeg volde Dem en Smule Kjedsomhed ved Fortællingen om mit ubetydelige Mislune?"

„Tael, kjære Mariane."

"Nu, seer De, mit svage Kjøn elsker det abso— hvorledes kalder min Republikaner det?"

"Absolute Herredømme."

"Ja. Jeg er vel absolut nok i Ferdinands Hjerte, tænker jeg, men jeg kan ikke blive Herskerinde over hans hele Sjæl. Der hersker endnu en Nebel: Smerten over hans Broder, en Smerte, som jeg kunde kalde halstarrig, kapriciøs, og som forvirrer alle mine Planer."

"Efter det, hvortil jeg i forrige Efteraar var Dienvidne, er den i sin Vedvarenhed ikke ubegribelig."

"Men unaturlig er den dog! — De har ikke kjendt hans Broder?"

"Nei."

"O der gives ikke mere ulige Gemytter end disse Brødre! Heinrich, næsten ti Aar ældre, velskabt, dannet, forstandig, men kold, tør, udeeltagende — med eet Ord, en Kjøbmandssjæl, som —"

Hun standsede med en flygtig Rødme. "Jeg veed netop ikke nogen lignende Charakteer af samme Alder. Omtrent saaledes vil maaskee min Fader nu forekomme Dem, men han var det ikke bestandig, han har elsket, han elsker mig; Alderen, Menneskenes Sysler med deres egennyttige Hang til Bedrag, have trukket en haard Bark om hans Hjerte, som kun i sjeldne Dieblikke blødgjøres. Heinrich Albus søgte nøiere Omgang med ham, fordi denne var gavnlig for hans Credit, indtog ham for sig ved den Maade, hvorpaa han drev den merkantilske Forbin-

delse med ham, og lod det ikke mangle paa Opmærksomhed for den eneste Datter, der var Faderens Diesteen. Da min Moder var død, foruroligede det mig meget, og han mærkede maaskee hvad jeg befrygtede. Nu kom Ferdinand til B..., blev indført hos os af Broderen, seer mig med — hvad skal jeg kalde det? — med Bestyrtelse! — Kort efter anbefaler Heinrich ham paa det indstændigste til min Fader, Ferdinand kommer i vort Huus, henriver mig ved den glødende Lidenskab, som han i Begyndelsen frygtsomt, men siden i Dødsangst for et ugunstigt Udfald, søger at skjule. — — Nok herom, De vil let selv kunne tænke Dem Alt; kun om hans Lidenskabs Heftighed, Utaalmodighed, har De ingen Forestilling. Og derfor var der ikke strax Raad. Som min Faders Commis kunde han ikke være min Ægtefælle, og inden tre Aars Forløb var han ikke raadig over sin Arvepart, om den end ikke havde været for ringe til, at han i saadan Hast kunde blive min Faders Compagnon; den stod, ved en Overeenskomst med Ferdinands Formynder, indtil den Tid i Heinrichs Handel. Desuagtet tiltroede jeg mig Magt til at bevæge min Fader til at optage en Compagnon, der kun eiede 12000 Daler; men Ferdinand kunde ikke bevæge Broderen til at udbetale Pengene tre Aar før Forfaldstiden. Nu træffer hiin sørgelige Skjæbne Heinrich, Ferdinand bliver Herre over en fire Gange saa stor Formue; min Fader ønsker en Handelsforening med ham, og nu —"

„Hvorledes, min Veninde, Albus skulde være istand til?“

„O nei, nei! Hans Lidenskab for mig er endnu den samme. Der er ingen Tanke, ingen Blodsdraabe, ingen Nerve i ham, om hvilken jeg ikke paa en vis Maade kunde sige at den tilhører mig. Hans hele Væsen hænger ved mig, som Staalet ved Magneten. Desuagtet giver han ikke efter for min Fader. Han har solgt Heinrichs Huus, Bohave og Handel, og vil ikke beholde Andet af den hele Formue end sin Fædrenearv, fordi han har sat sig i Hovedet at have været Hovedaarsagen til Heinrichs Død.“

„Hvorpaa grunder han da denne eventyrlige Idee?“

„Jeg veed det ikke selv nøiagtigt; Traadene i hans Hjernespind ere saa subtile, at min Hukommelse ligesaa lidet kan holde fast derpaa, som min Forstand kan fatte dem. Heinrich vilde til M..., for ved Forlig at dække en overdreven Fordring paa ham. Sparsommelig som han var, vilde han gjøre Reisen til Fods; han bad Ferdinand at ledsage ham igjennem Grændseskoven, og at tage sin Terzerol med. Ferdinand holdt det for unødvendigt, og havde ogsaa hverken Kugler eller Form dertil. Heinrich tog den, for at see om han ikke kunde finde en passende Form hos Bøssemageren, og kom tilbage med to Kugler, der vel ikke ret passede dertil, thi jeg maatte skaffe et lille Stykke stærkt Lærred, førend Ferdinand kunde lade Geværet. Saameget veed jeg med Vished om Sa-

gen, det Følgende har jeg sammensat af Ferdinands enkelte Yttringer. Han havde funden sig i den Villighed at gaae med, i det stille Haab at bevæge Broderen til at udbetale Fædrenearven før Forfaldstiden. Derom talde de i Skoven, Heinrich undskyldte sig igjen med Pengemangel, hvorpaa Ferdinand ikke vilde troe. Denne bliver varm, hidsig, og siger høit: „Ingen Penge? Og dog slæber Du i dette Dieblik 8000 Daler i Din Lomme til M...., for at afgjøre en Fordring, som ikke haster!" Strax efter disse Ord vil Ferdinand have hørt en Larm i Buskadset, som om et Stykke Vildt reiste sig og sprang bort. Mærker De vel: dette er, om jeg ikke tager feil, Hovedtraaden i hans Hjernespind. Nogle Minutter efter siger Ferdinand: „Det vilde i det mindste være en dum Godmodighed af mig, om jeg eskorterede Dig og Dine Penge endnu videre igjennem Skoven." Han vender trodsig om. Kort efter indtræffer det røveriske Overfald. — Seer De nu, deraf gjør han sig en Forbrydelse. Hine lydelige Ord skulle være hørte af en i Buskadset skjult Røver eller Speider, og hans Bortgang skal have opmuntret Gjerningsmanden til Plyndringsforsøget. Hans Tilløben med Terzerolen i Haanden har kostet Broderen Livet; uden denne Overilelse vilde Heinrich kun være bleven plyndret, ikke skudt; uden Terzerolen vilde denne Overilelse ikke have været mulig; uden hans Beredvillighed til at følge med, vilde Ulykken overhovedet slet ikke have kunnet finde Sted, og uden hans utaalmodige Liden-

skab for mig, vilde han ikke have været villig til at ledsage Broderen. Saaledes knytter han den ene Traad af Spindelvævet til den anden. Selv den Omstændighed, at ham fattedes Kugler og Kugleform, anseer han som et Vink af Forsynet, som han skulde have agtet paa. Er det ikke en Spidsfindighed i Selvmarteren, som grændser til Vanvid?"

"Ikke saa ganske, min Veninde; i den Formodning, at hans lydelige Ord i Skoven kunde have givet den skjulte Røver Lyst og hans Bortgang Mod til Overfaldet, ligger der megen Sandsynlighed."

"Men hvad ligger der da i hans Vægring for, redelig at benytte Broderens Efterladenskab, der er tilfaldet ham som Arving."

"Den er vistnok en Overdrivelse af Samvittigheds-Delicatesse. Hvad agter han da nu at tage sig for med Overskuddet af Broderens Formue?"

"Hans Onkel i Philadelphia skal have det, anvende det i sine Forretninger, gjemme det for at bruges i Nødsfald — hvad veed jeg Alt? Naar jeg skal sige sandt, saa befrygter jeg, at han, der, som De veed, altid har været utilfreds med Europa, i Stilhed nærer den Tanke, efter min Faders Død at boe i sit elskede Amerika."

"Hvorhen De rigtignok ikke gjerne vilde følge ham," sagde jeg smilende.

"O til Verdens Poler, kjære Herre!" sagde hun hurtigt og med en sand Følelse, der henrev mig til at trykke hendes Haand til mine Læber.

„Herlige Skabning!“ udbrød jeg: „hvor uudsigelig lykkelig maa den Mand være, der eier Dit Hjerte!“

„Ak, hvis det var ham nok!“ sagde hun med Veemod. „Jeg føler mig lykkelig ved min Kjærlighed, og ved Visheden om hans; jeg vilde tilfreds oppebie det Tidspunkt, der kunde forene os; han — hvad han endog kan sige — han er ulykkelig, han er elendig, han lider Helvedsqval i sin Indbildningskrafts Glød. Hvad han kalder Lykke, er intet andet end en Ruus, en Tummel, hvori min Nærhed, den Luft jeg indaander, Berørelsen af min Haand og mine Læber bringer ham. Ham kan Intet gjøre lykkelig, denne tøilesløse Lidenskab kan ikke formildes af Andet end af den Besiddelse, som han ikke fordrer, fordi han føler at jeg ikke kan skjænke ham den.“ Hun vendte sig bort, for at unddrage mig Synet af hendes taarefulde Øine. Jeg vovede ikke at afbryde Pausen; thi jeg frygtede for at sige noget Upassende, hvis jeg havde villet undskylde Ferdinands Utaalmodighed. „De seer, min kjære Ven, min første og eneste Fortrolige!“ vedblev hun endelig med et mørkt Smiil, „at min Lidelse egentlig kun er Medfølelse af en Andens Lidelse. Desuagtet føler jeg, at Ferdinands Tilstand ikke længe tør forblive saaledes, og jeg har grebet til et ret forvovent Middel, for at gjøre en Ende derpaa.“

„Et forvovent?“

„Nu ja, det er i det mindste noget farligt for den timelige Formue. Jeg har — De vil lee, naar

De hører, at en Pige gjør Handelsspekulationer; men De veed jo, at jeg er en født Jødepige — Nok, jeg har bragt min Fader paa den Tanke, at søge en Handels-Association med Manden i Philadelphia, der er bemidlet, har et godt Renommee, og vel er gift, men endnu for Tiden skal være barnløs. Ferdinand har med Livlighed grebet dette Indfald; man har udkastet en udførlig Plan; derpaa beroer nu, omendskjøndt jeg kun forstaaer lidet af Planen, mit hele Haab."

"Og Amerikaneren?"

"Vi vente Breve med hver Postdag. Kunde De imidlertid sønderrive Ferdinands Hjernespind — han kjender og ærer Deres rolige Aands Overlegenhed over hans berusede, stormfuldt bevægede Sjæl — o gjør det, kjære Herre! De opklarer derved en Piges Fremtid, der inderlig høiagter og barnlig elsker Dem." Hun havde sluttet min Haand i begge sine, og trykkede den blidt og med et sjælfuldt Blik til sit Hjerte.

Jeg fandt endnu samme Dag Leilighed til at tale under fire Øine med Albus. Han studsede en Smule, da jeg berørte Ting, som jeg ikkun kunde vide af Marianes Mund, og som lode forudsætte en temmelig nøie Fortrolighed imellem hende og mig; men han forraadte ingen skinsyg Sindsbevægelse. Med levende Deeltagelse indlod han sig paa Samtalen om hans Selvbebreidelser, hvis Ugrund jeg søgte at gjøre ham indlysende. "Den Formodning," sagde jeg, "at Deres lydelige Ord i Skoven kunde have forraadt for

Røveren, at Heinrich bar mange Penge hos sig, vil jeg tilgive Dem som sandsynlig, ja jeg vil endogsaa lade den gjelde som Vished; men hvad følger deraf? Et Tilfælde gjorde Røveren bekjendt med den tillokkende Omstændighed, og om det ogsaa lod sig bevise, at Overfaldet slet ikke vilde have været forsøgt uden dette Tilfælde, saa vedbleve Deres Ord dog altid at være en reen tilfældig Anledning til Ulykken. De vilde den ikke, De kunde ikke forudsee, at den vilde opstaae, og saaledes havde den — ligesom hos Skytten, der dræbte et bagved Skiven skjult Barn — kunnet skee ved Deres egen Haand, uden at der kunde tillægges Dem nogen Skyld deri."

Det syntes at være indlysende for ham, og, at dømme efter det Blik, han ved de sidste Ord fæstede paa mig, ogsaa at berolige ham. Dette let vundne Held foranledigede mig til, endnu at gaae et Skridt videre; et Skridt udenfor Marianes Anmodning. Hvad denne havde betroet mig om Ferdinands heftige Lidenskab, indgjød mig større Bekymring for Pigens Fremtid, end hans Tilbøielighed til overdreven Selvbebreidelse. Vel kjendte jeg ret godt den Magt, hvormed Marianes Yndigheder virkede paa den jordiske Menneskenatur, og hans Utaalmodighed trængte i mine Oine just ikke til nogen Undskyldning. Men hvorledes, om hans Lidenskab ikke var andet — slet ikke andet end sandselig Glød? Om Kjønskjærligheden ikke havde berørt hans Hjerte? Om han, maaskee uden selv at vide det, kun heftigt begjærede, hvor

hun dybt og inderligt elskede? I saa Fald gik hun Ulykken imøde. Jeg maatte gjøre Forsøg paa at skue ind i hans Hjerte. Jeg dreiede derfor Samtalen hen paa det sandsynlige Tidspunkt for hans Giftermaal. Han holdt det for meget nært. Jeg nævnte, at der ligger et stort Rum imellem B... og Philadelphia, og at Udførelsen af Associations-Projectet maaskee kunde møde Betænkeligheder fra Onkelens Side, der kunde hæves ved gjentagen Brevverling, ja vel endog gjøre en Reise nødvendig. Han syntes meget foruroliget ved denne Forestilling, og tilstod, at den vilde gjøre ham høist ulykkelig.

„Hvorfor det, kjære Albus? Hvor kan en ringe Opsættelse volde Dem Bekymring? De lever i Marianes Huus, De nyder hendes daglige Omgang, Pigen elsker Dem saa høit, saa reent, saa udelukkende; kan De, i Bevidstheden om Deres egne Fortrin, nære den Bekymring at tabe Marianes Hjerte?“

„Mine Fortrin? Min Usselhed vil De sige. Hvad er jeg da ved Siden af hende? Har jeg endnu en Aand? Lever der endnu en Sjæl i mig? Er jeg endnu et Menneske, et Væsen begavet med Fornuft, siden jeg saae hende? Som et Dyr forekommer jeg mig, som et lavt, lystent, utugtigt Dyr, som hun maa skamme sig over at elske; hvis stumme Sprog hun maa skamme sig over at forstaae.“

Jeg var sælsomt overrasket. Ord, som udtrykte min egne Tanker, stadfæstede min Bekymring; men saa stærke Ord, og udtalte med et saa sandt Ud-

tryk af Selvforagt, at jeg ved at høre dem ikke mere kunde antage, hvad min Bekymring havde gjort mig tilbøielig til at troe.

„De er retfærdig imod Mariane," svarede jeg; „men uretfærdig imod Dem selv. Hvad De føler for hende, holder De for en raa, sin Gjenstand uværdig, sandselig Drift, dog netop deri ligger Beviset for, at De har erkjendt Marianes Gemyt, og at Deres Sjæl netop elsker Pigen ligesaa heftig, som Deres Sands begjærer hende."

„Det er sandt!" raabte han, i det han lagde Haanden paa Brystet, „det føler jeg, det veed jeg; men kan hun vide det? Kan jeg sige hende det? kan jeg lade hende skue ind i mit Hjerte? Naar jeg ikke seer hende, naar den overvættes Spænding har lammet min Phantasie, naar de hundrede og atter hundrede rørende Træk af hendes skjønne Sjæl, hendes inderlige Hengivenhed, vaagner i min Hukommelse, og bevæge mit Gemyt blidt, men i dets dybeste Grund, da gives der Øieblikke, Minutter, Timer maaskee, da jeg i Sandhed føler mig lykkelig. Da kunde jeg ønske at være Digter, at indklæde mine Følelser i melodiske Ord, i Sange, for i Toner igjennem Marianes Ord at lade dem strømme ind i hendes Hjerte. Da føler jeg en Sjæl i mig, stærk nok til for evig at fængsle hendes Hjerte til mig. Men Synet af hende — det afsjæler mig; det gjør mine Følelser urene, tilligemed deres Udtryk, jeg er ikke mægtig til nogen Tone, noget Blik, noget Aandedrag, der kunde sige

hende, at min Aand forguder, mit Hjerte tilbeder hende — at jeg ikke kunde vige fra hende, om ogsaa al hendes Skjønhed blev et Rov for en ødelæggende Sygdom. O hvor ofte, min dyrebare Ven, hvor ofte har jeg ikke ønsket, at hun kun een Dag vilde forekomme mig mindre tillokkende!"

Jeg forbausedes over denne mægtige Kamp imellem den aandige og sandselige Natur i dette Menneskes Bryst. Jeg vidste ikke at sige ham Andet, end den Hverdagssentents, at Besiddelsen vilde mildne denne Gløb.

"Sikkert, sikkert!" udbrød han, "og netop derfor — denne min Indbildningskrafts Ruus kan ikke vare længere end Savnet af Virkeligheden, og da vilde min Sjæl løfte sig iveiret, min Aand afkaste sine Baand, jeg vilde igjen være hvad jeg var: værd hendes Hjerte, lykkelig og istand til at gjøre hende lykkelig."

Saaledes — tænkte jeg ved mig selv — saaledes elsker kun en Mand i fuld legemlig og aandig Ungdomskraft. Saaledes ville Fruentimmerne elskes. Den fyrige Pige havde truffen et Valg, som kun kan lykkes det sunde Hjerte, den uforskruede Følelse. Og hun syntes at vide dette saa godt, at det vilde være overflødigt at sige hende hvad jeg havde hørt.

Brevene fra Philadelphia vare ankomne. Deres Indhold kunde ikke være gunstigere; de medbragte

Associationsvilkaarene med Onkelens Underskrivt. Herr Brand indbød os til en Familiefest, og det var de Elskendes formelige Forlovelse, hvortil vi skulde være Vidner. Brylluppet var alt berammet til tre Uger efter. Hvor fortryllende var Mariane i det forklarede Udtryk af hendes Lyksalighed! „Nu, min kjære Fortrolige," hviskede hun til mig med et Haandtryk; nu er Alt som jeg gjerne ønskede det at være; De har leende bortfeiet det hæslige Spindelvæv af hans Hjerne." Virkelig syntes Ferdinand at være et ganske andet Menneske. Allerede Visheden og Nærheden af det Tidspunkt, som skulde krone hans Ønsker, syntes at have bevirket hos ham hvad han først havde ventet af dets Nærværelse: Lidenskabens Underkastelse under Fornuftens Scepter, hans Sjæls „Opløftelse," som han i hiin Samtale havde kaldet det. Det melankolske Træk, som ellers pleiede at spille om hans Læber, og fra hans Pande at formørke hans Øines Ild, var forsvundet. Disses Udtryk imod Mariane var ikke længer vild Flamme, men en mildt opvarmende Straale, hvori Pigens Hjerte henrykt solede sig. Hans Aandsmunterhed udtalde sig af hvert Ord, var synlig i hver Mine; og naar han talde med Mariane, der pleiede at kalde ham sin Republikaner, og spøgede med, at hun dog om kort eller lang Tid engang maatte seile med ham over til den nye Verden, for personlig at udvikle det sande Maal for den af hende opfundne Associations-Plan for Onkelen, saa skete det fra begge Sider paa en Maade, som lod

mig formode, at den Tanke, i Fremtiden at leve i den ungdommeligt blomstrende Fristat, ogsaa vel for Alvor torde være omtalt imellem dem.

Dagen før Bryllupsfesten var kommen. Mariane havde ladet min Søster sige, at vi ikke i de første tre Dage torde haabe at vende tilbage inden vore fire Vægge, og at vi maatte belave os paa et dygtigt Bal, hvorved Ingen torde være blot Tilskuer. Jeg lagde paa mit Kammer nogle Acter i Orden, som kunde blive brugte i min Fraværelse, og min Søster søgte i mine Comodeskuffer, for at samle de enkelte Stykker af min sjelden brugte Balklædning. Lyden af Hestetrampen udenfor Døren drog hende til Vinduet. „Du min Gud, hvad kan det være?" sagde hun, „det er Albus!" Jeg ilede hen til Vinduet. Min Tjener havde alt Hesten i Tøilen; den var badet i Sved og bedækket med Skum. Ikke uden en ængstelig Tøven aabnede jeg Stuedøren, for at gaae den Ankomne imøde. Bestyrtet traadte jeg tilbage for den Indtrædende, der ved Synet af Juliane standsede paa Dørtærskelen, som om han havde haabet at træffe mig alene. Hans Ansigt bebudede vel intet Skrækkeligt, men det bar et saa følsomt Udtryk af kold Rolighed, at det foregede min Bestyrtelse. Han bukkede kun mekanisk for min Søster, uden det sædvanlige høflige Smiil.

„Ferdinand!" raabte jeg; „Hvad fører Dem til os, og idag?"

„Hvad der førstegang førte mig ind i dette Værelse: Mordet.“

„For Guds Skyld“ — raabte Juliane, „hvad er der hændet? Albus!“

„Albus!“ gjentog jeg ligesaa forskrækket.

„Albus?“ sagde han med et Spor af haanende Smiil: „Kain maae I sige!“

Juliane udstødte et Skrig af Forfærdelse, som ogsaa vilde være undsluppet mig, hvis disse Ord ikke havde lydt for mig som noget Bekjendt, allerede hørt, noget Theatralsk. Tanken om Ferdinands Lidenskab for Scenen, om hans Irritabilitet for dens Indtryk, om hans tidligere Grublerier over Anledningen til Heinrichs Ulykke, fløi med Lynets Hurtighed gjennem mit Hoved, og avlede den Formodning hos mig, at en eller anden Forestilling paa Theatret paa ny havde oplivet hans Indbildning at have foranlediget Broderens Død, og hævet den til denne Grad af Selvbebreidelse. Jeg gav Juliane et Vink med Oinene. Hun ilede ud af Værelset, og trykkede den aabenstaaende Dør til.

„Hvad er det for et sælsomt Tilbagefald?“ sagde jeg, „og paa hvilken Dag! — Tael! De staaer for Deres Ven.“

„Det tør De ikke længer være,“ svarede han fast, „De er min Dommer. Det er et Brodermord, som jeg bekjender for Dem. Intet foranlediget, men et begaaet, et med Villie udøvet. Ikke min overilede Tale, men denne min Haand er Hein-

richs Morder. Af Deres Embede forlanger jeg min Ret: Døden."

Jeg var bedøvet over det Udtryk af Sandhed, hvormed han sagde disse Ord. Og dog kjæmpede min hele Sjæl imod at troe, hvad der maatte styrte Mariane i den dybeste Elendighed. Tanken om hende overfaldt mig med en Marter, som jeg ikke formaaer at skildre. Min Hjerne greb ængstelig efter en Tvivl om hendes Ulykke, endogsaa efter en Mulighed til at frelse Selvanklageren.

"Albus," — sagde jeg, efterat jeg møisommelig havde tiltvungen mig nogen Fatning, "Vennen maa være overtydet, naar han skal vige Plads for Dommeren. En uopfordret Tilstaaelse, en frivillig Selvanklage for en Dødsforbrydelse, er intet Beviis. De er lidenskabelig, overspændt, sværmerisk i Deres Følelse. Der kan være forefaldet Noget imellem Dem og Mariane, som pludselig har gjort Dem kjed af Livet og indgivet Dem den Tanke, paa denne eventyrlige Maade at søge Døden."

"Død er mere let, end Anger,
Salige er' de Døde!"

sagde han i en Tone, der tydeligt erindrede mig om at have læst eller hørt disse Vers i et Sørgespil. Dette gav min første Formodning en ny Støtte.

"Vil De spille Tragoedie med mig, Albus? De har stillet Dem for Dommeren; De maa give tydelige og bestemte Svar paa hans Spørgsmaal. Hvad er der imellem Dem og Deres Brud?"

„Hvad er der imellem Synderen og Guddommen? Den usonede Forbrydelse.“

„Kjender Mariane den?“

„Jeg har bekjendt Alt for hende.“

„Naar?“

„Jaftes.“

„Hvorfor bekjendte De det for hende?“

Han saae nogle Dieblikke stivt paa mig: „Det var den høieste Tid; to Dage sildigere, og den Hellige var besmittet af en Morder.“

„Ulykkelige Pige!“ udbrød jeg, og gik rask hen til Døren; det var mig som om jeg maatte ile hen til hende, for at dele hendes umaalelige Smerte. Mit Embede mindede mig om, at her var Andet at gjøre. Dog, da jeg henvendte mit Blik igjen paa Albus, oprørte hans Rolighed mig paa det heftigste.

„Rasende!“ raabte jeg: „hvad har De gjort? Hvorledes udholdt Mariane denne Skræk? Lever hun? kan hun leve?“

„Hun kan, thi stærke ere de Rene.“

„Troer hun Deres Forbrydelse.“

„Kan hun tvivle derom! Hun vilde det, ja! hun sank paa Knæ for mig for et tomt, usselt Nei. Men jeg kunde ikke lyve mere, jeg kunde ikke spille den frygtelige Rolle længer. Da reiste hun sig; som en Gudinde stod hun for mig, Strænghed og Mildhed forenede sig i hendes Blik. „Jeg vil græde for Dig, Ferdinand“ — sagde hun — „men paa Jorden seer jeg Dig ikke mere.“

Min Angst for den Ulykkelige følte sig lettet. „Veed hun,“ spurgte jeg, „for hvem De nu staaer? Kjender hun Deres Beslutning?“

Han betænkte sig et Dieblik. „Hun kan ikke være i Tvivl derom,“ svarede han, „og jeg har skriftlig underrettet hendes Fader om den.“

„Det er forfærdeligt!“ sukkede jeg, i Forudfølelsen af alle de Sjælslidelser, hvormed Behandlingen af denne Kriminelsag truede mig. „Det er ikke muligt, Albus, jeg kan ikke tænke det! Med Villie, siger De, har De skudt Deres Broder?“

„Ja.“

„Med Forsæt, med forudbetænkt, overlagt Forsæt?“

„Hvorledes?“ spurgte han forundret: „kommer dette ikke ud paa eet?“

„Nei, nei!“ — raabte jeg, oplivet af nyt Haab. „Fortæl nøiagtigt, indtil den mindste Omstændighed!“

Han gjorde det, hyppigt afbrudt af mine Spørgsmaal. Jeg vil give det Passerede i Sammenhæng.

Indtil de Ord, Ferdinand i Skoven havde talt til Heinrich, og hvorved han troede at have gjort en Røver opmærksom paa den gode Fangst, der var at gjøre hos Heinrich, stemte Alt nøiagtigt overeens med det, jeg allerede havde hørt af Mariane. Ferdinand havde virkelig bemærket Larmen i Krattet, og da han formodede et Overfald, havde han fremtaget sin Terzerol, og opspændt den. Saaledes beholdt han den i Haanden, og den afbrudte Samtale begyndte paa ny,

i det de vandrede videre. Den blev fra Ferdinands Side bestandig hidsigere, jo halstarrigere Heinrich paastod sin kontraktmæssige Ret. „Men hvad vil Du egentlig med Pengene?“ sagde den Sidste. „Der er jo intet, som presserer; jeg har forskaffet Dig en god Post, Din Løn er mere end Du behøver; det er en Naragtighed, at Du i Din Alder vil tænke paa at etablere Dig selv; Du har endnu nok tilbage at lære her i Landet, og der er fuldt op i de første tre Aar. Altsaa tænker jeg!“ — „Tænke og aldrig andet end tænke!“ raabte Ferdinand. „Lær at føle, Menneske!“ — „Hm! Hm! hvad skulde jeg da føle for Exempel?“ — Ferdinand tøvede. Hans Forhold til Mariane havde han hidtil fortiet for Broderen. Det gjaldt nu et Forsøg om han vilde give efter. „Nu, saa viid da,“ sagde Ferdinand, „jeg elsker.“ — „Saa! og solid?“ — „Af min ganske Sjæl!“ — „Saa, saa — og hvem da for Exempel?“ — „Mariane.“ — „Ei! og hun?“ — „Hvad har Du at bekymre Dig derom? Nok, at jeg har Haab, hvis Du vil handle broderligt og menneskeligt, og give slip paa den lille Fordeel.“ — „Ja, Herr Broder! det gjør Sagen endnu mere delikat, thi Aabenhjertighed imod Aabenhjertighed: den samme Idee og det samme Haab har jeg selv endnu ikke ganske opgivet.“ Ferdinand blev som lynslagen, men blussede ogsaa hurtig op, som tændt af Lynet. Heinrich havde kjendt Mariane længere end han. Skinsygen opflammede ham. „Idee? Haab? Du?“ raabte han: „Har hun nogensinde givet Dig,

Du kolde Steen! Du Iisblok! — har hun givet Dig Haab, saa maa, saa skal Du frasige Dig hende!" — "Om Du tillader det, saa vil jeg dog først betænke mig derpaa." — "Her paa Stedet skal Du frasige Dig hende — Du maa ikke gjøre et Skridt videre, før Du har tilsvoret mig ved Din Sjæls Salighed, at Du ikke mere vil tænke paa hende! Eller, saasandt der er en Gud, jeg jager Dig — nu eller i Morgen — ved den mindste Mistanke — denne Kugle igjennem Hjernen!" — "Rasende!" skriger Heinrich, støder ham tilbage, og gjør Mine til at trække sin Stokkaarde. For at forekomme sin egen Fare, og blind for den, hvori hans Modstander øiensynlig svævede, slaaer Ferdinand med den ladte Terzerol efter hans Haand; Ladningen gaaer af, Heinrich skriger høit iveiret og synker rallende til Jorden.

Man vil bemærke, at dette Udsagn, om ogsaa Omstændighederne ellers ville tillade en Tvivl derom, stod i den nøiagtigste Overeensstemmelse med Besigtigelsesforretningen over Liget. Heinrich maatte have taget Stokken i den venstre Haand for at trække Kaarden, og Kuglen var trængt ind i hans venstre Side, hvor ogsaa Skuddet havde brændt igjennem Klæderne.

Ferdinand staaer nogle Dieblikke bedøvet; men Heinrich bevæger sig krampagtigt, aander endnu, og Ferdinand kaster sig over ham, vil standse Blodstrømmen, løfter den Faldne halvt i Veiret, og svagt opblusser endnu engang hans Livsfakkel. "Frels Dig, Ferdinand!" stammer han: "Hist — hist i Krattet —

en Røver — ikke Du — skynd Dig — vor Ære — vort Navn — anmeld det — gaae — gaae!" — Disse vare, saavidt som Ferdinand kunde erindre dem, hans Broders sidste Ord, der vidnede om, at han, med fuld Aandsnærværelse, endnu i det Dieblik han opgav Aanden, tænkte paa Følgerne af det Skeete, og ufeilbarlig vilde vise Ferdinand et Middel til at bortvende fra sig Mistanken og Skjændselen for en Mordgjerning.

Hvor længe det havde varet inden Ferdinand selv opfattede den Tanke at gribe til dette Middel, vidste han naturligviis ikke at sige. Han forblev liggende paa Knæ ved Siden af den Døde, bedøvet af Smerte, uden Bevægelse og uden Følelse, hvortil han først efterhaanden igjen vaktes — som han erindrede sig — ved Berørelsen af Heinrichs kolde Haand, som han havde grebet. Da Bevidstheden fuldkommen vendte tilbage, da Anger og Smerte anfaldt hans Hjerte som hungrige Glenter, greb han Geværet, hvoraf det ene Løb kun var affyret, og vilde ende sin Qval. Da var det ham som om han hørte Marianes Røst trænge ind i hans Øre, som om han hørte den Eed, hun efter hiin Ulykkesbegivenhed med Barnet havde gjort: ikke at overleve hans Selvmord. Spørgsmaalet var ikke længer om hans eget, det var om Marianes Liv, og Fortvivlelsens Magt blev i en haardnakket Kamp overvunden af Kjærlighedens Almagt. Han paatog sig, han studerede den Rolle, som den Døende havde antydet ham, og Læserne have

ject, med hvilken Anstrængelse han havde spillet den i næsten et Aar.

Hvor stor end altid Ferdinands Skyld (culpa Uagtsomheds-Brøde) var, da han med ládt og opspændt Gevær havde slaaet efter Heinrichs Haand, saa forekom det mig dog afgjort, at han ikke kunde betragtes som forsætlig Morder. Men paa det at dette ogsaa maatte være desmere indlysende for Dommeren, troede jeg selv at maatte overtyde Gjerningsmanden derom, inden jeg underkastede ham det lovformelige Forhør. Men dette var aldeles umuligt.

„Om jeg end ikke ved Slaget havde den Hensigt at dræbe Heinrich, saa havde jeg dog Villien dertil, da jeg holdt Geværet mod hans Pande. Havde han ikke stødt mig tilbage, havde han endnu ladet falde et eneste Ord om sin Hensigt med Mariane; saa havde jeg trykket løs, det er vist, det føler jeg, i det jeg erindrer mig hiin rasende Tilstand, hvori den Tanke havde bragt mig, at hans Haab om Marianes Haand kunde have sin Grundvold i hendes Hjerte. Ja ogsaa efter Slaget vilde jeg have gjort det, hvis han ikke paa Stedet havde formaaet at dæmpe min skinsyge Mistanke. Følgelig har jeg forsætlig myrdet ham.“ Alle mine Bestræbelsér for at bringe ham til en mildere Betragtning af sin Forseelse, ved skarpt at adskille de hinanden saa nærliggende Tidsmomenter, og at overbevise ham om, at det her ikke kom an paa Villien alene, men paa dens umiddelbare Causal-Forbindelse med den til et

Drab blevne Handling, vare frugtesløse, hvad enten det nu var fordi hans Forstand ikke var øvet nok til at opfatte deslige Begreber, eller fordi han med sin sædvanlige Lidenskabelighed ønskede Døden. Imidlertid lykkedes det mig dog ved det formelige Forhør, at afholde ham fra at anklage sig for et direkte Forsæt til Mord. I det jeg forudskikkede det Spørgsmaal, om han, med Geværet i Haanden, ved Skræk vilde have tvungen sin Broder til at udlevere Arveparten, eller vel endog paa Stedet at overlevere ham Pengebørsen og Brevtasken, saarede jeg hans irriterede Æresfølelse, og trodsig sagde han: „Nei!“ Nu lod jeg hurtigt det Spørgsmaal paafølge: „Om han havde havt til Forsæt ved Slaget med Geværet at dræbe sin Broder?“ Han nægtede det ligeledes med trodsig Uvillie, og tilføiede: „Efter hans Haand slog jeg, han skulde ikke faae Lov til at trække Klingen, det begriber jo et Barn.“ — „Tænkte De ikke paa, at Geværet kunde gaae af og dræbe ham?“ — „Intet tænkte jeg; Geværet havde ligesaagodt kunnet været et Dukatrulletræ*).“

Neppe har en Inqvisits Uvillie over de ham af Reqvirenten forelagte Spørgsmaale, nogensinde voldet denne saamegen Glæde, som jeg følte i dette Dieblik. Jeg ansaae hans Liv næsten allerede som frelst. I ethvert Tilfælde berettigede hans Svar, i Forbin-

*) En kort Træcylinder, over hvilken man ruller runde Pengetutter.

delse med hans frivillige Selvanklage, mig til, for det første, at forskaane ham for Fængsling, og jeg troede ikke at vove noget ved at lade ham forblive i Stuearrest i det Værelse, hvor han havde været Natten efter Gjerningen. Til hans Bevogtelse valgte jeg for denne og den følgende Dag, fire af de forstandigste Mænd der paa Stedet, og forsynede ham saavel med Lecture som med Skrivematerialier.

Natten henrandt søvnløs for mig, og med Daggry ilede jeg til B... For at være der desto hurtigere, besteeg jeg Ferdinands Hest, og befalede, at min Vogn skulde følge efter, for at bringe mig tilbage. Kammerraaden havde fra Vinduet seet mig stige af, og Synet af Hesten havde betaget ham enhver Tvivl om at Albus jo havde udført sin skriftlig yttrede Beslutning, og fremstillet sig for mig som Forbryder. Bleg, med forgrædte Øine, rystende paa Hoved og Hænder af Svaghed, kom han mig imøde med Ferdinands Billet i Haanden. „O Herr v. L.,“ sagde han, „i hvilken Elendigheds Bolig kommer De!“ Han rakte mig Papiret, slog Hænderne over Hovedet, og raabte jamrende: „Ak Gud! Gud! Gud! min stakkels, ulykkelige, med Liv og Sjæl tilintetgjorte Esther, (Marianes jødiske Fornavn), o det fordømte Sørgespil!“

Jeg kunde kun sige ham faa Ord til Beroligelse, thi jeg blev med voldsom Heftighed drevet til at søge hende. Hun havde, da jeg aabnede Døren, allerede forladt Sophaen, hvorpaa den Myrthekrands laae, der i Dag skulde have smykket hendes skjønne Haar;

og stod midt i Værelset. „Velkommen Bryllupsgjæst!„ sagde hun med en Tone, der trængte gjennem alle mine Nerver. Jeg kunde ikke tale, hun læste min Bevægelse i mine Øine, syntes i sit Blik at ville vise mig Fatning, men styrtede, overvældet af sin Smerte, hvis Følelse Synet af min Medlidenhed havde vakt, Øieblikket efter, med høi Hulken, om min Hals. Jeg erfarede for første Gang den sædelige Naturs vidunderlige, sjælsopløftende Overvægt over den sandselige. Den meest tillokkende Qvinde, jeg nogensinde havde seet, laae i mine Arme, og jeg følte intet, aldeles intet, uden hendes Smerte.

„Det er sandt,„ sagde hun, da hun langsomt igjen havde reist sig: „Taarer lette Brystet; kom! kom! sæt Dem her hos mig, og fortæl mig Alt hvad jeg tør vide om den forfærdelige Gjerning, jeg er ikke saa svag som jeg i dette Øieblik maatte synes at være. Jeg har elsket ham som mit eget Væsen, men Gud vil ikke straffe mig saa haardt, at jeg ikke skulde kunne udrive Kjærligheden til en Blodsgjerningsmand af dette Hjerte.„

„De tør vide Alt, kjære Mariane, men jeg er saameget desmindre forberedt paa en Fortælling af Omstændighederne, som jeg troede Dem nøie underrettet derom.„

Hun rystede med Hovedet, og saae stivt ned for sig. Jeg bad hende, hellere at fortælle mig hvad der saa pludselig kunde have drevet ham til Bekjendelsen.

„Brøden,“ sagde hun.

„Naturlig, men Bevidstheden derom var jo hos ham fra det Dieblik Gjerningen var begaaet.“

„De misforstaaer mig,“ svarede hun: „jeg mener Sørgespillet af dette Navn.“

Og saaledes var det virkeligt. Dette Stykke, omendskjøndt dengang ikke mere aldeles nyt paa den tydske Scene, og i det mindste bekjendt for den saakaldte Læseverden af Theater-Correspondentserne i Journalerne, var, hvad dets Indhold angik, forblevet aldeles ubekjendt for de Elskende indtil for to Dage siden. Skuespil-Affichen i B... bebudede det „for første Gang,“ og det var Ferdinand en let Sag at bevæge Mariane til at følge paa Comoedie med ham. Man tænke sig det Indtryk, som denne Tragoedie, og i Særdeleshed Hugos Rolle, som en af Tydsklands største tragiske Skuespillere udførte som Gjæst, maatte gjøre paa ham. Mariane, som deels selv blev fængslet af Forestillingen, deels var vant til at hendes Brudgom blev heftigt bevæget ved hvad der foregik paa Bræderne, ahnede ikke den hele Dybde af dette Indtryk, før ved Slutningen af 3die Act, da Ferdinand næsten samtidigt, høit, dog med en ganske anden, skrigende Tone, som forraadte en indvortes Forfærdelse, gjentog Skuespillerens Slagord: „Skafot,“ og ved den Retning, som Alles Dine toge til det Sted, hvorfra den sælsomme Lyd var kommen, ligesom bevidstløs styrtede ud af Logen. Mariane iler efter ham; hun skjelner ham endnu under Lam-

perne ved Udgangen; følger ham igjennem Gaderne, saa hurtigt hendes Kræfter tillade det; men indhenter ham knap endnu saa hurtigt at hun kan trænge sig ind med ham i hans Værelse, som han vil lukke i efter sig. Idet hun vel ahner, at den Brøde, som altid har qvælet ham, maa være større end han har tilstaaet, trænger hun ind paa ham med al den Magt, hendes Angst giver hende. Længe forbliver han stum. Endelig siger han: „Du har jo nylig hørt og seet det! det er Orindur, for hvem Du staaer, det er Kain! jeg — jeg har ihjelskudt min Broder.“ Hun staaer som tilintetgjort. Hun styrter ned for hans Fødder, og besværger ham at tilbagekalde det Skrækkelige. Da erklærer han hende med den Fasthed, som en klar indre Anskuelse af den utaalelige Byrde gav ham, at han vil befrie hende for Elviras Skjændsel, at han istedetfor Brudesengen vil bestige Skafottet.

Her sluttede hun Skildringen af denne Scene. Krampagtig havde hun indtil dette Dieblik holdt fast om min Haand. Nu saae hun stivt hen for sig, den efterhaanden aftagende Spænding af hendes Haandmuskler lod mig ahne, at ogsaa i hendes Sind Følelsens Krampetræk begyndte at vige. Efter en Pause opløftede hun sine Dine — ikke uden Frygtsomhed — imod mig, og spurgte veemodig: „Siig mig, kjære Herre, hvorledes dømmer Loven — paa hvilken Maade skal han lide Døden?“ Taarer rullede ved disse Ord ned ad hendes Kinder; ogsaa mine Dine vare vaade.

„Nei, ulykkelige Pige," svarede jeg: „dertil skal det, om Gud vil, ikke komme."

Disse Ord virkede paa hendes Gemyt som en glad Skræk. Hun foer sammen, saae paa mig med funklende Øine, hurtige og korte Aandedrag bevægede hendes Bryst. „Hvorledes? det skal ikke, sagde De? De siger det? hans Dommer?" Hendes halvt aabnede Læber bævede, i Forventning af mit Svar, og hendes Blik hang ved mine Læber.

„Jeg udtalte et Haab, kjære Mariane, men et Haab, som jeg ikke nærer uden Grund. Der fattes meget i, at Albus skulde være skyldig i den Grad som hiin Hugo."

Hun reiste sig. „O for Guds Skyld, tael! — hvis han ikke var det — hvis mit Hjerte — hvis jeg ikke maatte afskye ham — o Jesus! Henrykkelsen kunde dræbe mig!"

I sammentrængt Korthed og med den Hast, min Trang til at gyde en Draabe Lindring i hendes martrede Sjæl, indgav mig, skildrede jeg hende det Væsentligste af hiin ulykkelige Begivenhed. Hun var lutter Øre, hendes Øine opfangede mine Ord, hun holdt hvert Aandedræt tilbage, der havde kunnet unddrage hendes Øre den mindste Lyd af dem. Det forandrede Lys, hvori hun saae den Elskede, virkede kjendeligt paa hende; men hendes Hjerte syntes ikke tilfredsstillet, da jeg havde endt.

„De seer, dyrebare Veninde," vedblev jeg: „en forsætlig Morder er han ikke. En Opbrusning

af heftig Vrede og en Uforsigtighed, som visinok var uhyre stor — udgjør hans Forbrydelse. Jeg vil ikke skjule for Dem, at det kan have Vanskelighed at bringe de Retslærde, der skulle fælde hans Dom, til at indsee det Uforsætlige i Drabet. De have sjelden en indre Sands for Beskuelsen af Sjælens Virksomhed, og holde med deres tørre, ofte høist indskrænkede Forstand fast ved de groveste Træk af den udvortes Kjendsgjerning, og ved Lovens Bogstav. Imidlertid, naar han faaer en god Sagfører —"

"Hvem forsvarer ham?" faldt hun mig hastig i Talen.

"Det er endnu uvist. Jeg er fornemmelig kommen hid, for at opsøge en Mand, som jeg tiltroer—"

"Jeg vil forsvare ham," udbrød hun, med Begeistringens Tone og Blik. Jeg var neppe mægtig over min Trang at trykke hende til mit Bryst.

"Herlige, himmelske Væsen! Ja ved Gud, De vilde det. De vilde røre, qvæle hver Tvivl, fængsle Overbeviisningen; De vilde seire, hvis De kunde tale for ham til en Jury, der tør medbringe et Hjerte indenfor Rettens frygtelige Skranker. Men i Tydskland? han maa skriftlig forsvares, paa de døde, hvide Blade, for udtørrede Gemytter, for iskolde Aktdommere."

Hun slog beskjæmmet Dinene ned. Et Suk hævede sig fra hendes Bryst. "Ak, jeg er en Daare!— O kjære, kjære Herre!" (Hun lagde Hænderne paa mine Skuldre og den glødende Pande mod min Kind)

hvis det er muligt at frelse hans Liv — ikke for mig! — kun hans Liv maa De frelse! Jeg føler det — det er blevet mit eget — jeg kan udholde hans Tab, men ikke Billedet af hans blodige, skjændselsfulde Død!«

O hvilken Salighed vilde det i dette Dieblik have været for mig at være Konge, og med et eneste Ord, som tusinde Gange er bortkastet til Uværdige, at kunne borttage den uendelige Smerte fra denne skyldfrie Sjæl! Jeg forsikkrede hende, at jeg netop var kommen til B..., for at opfordre Landets bedste Defensions-Advokat til Ferdinands Forsvar; og forlod hende med den Følelse, at jeg — i det mindste for det første — ikke torde see hende igjen. Hendes Yndigheders Magt var jeg undgaaet, men hendes Sjæls Skjønhed, den vidunderlige Blanding af qvindelig Omhed og mandig Kraft i hendes Gemyt, satte mit Hjertes Fred i Fare.

Doctor Rebhahn i B..., var efter min Mening den rette Mand til at bestaae en seierrig Kamp mod den sædvanlige Sløvhed hos de domfældende Herrer af det grønne Bord. Vel kjendte jeg ham ikke personligt, men jeg havde læst flere Indlæg af ham, der vare affattede med saamegen juridisk Kyndighed, Menneskekundskab, Skarpsindighed, Følelse og Veltalenhed, at jeg havde fattet den høieste Idee om dette Menneskes indre Gehalt og Værd.

Jeg gik til ham. Jeg havde forestillet mig en middelaldrende Mand, med en indtagende og imposant Talerfigur. Intet mindre. Lille, mager, ikke just vanskabt, men kjendelig skjæv, med en spids, burgunderrød Næse, graae, listige, gjennemborende Øine under tykke, stive Bryn, mere Pudder end Haar paa Hovedet; og efter Udseende saavelsom Klædedragt, tilhørte han med de to Trediedele af den sædvanlige Menneskealder endnu det forrige Aarhundrede. Han modtog mig mellem sine Acter, ligesom en Haandværker i sit Værksted pleier at modtage en Kunde. Efterat jeg havde sagt ham Navn og Stand, væltede han et Bjerg af Acter af en Stoel, og bød mig den, med den Bøn, at jeg uden Indledning og Omsvøb vilde foredrage ham mit Forlangende. Saasnart jeg havde nævnet Albus, afbrød han mig. „Jeg har allerede hørt tale om denne Casus: Fratricidium (Brodermord), frivillig Selvanklage under besynderlige Omstændigheder, Dagen før Brylluppet! Rygtet løber jo fra i Morges af, rundt i hele B..., saavelsom at Herr Kammerraad Brand hurtigen har ladet alle Bryllupsgjæsterne afsige, og tabt Contenancen i den Grad, at han har ladet sig forlyde med Aarsagen for sine Huusfolk. Herr Kriminaldommeren, hører jeg, er bekjendt i det ærede Huus?“ Jeg bejaede det, og tilføiede, at jeg tog den meest levende Andeel i denne Families Ulykke, og haabede at formilde den, naar jeg kunde bevæge den dueligste Sagfører der i Egnen til at paatage sig Inquisitens Forsvar. „Aa, jeg be-

der Dem ret meget! Ja ja! den smukke Jødepige har allerede alle Egenskaber til at vække levende Deeltagelse. Faderen har ogsaa Raad til at sætte noget derpaa. Jeg skal heller ikke fragaae, at jeg alt i Stilhed havde spidset mine Næse en Smule efter det mærkværdige Tilfælde."

Til hvilket Menneske var jeg kommen! Var det Forfatteren til hine mesterlige Forsvarsskrifter? Han ringede, og hvidskede en gammel Pige Noget i Øret.

"Herr Doctoren," sagde jeg, i det jeg lod mit Blik svæve hen over de talrige Actbunker, "synes at være meget overlæsset med Forretninger. Formodentlig har De nogle unge duelige Begyndere til Hjelp?" — "Ingenlunde. Manden maa være sig selv nok, Høistærede! Jeg skriver intet concepi under fremmed Makværk, og tager mig ikke mere paa end jeg kan overkomme. Excipe, Defensionerne! Det er mit Livsfag, der maa alt Andet bie!"

Altsaa dog den rette Mand? tænkte jeg. Pigen bragte Viin og nogle Forfriskninger. Jeg reiste mig, yttrede at jeg havde megen Hast, og bad kun om hans Erklæring, om han vilde læse Acterne paa selve Stedet, eller have dem tilsendte. "Jeg beder — De maa drikke et lille Glas Ungerskviin. Acter? Hum! De kan ikke være tykke, og det bedste Actstykke er altid Inquisitens Person. Vil altsaa selv indfinde mig. Herr Kriminaldommeren interesserer sig for Sagen, De kan imidlertid meddele mig Deres Privat-Anskuelse af samme."

Jeg fortalte ham Hovedindholdet af Forhøret. Han hørte i Begyndelsen listigt lurende paa mig, som om det var ham mindre om Sagen at gjøre, end om at gjennemskue mit Indre, og jeg tilskrev blot Vinen, som han flittig saae til, at hans Øine efterhaanden tabte dette ubehagelige Udtryk, og antoge en livligere Ild. Jeg havde taget feil. „En prægtig Casus!“ udbrød han. „En Grændselinie imellem Forsæt og Tilfælde, Gjerning og Vanheld, som Æggen af en Rageknin.“ — „Desværre, Herr Doctor!“ — „Gjør intet, gjør intet; vi skulle med Guds Hjelp nok slibe Brødknivene for Herrerne ved det runde Bord. Naar mener Herr Kriminaldommeren igjen at være hjemme?“ — „Endnu idag.“ — „Jeg skal indfinde mig imorgen, forudsat at Inquisitens Valg“ — „Derfor indestaaer jeg; han er aldeles ligegyldig for sit Forsvar.“

Rebhahn kom, talde med den Arresterede, tog Acterne med, og otte Dage efter havde jeg et Indlæg ihænde, hvilket jeg som Retslærd maatte beundre, og som opfyldte mig med nyt Haab.

Tynde Acter have i de domfældende Collegier en Art af Prærogativ for de tykke: de blive snarere læste. Inden en Maanedsfrist indløb Dommen; men hvilket Product! „Ihvorvel det skulde synes (det var omtrent Qvintessentsen af dens Indhold), at Inquisiten — da han, under det Paaskud at give sin Broder, der havde en anseelig Sum Penge hos sig, Beskyttelse imod Røvere, havde ledsaget denne i Skoven, og til benævnte Hensigt medtaget en ladt Terzerol, men dernæst af be-

meldte sin Broder forlangte Penge til sit eget Handels-Etablissement, ligesom han ogsaa bitterligen havde besværet sig over at Broderen vilde bære benævnte Pengesum til M... istedetfor at udbetale den til ham, — fremdeles ved hans fortsatte Vægring havde holdt Terzerolen for ham, og truet med at jage ham de deri værende Kugler igjennem Hjernen, hvornæst Inquisiten, da den Truede til sit Forsvar havde grebet efter den hos sig havende Stokkaarde, paa en saadan Maade havde slaget efter ham med Terzerolen, at denne var brændt af og havde dræbt ham, hvorpaa ogsaa Inquisiten, da den Ihjelskudte var død, havde frataget ham Guldbørs, Brevtaske og Uhr, og taget disse Sager til sig — maatte være at ansee som Stratenrøver og Morder, og paa Grund heraf være at tilkjende Steiler og Hjul: Men eftersom Inquisiten hverken har tilstaaet, eller det af hans Handlinger efter Gjerningen med Sikkerhed lader sig udlede, at han har villet beholde de den Ihjelskudte fratagne Sager, hvilke han har overantvortet til Retten; og Hensigten til et Røverie ogsaa paa en vis Maade modbevises derved, at Inquisiten, naar Mordet og den med det listigste Hyklerie indledede Fordølgelse af Gjerningsmaaden var lykkedes ham, desforuden, qua nærmeste Intestatarving, vilde have erhvervet den Myrdedes hele Formue, ligesom det desuden af Doms-Acterne ikkun fremgaaer, at Inquisiten for en tilkommende Fordeels Skyld, hemmeligen har skilt tidtommeldte sin Broder ved Livet, og forsøgt paa at føre Skylden for Gjerningen over paa en Ubekjendt; hvor-

hos dog ogsaa, med Hensyn til at den Myrdede var en Blodsforvandt og andre til Skjærpelse af Dødsstraffen egnede Omstændigheder, saavel hans frivillige og af Anger hidrørende Tilstaaelse, som og især deleshed den til hans Fordeel talende Omstændighed bliver at tage i Betragtning, at han virkelig har havt den forlangte Sum at fordre af den Myrdede — etc. etc. etc. Saa vil Inquisiten, saafremt han endnu engang for den høie piinlige Halsret vedstaaer sin gjorte Bekjendelse, være at idømme Dødsstraf med Ære, ligesom og de af Sagen flydende Omkostninger af hans Efterladenskaber blive at udrede etc. etc."

Ihvor lovmedholdelig end den fældede Dom kunde være, saa vare Præmisserne i det mindste ikke tænkelovmæssige. Albus hørte den ved Forkyndelsen med Forbauselse, med Uvillie, og endelig med en saa synlig, indædt Harme, at jeg saae et heftigt Udbrud af hans dybt saarede moralske Æresfølelse imøde. Men saasnart han hørte Straffebestemmelsen, dæmpedes pludselig Stormen i hans Gemyt, og hans Ansigt opklaredes. "Det er retfærdigt," sagde han, "det er den Ret, som jeg kan fordre, fordi jeg har fortjent den. Men, store Gud! hvad er det for Mennesker. Maatte de da i deres Forestilling først gjøre mig til Djævel, for at aabne mig Veien til Forsoning med Gud?"

Om et nyt Forsvar vilde han intet høre. Da jeg havde overtydet ham om dets lovmæssige Uundgaaelighed, sagde han koldt: "Nu, naar det maa saa være, saa kan Herr Rebhahn skrive, kun beder

jeg om Tilladelse til, ikke oftere at see ham, han er mig modbydelig." — "Og dog er han den eneste Mand, der maaskee endnu er istand til at frelse Dem." — Stolt løftede han sit Hoved iveiret: "Frelst er jeg, han vil igjen have mig fordømt, fordømt til den forrige Qval."

Rygtet havde ikke tøvet med at bringe Dødsdommen for Marianes Øren. Det vilde have beroliget mig, hvis jeg havde funden hende i lydelig Jammer. Men hendes Lidelses Byrde syntes at have nedsænket sig saa dybt i hendes Sjæls Grund, at Speilet af hendes Livsstrøm kun ved svage, men faststaaende Bølger, vidnede om dens Tilværelse. I hendes hele Væsen laae en Art af stille Trods imod Ulykken, som lod mig befrygte, at hun maatte have fattet sin Beslutning for det yderste Tilfælde.

Doctor Rebhahn loe over Dommen. "Man maa tilstaae," sagde han, "at de Herrer have indkjøbt deres Tvivlsgrunde for djævelsk godt Kjøb. De havde ligesaa godt kunnet tvivle om Albus ikke rettere burde døe paa Baalet som Mordbrænder, fordi han nemlig havde kastet Ild i Panden paa Terzerolen. Desto lettere vilde de da have havt Gjendrivelsen, som skulde levere dem Grundene til deres Dom. Den bedste vilde da have været: Hvor Ilden ikke er anvendelig, der tager man Jernet, som Hyppokrates har sagt, eller Galenus, eller Gud veed hvilken gammel Læge." —

„Men hvorledes agter De nu at vende Sagen?" — „Jeg vil for det første forsøge den lange Bænk, og med Tilladelse chikanere de Herrer Undersøgelses-Dommere en Smule. Det kan kaste en lille Næse af, men interim aliquid fit. (Imidlertid kan der tildrage sig Noget.)"

Virkelig tøvede han med det andet Forsvarsindlæg, og optraadte endelig med den tidligere kun overfladisk berørte Indvending, at der var begaaet en Feil i Undersøgelsen; Faktum var ikke fuldstændigt beviist, der var intet skeet for at skaffe det Værktøi tilveie, hvormed Mordet skulde være begaaet. Men dette var nødvendigt, naar der var nogensomhelst Mulighed i at finde det, da Værktøiet ligesaa godt kunde levere Forsvarsgrunde som en Obduction. Han forlangte Eftersøgning i Strømmen. Naturligviis var den frugtesløs; thi hvorledes finder man en Terzerol igjen paa Bunden af en favnedyb Strøm? „Eftersøgningen var ikke omhyggelig nok," paastod han; „man maa gjentage den." Han havde der, som man seer, skaaret sig en Skrue uden Ende, som jeg ikke kunde lade ham bruge efter Godtbefindende. Jeg indgav Beretning til Landsregjeringen. Her havde Rebhahns Retsgrunde, understøttede af Lovens Bogstav, funden saa megen Indgang, at man kom i Forlegenhed for hvad man skulde gribe til for at fjerne denne Indvending. En tilfældig Omstændighed hjalp den uventet ud af Forlegenheden. Departementet for Veivæsenet havde netop besluttet at afbryde Træbroen,

broen, som aarlig pleiede at lide meget af Iisgangen, og at lade opføre en Steenbroe. Til denne Hensigt skulde den hele Strøm ved Dæmninger og ved Gravningen af tvende Interimskanaler, der ved lav Vandstand kunde optage Vandet, tvinges til, saalænge Grunden blev bygget, at romme sit hele Leie paa det Sted hvor man skulde bygge. Nu meente man, at en omhyggeligere Eftersøgning om Terzerolen end den, som ved denne Leilighed vilde iværksættes, kunde Doctor Rebhahn (hvem man, i Forbigaaende sagt, gjerne engang imellem gav et Slag for Munden for hans undertiden besværlige Skarpsindighed) ikke forlange. Den skulde skee, og hvis Værktøiet da ikke fandtes, maatte man ansee det for umuligt at skaffe det tilveie. Rebhahn triumpherede. Dette gav, efter hans Formening, en Forhaling af et Par Aar. Men Efteraaret og den milde Vinter vare saa tørre, at Interims-Kanalerne allerede bleve aabnede i Midten af December, og Bunden ved Broen snart var udtørret Til Rebhahns store Ærgrelse fandt man Terzerolen. Albus vedkjendte sig den. Hans Navn F. A. var graveret i Beslaget. Den blev forelagt Defensor. Han vendte og dreiede den fortrædelig i Haanden; Alt stod i den bedste Overeensstemmelse med Albus's Bekjendelse. Det høire Løb var afskudt, Hanen til det venstre opspændt, og, som det til en fast Masse forvandlede Fængkrudt under Batteriet viste, endnu ladt. Efterat han forsigtigt havde afskruet Stenen, for at gjøre dens tilfældige Affyring umulig, visiterede han

det ladte Løb. „Pokker komme efter det!“ sagde han; „hvis der ikke er kommet Dynd deri, saa er det et ganske bestialsk Skud. Vi ville dog engang see at befordre det for Lyset.“ Skovrideren i Districtet, der var forsynet med en Bøssemagers nødvendigste Instrumenter, og til hvem vi forføiede os, paatog sig at aabne Svandsskruen i vor Nærværelse. Han fandt den sædvanlige Krudtladning, men — to Kugler istedetfor een. „For Satan!“ raabte Rebhahn: „hvad er det? Er der to blaae Bønner i det Løb; hvad har der da været i det andet?“ Jeg selv var frapperet over dette Syn. Efter Marianes Fortælling havde der slet ikke været nogen Kugle, og Heinrich havde kun hentet to (hvortil skulde han ogsaa have behøvet en tredie) hos Bøssesmeden i B... — Der foer mig den Tanke igjennem Hovedet, at man ved Ladningen af et Dobbeltgevær let kan tage Feil, naar man ikke forsyner begge Rør med Krudt umiddelbart efter hinanden, og ikke lægger begge Kugler paa een Gang for Mundingen; thi vender man blot Geværet i Haanden, som let bevidstløs kan skee, især under en Samtale, saa bliver det høire Rør til det venstre, og Ladningen bliver forkeert i dem begge. „Rigtig, rigtig!“ sagde Rebhahn: „det er klart, at det høire Løb har været ladt med Maaneskin!“ — „Men hvorfra skulde Kuglen være kommet i Heinrichs Bryst?“ — „Hvad? Kuglen? Kuglen? en Kugle i Liget? er den endnu tilstede?“ — „Det forstaaer sig.“ — „Saa kom paa Dieblikket, og følg med mig! Kuglen, den

tredie Kugle, maae vi see!" Han sankede strax de enkelte Dele af den adskilte Terzerol sammen, stak de mindre Dele i Lommen, og ilede, med Løbene i Haanden, fra Skovriderens Stue ud paa Gaden, og ufortøvet hen til Amthuset. Vilde jeg ikke ganske sætte den Anstandslære tilside, som forekommer, jeg veed ikke mere i hvilket Ifflandsk Skuespil: Retten maa stedse vise sig langsom; saa kunde jeg ikke indhente ham førend i Tingstuen. Der stod han for Actuaren, som allerede havde hentet den med Rettens Segl forvarede lille Æske, hvori Kuglen quaestionis forefandtes: "Kuglen, Kuglen!" raabte han utaalmodig trampende med Fødderne, medens Actuaren syntes at tvivle om han torde løse Seglet. "Skynd Dem! luk op! Defensor recognoscerer Seglet som ubeskadiget." Jeg gjorde det, selv ligesaa utaalmodig som han. Han holdt Løbene perpendikulairt hen for mig med skjælvende Haand. Jeg prøvede Kuglen, og den var — for stor. Der var ingen Tvivl om, at den jo i det mindste veiede dobbelt saameget som denne Kaliber kunde optage. "Nu! Nu! Nu!?" sagde Rebhahn, i det han smaaloe af Glæde; — "der skal den livagtige Satan komme hid og faae mig den engang herind! han skal faae mig den ud heraf kugelrund som figura!" — "Det er øiensynligt," sagde jeg, "men ubegribeligt!" — "Hvad Herre? at den Kugle der ikke kan have været derinde, skal den meest forstokkede Tribunalraad begribe, ja tage og gribe derpaa med Hænderne! Protocolleer De nu det nye Factum, in op-

tima forma! Albus er uskyldig!" — "Men hans Bekjendelse?" — "Er falsk eller en Vildfarelse."

Der gaves i Sandhed ingen anden mulig Forklaring end een af disse to. Den første tilraadte det Forsøg at overraske Selvanklageren, for at komme efter Sandheden. Jeg lod ham bringe for mig, efterat Geværet igjen var blevet sammenføiet.

"Albus, der har tildraget sig en Omstændighed, om hvilken jeg maa høre Deres Forklaring for Protocollen." Jeg lod ham af Actuaren forelæse hans Bekjendelse. — "Det er Ord til andet Deres Selvanklage; vedbliver De den?" — "Ja." — "Her er den Terzerol, som De har erkjendt at være Deres, og det Værktøi hvormed Drabet er skeet. Vedbliver De ogsaa dette?" — "Ja." — "I denne Æske var den Kugle gjemt, som har dræbt Deres Broder og som man har funden i hans Bryst. Jeg selv har seet den at blive udtaget, modtaget den af Saarlægens Haand, lagt den i denne Æske, og forsynet den med Rettens Segl. Her er den." — "Nu!" spurgte han uvillig: "skal jeg ogsaa vedblive den Forklaring, at den — er af Bly?" — "Det ikke; men jeg maa forlange, at De for mine Øine endnu engang lader den i denne Terzerol." — "Vil De haane mig? De som ellers er saa menneskekjærlig?" — Det gjelder kun en pedantisk Form ved Kriminalprocessen. Forsøg derpaa." — Han bragte Kuglen for Mundingen og studsede. "Det er ikke den." — Han saae vexelviis paa mig og paa Doctoren, og hans Læber

fortrak sig til et haanligt Smiil, han kastede Kuglen og Geværet paa Bordet, og sagde til Rebhahn: "Djævelske Advokat! Du vil friste mig, som Herren, Din Mester? Du vil indlægge Dig Ære med Dit Arbeide, Du vil bedrage Retten — Du har forbyttet Kuglerne som en Taskenspiller." Jeg forsikkrede ham om den absolute Umulighed, jeg tilsvor ham Sandheden af mine Ord ved vort tidligere Venskab, og "saa sandt Mariane elsker Dem!" Hans Aandedræt standsede ved disse Ord, hans Bryst hævede sig og sank som Bølger i Storm, hans Oine bleve stive, han foer med Haanden op til Panden, som han ængstelig gned, han lignede et Menneske, der tvivler om sin Bevidsthed, og sin Hjernes sunde Tilstand. "Om det skulde — Gud i Himlen! om — men det er jo ikke muligt — ikke tænkeligt!" — "Hvem veed? Hvormange Kugler havde De, da De ladte Terzerolen?" — "To." — "Kun to." — "Heinrich bragte ikke flere." — "Nu, Albus, og i dette ene Løb, som ikke var affskudt, fandt vi begge Kugler." — "O Herre Jesus!" raabte han: "Mit Hoved! mit Hoved!" han styrtede sig hen over Bordet, men reiste sig kort efter heftigt iveiret, slog Oinene mod Loftet, og sagde: "Jeg seer intet! intet! Djævelen tragter efter min Sjæl, han har blændet mig med glødende Staal."

En Gysen overfoer mig, da jeg saae ham i Oinene. Hvis ikke alle Tegn bedrog mig, saa var han — vanvittig. Jeg førte ham, tilligemed Rebhahn ind i Værelset, som han ret vel maatte have kjendt. Intet

Spor af Modtagelighed for Indtryk udenfra. Intet andet end de tvende Navne: „Heinrich — Mariane“ — snege sig fra Tid til anden over hans Læber, uden at han selv syntes at høre deres svage Lyd. Hvilken Marter for mig! Mit usalige Indfald, ved Overraskelse at frarive ham den Tilstaaelse, at hans Selvanklage var falsk, kunde have kostet ham Forstanden, da den — som nu ikke mere lod sig omtvivle — ikke var falsk, men grundede sig paa et ubegribeligt Selvbedrag. Jeg lod Lægen kalde; han rystede betænkeligt paa Hovedet, og desværre viste det sig kun alt for snart, at han havde havt Grund dertil.

Vel aabnede Ferdinands Sandser sig endnu selvsamme Dag for de udvortes Gjenstande, og han talede med os alle som et fornuftigt Menneske, saalænge ikke Tanken om hans Uskyld blev bragt til Orde. Men ved den sagteste Berørelse af denne Gjenstand, yttrede sig en fix Idee, der, som bekjendt, er det første Trin til Afsindighed. Han indbildte sig at Djævelen, der ikke vilde taale hans Forsoning med Gud, søgte at foregjøgle ham, at han slet ikke havde syndet, til hvilken Hensigt han paatog sig allehaande Skikkelser af hans Venner og Bekjendte, eller foer virkelig ind i deres Sjæle og Gemytter, for at misbruge dem til dette Diemeed. Lægen, min Moder, min Søster, jeg selv, vi alle forsøgte efter hverandre og paa forskjellige Maader at gjøre ham vaklende i denne hans Vildfarelse. Hvis det kunde lykkes

nogen af os, saa var det Juliane, med hvem han helst syntes at tale, og hvem han selv hørte uden Tegn paa Uvillie, naar hun berørte denne Stræng. Allerede troede hun engang at have naaet Maalet hos ham, da han pludseligt brast i Graad og sagde halvt lydeligt: „Saa ung, saa skjøn, saa himmelsk en Sjæl, og for min Skyld besat af Djævelen!“ Derimod gav det en næsten komisk Scene, da ogsaa Rebhahn, rustet med alle Logikens Vaaben, rykkede i Marken imod hans fixe Idee. Saasnart han mærkede hans Hensigt, satte han sig ligesom i Positur, og syntes at opbyde den hele Rest af sine Aandskræfter til en Disputation med ham: „De paastaaer at jeg er uskyldig; defineer mig engang min Uskyld? Hvoraf bestaaer den, Stykke for Stykke?“ — „Den fremgaaer af det Hele, høistærede Hr. Albus; De indbilder Dem at have dræbt Deres Broder ved et Skud, som blev løsnet ved Deres Uforsigtighed; men dette er umuligt, thi det løsnede Løb var blindt ladet, og den Kugle, man har funden i hans Bryst, er meget for stor for Skydegeværets Kaliber.“ — „Selv blindt ladet!“ sagde han afsides i en spottende Tone. „Jægerne forstaae allehaande Kunster, hvorom Eders Philosophie ikke drømmer det mindste. Har De aldrig hørt tale om Kuglesæd?“ — „Nei.“ — „Det skulde undre mig, jeg vilde have væddet paa, at De alt havde havt med Sligt at gjøre. Tænk Dem blot om, Sædekornet seer sort ud, som et Korn Krudt, men det er Spiren til en Kugle,

der bliver saaet i Røret og voxer deri. Hvorledes skulde jeg kjende slige Helveds-Kunster?" — "Men, høistærede Hr. Albus, Kuglen var jo alt for stor for Røret, og kan jo altsaa ikke være kommen ud deraf." — "Ha, ha, ha! det er jo netop Knebet; den svulmer op, naar den kommer ud i Luften, og Du sværger paa, at det er en anden." — "Det er noget ravgalt Tøi," sagde Rebhahn ærgerlig; thi han troede sig holdt for Nar. — "Endnu ikke halvt saa galt som Eders Jurisprudents. Naar En sætter en Anden Pistolen for Brystet, og Skuddet løsnes inden han trykker af, og den Anden er død, saa demonstrerer Advokaten: Hans har ikke villet skyde, ergo har han ikke skudt Kunz. Men Mennesket har en Samvittighed, og Samvittigheden er ingen Advokat." — "Derom er nu ikke mere Talen," svarede Rebhahn: "Retfærdigheden og den sunde Menneskeforstand fordrer til Begrebet om Mord, at den Enes Handling og det Værktøi, han har brugt dertil, har givet den Anden Døden. Dette er ikke her Tilfældet. De kan gjøre Dem saamange Samvittighedsbebreidelser for Deres Hidsighed, Deres Slag med Haanden, Deres Skud, som De vil, det angaaer ikke mig; men Retfærdigheden siger, at De ikke er Ophavsmanden til Deres Broders Død, og at Deres Skydegevær ikke er Aarsagen dertil." Dette syntes at gjøre nogen Virkning paa Ferdinands Fatteevne, og tillige at sætte hans Sind i Bevægelse. Han taug nogle Secunder, og sagde derpaa med et Suk: "Ha! naar

Een blot kunde forklare mig, paa hvilken anden Maade han er omkommen!" — "Denne Forklaring," svarede Rebhahn: "er, i det mindste i Almindelighed taget, saa haandgribelig, at Enhver kan tage og føle derpaa." Ferdinand saae haanende paa ham, aabnede sin høire Haand, og saae smilende paa den. — "Det er soleklart," vedblev Rebhahn: "Omstændighederne taale aldeles ikke nogen anden Formodning; de beviste Kjendsgjerninger tvinge den menneskelige Forstand til den Overbeviisning, at et andet Skud, samtidigt med Ladningen af Deres Gevær, og maaskee fra en betydelig Afstand, har jaget Deres Broder en større Kugle i Brystet. Kan da ikke en af Vildttyvene netop i samme Dieblik have forfeilet sit Maal, Vildtet?" — Albus foer sammen, hans Haand tillukkede sig, han stod op, og gik med stærkt sammenknebne Læber rask igjennem Værelset. "Den Karl er snu," sagde han for sig selv, og vedblev derpaa, i det han vendte sig til mig: "men han fanger mig ikke, thi han er dog en dum Djævel; denne Gang skulde han have paataget sig en bedre Skikkelse. I denne kjendte jeg ham strax."

Under denne fixe Idees Haardnakkenhed, blev der intet andet tilovers, end at lade den uberørt, og at oppebie, naar Naturen og Tiden vilde befrie ham derfra.

Rebhahn indgav nu sit andet Forsvars-Indlæg, og jeg ilede saameget mere med Beretningen, som jeg

ventede en Dom, der aldeles frifandt den Ulykkelige fra Selvanklagen for Mord. Ingenlunde! „Vel var det" — meente de høivise Herrer — „efter de oplyste Omstændigheder ikke aldeles utænkeligt, at Heinrich Albus kunde være dræbt ved en Tredies, enten tilfældige, eller forsætlige Skud, men da Inqvisiten vedblev sin specielle Tilstaaelse, og da en anden Gjerningsmand eller Anledning til det skeete Mord hidtil ikke havde været at udfinde: saa vilde Ferdinand Albus, indtil hans Uskyldighed var fuldkommen beviist, blive at hensætte under Forvaring i et Tugt= eller Arbeidshuus." Da den vanvittige Tilstand, hvori Albus vedvarende befandt sig, ikke tilstædte, at Dommen blev ham publiceret, saa blev den tilkjendegivet hans Defensor, Doctor Rebhahn. „Ei! saa gid de maae blive sorte!" raabte han: „De ville vel snart opstille den Grundsætning, at ingen tør blive frikjendt som uskyldig, inden han har skaffet den Skyldige tilveie. Jeg kunde nu næsten ønske at være den, for hvem Albus holder mig, for at opspore den Karl, der har afskudt den fordømte mystiske Kugle."

Han havde neppe udtalt disse Ord, førend Postbudet bragte en Pakke fra en Ret i Nabostaten. Vedkommende Embedsmand sendte mig fidemeret Afskrift af et Aktstykke, med den Bemærkning, at han, efter Alt hvad han af Rygtet havde hørt om den mærkværdige Undersøgelse imod den unge Albus, maatte troe, at det vilde udbrede noget Lys over hiin dunkle Sag. Der=

hos vedfulgte, under særskilt Forsegling en Guld-Signetring, med Bogstaverne H. A. paa begge Siderne af en Mercurstav, der hvilede paa et Anker, og en Kuglebøsse af en saa liden Natur, at man næsten kunde holdet den for Lilleputiansk. Løbet var neppe 8 Tommer langt, og havde tætte, skarpe Rifler, ligesom den Art Pistoler, der række over den sædvanlige Pistol-Distance, og undertiden over 150 Skridt i Kjerneskud. Den syntes at være forfærdiget af en saadan Pistol, thi den korte Kolbe var tilsat og lod sig afskrue. Oiensynlig en Vildttyvebøsse. Begge Gjenstande var virkelig fundne hos en af de Gavtyve, som efter Heinrichs Mord vare blevne fangne i Grændseskoven. Han kaldte sig Rollkopf, og den imod ham førte Undersøgelse havde snart oplyst, at han tidligere havde hørt til en overrhinsk Røverbande, havde været sat fast, overbeviist om flere Mord, dømt fra Livet, var undveget af Fængslet, og havde sluttet sig til Vildt- og Qvægtyvene i Grændseskoven, ifølge hans Forsikring, i den Hensigt at forbedre sit Levnet, fordi han vidste, at han her maatte aflægge en svær Eed paa, ei at ombringe noget Menneske, med mindre at hans eget Liv var i den yderste Fare. Denne Eed paastod han ogsaa punktlig at have holdt; men Instructionsdommerens Yttring, at dette ikke kunde formindske den over ham allerede tidligere fældede Straf for hans begangne Mord, bevægede ham til den Tilstaaelse, at han kort før sin nye Fængsling, dog engang havde brudt den, hvori dog Skovhøvedsmanden selv havde været Skyld, fordi han

havde foræret ham et Gevær, der neppe havde været en halv Arm lang, og desuagtet havde kunnet skyde paa en Distance af 200 Skridt. Med denne „Knaldbøsse“ ligger han imellem Buskene ved Veien, seer to Herrer gaae forbi, og hører den Ene sige til den Anden: „Hvorfor slæber Du nu 8000 Daler til M...?“ — Dette lokker ham til endnu engang at udøve sit tidligere friere Haandværk, eller dog idet mindste at forsøge om han ikke ved Trudsel kunde faae Fingre paa nogle af de 8000 Daler. Men han bemærker, at en af disse Herrer har en dobbeltløbet Pistol i Haanden, reiser sig derfor af sit Smuthul og forfølger Vandrerne blot i Frastand. Det varer ikke længe førend de blive staaende; den ene gjør nogle heftige Bevægelser og Fagter for den anden, og det falder Snaphanen ind: Du skal engang probere, om Høvidsmanden ikke har løiet og om Knaldbøssen rækker saa langt. Han lægger an, skyder, og — „strax bliver den ene krum.“ Den Anden, tænker han — vil nu søge Flugten i største Hast; men prosit! han bliver staaende som en Pæl, sætter sig paa Hug ned hos den Anden, og vil ikke i en heel Time vige derfra; endelig trasker han af. Snaphanen lister sig derhen, gjennemsøger den Dødes Lommer, men finder dem tomme, og maa tage til Takke med en Ring, som han ikke uden Møie trækker ham af Fingeren.

Ingen vil ventelig mere tvivle om, at det var Heinrich Albus's Ring, som Ferdinand maaskee vilde have savnet, hvis Gjensynet af Liget ikke havde

berøvet ham hans Bevidsthed. Den mystiske Kugle (som Rebhahn nylig havde kaldet den) passede fuldkommen i Snaphanens Knaldbøsse, og ved nøiere Betragtning vare Riflerne i Løbet selv synlige derpaa. „Nu," raabte Doctor Rebhahn, „nu maa dog vel den Gale selv begribe at han er uskyldig!" Han vilde paa Stedet hen til ham. „Men vil han ogsaa troe Djævelen!" spurgte jeg! — „De har Ret, det maa han høre af En, der seer bedre ud end jeg." Virkelig var denne Opdagelse altfor vigtig til, at jeg ved Overilelse skulde forfeile den Virkning, som den kunde have paa Albus's Aand. Denne fuldstændige Opløsning af den Gaade, som havde forvirret hans Forstand, maatte han høre af en Mund, som han ikke saa let kunde holde for et Værktøi for Djævelen, og hvilken egnede sig vel bedre dertil end Marianes?

Denne Piges stærke Sjæl havde, for at løsrive sig fra Sorgen, grebet til et Middel, som man rigtignok ikke kan anbefale svage Sjæle, fordi de netop ere for svage til at anvende det. Hun havde sysselsat sig med at lære det engelske Sprog (dette Valg forklarer sig af sig selv, da Ferdinand holdt deraf) og var saa fuld af denne Idee, og allerede saa vant til at tænke i dette Sprog, at hun i Begyndelsen af vor Samtale mere end een Gang tiltalde mig paa Engelsk. Hun havde hørt tale om, at Mordgeværet var fundet i Strømmen, om den gaadefulde Kugle, om

den nye Dom og tillige om Ferdinands Vanvid; men holdt det sidste for en af hine Opdigtelser, hvorved Defensorer hyppig søge at befrie deres Delinqventer for Straf. Da hun af mig hørte det Modsatte, brast hun i Graad, og kunde kun frembringe de Ord: „Stakkels, stakkels Ferdinand! ikke Menneske mere, og levende? O Gud! Gud! ogsaa dette endnu?“

„Jeg har Haab om hans Helbredelse, kjære Veninde, naar De kunde bestemme Dem til et Skridt, som rigtignok forudsætter at Deres Hjerte endnu ikke maa være kjølnet for ham. „Hvorledes, mit Hjerte?“ spurgte hun, idet hun sprang op. „Hvad kan frelse ham, er det nødvendigt, at jeg offrer mit Blod til hans Helbredelse? Det er hans til den sidste Draabe! bring mig til ham, man skal aabne mine Aarer — om jeg døer, er det samme.“

Jeg skildrede hende kortelig Tingenes Stilling — Ferdinands indvortes Forfatning — gjorde hende bekjendt med den virkelige Gjerningsmand, og sagde hende, at jeg endnu havde fortiet det for ham, fordi jeg troede, at det af hendes Mund vilde virke helbredende paa hans Hjerne. „Hvis ikke alle tidligere Jagttagelser bedrage mig,“ tilføiede jeg, „saa har De en saa afgjørende Magt over hans hele Nervesystem, at jeg næsten kunde fristes til at troe paa en magnetisk Rapport imellem dem begge.“ Hvilken Glæde tindrede i hendes Øine! hvor bævede Henrykkelsen i hendes Stemme, da hun svarede mig: „O Gud, ja, ja, kjære Herre! jeg vil — jeg skal frelse

ham! Over hans Aand, over hans Hjerte har jeg Magt, kun hans Samvittighed er stærkere end min Kjærlighed.« Hun tog en Kaabe, en Hat, og ilede med mig ind til sin Fader, hvem hun i al Hast erklærede, at hun i dette Dieblik maatte følge mig til Z., fordi Ferdinand virkelig var vanvittig, og hun vilde bringe ham igjen til sig selv. Han havde intet at erindre imod denne hurtige Beslutning, da jeg stadfæstede Hovedindholdet af hendes Ord, og faa Minutter efter sad jeg med hende i Vognen.

Man begriber, at Diemedet for den korte Reise var den eneste Gjenstand for vor Samtale. Hun udspurgte indtil de mindste Omstændigheder hans Vanvids Historie, udkastede derefter Planen for sin Fremfærd, og dicterede mig ligesom en Rolle.

Jeg skulde forberede den Aandssyge paa hendes Besøg. Han læste, da jeg traadte ind, i Popes Forsøg om Mennesket, som Juliane havde givet ham, og syntes fortrædelig over Afbrydelsen. »Jeg har igjen været i B..., kjære Albus.« — »Saa.—« — »Jeg har ogsaa seet Mariane i nogle Minutter.« Han saae paa mig med en Beroligelse i sit Blik, og svarede: »Jeg seer hende bestandig.« — »Dog har De, saavidt jeg erindrer mig, siden De kom her, aldrig talt om hende.« — »Netop derfor.« — »Desto ivrigere spurgte hun om Dem.« Han gik nogle Skridt bort fra mig. »Er hun endnu — er hun endnu skjøn?« spurgte han, idet han vendte tilbage.— »Vel er hun det, uagtet den Kummer hun bærer i

sin Barm.« — »Den vil tabe sig — hun vil blive lykkelig, naar jeg ikke mere er til.« — »Jeg tvivler — Den, der har elsket som hun —« — »Hun vil elske en Anden, der bedre fortjener hendes Kjærlighed; jeg kjender ham.« — »Hvem?« — »Hun vil elske Dem,« sagde han, med Overbeviisningens hele Bestemthed. — »Albus! hvor falder De paa den Tanke?« — »Hun elsker Dem allerede nu, hun har allerede længe elsket Dem.«

Jeg var bestyrtet. Var det derfor han efter sin Skilsmisse fra Mariane aldrig havde nævnet hende? Hvad havde nu givet ham Anledning til denne Mistanke? Var den ældre end hans Beslutning at omarme Døden istedetfor sin Brud? Hvis den havde Indflydelse derpaa? Var den maaskee med i Spillet ved hans Vanvid? Alle disse Spørgsmaale bestormede mig i et Dieblik. Hans Uretfærdighed mod Mariane krænkede mig. Jeg traadte rask hen til ham, lagde Haanden paa hans Skulder, og sagde: »Hvorhen vildleder Deres Lidenskab Dem? vil De see det Modsatte! see det med disse Deres Dine?« Han foer tilbage, saae stivt paa mig, traadte igjen tæt hen til mig, udstrakte sin Haand, lod den glide ned over min høire Arm, som om han vilde udforske noget ved Følelsen, og udraabte derpaa: »Ha! nægt det ikke! Mariane er her, jeg føler hendes Nærværelse.« — »Saaledes er det, Ferdinand, hun vil tale med Dem, hun har noget Vigtigt at sige Dem, opbyd alle Deres Aandskræfter for at fatte det.« Jeg gav det aftalte Signal ved

at trække i Klokkesnoren; han stod taus og skjælvende. Jeg var bange for Virkningen af den vovelige Scene, som forestod. Mariane traadte sagte ind. I det hun trak Døren i efter sig, skjulte Ferdinand sit Ansigt med sine Hænder. Men snart lod han dem igjen synke. Mariane stod for ham, nævnte hans Navn med Ømhedens meest udtryksfulde Tone, og med de Ord: „O min Helgeninde!“ sank han ned for hendes Fødder.

Hun løftede ham iveiret; han aabnede de bævende Læber for at tale. „Tal ikke, tal ikke — ikke nu, jeg seer hvad Du føler! og føler, at det er udsigeligt. Arme Ven! hvor meget har Du lidt! hvor Du er bleven bleg! lad os sætte os, ræk mig Din Haand, føl mit Hjertes rolige Slag, indtil Dit banker ligesaa roligt.“ Han syntes ikke at fatte hvad der foregik med ham; vildfarende hos sig selv, søgte hans Øie Lys hos mig. „Hvor er jeg da? er De da ikke — er jeg ikke længere — den Blodbesmittede, Brodermorderen, — Hugo?“

„Nei! Nei!“ svarede Mariane, i det hun slyngede sine Arme om ham, og trykkede ham til sit Bryst: „Du er min, min Ferdinand, min Brudgom! Du er reen for al Brøde, Du var reen, da jeg flyede Dig som en Morder; den frygtelige Gaade er løst, Din Blodskyld var et Selvbedrag, et listigt skjult Blændværk af Helvede, Din Tilstaaelse, en Vildfarelse, der var ligesaa tilgivelig som forfærdelig. Du tvivler? her (hun udstrakte Haanden, hvori hun holdt det sammenrullede Document med Røverens Bekjendelse)

her holder jeg Sandheden, den ugjendrivelige Sandhed fast i min Haand! Du er uskyldig, den virkelige Morder er opdaget!"

Albus bøiede sig langt for over, og i hans stivt paa hende fæstede Dine, malte sig en indvortes Kamp af Kjærlighed og Angst, som bragte mit Aandedræt til at standse. "Ogsaa Du, ogsaa Du, Mariane? — Ha Frister! Frister! — kom som Du vil, laan alle Feers Yndigheder, stjæl alle henrivende Tryllerier fra Kjærligheds-Gudindens Aasyn! kom i enhver Skikkelse, kun ikke i denne — kun ikke i denne!" Hvem vilde ikke have følt sit Hjerte sønderslidt over en saa heftig, synlig, legemlig Fremtræden af Vanvid? "O Jesus, min Frelser," jamrede Mariane sagte, med fast foldede Hænder. Hendes Mod syntes brudt. Men hurtigt samlede hun igjen sine Kræfter. Hun greb hans Hænder, lagde dem om sit Liv, sluttede sine Hænder om hans Hoved, og saae ham i Dinene, medens ethvert Træk i hendes Ansigt udtalte Kjærlighed; derpaa rev hun ham til sig, kyssede hans Pande, trykkede sin glødende Kind imod den, og sagde med en Tone, der hensmeltede i Vemod: "O min Ferdinand! o min elskede ulykkelige Ferdinand! Er der endnu en Gnist af menneskelig Fornuft i Dig, saa berøv mig ikke min. Ras, dræb, sønderslid mig, men gjør mig ikke vanvittig!"

Disse Toner af den dybeste Smerte, den meest rørende Bøn, syntes at trænge ind i hans Gemyt. "Nei," sagde han, "det er umuligt, det er ikke Fri-

steren, i dette Tempel kan han ikke trænge ind! han har beløiet Dig, men Du er Mariane!"

"Vil Du være fornuftig, min Ferdinand? Vil Du høre paa mig?"

"Tal, tal!"

Hun tog Papiret op, der var faldet ned paa Sophaen ved hendes Side, rullede det hurtigt sammen i den modsatte Retning, for at glatte det, sagde ham med kortfattede Ord hvad Skovrøveren havde bekjendt, og forelæste ham derpaa hans egen Fortælling om den usalige Gjerning, Ord til andet, som Rettens Protocolfører havde nedskrevet det. Men med hvilket Udtryk, med hvilke Toner, som maatte tiltvinge sig Troe. Saaledes er vistnok aldrig nogen Retsprotocol bleven forelæst.

Da hun var tilende, saae hun paa ham som en Seierherre. "Nu, Albus?" spurgte hun: "Hvad mener Du! hvem var den Myrdede? See her! af hvis Finger har Morderen røvet denne Ring?" (Hun havde lønlig stukket den paa sin mellemste Finger, og holdt nu Signetet for hans Øine.)

"Det er Heinrichs Ring," raabte han: "det er vist, det er klart som Dine Øines Lys; Rollkopf har myrdet ham! — O min Gud! og han er død i den samme falske Troe som jeg nærede! han har holdt mig for sin Morder!"

"Ikke heller det," faldt jeg ham i Talen, "sikkerlig ikke! Husker De hans sidste Ord? Sagde han ikke: "hist — hist — henne Røveren!" Jeg vil vædde mit

Liv paa, at han har seet Gjerningsmanden, og at det var dette, som han vilde sige Dem."

Han sprang op. "Saaledes er det, saa sandt Gud lever, saaledes er det! Mariane, jeg er uskyldig! Ikke uskyldig, min Brøde er stor; som en Rasende har jeg frækt leget med det dræbende Gevær; men Gud har været mig naadig, jeg er ingen Morder, intet Blod — intet Broderblod klæber ved min Haand. O Mariane, min gode Engel, Du har frelst mig fra Samvittighedens Pinebænk!"

Han styrtede sig til hendes Bryst. "Min gode Ferdinand!" sagde hun blidt grædende. Min Glæde fattedes Ord. Ferdinand vendte sig til mig. "Herr v. L. — min Ven tør jeg igjen sige — jeg har frækt syndet, De er Retslærd, hvilken Straf vil ramme mig?"

"Ingen, haaber jeg."

"Det vilde ikke være retfærdigt; jeg er beredt derpaa; kun ingen beskjæmmende, ingen vanærende, den vil ikke ramme mig alene."

Jeg søgte at overbevise ham om Umuligheden deraf; men jeg havde ikke ganske forstaaet ham. Han havde ikke tænkt paa en juridisk vanærende (infamerende), men paa en saadan, som nedsætter Individet i Mængdens Mening. Og dette gjør, maaskee med Undtagelse af Pengestraffen, enhver; i det mindste i de Lande, hvor den hemmelige eller Aktjustitsen hersker, hvor den straffende Forseelse og Omstændighederne derved, kun blive kjendte for Faa, og

Pressefrihedens Indskrænkninger ikke tilstæder den Straffede at gjøre Mange bekjendte dermed. Det gjorde her den allerede ophævede Dødsdom; thi sildigere frikjendt eller ikke, bliver en Mand, over hvis Hoved Retfærdighedens Øxe har svævet, sædvanligviis af Mængden betragtet med den Tvivl, om det er de fordømmende eller de frikjendende Dommere, der have taget feil. Albus syntes at føle dette, og talde derom med stigende Urolighed.

Mariane hørte blidt smilende paa vor Samtale. Endelig traadte hun hen til os, greb Ferdinands Haand, og sagde paa Engelsk til ham: „Vær rolig, min Elskede! min Republikaner! hvis Europæernes Fordomme falde os til Byrde, saa er det atlantiske Hav ikke større for min Kjærlighed end Verdenskortet for min Haand: jeg kan omspænde det med mine Fingre.“

Hvorledes skildrer jeg det Udtryk af Overraskelse, af Forbavselse, af Henrykkelse, som malte sig paa Ferdinands Ansigt. For første Gang hørte han af sin Elskedes Mund det Lands Sprog, hvorefter han ikke havde ophørt at føle Længsel, siden det Øieblik han forlod det; og i den Gjenstand, hvorpaa hun under Skilsmissen fra ham havde anvendt sin Tid og Flid, maatte han nødvendig erkjende hendes Kjærligheds Storhed og uudslukkelige Kraft. „Guddommelige Væsen!“ udbrød han i det samme Sprog, og trykkede hende til sit Bryst: „hvormed har jeg tøileløse, rasende Menneske fortjent dette Hjerte? Straffer mig nu, I Dommere, eller frikjender mig, tænker slet eller godt om

mig, I Mennesker! der gives en jordisk Salighed, som I ikke kunne frarøve mig.«

Han blev aldeles frikjendt, og paa en Maade, som selv tvang Doctor Rebhahn, der i Almindelighed ikke agtede Herrerne af det grønne Bord for høit, til den Tilstaaelse, at den, der havde udarbeidet denne Dom, maatte være et Menneske — et heelt Menneske, id est, en Mand, hos hvem saavel Hjertet som Forstanden sadde paa det rette Sted. Og i Sandhed, naar man læste Grundene til denne Dom, kunde man neppe omtvivle, at Forfatteren havde havt den Hensigt, ikke blot at frikjende Inqvisiten for Undersøgelsen, men ogsaa for sine Selvbebreidelser og for den offentlige Menings Tvivl. »Af den Forbrydelse,« heed det, »for hvilken Albus selv har anklaget sig, er intet Andet blevet tilbage, end en uoverlagt, lidenskabelig begaaet Handling, som Staten ikke er berettiget til at straffe, fordi den ikke har tilføiet noget andet Menneske Skade end selve Gjerningsmanden. Ogsaa Procesomkostningerne kunne ikke engang paalægges ham at udrede; thi omendskjøndt han alene, ved en ugrundet Selvanklage, har foranlediget Undersøgelsen, saa har dog den Vildfarelse, af hvilken Selvanklagen er udsprungen, været en uundgaaelig, det vil sige en saadan, som han efter Omstændighederne nødvendigviis saalænge maatte holde for Sandhed, indtil det var lykkedes hans Defensor og Undersøgelsesdommeren at bringe den for ham selv skjulte Sandhed for Lyset.«

Det forstaaer sig af sig selv, at Albus ikke længer var min, men kun Marianes Fange, da denne Dom var fældet. Tvende Uger efter bleve de Elskende ægteviede, offentligen og under et saa stort Tilløb af halv nysgjerrige og halv deeltagende Mennesker, som man endnu aldrig havde seet i B... Ogsaa Bryllupsfesten og det lovede Bal fandt Sted, og udmærkede sig derved, at iblandt Gjæsterne fandtes Djævelen i egen Person; thi saaledes pleiede Mariane at kalde Doctor Rebhahn, der af hendes Ferdinand i hans Vanvid var bleven antaget for den livagtige Satan selv.

En Maaned efter reiste det unge Par til Hamborg, og indskibede sig derfra til Philadelphia. Mariane er nu Moder til tvende raske Drenge og en Datter, der i Sjæl og Legeme lover at blive hendes udtrykte Billede. „Vi ere lykkelige,“ skriver hun mig til under 12te August 1826: „endnu bestandig saa lykkelige, som vi ere blevne det ved Hjelp af Dem og Djævelen i egen Person; min Republikaner, min Rasende, har ikke udsvedt den Lærdom, hans Ulykke gav ham, hans vilde Lidenskaber ere blevne Lam, som kraftige, men tamme, springe omkring paa den fredelige Eng. Onkel og hans Kone holde meget af os, og betragte vore Børn som deres.“ Kammerraad Brand, der dog har det sandsynlige Haab endnu at gjensee sin Datter her paa Jorden, trøster sit merkantilske Hjerte med de Summer, som hans amerikanske Compagnon hjelper ham at erhverve, og sit faderlige (som i Sandhed ikke er at foragte) med den Tanke, at den aldrende Philadelphiers vorende Rig-

dom engang i Tiden vil tilfalde hans Stammes Arving. Ikke heller har han opgivet det Haab, endnu at leve saalænge indtil hans Dattersønner gjøre deres første Reise til Tydskland, for at lære at kjende det tydske Handelsvæsen paa selve Stedet.

Da jeg nylig har nævnt Marianes sidste Brev, saa indseer jeg ikke, hvorfor jeg ikke ogsaa skulde nævne Efterskriften, der, som man veed, sjelden pleier at mangle i Fruentimmerbreve. Hun skriver deri: „Jeg kunde sandelig ofte fristes til det Ønske, at vor Historie blev bekjendt i Tydskland, jeg mener ved Trykken; den kunde dog have sin Nytte for mangen en rasende Elsker. Nu veed jeg nok, at De ikke giver Dem af med Sligt, men jeg troer, naar De meddeelte det Væsentligste deraf til Forfatteren af det Sørgespil, som let kunde have kostet min Albus Halsen, saa vilde han nok være at formaae dertil. Jeg har engang læst i en her udkommende Avis, at han igjen har skrevet et Sørgespil, som hedder Albana. Nu, jeg hedder Albus, og min Fritz (min ældste Søn) paastaaer at det er falsk, og at jeg skulde kalde mig Alba, saa gjør han det vel."

Det er skeet, og jeg haaber saaledes, at Alba vil være tilfreds naar denne Novelle kommer til Philadelphia. Dog vil hun ulige mindre have mig at takke derfor end hendes „kjære Herre" Kriminalraaden, der i Henseende til hendes Skildring ikke har ladet meget tilovers for mig at gjøre. Der gives — saa Me-

get kan jeg sige hende uden Smigrerie — der gives i Europa faa Koner og Jomfruer af hendes Kaliber. Det er min Efterskrift.

Prøver af ældre danske Digtere.

I. Arreboe.

(Denne, med en Forerindring af vor hædrede Litterator, Hr. Professor Rahbek, (1ste Aarg. 2det Bind, Pag. 229) indledede Artikkel aabnedes med sex Psalmer af Arreboes "Kong Davids Psalter." Som Fortsættelse følge her nogle Prøver af samme Digters berømte Hexaemeron — et Værk, fra hvilket, som Nyerup (Bidrag til den danske Digtekunsts Historie, 2 D. Pag. 209 og 236) udtrykker sig, "alle de Skribenter, som have omtalt Poesiens Skjæbne i Danmark, ere enige i, at regne den forbedrede Digtekunsts Begyndelse", og "som gjør Arreboes Navn udødeligt saalænge dansk Sprog og Poesie holdes i Hævd og Ære." Arreboes Hexaemeron*) er, som bekjendt, en Efterligning af den franske

*) Udg. hidsætter dette Digts udførlige Titel: "Hexaemeron Rhytmico-Danicum. Det er: Verdens første Uges sex Dages præctige oc mæctige Gierninger, med den allerhøjeste Skaberes alting-formuende Finger paa det allermesterligste skabte oc beredde; Hans ubegribelige Viisdom, og u-beskrifvelige Godhed, til hojforskyldte Hæder og Ære, oc hans ædeligste Creature Mennisket, til et ret Sursum corda, Siel- oc Ansict-opløftelse, oc Skaberens hellige oc herlige Beskuelse; Paa Heroiske Riim-Maade, af Mose første oc andet Capitel, udsatte oc uddragne. Af M. Anders Christensøn Aroboe, fordum Sognepræst i Oringborg. — Psalm. CXI. Store ere dine Gierninger ô HErre, hvo dennem acter, seer sin Hiertens Lyst der paa. — Kiøbenhafn, tryct hos Hendrick Gøde, K. M. oc Univ. Bogt. Anno MDCLXI." (277 S. 4to.)

Digter Guillaume de Saluste du Bartas's*) navnkundige, i over 30 Udgaver udbredte, og i de fleste europæiske Sprog oversatte Skabelsesdigt; men en fri Efterligning, i hvilken Digteren oftere ikke har taget i Betænkning at afvige fra sin Forgjængers Spor, og maaskee intetsteds kan siges at have været Oversætter i dette Ords desværre kun altfor almindelige Betydning. — Udg. tør troe, at Fleerheden af „Herthas" Læsere vil finde Interesse i at blive nøiere bekjendt med denne høist mærkelige Production, som nu kan henregnes blandt litteraire Sjeldenheder; og skulde end hist og her Nutidens finere Øren støde sig over Udtryk, som de finde platte, nædle og Gjenstanden uværdige, saa glemme man ikke, at henved 200 Aar ere henrundne siden Arreboe skrev sit Hexaemeron; at den danske Digtekunst da kunde siges at være i sin første Udvikling; og at Ord og Talemaader, som nu vilde tykkes Enhver upassende, i den Tid vare gjængse i Tale- og Skriftsproget. Ialtfald drager Udg. ikke i Betænkning, med vor Rahbek**) paa Danmarks Arreboe at anvende, hvad Hagedorn sagde om Wernicke:

„An Sprach und Wohllaut ist er leicht,
An Geist sehr schwer zu übertreffen.")

1. Til Skaberen***).

O almægtige Gud, al Verdens Skaber og Herre,
Prægtig Du gaaer herud, Din Gjerning ziirlig maa være!

*) Født 1544, død 1591. (Bartas blev af Henrik den 4de brugt til forskjellige Ambassader, og var ogsaa som Gesandt i Kjøbenhavn.)

**) Bidrag til den danske Digtekunsts Historie, 2 D. Pag. 249.

***) Trykt som Fortale til Værket, og findes ikke hos Arreboes Forgiænger Bartas. Saavel dette Indledningsdigt som den hele første Dag har Arreboe skrevet i de af J. E. Schlegel saakaldede „danske Hexametrer" med Dobbeltriim; hvorimod det Øvrige er i sædvanlige Alexandriner.

Herlighed er Din Dragt, og Lys Dit Klædebon hvide!
Deilighed er Din Pragt, Du skin som Solen hiin blide!
Blankt Dit Klædebon er, Dine Hænders Gjerninger lyse,
Neppe dem Phoebus seer, før han flux lader sig kyse.
Ingen, i Verden viid, sligt Mesterstykke har skaaret,
Ingen, af Adams Tid, saa kunstig Qvinde har baaret;
Ei Teltmageren kan sit Paulun kruse saa artig,
Perlestikkerens Haand Tapet ei stikker saa fartig[1]):
Du jo, Herre Gud, før det skjønneste Himmelens Dække,
Som det, Herre, Dig bør, mon over Jorderig strække.
Ziirlig Demanten er, saa og den røde Rubine:
Solen skjønner og skjær, paa høien Himmel maa skinne;
Perlerne stikkes net, Tapetet herligt at pryde:
Stjernerne bedre er sæt, hvis Orden ingen kan bryde.
Aldrigen nogen Tid slig Grundvold Mestere lagde,
Ingen i Verden viid slig Bygning mured og magde:
Du jo stærkere langt al Verden monne begrunde.
Bjerget saa høit og rankt, med Klipper brede, ja runde,
Ikke med Pæl til Støtt', paa Piller Stene ved Gjære;
Men paa Veiret saa blødt, som Havet ikke kan bære.
Vandene hen overgaae Taarn, Spiir og Fjeldene høie,
Landene dog ei maae den ring'ste Skade tilføie.
Du Rørmestere klog oplader Kilderne klare,
Qvæget maa der faae nok, der drikker Dyrenes Skare,
Elven saa stride gaaer imellem grønneste Lide,
Fuglen der Skaalen naaer, der seiler Svanen hiin hvide,
Anden der dykke maa, der med sine Ællinger spiller,
Tryggelig Gaasen graa paa Tuen sover og hviler.
Garteneer est Du viis, det gi'er Din Have tilkjende,
Fuld med Urter og Riis, og Græs foruden al Ende.
Ageren det kundgjør, som Du opfylder med Grøde,
Træerne det udfør', af Dig forgyldes med Føde;
Det Viingaarden fortæl', som gi'er os Vinen hiin blanke,
Olden det viser vel i Skovene høie ja ranke;

Fuglen der fryder sig, med sin sødklingende Stemme,
Ved Velsignelse slig, og kan sin Skaber ei glemme.
Du Fiskmestere riig, Din Dam kan aldrig udtømmes,
Vandet ei sætter sig, dog det med Dæmning ei gjemmes,
Hvalen han gaaer i Spring, og Størren leger med Hale,
Silden hun gaaer i Lyng, og Torsk med Finnerne prale,
Marsvinet tumler sig, den Sælhund spiller for Borde;
Tanteien underlig mon til en Dandsere vorde;
Orphei Harpe gaaer, men Havet springer og spiller,
Luthen Apollo slaaer, men Fisken tumler og driller.
Du Skolemester est fix, som uden Bogstavet lærer,
Ikke med U eller X, men med Mirakler udspærrer[2]);
Dennem hvo seer og hør, i Himmelen eller paa Jorde,
Var han Læredreng før, han maa snart Mestere vorde,
Som udførligen meer herefter bliver befundet,
Og for alle, ja hver af Dine Skabninger vundet.
David, Sangeren, vel maa Dine prægtig Idrætte
Undre, prise med Skjæl, han maa bekjænde med Rette:
Jorderig er opfyldt af Herrens Godhed fra Grunde,
Jorderig er forgyldt med Herrens Gaver de runde!
O Du kjæreste Gud, fremfor Sirenerne mange,
Du betager mit Mod! Jeg er Din Skabelses Fange.
Saadan Foræring riig, med andre utallige flere,
Du ei, Herre Gud, Dig, men Mennesken monne forære,
At de skulle for det Dig love og hjertelig prise,
Ja paa hvert eneste Sted, Dig Tak og Ære bevise.
Ligesom Du og vist var Kunsten mægtig og færdig,
Vilde Du uden Frist fuldbyrde Skabningen værdig:
Dage sex stod det paa, Alting, af Intet, beredtes,
Syvende hvilte saa, og ved de Gjerninger glædtes.
Værdelig om sligt Værk nu skulde og kunde beregnes,
Maatte mig vel nu stærk en Engletunge tilegnes.
Palladis Viisdoms-Skriin vil her fuld snarlig udtømmes,
Og Demosthenes fiin for Tungen lidet berømmes.

Skulde her høres ret sligt ubegribelig Under,
Øret var altfor slet, det Hiertet ikke begrunder.
Er ei bedre for Raad, vi os Dig, Skaber, tilvende,
Bede med Suk og Graad Du vilt Din hellig Aand sende:
Hvilken i første Tid den raa Materie qvægte,
Varmed' af Kraften blid og ret som Hønen udklægte.
Herre Gud, hielp og varm, giv Lys vort syndige Hierte,
Herre Gud, Dig forbarm, stik op Din Fakkel og Kierte!
Flydende giør min Pen, den driv med Fingrene Dine,
Lydende giør Din Ven, o Ørets Mester hiin fine:
Du som eenest dog er den, døv Mand lærer at høre,
Du, o Skabere kiær, lær dummen Tunge at røre!
Paa Dit Løfte til Gavn vi ville haabe, ja lide;
Hermed i Jesu Navn vi saa til Arbeidet skride.

2. Lysets Skabelse.

Skabningen ei staaer Maal, naar Øiet mangler og brækkes,
Var end Billedet Staal, det ingen Mestere tækkes;
Jammerligt er og vist i Huset i Mørke at sidde,
Uden skinnende Gnist og uden Dagen hiin hvide.
Passelig Lyst var det i Mørket at sidde det dybe,
Og, paa Maddikers Sæd, hverandre om Halsene krybe.
Derfor og efterat den ny Materi Gud skabte,
Udi Mørket slet sad og efter Lyset frit gabte,
Udbrød Morgenen fro, Apollo Klarhedens Herre,
Os til Glæde og Roe med Lys og Dagning den skiære,
Ret til Aftenen ud, sin Klarhed Jorderig sendte,
Indtil Herren vor Gud selv første Dagen vel endte.
Spørge man maa sig for; Hvo er den bydende Herre,
Som saa myndig fremgaaer, og byder Mørket med Ære,
At det rømmer af Land, og Lyset skinner saa fage
Over dybeste Vand, langt bort alt Mørket at jage?

Titan ikke det er, med sine Opvartere lyse,
Natten ei Faren bær', sig Ades lader ei kyse.
Mose fremdrager her den forrige Mestere gjæve,
Som Materien der har skabt i Luften at svæve,
Den treenige Gud, som han før Elohim kalder,
Naaber han endnu ud, at ham den Ære tilfalder,
Lyset at han har gjort, som selver Lyset mon være,
Ved sit væsentlig Ord, sin Søn, vor Frelsere kjære.
Gud da sagde: Bliv Lys, sig pakke Natten hiin sorte,
Dag begynder at gryes, saa brydes Mørkhedens Porte.
Strax brød Klarheden ud, gav Lys i Vinkeler alle,
Al Naturen imod, for Lyset Mørket maa falde:
Thi Guds kraftige Ord er idel Væsen og Gjerning,
Aldrig paa Tavelbord saa svindig[3]) rinder den Terning,
Guds Ord ere jo før til Værk og Gjerninger gjorde,
Læben han ikke rør, før jo fuldbyrdes hans Orde.
Tænke her Alle paa Fornuftens Slaver og Trælle,
Lade sig Guds Ord staae, det ei naturlig udtrælle.[4])
Gud han bliver vel Gud, hans Ord de blive vel sande,
Naar Fornuften gaaer ud, og Liv ei haver, ei Aande.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Kostelig Roes og Lov fik Kronen i Salomons Tide,
Som til ziirlig Behov, i Templet lyste saa vide:
Skikkelsen deilig var, men længer Lyset ei vared,
Præsternes Oliekar dertil blev aldrig usparet.
Evige Gud, hvad Roes vil Dagens Klarhed fortjene,
Baade som fra og hos skin over Guldet det rene,
Hører og aldrig op, men Lyset deilig og klare,
Overskin Dal og Top, saalænge Verden skal vare.

Skulde det ei være godt, som Godhed selver mon gjøre,
Være foruden Spot, hvis Viisdommen selv mon udføre;
Godt var Lyset dernæst, for egen Skikkels' hiin klare,
Klarhed er altid bedst, og ligest Englenes Skare.
Lyset end siges godt, for sine Udretninger gode,

Verdens deilige Slot, for Dig usynlig her stode;
Verdens underlig Ting, af hvilke Skaberen kjendes,
Ginge Du vel omkring, om Lyset aldrig optændes.
Lyset er allerbedst, for det af Skaberen prises,
Som veed og allermeest, hvad meest skal Ære bevises;
Hvad nu Skjønheden selv, saa høit mon rose med Ære,
Agter man saare vel, det kan ei skjønnere være.
Liflige Øientrøst, o Sandheds skjønneste Moder,
Phosphori søde Røst, og nærmest Englenes Broder,
Prægtig Darii Soel, og Du Sysigambis saa herlig,
Træder Du nu af Stoel, Du Qvinde tugtig og ærlig:
Deilige Gudernes Brud, og Herrens Datter den første?
Hvo kan rose Dig ud, o Lys, o Klarheden største?
    Lære vi derfor her Guds store Godhed at kjende,
Hvor høinaadig han er, og hjelperiig uden al Ende.
Thi at Lyset er godt, den-Seendes aldrig kan nægte,
Vilde skjøndt Zebaoth aldrig for Lyset end fægte.
Salomon gjør det sødt, og priser det lifligt at være,
Og udi Øiet blødt som Synets synderligst Ære.
Løgten i mørken Vraa, med Olie aldrig anstukken,
Dig kan stødendes slaae, om Du skjøndt ikke er drukken:
Ligesaa Øiet Dit, foruden Lyset det klare
Er for Væggen ufrit, og hele Kroppen i Fare.
Øiet Legemet tjen, for Løgte og Ledsager bedste,
Lyset Øiet igjen den samme Tjenest maa læste.[5])
Lyset vor Fører er, os over Stokken at bringe,
Fødderne Lyset lær over Bækken farlig at springe,
Vilde os ellers ret vist vor Vandring meget fortryde,
Kunde og foruden Frist, baade Hals og Benene bryde.
Det ret lærte med Suk de Sodomitiske Fegge[6]),
Løbende Blindebuk til Lothis Stolper og Vægge.
Blindmanden det kundgjør, som steds i Mørket maa treve[7]),
Fanger Dig det udfør', som uden Solen maa leve,
Spørg Ægyptier til, de skulle saadant berette,

Som det jammerlig Spil ret aldrig skulle forgjette:
Lige den samme Nød vilde os og kommet i Haande,
Om Gud aldrig udbrød med Lys og Dagen i Lande.
Skulle vi derfor nu vor Morgenstjerne strax prise,
Og af inderste Hu vor Lys-Mester Ære bevise,
Naar vi Morgenen froe, see Dag paa Vinduer bryde,
Skulle vi uden Roe, de vakte Lærker adlyde,
Og med Hjerternes Bøn hoit over Himlene svinge,
Sjungende Lovsang skjøn, som vel for Herren kan klinge,
Som drev Mørkheden bort, med dens Gespenster og Drømme,
Og lod Dagskjæret kort os Solens Ansigt indrømme;
Bedende vi den Dag maae vel fordriv' og fortære,
Efter vor Guds Behag og til hans Herligheds Ære.
Drive vi dette Værk, som Lysets Børn vel mon egne,
Skal vor Dag-Herre stærk vore Hænders Gjerning velsigne;
Naar vi skulle nu kort tillukke her Øiet med alle[8]),
Os han hente vil bort, til Lysets Rige henkalde.
Gjøre vi herimod og ilde Lyset anvende,
Mod vor Skabere god, med Kort og Dobbel i Hænde,
Eller med Suus og Duus, Svig, Vold, letfærdige Sæder,
Og med Kande, med Kruus, med svære Banden og Eder,
Ere vi redelig værd, at Gud skal Øiet udstikke,
Og al ynkelig Færd i Mørket evig tildrikke.
Ligesom og vor Gud rev os af Mørkhedens Snare,
Os han frelste saa ud af Syndsens Grumhed og Fare.
Vi som vare før Mørk, og Satans fattige Fanger,
Treved i Dødsens Ørk, og leed stor Marter og Anger,
Vi nu kaldes et Lys, i Christo Jesu vor Herre,
Fri fra Satans Utys[9]) og Mørkheds onde Besvære.
Thi vi skulle med Flid betænke, Natten er gangen,
Vandre i Dagen saa blid, som er saa herlig oplangen,
Ikke den Ugle graa, samt Flaggermusen paaslægte,
Som i dystere Vraa, ja helst i Mørket vil fægte.
Have Soelsikken i Agt, som efter Solen sig skikker,

Aabner sit Blad med Pragt, naar den saa varmelig stikker.
Christus være vor Soel, vort Lys, Geleidsmand og Fører
Til sin Herligheds Stoel, saa os ei Mørket berører.

---

3. Nattens Priis.

O Du Skabere viis, Du Nat og Dagenes Herre,
Mørk samt Lyset Dig priis, for Dig sig bøie med Ære,
Natten ei træder fra, før den Dig Fødder maa kysse,
Dagen gaaer ikke paa, den maa jo Skaberen grysse[10]).
Hesperus med sin Hær sig først begiver ud vide;
Der han siden paa qver maa klaren Lucifer bide,
Jagten han der beseer, som en stormægtige Herre,
Tiden dermed fortær', som den ei kunde til være.
Løven af Kulen gaaer, den stærke Dyrenes Herre,
Bjørnen af Hul udfar', han bruger Labben end værre,
Ulven af Skov og Kløft, saa fyrig kommer at springe,
Ræven af Krat og Grøft, han priser Foden ei ringe.
Saadanne, her og der, for Jægere noksom passere,
Sværmende strængt enhver over Bjerg og Dale grassere.
Hver sit Bedste da gjør, men Natten rinder og vinder,
Hver sit Bytte hjemfør', og hver sin Spise da finder:
Saa faaer Skaberen Lov, som skabte Natten hiin mørke,
Dyrene til Behov, de Lemmer hungrig' at styrke.
Uglen, om Dagen blid, for Kragen ikke kan blive,
Mørket og Nattetid da hende Foden maa give.
Solen i Middagsstund kan Aftenbakken ei lide,
Strax Dag ganger paa Grund, om Næring vanker hun vide.
Er dog Natten alleen' ei Dyr saa bleven til Gode,
Men, som huldeste Ven, endog gaaer Folket til Fode;
Dagen os matter ud, veed os med Trældom at spæge,
Natten er Doktor god, de trætte Lemmer at læge.

Natten vor Omhu stor, naar Hoved stikkes i Puden,
Stikker i Grav og Jord, vi Sorgen sove foruden:
Mangen gaaer krank i Seng, ham Natten siden kurerer,
Mangen i Hø og Eng sin Kraft om Natten formerer.
Dug og ledige Disk, som Dagen dækker og breder,
Natten med Sild og Fisk saa herlig pryder og klæder.
Kortvil og Tidsfordriv, hvorpaa man meget spenderer,
Dig til Natten begiv, med Søvn hun Tiden fortærer;
Duggen om Nattetid bedst Luft og Marken forlædsker,
Dagen saa heed og blid tilforne krænker og qvætsker[11]).
O Du ædle Nat (o Nattens Skabere kjære!)
Nyttelig est Du sat, skjøn mon Din Virkelse være.
Vare Du ikke til, ret usle skulde vi skride,
Dagen, med eget Spil, gav ei at brænde samt bide.
Men som Vinteren tær', hvis Somren alene beskjærer;
Natten saa giver hver, hvis siden Dagen fortærer,
Være sig Græs og Eng, Korn, Frugt, og være sig Kjerne,
Være sig Roe i Seng, og være sig Hvilen i Hjerne.
Natten det bytter ud, sin vise Skaber til Ære,
Natten er derfor god, som Dagen sagdes at være.
Begge bør lige Priis, de begge Ære fortjene,
Dog meest Skaberen viis, Gud, Sønnen og hellig Aand rene.
Vogte sig derfor hver, han ei Guds Orden forkerer,
Og med Sværmen og Blær[12]) den natlige Hvile fortærer,
Ja med Dobbel og Drik, den søde Nattesøvn bryder,
Samt, ved Galgen og Stik, som Løven skraaler og skryder:
Og saa Dagen imod, som Sviin til Middag hensover,
Intet nyttig og god, til det, man priser og lover.
Slig cyclopiske Viis, og epikuriske Levnet,
Giver en skiden Priis, og lønnes med idel Utrevnet[13]).
Derfor hver Dagen blid med Arbeid og Møde[14]) fortære,
Og, af yderste Flid, med Gud og Æren sig nære.
Natten sov sødelig, giv Herren alting at raade,
Hannem befael Du Dig, saa lever Du christelig Maade.

Hermed have vi da bragt første Dagen til Ende,
Gud regjere os saa, vi ret hans Godhed maa kjende.
(Fortsættes.)

Noter: 1) Saa fartig ɔ: i en saadan Fart. 2) Udspærrer ɔ: udvikler, forklarer. 3) Svindig ɔ: hurtig. 4) Udtrælle, formodentlig en Trykfeil, maaskee for udtælle. 5) Læste. ɔ: yde (af det tydske »leisten«). 6) De Sodomitiske Fegge ɔ: Sodomas Sønner (af Feg, eller Fæg, et Barn). 7) Treve ɔ: famle. 8) Tillukke Dict med alle ɔ: aldeles. 9) Satans Utys ɔ: Satans Pak (Utyske). 10) Grysse ɔ: hilse (af »grüßen«). 11) Qvætsker ɔ: qvæster, saarer. 12) Blær ɔ: Tummel. 13) Utrevnet ɔ: Vantrivelse. 14) Mode ɔ: Møie.

Lille Willie Bell.

En skotsk Fortælling,

af Lockhart.*)

I Skotland er der ved hver Kirkedør sat en Stoel, hvorpaa der staaer en Tintallerken, og Enhver der gaaer i Kirke pleier at lægge Noget paa Tallerkenen, i det han gaaer forbi den, til Sognets Fattige. Herrer og Damer lægge Shillinger og halve Kroner, eller mere, om de ere meget rige; men Arbeidsmænd og deres Koner, og Enhver der ikke er meget fattig, vilde skamme sig ved at gaae Tallerkenen forbi uden

*) Fra: „The Christmas Box; an Annual New Year's Gift, expressly intended for Children. Edited by T. Crofton Croker," 1828. (Med Bidrag af W. Scott, Lockhart, Ch. Bury, Lord Gower, Th. Hook og Ch. Lamb, og prydet med 50 Træsnit.)

at lægge en Penny eller Halvpenny, til Hjelp for gamle skrøbelige Folk og Blinde og Lamme, som ikke formaae at arbeide og selv at fortjene sig Noget. Det er Skik blandt de gode Koner og Mænd der i Landet, at de give hvert af deres Børn en Halvpenny, eller en Penny, eller mere, hvis de kan afsee det, hver Søndag Morgen, for at lægge den paa Tallerkenen. Og de gjøre dette, fordi at deres Børn i Tide kunne tænke paa fattige, værkbrudne og blinde Folks haarde Forfatning, og at det er vor Pligt at hjelpe dem i deres Nød. Jeg har fortalt Eder disse Ting, fordi I, hvis I ikke vidste dem, ikke saa godt vilde kunne forstaae en Historie, som jeg engang hørte fortælle i Skotland.

For mange Aar siden levede deri Landet en god værdig Præstemand, som heed Hr. Bell; han var meget godgjørende og venlig, og alle fattige Folk holdt meget af ham. En Løverdag kom en gammel Skolekammerat, som Hr. Bell ikke i mange Aar havde seet, til ham, for at besøge ham. Hr. Bell var meget glad over at see sin Skolekammerat, og bad ham, at han endelig maatte blive nogle Dage hos ham; og det gjorde han ogsaa. Og Md. Bell satte det bedste Sovekammer i Huset istand til denne Mand, hvis Navn var Major Lindsay; og da Majoren havde redet en

lang Vei, gik han ind i Sovekammeret for at klæde sig om førend han kom til Middagsbordet; og dette medtog nogen Tid. Han var omtrent en Times Tid alene i Kammeret. Derpaa spiste de, og efter Bordet spurgte Hr. Bell om Børnene, og de kom ind i Dagligstuen. Majoren syntes godt om Børnene; thi de vare meget stille og artige. Der var tre, alle Piger, Jane, Mary og Susanne. Men Jane var meget ældre end de andre. Majoren tog Susse paa sit Knæ og kyssede hende, og saae sig derpaa om, og sagde til Mad. Bell: „Det er vakkre Smaapiger, men hvor er den kjønne lille Dreng, som kom ind i mit Kammer medens jeg klædte mig paa?“ — „De seer her alle vore Børn, Hr. Major,“ sagde Mad. Bell. — „Hvem kan det da have været?“ sagde Majoren; „jeg sad ved Siden af Sengen, da jeg saae en lille tynd, hvid Haand tage igjennem det runde Hul, som er i Døren, og løfte Klinken sagte, og en meget smuk lille Dreng, med lange, brune, krøllede Haar, men noget bleg og sygelig af Udseende, kom ind. Han saae ikke paa mig, men gik meget sagte gjennem Kammeret, som om han var bange for at forstyrre mig; han gik ind i Værelset ved Siden af, og jeg saae ham ikke siden.“ — Da Præstekonen hørte dette, holdt hun Lommetørklædet for Oinene og gik ud af Stuen med Børnene. Det

gjorde Majoren ondt, at see Md. Bell bedrøvet, men han begreb ikke Grunden dertil førend Hr. Bell fortalte ham den. „Jeg veed ikke," sagde han, „hvem den lille Dreng kan have været, men omtrent for et Aar siden mistede vi vor eneste Søn, og det De sagde bragte min stakkels lille Willie tilbage i hans Moders Erindring; thi han havde en bleg Ansigtsfarve, og hans Haar var meget vakkert, og hang i smukke Krøller ned over hans Hals. Det var en kjøn Dreng." — De to gamle Venner forbleve tause for en kort Stund, og talde derpaa om andre Sager. Majoren fortalte Hr. Bell om Krigen i Amerika, hvor han havde været for mange Aar siden med sit Regiment; og Hr. Bell fortalte Majoren hvordan det var gaaet andre af deres Skolekammerater, medens han havde været saa langt borte fra Skotland. Md. Bell var igjen ved godt Lune, da de kom ned i Haugen for at drikke Thee, og de vare alle meget muntre og oprømte i den øvrige Tid af Aftenen.

Næste Morgen efter Frokosten tog Majoren Hr. Bell afsides nede i Haugen og sagde: „Det er en ganske besynderlig Ting: imorges vaagnede jeg meget tidligt, og den selvsamme lille tynde, hvide Haand aabnede Dørklinken. Den blege Dreng med det lange, krøllede Haar kom ind paa samme Maade som tilforn

og gik igjennem Værelset ind i Sidekammeret. Jeg blev forundret, og stod op, og gik ind efter ham. Han laae paa sine Knæe og kradsede, som om han vilde løfte et af Bræderne op af Gulvet. Jeg gik tæt hen til ham, og vilde just til at røre ved hans Skuldre, da han pludselig slap fra mig, jeg veed ikke selv hvordan, og jeg fandt mig alene i Kammeret. Efter en kort Betænkning gav jeg mig til at undersøge det Bræt, han havde kradset ved; jeg fandt det løst, løftede det op, og her er et Sexpenny-Stykke, som jeg fandt under det." Hr. Bell saae meget alvorlig ud da han hørte dette. Han tog Sølvpengen af Majorens Haand, og syntes at blive fortrædelig over denne Historie. Idet han stod og tænkte paa, hvorledes den kunde hænge sammen, kom Børnene løbende ud af Huset. Hr. Bell kaldte paa dem, viste dem Pengen og sagde: "Kom hid, kjære Børn, kan Nogen af Eder sige mig hvorledes dette har sig? Her er sex Pence, som Majoren har funden under et løst Bræt i Gulvet oppe i det lille Kammer paa den anden Side af hans Sovekammer. Mary og lille Susse rystede med Hovedet og sagde intet; men Jane, den ældste, blev rød, og hendes Fader saae at hun vidste Noget, som hun ikke gjerne vilde sige. "Kom, Jane," sagde han, "siig mig Sandheden, og jeg vil tilgive Dig hvad Du har

gjort.“ — „Søde Fader,“ sagde Jane, „det var sandelig ikke mig, der lagde Pengen der.“ — „Hvem har da lagt den der?“ sagde Hr. Bell. Ved disse Ord strømmede Taarerne ned over Janes Kinder, og hun sagde: „O Fader, jeg troer at det var stakkels Broder Willie: Søndagen før han døde, gav Du ham sex Pence til at lægge paa Tallerkenen, og han havde en Halvpenny, som hørte ham selv til, og saa lagde han den paa Tallerkenen og beholdt de sex Pence; men Willie har ikke fortalt mig hvor han har skjult dem.“ Hr. Bell rystede paa Hovedet; og Majoren saae at Taarerne stode ham i Dinene. Han taug en Stund; men endelig begyndte Kirkeklokken at ringe, og nu gav han Jane de sex Pence, og bad hende endnu samme Morgen at lægge Pengen paa Tallerkenen. Major Lindsay blev endnu nogle Dage hos Bells; men hverken han eller nogen Anden saae mere til den lille blege Dreng.

Om Forskielligheder i Behandling af Hamlets Caracteer.

Dens talentfulde Fremstiller, Kunstneren A. Nielsen, tilskrevet af K. L. Rahbek.

Je ne suis ni assez vain pour croire, qu'on ne puisse pas mieux declamer, ni assez imbecille pour reduire un homme de genie a l'etat machinal.

On propose un sujet à peindre à plusieurs artistes; chacun le medite, et l'execute a sa maniere, et il sort de leurs attéliers autant de tableaux differens. Mais on remarque a tous quelques beautés particulieres.

Acteurs! jouissez donc de vos droits, faites ce, que le moment, et vôtre talent vous inspireront. Si vous étes de chair, si vous avez des entrailles, tout ira bien.

Diderot, de la poesie dramatique.

Hvad Diderot, hvem Lessing i Fortalen til første Udgave af hans oversatte Skuespil, kaldte det meest philosophiske Hoved, der den Tid siden Aristoteles havde befattet sig med Theatret, i ovenstaaende Motto har sagt om Malerne, med Anvendelse paa Skuespillerne, siger ligeledes Lessings ypperste Discipel, Engel, i sin desværre ufuldendte Poetik, efterat have anført en wielandsk Opfordring til en berømt Maler, at male den Yngling, han beskriver: „Vistnok staaer i hvert Hoved Billedet noget anderledes; thi hver har, efter For-

skielligheden af sit Ideeforraad, sin egen Maneer; men denne Forskiellighed er Digteren til hans Hensigter ligegyldig. Hver Maler vil male det anderledes; men om ingen nøie faaer den wielandske Yngling ud, vil dog hver fremstille saadan en Yngling, og kun saadan en Yngling vilde Digteren have fremstilt."

Gielder dette om Maleren, hvormeget mere om Skuespilleren, hos hvem, foruden Aandens og Hiertets Forskielligheder, ogsaa de physiske Talenter, der — saa at sige — give ham Farverne, han skal udføre Billedet med, Stemme, Physiognomie, Bygning, Legemsdannelse o. s. v. komme saa særdeles i Betragtning, ja hvor man endog frit kan paastaae, ikke blot, at det er aldeles utænkeligt, at tvende Skuespillere skulde fremstille en Rolle eens, men endog, at den selvsamme Skuespiller skulde spille samme Rolle nøiagtig een Aften som en anden?

Ikke desmindre hører man hyppig Fordringer og Indvendinger grundede paa, at man har giort sig den eller den Fremstiller til en Polyklets *κανων*, der skal tiene alle Øvrige til ufravigelig Regel. Da jeg nu i den høist indsigtsfulde og grundig tænkende Boadens classiske Biographier af Kemble og hans endnu mere berømte Søster Mistress Siddons, tvende høist lærerige Værker, som ingen nidkiær Dyrker af dramatisk Kunst bør lade være, jeg vil ikke sige, ulæste, men ugiennemstuderte, fandt en Mængde, ved et halvt Aarhundredes Studium af den engelske Scenes

Mestere samlede Jagttagelser, der bestyrkede denne min Overbeviisning, kunde jeg ikke modstaae Fristelsen, til en Prøve at uddrage følgende, der meddeler forskiellige Anskuelser af en Rolle, som ogsaa hos os er forskiellig betragtet. Saameget hellere giorde jeg dette, som jeg levende gienkaldte mig, hvor forskiellig den Fremstilling deraf, Leipzigs yndede Opiz i sin Tid gav deraf, var, fra den jeg nogle Aar derefter paa Schröders Theater saae af den ved ham underviiste Klingmann; hvor forskiellige atter begge disse, endog den Hovedomstændighed fraregnet, at de havde den prosaiske Hamlet at spille, vare fra vor Foersom, ligesom igien han fra hans nærværende Efterfølger, og hvor høist ulige atter alle fire, hver paa sin Maade, vare fra den Hamlet, jeg tænkte mig af Rosing — for hvem jeg nu for henved 40 Aar siden alvorlig tænkte paa at fordanske dette Mesterværk, vel tillige med særdeles Hensyn paa den Ophelia, Mad. Rosings Grevinde Waltron var os Borgen for; og nu end videre hvor aldeles forskiellig atter den Hamlet vilde blevet, jeg formodentlig selv vilde givet, dersom mit alle Alders Ønske, Talent til den Kunst, jeg har elsket over alle, havde været mig forundt.

Optages dette Forsøg med Velvillie, torde jeg maaskee, deels af nysnævnte tvende Værker, deels af andre her lidet kiendte Skrifter om min gamle Yndlingskunst, nu og da meddele Brudstykker, der, da de ingen herværende angik, altsaa ingen her kunde ramme eller saare, saalidet som, til Avinds Harme, berømme eller op-

høie, i et og andet torde lede til en mere upartisk Tingenes Betragtning.

Om J. P. Kembles Hamlet.

(Udaf hans Levnet ved James Boaden I B. V Cap.)

Det var Torsdagen den 30te September 1783, Hr. Kemble første Gang fremtraadte paa Drurylane-theatret i Hamlets Rolle. Placaterne anmældte Stykket: som det oprindelig var skrevet af Shakespear; herved var dog ikke andet at forstaae, end at det var ikke den jammerlige Forandring, der saalænge har vanhædret Garricks Smag og Skiønsomhed. Der var desuagtet da, og vedblev at være, mange vigtige Udeladelser, som Længden af det, der bliver givet ene kan hiemle; nogle, af Stæder aldeles væsentlige til Historiens Gang, alle til den fuldkomneste Udvikling af Hamlets høistinteressante og synderlige Caracteer.

Hamlet er bleven mere critisk betragtet, end noget andet af Shakspeares Dramer, og Prindsen af Danmark har i sin personlige Caracteer ydet et stadigt Thema for moralsk Grandskning. Men skiøndt han afgiort er vore Landsmænds store Yndling, har man giort sig megen Umage for at vise, at deres Tilbøielighed er urigtig anbragt, og at Hamlet er umoralsk og lastefuld, og følgelig uværdig til den Sympathie, der har ledsaget ham fra det Øieblik, Shakespeare frem-

førte ham paa Skuepladsen, indtil denne Time. Paa et Vink af Dr. Akenside har Steevens erklæret hans Forhold," i hver Henseende unaturlig og uforsvarligt, med mindre han var at ansee, som et ungt Menneske, hvis Forstand var i nogen Uorden." Man vil lettelig fatte, at en saadan Mening ingensinde vilde gaae uimodsagt hen; og en i høiere Grad philosophisk og kierlig Kiændelse har opløst hele hans tilsyneladende Brøde i hans Naturs virkelig elskelige Ubestemthed.

Jeg omtaler denne Tvist for at vise den store Opmærksomhed, der er bleven vakt paa Hamlets Caracteer, at i en Commentaralder hver Linie er bleven critisk betragtet; og at uagtet Ungdom torde kaare denne Rolle for den Bistand, den virkelig yder Skuespilleren, krævedes der dog en ret lærd Menneskefærds Sands, en sund Dømmekraft, og alle Kunstens øvrige Tilbehør, for at vinde Fremstilleren paa den Tid nogen udmærket og særdeles Beundring.

Jeg erindrer, at jeg talte engang med Kemble om det blandt Kunstdommerne omhandlede Spørgsmaal, enten Othello eller Macbeth var vor Digters største Værk. "Kunstdommerne," sagde han, "kan afgiøre den Punct mellem dem; de dømme blot for dem selv. Hvad Folket angaaer, da mærk dette, Boaden: tag hvad Shakespear, De vil, fra den første Samling af hans Værker til den sidste, der er bleven læst, og see efter, hvilket Stykke der bærer de kiændeligste Tegn af Giennemlæsning. Jeg sætter mit Liv paa, De vil

findes i det Bind, hvor Skuespillet Hamlet staaer." Jeg tør sige, jeg i mine Dage har seet i nogle hundrede Exemplarer; men denne Prøve har aldrig i noget eneste Tilfælde slaaet feil."

Den Skuespiller, der efter foregaaende Navn for Kundskab og Flid, vakte Opmærksomhed og udæskende Kritik, havde derfor al mulig Vanskelighed at kiæmpe med; hvis han enten i at fatte eller fremstille, væsentlig afveeg, var han udsat for, at beskyldes for Selvklogskab og Indbildskhed. At redde ham nogenlunde ud af dette Dilemma og stemme Forsamlingen til hans Fordeel, maatte nogen Indflydelse bruges, og blev udentvivl anvendt med betydeligt Held. Mistres Siddons havde med sømmelig Iver beredt sine Venner til at tage vel mod hendes ældre Broder; og da hun havde selv ofte spilt med ham, kunde der ikke være nogen rimelig Tvivl om den Mening, hun yttrede om hans Talenter. Jeg er ikke vis paa, at den ufyldestgiørende Fremstilling af Othello ved Stephen Kemble Ugen før paa Coventgardens Theater, giorde Broderen nogen Afbræk. Det var sikkerlig snorrigt at finde en Folie i hans egen Familie; men denne Hændelse syntes at vende sig til en Spøg over Bestyreren af Rivaltheatret, der havde antaget den tykke Kemble, istæden for den store.

Stykkets Besætning havde intet særdeles. Kemble tog Fremstillerne af de øvrige Roller, som han fandt dem. Bensley var Aanden, Farren Horatio, Vaddeley Polonius, Barrymore Laertes. Packer havde saalænge

været Scenens herlige eller lastefulde Monark, at han aldrig blev affat. Ved en meget paafaldende Anticipation spilte Mistres Hopkins hans Moder, og Miss Field var Ophelias Repræsentantinde. Porsons var blot Placatens Graverkarl; da han var upasselig, gik Suet, der tilforn havde skuffet Støvet for ham i York, ham ved denne Leilighed tilhænde. Jeg anmærker denne sidste Omstændighed, for at vise en af hans Kunstdommeres Ondskab i Bladene, som fandt Kembles Hamlet fuld af Feil, men gav Porsons sit meest afgiorte Bifald. Denne Herre viiste saaledes sin Magt at see, hvad der var usynligt for alle andres Oine, end hans, eller rettere, at skrive efter Plakaten, uden at besøge Skuepladsen.

Ved Kembles første Fremtrædelse for Tilskuerne var det almene Udraab: hvor han ligner Søsteren! og der var en meget paafaldende Lighed. Hans Figur syntes smukt skabt, og hans Væsen fyrsteligt, men paa hans Bryn hang Vægten af en uudholdelig Smerte. Foruden det Udtryk, Hamlets Stilling fremkaldte, slog en særdeles og personlig Passelighed til Sørgespillet mig hos ham. Hvad andre paatog sig, syntes indgroet hos Kemble. Fød og kaaren til den Maneer havde han Udseende, om jeg saa tør udtrykke mig, som et Uddrag af Sørgespillets Caracteristik.

Den første store Mærkepunkt hos ham var, at hans Hamlet var afgiort original. Han havde ikke seet nogen stor Skuespiller, som han kunde have efterlignet. Hans Stiil var dannet efter hans egen Smag

eller Skionsomhed, eller rettere flod af hans Persons særdeles Egenskaber, og hans Aandsvending. Han var af et høitideligt og tænksomt Temperament — hans Gang var altid langsom, og Udtrykket af hans Ansigt tankefuldt — hans Foredrag for det meeste snarere langsomt, men altid fiint articuleret, og i almindelig Tale syntes det snarere at komme fra Organisation end Røst. (?)

Det fandtes snart, at Kunstdommere af Profession havde en høist skarpsindig Kunstdommers Fremstilling at undersøge. Mod den almene Opfatning af Caracteren erindrer jeg kun een Indvending, at hans Anstand var altfor omhyggelig yndefuld; men foruden det, at Hamlet af Digteren er fremstilt, som Artigheds Speil og Sæders Mønster, er jeg tilbøielig heller at troe Kunstdommerens Maalestok for lav, end Kembles for høi; hans Manerer vare ikke for forfinede for en Person som Kembles.

Der var Punkter, næsten i hver Scene, der kaldte Kunstdommeren, hvor den unge Skuespiller fulgde sin egen Tanke om Meningen; og disse skulde jævnføres med Texten eller Sammenhængen hos Shakspeare, saavel som med den foregaaende Maade af Garriks Fremsigelse, eller Hendersons nærværende. Kembles Uvenner, det er, andre Skuespilleres uforstandige Venner, kaldte disse Punkter nye Læsemaader, hvilket følgelig blev et Daddelsord mellem de Ikketænkende. De virkelig skiønsomme, uden bestemt at afgiøre, erkiændte Sindrigheden, og roste Fliden hos den unge Kunstner. De

tilstod frit, at der torde være uendelige Forskielligheder i Fremstillingen af en saadan Caracteer, som ydermere ved meget antagelige Grunde lod dem retfærdiggiøre, og lykønskede dem selv og Publikum med en ny og original Skuespiller, hvis Fremstillinger i alle Tilfælde aldrig vilde giøre dem keede ved gammel Slendrian, men til alle Tider sigte til at gjøre Shakespear bedre kiændt ved Nødvendigheden af, at han blev mere studeret; at Forholdet maatte blive bestandigt mellem Skuespilleren og Værkerne, og at ved at bidrage saaledes til Digterens Roes, Skuespilleren torde tillige opreise sin egen.

En temmelig udførlig Liste ligger for mig, bemærket ved mig og andre, af saadanne Punkter, hvor Kemble afveeg fra Garrik eller Henderson, eller fra begge. Jeg er derfor fuldkommen sikker paa, at jeg ikke tillægger Begyndelsen af hans Bane, hvad jeg blot bemærkede i hans Fremskridt. Punkterne ere desuden mærkelige i dem selv, og fortiene at bevares her; ikke at tale om, at Critik uden Exempler er ligesaa frugtesløs, som Metaphysik, hvor Udtrykkene ikke ere bestemte, Vi maa have Stedet bogstavelig for os, for at vide, hvad vi tale om. Den første Indvending var mod en Accent. Kemble blev anviist at sige

Det er en
Uluget Hauge, der groer op i Frø.

Men Kemble troede, og med Føie, at u l u g e t var ligesaa forstaaeligt med den sædvanlige og egenlige Accent, som med den uegenlige, og at desuden den ud-

søgte Modulation af Poetens Vers ikke skulde rumles ud af sin Musik for at give en skarpere Forklaring af et alt noksom forstaaet Ord.

Min gode Ven! det Navn med dig jeg bytter.

Saaledes svarede Kemble paa Horatios Ord: at han var hans ringe Tiener for stedse. Dr. Johnson meyer, det betyder: Jeg vil være Eders Tjener, I skal være min Ven; i saa Fald vilde Accenten falde saaledes

Min gode Ven! det Navn jeg med dig bytter.

Maaskee det tør heller være: Byt Navnet Tjener med det Navn af Ven ɔ: Betragt os uden Hensyn paa Stand, som Venner. Henderson forstod det øiensynlig saaledes; han sagde

Det Navn, jeg med dig bytter.

Det var noget Nyt, troer jeg, da, efter at have gienkiændt Horatio og Marcellus ved Navn, Kemble vendte sig høflig til Bernardo, og henvendte sit

God Aften!

til ham. Commentatorerne havde for travlt med at omtviste, enten det skulde være Aften eller Morgen, til at skiænke en Tanke til Henvendelsen af denne forbindtlige Hilsen.

Det blev anmærket, hvor skarpt Kemble indlagde et Vink om Kongens Umaadelighed, da han sagde til Horatio, og de andre

Vi skal lære Eder,
Tilbunds at drikke, før I drager bort. *)

---

*) Her er udeladt et Sted, som blot indeholder et Par, danske Læsere uvedkommende, engelske Sproganmærkninger.

Min Fader!

Mig tykkes, at jeg seer min Fader.

Prof. Richardson kalder dette den meest høitidelige og kraftfulde Apostrophe, nogensinde en Digter opfandt. Kemble syntes at ansee den saaledes; Billedet indtog ganske hans Indbildningskraft, og følgelig, efterat forsøge at holde Faderens Lovtale:

Han var en Mand, tag ham i eet og Alt.

kom en Strøm af Omhed over ham, og det var med Taarer han fremførte:

Jeg aldrig skal igien hans Lige see.

Jeg kiænder den næsten stoiske Standhaftighed, hvormed Andre foredrage dette Sted, og den politiske Modsætning, der fremhæves mellem Konge og Mand;*) men man undskylde mig, hvis jeg foretrækker Kembles smeltende Omhed, som mere beslægtet med Hamlets Blødhed og Tungsindighed.

Talte I ei til det? (til Horatio)

ikke blot personlig til Horatio; thi dette maatte sikkerlig skee, med eller uden Accent (da der er sagt, at de andre ikke talte til Gienfærdet, og havde indbudet Horatio at giøre det) men med Vægt og Omhed, som om han, af den særdeles Fortrolighed imellem dem, sluttede, at han sikkerlig havde vovet at efterspore Aarsagen til saa frygteligt et Besøg. Steevens — af et Nag,

---

*) Jeg betiener mig her for det meste af Foersoms Oversættelse, første Udgave. (1807.).

Horatios foregaaende Replik er nemlig:

Min Prinds! det var en from og herlig Konge.

som Kemble forklarte mig — fandt for godt at fortrædige ham for denne Nyhed, og uden at nævne Gienstanden for hans Udfald, har hensat følgende i Anmærkningerne til sin Shakspeare.

„Det være erindret — siger denne Udgiver — at Ordene ikke ere, som de senest sagdes paa vor Skueplads: talte ei I til det! men talte I ei til det? Hvor bagvendt vil denne nye Mening synes, naar man forsøger at faae den frem af Stædet, som det virkelig staaer i de rigtige Udgaver

Talte I ei til det!

Accenten skulde derfor sikkerlig ligge paa tale.“

Her er for det første en urigtig Fremstilling. Kemble sagde aldrig saaledes, men satte altid Pronomen forved Benægtelsen; og hvad det bagvendte angaaer, torde det være vanskeligere at opdage, end Kunstdommeren blev vaer. Shakespear, naar han fremsætter et Spørgsmaal ret personlig, har denne samme Ordføining. Saaledes til Banqvo i Macbeth

Og haaber I ei, Eders Barn
Skal blive Konge?

Kemble fortalte mig imidlerid, at han havde fortalt Dr. Johnson det i et af de Besøg, Boswell har omtalt, og at Johnson sagde til ham: Sikkerlig, Sir! skal „I“ stærkt udhæves. Jeg har for længe siden sagt Garrik det, men David kunde aldrig see det.“

Min Siæl! hvad kan det giøre den,
Da, som det selv, den er udødelig?

Garrik sagde her med megen Raskhed: hvad kan det

giøre den? Der er, synes mig, mere Fynd i Kembles Maade at give det. I Garrik var det et Sandsagn, der blev paastaaet, Kemble ikke blot paastod, men nød det.

Naar han har draget sit Sværd, at true de Venner, der hindrede ham fra at følge Aanden, har enhver Hamlet inden Kemble, vendt Spidsen mod Gienfærdet, medens han forfulgte det til et afsides Sted. Naar Kemble havde draget det mod sine Venner, beholdt han det i sin høire Haand, men vendte sin venstre mod Aanden, og lod Værget synke efter sig — en baade smagfuld og skiønsom Forandring. Som Forsvar mod et saadant Væsen, var det latterligt at byde Sværdspidsen. Ubevidst at beholde Sværdet draget, viste, hvor fuldkommen han var hensunket i den rædsomme Løndom, han var i med at efterspeide.

At knæle, da Aanden synker, blev dadlet, som et Kneeb. Jeg formoder blot, fordi det ikke var skeet før; men det betegnede passeligen Hamlets sønlige Ærefrygt, og Høitideligheden af den Forpligtelse, han havde indgaaet. — Henderson saae det, og optog det strax. — Jeg erindrer, han fik Bifald derfor.

Disse to store Skuespillere stemmede overeens i den tilsyneladende Hensigt at aabenbare sig for Horatio, særdeles:

Jo der er!
Horatio, og stor Fornærmelse.

der afvendtes ved det, Marcellus trængte sig frem at tage Deel i Meddelelsen; Kemble ene forberedede det imidlertid ved sin udmærkede Tiltale til Horatio.

Talte I ei til det?

I Scenen med Polonius, hvor Hamlet bliver spurgt, hvad han læser, og svarer: Bagvaskelse! rev Kemble, for at give stærkere Indtryk af sin Vildelse, Bladet ud af Bogen. Selv dette blev anmærket, da han fra først af var betydelig nok til, at hver Ting, han giorde, blev smaalig undersøgt.

En Kunstdommer anmærkede, at i Scenen med Rosenkrands og Gyldenstern, han ikke blot var fortrolig, men munter og smilende, og at han skulde være det modsatte, da han fortæller dem, „han har tabt al sin Munterhed.“ Det var reent Misbegreb af Kunstdommeren. Scenen selv, om han læste den aldrig saa løselig igiennem, vilde bragt ham tilrette. Hamlet vender sig fra at drive Spøg med Polonius, for at modtage lystig og med Smiil sine Hiertens Venner, sine gode Drenge, der hverken er Knappen paa Fortunas Hat, eller hendes Skosaaler. Og det er blot, da den Forestilling krydser ham, at de var sendte at udgrunde ham, at han forandrer sin Maneer, fremsætter sine Spørgsmaal skarpt og paatrængende, og, i det han holder Øie med dem, giver dem Beretning om sin Sindsstemning, der giør det til et forlorent Ærinde, de kom i.

Mellem Critikens tørre Spidsfindigheder lad mig giøre mig tilgode med at anmærke, at et saadant Stykke udsøgt Prosa, som denne samme Beretning, aldrig er skreven engang af Shakespear selv. Hvor høie Tankerne end ere, er Udtrykket aldrig svulstigt

og Læseren maa anmærke, hvad Omsorg Digteren har bevaret, for at holde det reen Prosa, thi det berører aldrig Versets Stavelsemaal. Lad ham jævnføre Shaftesburys Moralister f. Ex., og han vil finde deri, at hvorsomhelst Skribenten tragter efter det Høie, synes Sproget tilbøieligt at blive riimfri Vers, om det kunde.*)

Biskop Warbuton anmærker smukt om ovenomtalte: det er en beundringsværdig Beskrivelse af en rodfæstet Tungsindighed, udsprungen af tykt Blod, og kunstigt optænkt for at dække den sande Aarsag til hans Forvirring, for disse to Venner, der vare satte ham til Speidere.

Efter denne Digression gaaer jeg videre med Punkterne i Kembles Hamlet.

Den sindskede Dronning.

Garrik gientog det efter Skuespilleren, som Tvivl, Kemble som Bifald, og saaledes gientager Polonius hans Bifald, og siger: det er godt. Sjudskede Dronning er godt.

Maaskee at drømme.

Kemble forlængede Ordet drømme eftertænksom. Strax derpaa til Ophelia udtalte han Ordet læspe med et Læsp. En ham uværdig Finhed.

---

*) Man tilgive, at jeg ikke her med Forf. afskrev Stædet, da den foersomske Oversættelse torde ikke findes fuldelig svarende til ovenstaaende Lovtale; og selv at giøre noget bedre, føler jeg mig sandelig ikke fristet; de der kunne og ville læse Stedet i Originalen, henvises til 2 Act, L. 442 til 458 i den bellske Udgave.

Henderson og han vare enige i at sige til Horatio

I Hiertet af mit Hierte, som jeg dig.

Garrik gav det forskiellig: Hiertet af mit Hierte; men jeg troer, han vilde naaet sit Maal bedre ved at flytte Accenten til „Hiertet af mit Hierte„ som jeg mindes etsteds, jeg troer hos Thomson:

Det hele Liv af Liv er borte.

Det er, jeg har dig kiær i den guddommeligste Deel af Hiertet, der er for dette Organ selv, hvad Hiertet er for Legemet. Det udmagrer meget disse Ideer, naar man prøver at udvikle dem — men nogen Bestræbelse maa giøres, eller vi tale hen i Luften.

I Skuespillet for Kongen henkastede Garrik, som meningløst Ordbram henvendt til Lucianus:

Den hæse Natravn skriger efter Hævn.

Men jeg har med Henderson og Kemble ikke mindste Tvivl, at det er en Betragtning af Hamlet anvendelig paa hans egen Stilling, og et fuldkomment Sidestykke til det i Makbeth:

Ravnen selv er hæs,
Der skriger Duncans ulyksalige Indtog
I mine Mure.

Kemble gav Skuespillets Indhold med muligste Finhed;

De spøge kun, forgivte kun for Spøg.

i Tone, og Opmærksomhed tillige, over al Roes.

Henvendelsen til Rosenkrands, efter Gyldenstern, med Fløiten: Jeg beder Eder! er noget Nyt; det indvikler begge Personer i Vanæren; men om det overalt kan tilstædes, kan det dog blot tillades, som et heldigt

Tilfælde af Actionen i Fremstilling. I alt Fald forekom den stadselige March fra Gyldenstern til Rosenkrands, mig altid en ussel Ting, og der virkelig isnede det følgende, med eet Ord altfor formeligt til Hamlets Sindsforfatning.

I Dronningens Gemak: — er det Kongen? — var henvendt til den store Hob; Hamlets Natur er saa lidet hævngjerrig (?) I denne Scene kaldtes det i Tvivl, om, hvor han talte Dolke til Dronningen, disse vare blotte og skarpe nok? Det faldt mig paa, at større Skarphed vilde været usønlig, og ret som han fandt Lyst i det Hværv, blot en stræng Nødvendighed paalagde ham.

Kemble knælte i den skiønne Besværgelse til Moderen. Man tog til Indvending, at Stedet er snarere bydende end befalende; jeg troer nei.

For Herrens Naade, Moder!
Læg ei den Smigersalve paa din Siæl!

Som en kierlig Søn stræber han at vække alle Moderfølelser hos hende, for at bestride hendes strafværdige Hengivenheds Bedrag. Jo mere ømhedvækkende hans Paatrængenhed, jo strængere naturlig. Hamlet yder sig ikke selv Ret, naar han tilføier

Tilgiv mig det, min Dyd!
Thi i en feed trangbrystig Tid som denne,
Dyd selv Tilgivelse af Last maa tigge
Ja bukke, trygle om Forlov at giøre
Den godt.

Han vilde gierne overtale sig selv, at han spiller Politicus; medens i Virkelighed han blot giver sine Følelsers

fromme Omhed Luft. Heller ikke er det den eneste Prove, der er at finde paa hans elskelige Selvbedrag.

Og naar I føler Trang at være signet,
Jeg om Velsignelse vil bede Eder.

Henderson afveeg igien fra Kembles Læsemaade, saaledes:

Og naar I føler Trang at være signet,
Jeg om Velsignelse vil bede Eder.

I Gravscenen fyldestgiorde han aldrig sig selv; han var for studeret gratiøs, og efter hans Forfatning tilsyneladende formeget i sit Esse. Udraabet ved at høre, at Liget var Ophelias, havde ikke Hendersons Pathos, der her syntes ramt lige ind i Siælen. Endnu dirrer den Tone i mit Ore, hvormed han sagde

Hvad — den deilige Ophelia!

Aar senere erindrede jeg Hr. Kemble om denne meget vakkre Punkt, og han gik villig over til sin Forgiængers Maade.

Den hele Behandling af den synderlige Fægtescene med Laertes var meget yndefuld og forligende; og Virkningen af Giften, den ømme Tiltale til Horatio, og Døden gav en høist interessant Slutning af denne elskelige ulykkelige, men mageløse Caracteer.

Vi have i saa mange Aar været vante til at see Hamlet klædt i Van Dyks Costumet, at det tør være væsentligt at sige, at Kemble spilte Rollen i en modern Hofdragt af riigt sort Fløiel, med Stierne paa Brystet, Hosebaandsorden — Sørgekaarde og Spænder, og Sørgemanschetter, Pudder i Haaret, som imidlertid i

Billedsesscenerne fløi nordenlig over Panden og Skuldrene.

Hvad Ansigtets Udtryk angik, havde maaskee det pudrede Haar ved Contrasten en stærkere Virkning, end den korte krøllede Paryk, man nu bærer. Dinene syntes at have mere Glands. I Henseende til Costume, er Rigtighed i begge Tilfælde ikke at tale om, blot at Vandyk-Costumet er at foretrække, da det bortrødder positiv Anachronismus og Inconsistents.

Hamlets Faders Aand lader sig see i Rustning, en Dragt ustridig passende for en Kriger, men fra fordums Tid. Nu var dette aldeles ikke uovereensstemende med den Dragt, der kaldes efter Van Dyk, i hvis Tid Rustning upaatvivlelig blev baaret, som han har viist i en stor Forskiellighed af Portraiter. Men en fuldkommen moderne Paaklædning af Hamlet, og hans Fader i Rustning, kaster de tvende Caracterer i forskiellige og endog fierne Perioder, en Forvirring, som det er aldeles nødvendigt at undgaae.

Grunden til, at Shakspear klæder Aanden i Rustning, er aldrig bleven angivet, eller i det høieste blot den pittoreske Virkning omtalt, som frembragdes derved. Dog har det en meget mærkelig og paafaldende Passelighed, naar det tilfulde betragtes. Den sædvanlige Kongedragt vilde ikke have havt noget foruroligende i sig. Jordedragten vilde været gruelig, eller væmmelig, eller latterlig. Nu synes hans Formaal at have været, at vække den stærkeste Opmærksomhed, og dog ikke røbe den virkelige og endelige Aarsag til hans Aabenbaring.

Det vil erindres, at Fortinbras af Norge havde udæsket den afdøde Konge til Enekamp, og at hin med sit Liv havde forbrudt alle Lande, som han havde inde, til Seierherren. Den unge Fortinbras havde, da Stykket aabnes, som det synes, reist Soldater at tilbagevinde de Lande, hans Fader havde tabt. Disse Tidender havde i Danmark voldt megen for Undersaatten besværlig Vagt, og store krigerske Tilberedelser, Kanonstøbning hiemme, og store Indkiøb af Krigsfornødenheder udenlands. Folket kunde nære en rimelig Frygt, at, hvad deres sidste tappre Helt havde erhvervet, vilde ved hans Broders mindre kiække Aand tabes. Den afdøde Konges Aabenbaring antages derfor aldeles at staae i Forbindelse med den nærforestagende Krig — thi man lægger Mærke til, at han bærer den selv samme Rustning, han havde paa, da han bekiæmpede det æresyge Norge.

"Det svarer til, at dette Varsel
Gaaer væbnet ved vor Vagt, saa liigt hin Konge
Der var og er til disse Krige Grunden.

Dragten, see vi, var beregnet til at pege ene hen paa Landets tilværende eller sandsynlige Conjuncturer, og gav end ikke Mistanke om Naturen af den Oplysning, der var tiltænkt Hamlet ene.

Men hvad Skildvagterne end maatte tænke om dette Syn, ingen Tanke om Niddingsdaad synes at være opkommen mellem dem; de henførte enhver Ting til frygtelige Begivenheder, der forestod deres Land. Aanden lignede midlertid deres sidste Konge; den syntes at ønske at meddele sig, men bestemt ikke til dem; de tænke derfor

naturligviis paa, at giøre Sagen bekiendt for hans Søn, hvilket leder til Mødet mellem dem, og Opdagelsen af den gruelige Hemmelighed, der aldrig forhen var Nys om.

Da jeg haaber, jeg har giort fyldestgiørende Rede for Aandens Dragt, torde nogle faa Anmærkninger tillades mig om selve Aandens Egenheder. — Pneumatologien fra Shakspeares Old' er noget vanskelig. — De Skribenter, der fremstille Almuebegreberne, tillægge Aanderne Magt at beklæde dem med Form efter Behag. Form medfører Materie; tyk eller tynd, det maa være Substants, for at være en synlig Gienstand. Naar Maalet var opnaaet, opløste den samlede Materie sig i Luft, i tynd Luft, og hvad der havde ladet legemligt, smeltede, som Aand hen i Vinden.

Saavidt var alting vel; Forestillingen være philosophisk eller ikke, der er intet inconsistent i den, intet, der indeholder en Modsigelse. Det er seet, som passelig var blevet forberedet at være Synets Gienstand. Men, som vi komme frem i Skuespillet, frembyder en ny og uventet Egenhed sig selv, der forlanger en forskiellig Theorie — den, at Aander i samme Dieblik ere synlige og usynlige. Jeg sigter til den kongelige Skygges Gienkomst i Dronningens Gemak, hvor den sees, og høres af Hamlet, men aldeles ikke af hans forbausede Moder, der forgiæves seer efter Gienstanden for hendes Søns Urolighed, og hører Spørgsmaal giorte, til hvilke ingen Svar synes givne.

Hvor lykkelig en Ting var det for Theatervirkningen, at denne Egenhed af hiint Gienfærd ikke tid-

ligere vakte vor Opmærksomhed. Efter denne Grundsætning torde Aanden pludselig have nægtet Skildvagterne den Evne at see, og høre mere af ham; og uden at drage Sønnen til en mere afsides Plads, indhyllet ham der ligefor dem i en hemmelighedsfuld Samtale, forstaaelig allene for dem selv. Heller ikke, maa vi anmærke, vilde denne Handling været mere uovereensstemmende end hans usynlige og uhørlige Nærværelse i Dronningens Gemak.

Jeg har sagt, det var en Lykke, han ikke giorde det; havde han det, skulde vi have tabt den Fortvivlelse, der leder Hamlet til at følge den udsvævende og vilde Aand, om den saa skulde lede ham til Toppen af den steile Havklint, eller paatage sig en anden rædsom Skikkelse, der torde drive ham til Vanvid. Vi skulde have tabt vor egen frygtfulde Forventning af Udfaldet, indtil de træde ind for os igien, og vi see Prindsen tilsidst synke under sin Mistanke, og i aandløs Rædsel udraabe

Hvor leder du mig! tael! jeg gaaer ei længer.

Vi skulde ydermere blevet belemrede med Personer unyttige for Scenen og uvidende om dens Æmne. Men hvad der saaledes vilde være en Plet ved Anordningen paa Skandsen, er en Skiønhed, naar det foregaaer i Gemakket — Dronningen udmærkes derved stærkt fra hendes Søn; hun har Rædsler af forskielligt Slags fra hans, og er overtydet, at hans oprørte Sind har tilsidst tabt sin Fornuftsenevælde, og saaledes befolker Tomheden med ulegemlige Skabelser.

At imidlertid ingen skulde indbilde sig, at Synet i Kabinet er en blot Indbildning af Hamlet, skiøndt det paa Skandsen var virkeligt — og rigtignok har en saadan Tanke eengang forjaget Banqvos Aand fra Machbeths Giestebud — vil det være nok at vise, at denne udelukkende Synlighed var en erkiændt Egenskab hos Aanderne. Saaledes efter at Prospero har anviist Ariel en egen Skabning, byder han ham gaae og komme tilbage i denne, og tilføier disse Ord

> Vær ei for andres Syn end dit og mit,
> Usynlig for hver anden Øienbold.

Det kommer mig for, som jeg har hørt et Forsøg at nægte Parallelismen mellem Banqvos Aand og Dannerkongens Skygge, fordi den sidste taler, foruden de Geberder, der hørte tilfælles. Men sikkerlig, Tale kan være Indbildning saavelsom Aabenbaring. I Epilepsie, har man sagt mig, har Patienten med Overbeviisning Indtryk af begge.

Det er synderligt at betragte, hvorledes Lærde, der ere inde i videnskabelige Opdagelser, undertiden blive kolde for Poesiens høieste Skiønheder. En stor Læge synes virkelig at beklage, at Shakspear ikke har vidst, at alle slige indbildte Syner kommer af Legemsorganernes uordenlige Tilstand; han vilde, mener Doctoren, da aldrig ladt hans Aander være synlige eller hørlige paa Skuepladsen. Da det er aldeles naturligt for Mennesker i Hamlets, Machbeths og Brutus's Forfatning, at indbilde dem slige Syner, vilde alt gaaet frem i Naturens virkelige Gang; og

den Rædsel, der nu vækkes ved tom Overtro, vilde da erstattes ved Virkningerne af en Upasselighed. Sikkerlig, kiære Doctor, kan derom ingen Tvivl være — længe vedblive De at forskrive denne Diæt — for det franske Theater!

Maaskee den Attraa at udvikle nogle af de mange Skiønheder i Behandlingen af dette rædsomme Væsen, tør fortiene nogen Overbærelse; men jeg kan ikke angre Umagen; thi det er sikkerlig ikke mit Emne uvedkommende, og Kembles Fremstilling indbød til det nøieste Studium af Shakspears Fortreffligheder.

Jeg havde nær glemt at fortælle, at i Garderoben efter et Selskab samtidigt med Shakspears var: en Kaabe, at gaae usynlig i.

Da jeg tilfældig har nævnet Garriks sælsomme Forandring af Hamlet, tør det vel ikke være upasjende her at tilføie nogen Efterretning derom. I min Ungdom mindes jeg at have seet den spilt, og mange Aar efter kunde jeg ikke faae mindste Efterretning, om noget Exemplar var i Behold af denne ulykkelige Kompliment til Voltaire. En sælsom Historie løb i forrige Tider, at den var bleven pardet med den store Kunstner; dette — sagde man imidlertid — var ikke af den menneskekierlige Grund, at en Mands Feil skulde døe med ham, men en Slags Indvielse af et saa critisk et Arbeide.

Men Kemble havde i sin Bogsamling, hvad jeg anseer for selve det Exemplar af Stykket, hvori Garriks Forandringer var giorte. Han fik det rimeligviis, som en Mærkværdighed af Mistris Garrik, som jeg erindrer,

giorde ham en Foræring af den Stok, Garrik gik ud med, og som Kemble meget passende gav til Charles Matthews, som et Tillæg til hans overordentlige Samling af Reliquier efter denne store Skuespiller.

Garrik udskar Reisen til England, og Henrettelsen af Rosenkrands og Gyldenstern, der havde beilet til Ærindet, og beredet ham Vei til Skielmstykket. Han udelod Ophelias Liigfærd, og al Prindsens Viisdom, og Graverkarlenes plumpe Skiemtsomhed. Hamlet bryder ind paa Kongen og hans Hof, og Laertes bebreider ham sin Faders og sin Søsters Død. Begges Forbittrelse er paa det Høieste, da Kongen lægger sig imellem. Han havde befalet Hamlet at reise til England, og erklærer, at han ikke længer vil bære dette oprørske Adfærd, men at hans Vrede omsider skal falde tung paa Prindsen. „Først — udraaber Hamlet — føle du min!“ og dræber ham paa Stedet. Dronningen styrter ud, og anraaber de Tilstædeværende at frelse hende fra hendes Søn. Da Laertes seer Forræderi og Mord for sig, angriber han Hamlet, at hævne sin Fader, Søster og Kongen. Han saarer Hamlet dødelig, og Horatio er i Begreb med at lade Laertes ledsage ham til Skyggerne, da Prindsen befaler ham at holde inde, og forsikkrer at det var Himlens Haand, der ved Laertes gav den kostelige Balsom for hans Saar. Vi erfare nu, at den ulyksalige Moder var faldet i Vildelse inden hun kunde naae sit Gemak, og Hamlet nedbeder for hende en Angers Time, før Vanvid ender hendes Dage. Han lægger nu Laertes's og Horatios Hænder i hinanden, og befaler dem at forene deres

Dyder (som en Coalition af Ministre) at berolige det oprørte Land." Den gamle Strophe om Ligene ender Stykket.

Alt dette er skrevet i en lav og ussel Sententsmaneer, og med eet Ord, besudlede Shakspeares Blod, og vanhædrede Garriks Smag og Dømmekraft.

Der er i dette Exemplar af Hamlet Beviis paa nogle utilgivelige Friheder, tagne af en anden stor Skuespiller, Betterton.*) Stykket selv er trykt 1703,

---

*) Skiøndt det tør synes ubeskedent af en Udlænding at opkaste Tvivl imod, hvad en saa indsigtsfuld og sagkyndig Landsmand af Shakspear og Betterton har yttret, være det mig dog tilladt imod ovenskrevne Anke, at fremføre, hvad Davies i denne Anledning siger: Taylor var den oprindelige Fremstiller af Hamlet, og hans Fortrin i denne Rolle vare saa mærkelige, at af Erindringen af dem, Sir William Davenant lærte Betterton en Lære, der vandt ham almeen og varig Navnkundighed. Hans Maade at tiltale Synet er hukommet af Cibber i saa liveligt Sprog og saa passende Udtryk, at Læseren ikke vil fortryde paa at see dem anførte her: "Han aabnede Scenen med en Pause af stum Bestyrtelse, steeg derpaa langsomt til en høitidelig bævende Stemme, og giorde Aanden ligesaa rædsom for Tilskuerne, som for ham selv; i den beskrivende Deel af de naturlige Sindsbevægelser, Rædselssynet gav ham, var Dristigheden af hans Opfordring stedse styret af Sømmelighed, mandig men ikke trodsende; hans Stemme steeg aldrig til tilsyneladende Haan, eller vild Udæskning af, hvad han naturligviis ærede. Saaledes tiltalte vor beundringsværdige Roscius ogsaa Gienfærdet." Efter nu at have anmærket, at Maklin, og maaskee Henderson heri afveeg fra Betterton og

og de i Forestillingen udeladte Stæder vare betegnede med Gaaseøine. Uagtet hele den udarbeidede Beskrivelse af Bettertons Tiltale til Aanden, er følgende Maaden, hvorpaa denne Tiltale fremstilles som sagt paa Skuepladsen

Engle og Naadens Sendebud! beskierm os!
Hvad skal det sige, at
Du døde Liig saaledes i fuldt Staal o. s. v.

Alle de høitidelige Gradationer, hvormed Hamlet besværger Aanden (saa kiere for en Skuespiller, der kan skiønne) vare udeladte. Han anvender ingen rædsomme eller formildende Udtryk — han behandler ham hverken med Ceremonie eller Omhed, men efter at have anbefalet sig selv til de himmelske Aanders Varetægt,

---

Garrik, i det han efter det korte første Udbrud stræbte at overvinde Frygten, og fremførte det øvrige rolig men ærbødig, og med en fast Tone, som en, der havde overvundet sin Frygt og Ængstelse, tilføier han efter Downs, at Betterton tog hver Deel af Hamlet fra Dr. Davenant, der havde seet Taylor, som var underviist af Shakspear selv.

Hertil maa jeg endnu føie følgende Anecdote sammestedsfra: Wilks tog saa ganske feil i hans Adfærd mod Aanden, at Booth en Dag paa Prøven satte ham irette derfor. Jeg troede i Aftes, Bob, sagde han, I vilde baxes med mig; I overfuste hvad I skulde ære. Naar jeg spilte Aanden med Betterton, forfærdede han mig, istedenfor jeg skulde indjage ham Frygt. Men Guddom omgav den Mand.“ En Betterton og Booth, svarte Wilks beskeden — kunde altid spille, som de selv vilde, han maatte spille, som han kunde. Og synes det da, som Betterton er skee Uret her.

spørger han sin Faders tilsyneladende Skygge, hvad han mener med at forstyrre dem? og nu falder det mig ind, at det, Cibber klagede over, at nogle Hamleter reent overfuste Aanden, kunde blot være kommet af denne utilgivelige Udeladelse af disse selvsamme Linier, der vilde have lært dem, hvorledes de skulde nærmes saa rædsomt og hemmelighedsfuldt et Væsen.

De fire Nordmænd.

Af H. Steffens's under Pressen værende nye Novelle-Cyklus.

Første Brudstykke.

Ved Bommeløen, udenfor den store Hardangerfjord, som gaaer dybt ind i Norge, saae man mod Slutningen af Mai i Aaret 1803 et Skib, ved hvis Side der laae en stor Baad med udstoppede Sæder og otte Aarer; Matroserne vare ifærd med at bringe Kister og Kasser fra Skibet ud i Baa[illegible]n. Paa Dækket saae man en gammelagtig Mand, med en høi Pande og faa, glat nedhængende graae Haar. Han bar en sort Kjole, knappet lige til Halsen, og saae ud som en katholsk Geistlig. Hans Ansigtstræk vare strænge; en stor, stærkt krummet Næse, og lange buskede Øienbryn gave ham et noget mørkt Udseende, hans Ansigt var betydende, kun opdagede man et lurende Træk ved Øinene, og Læberne vare tæt sammenknebne. Han gik

fortrædelig frem og tilbage paa Dækket, fordi Toldbetjentene havde gjort ham saa mange Vanskeligheder, opgjorde derpaa Afregning med Skipperen, og da hans Tjener raabte til ham, at Alt nu lykkelig var bragt i Baaden, steg ogsaa han ned, sammenlignede omhyggelig alle Kister og Kufferter med en Fortegnelse, og sendte derpaa en Tjener op paa Skibet, for at ledsage Damerne ned. En gammel og bred hollandsk Dame, med et fladt fortrædeligt Ansigt, traadte nu, ledsaget af Tjeneren, ud af Kahytten. Hun var temmelig gammeldags klædt; de smaae Øine laae betydningsløste i det tykke, koparrede Ansigt, den stumpede Næse var af den store Mund næsten skuppet op til Panden, og de mange vide Skjørter bleve, i det hun gik, kastede frem og tilbage. En ung, høist indtagende Dame ledsagede hende. Den ranke Skikkelse syntes at vakle usikkert, og lænede sig til sin tykke Ledsagerske. Lange brune Lokker faldt ned over Skuldrene, og det skjønne blege Ansigt viste Spor af den dybeste Kummer; hendes store lyse Øine saae op mod Himlen, som om de der vilde søge Trøst og Hjelp, og Søfolkene, der ligegyldigt havde seet Herren og den gamle Kone forlade Skibet, samlede sig deeltagende om den skjønne Pige. Hun søgte at fatte sig; i det hun hilste venligt, greb Skipperen ærbødigt hendes Haand, og bukkede dybt, og man saae hvor meget hun var Gjenstanden for Beundring og medlidende Deeltagelse.

Matroserne førte først den skjælvende Pige og derpaa Konen ned ad Skibsstigen, og nu stødte Baa-

den fra Skibet, og Søfolkene tilraabte de Bortreisende den sidste Afskedshilsen. Baaden, skjøndt stor, var svært lastet, og seilede ind i Hardangerfjorden. — Van der Nael, en anseet katholsk Geistlig fra Nederlandene, havde i Hamborg lært at kjende Eieren af Rosendal, en Herregaard ved Hardangerfjorden. Denne havde skildret ham sin Boligs yndige Beliggenhed, og, hvor eensomt og tæt indsluttet af Klipper den laae, langt fjernet fra den almindelige Landevei; og da han tillige hørte, at Eieren vilde tilbringe hele Sommeren i Kjøbenhavn, lykkedes det ham let at leie Stedet paa nogle Maaneder. Van der Nael havde Forretninger af Vigtighed i Norge, men han ønskede at leve saa ubemærket som muligt. Han elskede Eensomhed, Landets Sprog var ham ubekjendt, og han haabede her nøiere at kunne bevogte sin skjønne Niece, som han havde den meest grundede Aarsag til at afholde fra al Omgang, der ikke var let at undgaae i en stor Stad. Niecen, Clara van Nael, var eneste Datter af en riig Banquier i Brüssel, der, som man paastod, var indviklet med i Pichegrüs og Georges Sammensværgelse, tidligere ofte havde opholdt sig i Paris, og tilsidst, da man forfulgte ham, pludselig var forsvunden. Hans store Formue var lagt under Beslag, dog sagde man, at han havde vidst at redde den største Deel. Hans Kone, en Dansk af Fødsel, opdraget i Rhinegnene, var, da hun, uden at have ahnet det mindste derom, pludselig erfarede den Ulykke som truede ham, falden i en dyb Tungsind,

og den Geistlige, den nærmeste Slægtning efterat Faderen var forsvunden, fandt det nødvendigt, at indespærre hende i et Kloster, og ved Rettens Middel at lade sig overdrage Omsorgen for den efterladte Datter.

Det var alt længe efter Middag. De Reisende vare neppe en Miil fra Rosendal, da Fiskerne toge Seilene ind, i det de med Frygt bemærkede en Vind, som først næsten umærkeligt blæste sydøstlig fra Fjeldkløfterne. "Vi kunne endnu førend vi lande faae et farligt Vindstød," sagde den Ene, og neppe havde han sagt det, førend de saae Bølgerne foran dem i Bevægelse. Mørke Skyer kastede en sort, dunkel Skygge paa Vandfladen, som bestandig reiste sig høiere, bestandig mere truende. Da fremstyrtede den rasende Storm, som man kun i faa Egne paa Jorden kjender mere frygtelig, fra Kløfterne, hylede i Bjergene, bruste paa Fjorden; det sprudlende Skum reiste sig fra alle Sider taarnhøit, man hørte den lydelige Knagen af nedstyrtende Træer, som, blandede med Stene, rasende og med uhyre Støi styrtede ud i det vide Hav. Paa Landet bleve Planker revne op af Jorden og omkastede, Tage afrevne, og, som om Alt skulde sammenblandes i et vildt Chaos, udgjøde de mørke Skyer sig i frygtelige Strømme, saa at man intet kunde skjelne omkring sig.

Omsprøitede af Skum, kastede frem og tilbage af de høie Bølger, vare vore Reisende indhyllede af den mørke Nat, og rundt om dem lød, igjennem Stormens Hylen, Braget af styrtende Træer og Huse. Fiskerne kunde ikke styre Baaden; men Stormen

havde imidlertid med forunderlig Lykke drevet dem hen i Nærheden af Rosendal, imellem de udenfor denne Herregaard liggende Øer. Men desuagtet kunde de intetsteds lande. Dødsangst havde imidlertid grebet de Reisende, da de saae at Fiskerne selv vare raadvilde og forsagte; disse søgte imidlertid at kalde Beboerne til Hjelp, og affyrede Flinteskud.

Skyerne fordeelte sig, og fra Landet kunde man see Baaden. To unge Mænd styrtede ud fra et nærved Strandbredden liggende Huus. Neppe formaaede de paa Landet at holde sig opreiste imod Stormen. Dog bestege de dristigt en lille Baad, arbeidede sig igjennem de skummende Bølger og nærmede sig den større. Clara, i Dødsangst, med flagrende Haar, uden at vide, hvad hun gjorde, strakte med et Angstskrig sine Arme imod de Kommende, og med stærke Arme blev hun kastet over i den lille Baad. I dette Øieblik trængte en mægtig Bølge sig mellem begge Baadene, den lille blev fjernet fra den større og kastet mod Landet. Endnu kun et Par Aareslag og de havde naaet Strandbredden. Den afmægtige Pige blev hurtig baaren ind i Huset; en gammel Kone kom hjelpsom til; og nu først, da de vare i Rolighed inde i Stuen, opdagede de hvor skjøn den Frelste var, der, endnu bestandig bleg, laae i dyb Afmagt.

De unge Mænd, der havde reddet hende, vare Venner; den ene, Asbjørn Thorstein, Søn af en anseet Embedsmand, var for kort siden kommen tilbage fra Kjøbenhavn, for at besøge sine Forældre, førend

han tiltraadte en Udenlandsreise. Han hørte til de i Norge ikke sjeldne, skjønne mandlige Skikkelser. Rankt bygget, fast og sikker, med store brune og fyrige Oine, en høi og smuk hvælvet Pande, sorte Haar, en stor og lidet boiet Næse, sammentrængte Læber, et langagtigt Ansigt; saaledes syntes han allerede i sin tidlige Ungdom alvorligere og ældre, men med Aarene fik hans Træk mere Charakteer. Hans Ven Ingier var en Søn af en velhavende Bonde, og havde ved hiin allerede tidligere vundet en høiere Dannelse end sædvanligt. Hans Blik havde noget kjækt, næsten trodsigt, hans kjæmpemæssige Bygning var fuldkommen regelmæssig, og en ubeskrivelig Godhed mildnede den Trods, som kun fremtraadte, naar Fordringer bleve lydelige, som han havde besluttet ikke at ville lade gjøre sig gjeldende.

Begge betragtede med bekymret Deeltagelse den afmægtige Pige. „Hvor hun er yndig!" sagde Ingier. Men det Indtryk, hun havde gjort paa Thorstein, var saa mægtigt, at han forstummede; han betragtede hende taus og ufravendt, medens Bondekonen var travlt syssel sat med at kalde hende tillive. „Disse Træk," vedblev Ingier, „vidne ikke om Skrækken, de ere Træk af den dybeste Kummer, som ere fulgte med over i Afmagten." Thorstein gjorde stiltiende en Mine, som viste Bifald. „Den Arme," sagde Konen, „hvem veed hvad hun lider!" — Nu begyndte Clara at bevæge sig. Hun aabnede Oinene, saae sig forundret omkring, og syntes at besinde sig. Konen talde til hende, uvis,

om hun kunde forstaae hendes Sprog. Clara lyttede efter; Ordene syntes hende ikke ubekjendte, men de klang dog fremmede. Hun taug endnu stedse, betragtede de unge Mænd, saae sig liggende paa en Seng, og lyttede til Ordene. Endelig gned hun sin Pande, saae venlig paa Konen, og spurgte i samme Sprog: „Min Gud! er det ikke Dansk, som I der taler?“ — Konen glædede sig, da hun hørte de bekjendte Toner, og Clara var nu ganske kommen til sig selv. „Jeg var,“ sagde hun, „saavidt jeg erindrer mig, paa en Baad i stor Fare, Stormen hylede, Alle fortvivlede, og jeg veed ikke hvorledes jeg er bleven reddet.“ Konen fortalte, hvorledes de to unge Mænd havde bragt hende afmægtig til Huset, og Thorstein nærmede sig frygtsomt. „Hvor ere mine Ledsagere?“ spurgte hun. Thorstein fortalte, hvorledes det var lykkedes ham, at redde hende i den lille Baad. „Hvad der er bleven af den store Baad, veed jeg ikke, dog ere nogle Fiskere ilede Folkene til Hjelp, og jeg haaber, de ere uden al Fare, endskjøndt Stormen endnu stedse raser.“ — „Hvor er jeg?“ spurgte hun videre. — „Naar Du seer ud af Vinduet, opdager Du i nogen Frastand en stor Bygning. Det er Herregaarden Rosendal.“ — „Det samme Sted,“ svarede Clara, „hvor min Slægtning vil opholde sig nogle Maaneder.“ — „De er altsaa, min Naadige, Herr van der Naels Niece,“ sagde Thorstein. „Beboeren af dette Huus og hans Kone, som De her seer, have i Eierens Fraværelse Opsyn med Herregaarden, og nylig modtoge de et Brev,

hvori Eieren paalægger dem, at overlevere Stedet til en Herr van der Nael, som skulde komme med sin Niece." — Nu havde Clara fuldkommen fattet sig. Hun oversaae sin Stilling, der var høist ulykkelig; hun indsaae, at hun maatte benytte de faa Dieblikke, som hun kunde tilbringe hos de Fremmede uden Vidner, og i det hun overtænkte alle Omstændighederne ved sin Frelse, og hvorledes hun ved en stor Fare var sat i en Stilling, som tilbød hende en uventet, aldrig haabet Hjelp, saae hun i denne sælsomme Sammenkjædning af Hændelsen en besynderlig Tilskikkelse, som hun taknemmelig erkjendte. Hun foldede Hænderne som til stille Bøn, og syntes et Dieblik at være hensjunken i dyb Eftertanke. Imidlertid stode de unge Mænd og Konen i taus Forventning om hendes Leie. Derpaa reiste hun sig, som det lod fuldkommen karsk, og aabenbart i en stor Spænding. Hun satte sig paa en Stoel, og begyndte: "De ere mig fuldkommen ubekjendte, mine Herrer, men de have reddet mig; jeg seer Eder for første Gang, kjære Kone, men I har kjærlig pleiet mig; hvorfor skulde jeg ikke fatte Fortrolighed til Eder, da Forsynet ved Eder tilbyder mig en Hjelp, som er mig saa vigtig, og som jeg neppe kunde vente. Jeg er født i Brüssel, hvor min Fader var en riig og anseet Kjøbmand. Den Slægtning, som har ført mig hertil, har været Skyld i mine Forældres Ulykke, han gav min Fader til Priis for en politisk Forfølgelse. Min stakkels Fader vanker nu forladt og hjelpeløs omkring i fjerne Egne, min Moder lod hiint Umenneske som en

Vanvittig indespærre i et Kloster, og som min Faders nærmeste Slægtning har han vidst at bemægtige sig mig. Hans Hensigter gjennemskuer jeg ikke ganske; hvad der har formaaet ham til at tiltræde Reisen til denne fjerne Egn, er mig fuldkommen ubekjendt, men hans Bestræbelser for at gjøre mig vaklende i min Troe, og ved alle mulige Overtalelseskunster at faae mig til at træde over til den katholske Religion, ere mig kun for vel bekjendte.«

»Jh min Gud!« raabte Konen, og Skrækken malede sig i alle hendes Træk, »papistisk vil han gjøre Dig? det er jo et forfærdeligt Menneske!« — »Det er min Faders Religion,« svarede Clara mildt; »men jeg er, ligesom min Moder, opdraget i den lutherske Troe, som hun tilhørte med sin hele Sjæl.« — Konen rystede paa Hovedet. Idet hun henvendte Samtalen paa en anden Gjenstand, vedblev Clara: »Det undrer Eder, at jeg taler Eders Sprog? Men min Moder er en Dansk, hun elskede sit Fædreland, hun tænkte med Glæde paa sine Børneaar, og hun blev ofte greben af en hemmelig Længsel efter det fjerne, elskelige Hjem. Jeg var eneste Barn, og af hende lærte jeg hendes Modersmaal; kun med hende kunde jeg underholde mig i dette Sprog, og Ingen, neppe Fader vidste, at jeg forstod det og kunde tale det. Tilgiv, at jeg yttrer mig saa udførligt om denne Gjenstand. Den ondskabsfulde Slægtning, i hvis Magt jeg er, kan ikke vide, at jeg taler dansk, han veed neppe, at her i Norge tales dansk; ikke heller vi vidste det. Han tør ikke

vide det; jeg bliver nøie bevogtet af et Fruentimmer, men da hverken han eller hun troer, at jeg kan underholde mig med Indvaanerne, saa tør jeg vel haabe, at de her ville bevogte mig mindre strængt. Og nu Grunden, hvorfor jeg fandt det nødvendigt, at benytte disse Dieblikke til en saadan Meddelelse. Min Moder har en Broder i Kjøbenhavn, han er den eneste, der maaskee kan redde mig og maaskee ogsaa min Moder: til ham vil jeg henvende mig." — Saavidt var Clara kommen i sin Fortælling, da hun saae en Mængde Mennesker, kjæmpende mod Stormen, som endnu stedse rasede, komme henimod Huset. "Der ere de, det er Fremmede; en gammel Herre og en aldrende Kone kan jeg see," raabte Ingier. — "Saa maa jeg afbryde," sagde Clara, "men hvor træffer jeg Eder, kjære Kone?" — "Forsøg kun at faae Stuen med de grønne Tapeter, og lad mig sørge for Resten. Min Gud, kjære Barn, de ville gjøre Dig ulykkelig, de ville gjøre Dig til Papist. Jeg var jo ingen Christen, om jeg ikke gjorde Alt for at redde Dig." — "Altsaa den grønne Stue?" gjentog Clara. "Men vær nu stille, de aabne allerede Døren." Strax derpaa traadte van der Nacl og den gamle Dame ind. Denne syntes ikke endnu at have overvunden sin Angest, men den gamle Herre saae sig speidende omkring, og især deleshed forekom Thorstein ham mistænkelig. Han tiltalde først de Tilstedeværende paa Hollandsk, og da han mærkede, at dette Sprog var dem ubekjendt, vendte han sig til Thorstein, som han tiltalde paa Fransk. Denne svarede ham freidigt, og

van der Nael forskrækkedes ikke lidet, da han hørte sig nævnt ved Navn. Men Thorstein, fuldkommen fattet, lod som han intet mærkede, fortalte rolig, hvorledes de alt ved et Brev fra Eieren vare underrettede om hans Ankomst, hvorledes de fra Huset af havde seet en Baad i stor Fare, og hvorledes det var lykkedes dem at redde Niecen, som nu først begyndte at komme sig af en dyb Afmagt, der havde gjort dem alle meget bekymrede. Clara havde virkelig indtil dette Dieblik været i en saa ængstelig Spænding og saa aldeles udmattet, at det syntes troeligt, hun neppe endnu kunde være vaagnet af Afmagten. Van der Nael syntes derved noget beroeliget og Clara taug. — „Jeg er meget glad ved at see Dem og os Alle reddede," sagde han, og nærmede sig med megen Høflighed til Pigen. „Formaaer De vel, dyrebare Niece, nu at forlade dette Huus, paa det at vi kunne naae den for os bestemte Bolig? Her kan De dog ingen Rolighed faae." — „Jeg længes efter Roe og Eensomhed," svarede Clara, i det hun med Møie søgte at reise sig. — „De har med stor Fare reddet mit Liv," sagde hun paa Fransk, i det hun henvendte sig til Thorstein med et Blik, hvorover hun selv rødmede; „jeg vil aldrig forglemme det. Tak De i mit Navn Deres brave Ledsager og den gode Kone, som saa kjærlig ydede mig Hjelp." — Understøttet af van der Nael og en Fisker forlod hun Huset, og den hollandske Kone sneg sig taus, og, som det syntes, fortrædelig bagefter. Stor-

men rasede vel endnu, men Vinden bar imod Herregaarden, og saaledes naaede de den uden Besvær.

Da de gik op ad Trapperne, som førte til den anseelige Bygning, var man sysselsat med at bære Kister og Kufferter derop. Clara var endnu stedse i de gjennemvaade Klæder, hun rystedes af en Feberkulde, men desuagtet gjennemløb hun ivrig Værelserne, og opdagede snart et med grønne Tapeter. Tilsyneladende var nok intet mindre egnet til en hemmelig Sammenkomst end netop dette. Det havde kun een Udgang, denne førte til et andet, fuldkommen indrettet Beboelsesværelse, og det var let at forudsee, at, naar hun valgte den indre Stue til Beboelse, den strænge Vogterske da vilde lade den ydre indrette for sig, for saaledes at afskjære enhver Leilighed til fremmed Besøg. Men en anden Stue, der lignede denne, fandtes ikke, hendes Fortrolighed til den godmodige Kone var urokkelig, og hun indsaae fuldkommen, at netop dens Beliggenhed kraftig vilde understøtte hendes Bøn, om her at torde opslaae sin eensomme Bolig. Hun begyndte ogsaa neppe at rose Roligheden, den afsondrede Beliggenhed, og Udsigten her, førend van der Nael foreslog hende at vælge sig denne Stue, og indrømmede Konen den forreste.

Denne Kone, som var Enke efter en Borger i Brüssel, Magdalene van Straaten, havde i mange Aar staaet i et fortroligt Forhold til hendes nuværende Herre, og var en ivrig Katholikinde.

Da van der Nael var gaaet bort, og hun saae sig alene med Clara i den venlige, meget anstændigt indrettede Bolig, løstes endelig hendes Tungebaand. — „Du skjælver jo af Kulde, kjære Barn; iil med at klæde Dig om; jeg er ogsaa gjennemvaad,“ sagde hun, og medens hun klædte sig om, talde hun vidt og bredt om den store Angest, hun havde udstaaet. — „Og hvilket Land er ikke dette! Intet uden nøgne, himmelhøie Klipper, Storm, Regn og intet Menneske, med hvem man kan tale; lutter Kjettere, som Gud har nægtet et menneskeligt Sprog; thi hvad de tale, forstaaer jo intet Menneske, det er hverken hollandsk eller fransk, og jeg gad kun vide, om de forstaae det indbyrdes. Hvor det er et fatalt Folk!“ — „De har dog reddet Eders Liv,“ afbrød Clara hende. — „O hvad! det ere Hexemestere, Bjergtrolde, der kunne leve baade under Vandet og i Luften. Jesus Marie!“ raabte hun; „da det stormende Hav aabnede sig, for at opsluge os, var der ikke en Eneste, som slog Kors for sig, og det er forfærdeligt, at vi skulle leve i dette øde Land og blandt saadanne Hedninger. See mit Barn, nu ere vi ganske overladte til os selv, jeg vil aldrig tabe Dig af Diesyn, og her har Du intet Menneske, som Du kan holde Dig til, uden Herren og mig. Nu, vi ville med Guds Hjelp sørge for Dig, men giv Dig for alting ikke af med Folkene der; Du kan være vis paa, de ere lutter slette Mennesker, uden Troe, forladte af alle Helgener. Her kan Du nu see, hvorledes Kjetterie driver Menneskene ud i Ørkener som de vilde Dyr.“

„Jeg længes efter Rolighed, jeg er mat og træt, og vil forsøge om jeg kan sove,“ svarede Clara, og gik taus tilbage til den grønne Stue; Magdalena vovede ikke at følge hende. „Hun vedbliver stedse at være stridig,“ brummede hun efter hende, „men her kunde vel een som er endnu halstarrigere end hun er, tilsidst blive tæmmet.“

Rosendal er en anseelig Bygning. En temmelig stor Have, indsluttet af høie Mure, støder tæt til Huset. Den er tæt omgivet af meer end firetusind Fod høie, steile Bjerge. Paa den høie, flade Ryg af disse Bjerge, hviler een af de største evige Sneemarker i Norge. Den frugtbare Strandbred er stærkt befolket, nogle Gaarde, nu beboede af Embedsmænd, men som tilforn hørte til det adelige Gods, ligge der i Nærheden. I een af disse Gaarde boede Thorsteins Fader. Formuende Bønder have deres adspredte Boliger i den nære Omegn, og i en liden Frastand ligger en Kirke.

Men Rosendal selv er ikke alene indsluttet ved de høie Klipper paa Fastlandet; tre klippefulde Øer indskrænke ogsaa Udsigten til Hardangerfjorden. Til denne Bjergeensomhed trak en mægtig dansk Adelsmand, Ludvig Rosenkrands, sig tilbage, da ved Souverainitetens Indførelse i Danmark, den herskende Adels-Aristokratie blev svækket, og omendskjøndt et rigt Giftermaal bandt ham til denne Egn, syntes dog ogsaa Utilfredshed med Adelens Stilling at have bidraget meget dertil; thi endnu finder man en fra ham hidrørende betænkelig Indskrift over Porten: Melius est

in libertate mori, quam in servitute vivere (bedre at døe i Frihed end leve i Slaverie), som om han foretrak den borgerlige Død blandt disse vilde Klipper for Slaveaag i sit Fædreland. Og her skjulte van der Nael de hemmelige Planer, som havde bevæget ham til at vove sig paa en saa lang og betænkelig Reise. At hemmelige Anslag beskjæftigede ham, mærkede man snart. Tjeneren blev allerede Dagen efter hans Ankomst sendt til Bergen, og medbragte en Advokat, med hvem han næsten en halv Dag indelukkede sig. Papirer bleve undersøgte, Dokumenter forelagte Advokaten, og denne ilede tilbage til Bergen. Dage vare forløbne; i det stille Huus saae Clara ingen andre Mennesker end den forhadte Slægtning og Magdalena; hun forlod aldrig Huset, kun undertiden gik hun, stedse ledsaget af den opmærksomme Paapasserske, ud i den indesluttede Have. Hele Dagen syselsatte hun sig med qvindeligt Arbeide og Læsning. Ofte naar hun var alene i sin Stue, undersøgte hun den paa det nøiagtigste, men hun var ikke istand til at opdage det mindste, som kunde tyde paa nogen hemmelig Indgang, og allerede begyndte hun at opgive alt Haab, da hun engang fra sit Vindue fik Oie paa den hjelpsomme Bondekone, der gjorde et Tegn til hende, som hun vel ikke forstod, men hvorved hendes Haab dog fik ny Næring. Imidlertid arbeidede hun flittigt paa et vidtløftigt Brev, hvori hun udførlig, skildrede sine Forældres ulykkelige Skjæbne og sin egen Stilling. Brevet, som hun havde skrevet i

den tidligste Morgenstund, og under mange Taarer, var for længe siden færdigt, og hun ængstede sig allerede, naar hun tænkte paa, at alle hendes Gjemmer udentvivl vare tilgjængelige for hendes stedse lurende Omgivelse. Hun skjulte det derfor i en Sprække i Tapetet. Saaledes hengik Dagene i stille Syssel, mørkt og glædeløst, for den unge, i en saa piinlig Stilling hensat, og af sørgelige Erindringer martrede Pige. Undertiden fremtraadte Skikkelsen af den skjønne Yngling, der havde reddet hende. Det dybe Indtryk, som hun havde gjort paa ham, var ikke undgaaet hende. Men kun med et Slags Frygt betragtede hun Billedet; det blev tilbagetrængt, men skjulte sig kun desto dybere i det hemmeligste Indre af hendes Sjæl.

En Aften, da van der Nael ved Aftensmaaltidet havde talt meget om mangehaande Revolutionsscener, havde Clara taget mere Deel i Samtalen end sædvanligt. Selv en tvungen Sædvane har ikke sjelden en stor Magt over Menneskene. Van der Nael var dannet, han kunde endog tale aandrigt om mange Gjenstande. Clara havde selv oplevet Revolutionsscener, paa hvilke hun ikke uden med Skræk kunde tænke tilbage. Saaledes opstod nu en Samtale, som syntes at interessere Pigen. Hun blev stedse livligere. Clara forglemte over Gjenstanden den forhadte Personlighed, og Begge syntes fuldkommen enige, i det Slægtningen med megen Smidighed vidste at und-

gaae enhver Yttring, som kunde være stødende. Magdalena havde bortfjernet sig.

„Naar vi nu efterspore Oprindelsen til alle disse Nødsler, kjære Niece,“ sagde van der Nael, i det han venlig rykkede nærmere, „kunne vi da nægte, at den første Kilde dertil udsprang af Kirkens Adskillelse? Denne ulykkelige Adskillelse har fremkaldt alle Forvirringer. Man maa være blind for at miskjende det. Den har forstyrret det ordnende Middelpunkt i alle store selskabelige Forhold, saa at Gud overgav det forvirrede Folk til det vildfarende Sind, den forvirrede Stræben, saa at Enhver henstillede sig selv som Middelpunkt, saa at enhver Arm løftede sig mod Alle og Alle mod Enhver. Var Kirkens første Adskillelse ikke tillige Spiren til Adskillelsen fra Riget! De er ikke ukyndig i Historien, dyrebare Clara, De har Overlæg og Besindighed nok til at kunne gaae ind i en vidt omfattende Undersøgelse. De veed, hvorledes Trediveaarskrigen opkom, hvilken Forvirring Hugenotterne vakte i Frankerig, og hvorledes de udsaaede Spirer til Vantroe, der frodigt vedbleve at voxe, selv efterat de vare fordrevne. De er en Hollænderinde, det er Dem bekjendt, hvorledes Adskillelse fra Kirken ogsaa her frembragte Skilsmisse fra den retmæssige Herre. Men selv i England var det sværmeriske Sekter, avlede af apostatiske Kjætteres Midte, som befolkede Nordamerika, og her nærede oprørsk Stemning, som fremkaldte en ulykkelig Krig. Skriget om Frihed vandt Gjenlyd i Frankerig, og den forvildede

Verden saae de Rædsler, som vi alle have oplevet, og som den mægtige Aand, der ved Guds Magt nu hersker, neppe formaaer at tæmme." — "Min Herre," svarede Clara, som var bleven alvorlig, da hun mærkede den betænkelige Retning, Samtalen havde taget, "De har tiltroet mig formeget. Om ogsaa de Tildragelser, som De omtaler, ikke ere mig ganske ubekjendte, saa kjender jeg dog ingenlunde til de nyere Forhold. Jeg er en Qvinde, hvorledes torde jeg vove at fælde en Dom over Nationernes store Kampe?" — "Men just derfor maae kyndige Mænds Dom være Dem kjær," svarede Slægtningen.

"De maa tilgive mig, naar jeg aldeles ikke er tilbøielig til at erkjende en saadan Dom. Kan jeg vurdere den Mands Retfærdighed og Grundighed, der opkaster sig til Dommer? Naar et Oprør træder i vor Nærhed, naar det tilintetgjør Tjenerens Troskab imod sin Herre, Undersaatternes imod deres Fyrste, naar det overalt ødelægger Venskab og gjensidig Kjærlighed, da bliver Hjertet, og den umiddelbare menneskelige Følelse saaret, og da tør, ja skal ogsaa Pigen have et saadant Oprør. Har jeg ikke seet blomstrende Marker ødelagte? have de ikke myrdet de redeligste Mennesker, Kongen? vare ikke gjensidig Fortrolighed, al Ynde og milde Sæder forsvundne af Selskabet, og Raahed og vild Usædelighed traadte i Stedet. En saadan Storm bortskræmmer Qvinden. De vilde Amazoner, der vovede at blande sig mellem den raae Hob, maatte fornægte ethvert Spor af den

finere qvindelige Natur. Men videre gaae vi ikke; og vor Troe, vor Religion, min Herre, afhænger, Gud være lovet! ikke af slige Undersøgelser."

"De tager feil, dyrebareste Niece," afbrød van der Nael hende. "Er ikke al Autoritet forsvundet, siden man ikke mere underkaster sig Kirken? Intet Genie bliver erkjendt. Det danner kun et Partie, ja fortjener ikke at vorde erkjendt, thi draget ved Partisyge i en eensidig Retning, formaaer det ikke at udvikle sig rigt og alsidigt. Enhver mægtig Natur, lige indtil den ene, som nu hersker over Frankerig, og snart vil herske over hele Verden, bliver tilbagetrængt, thi Ingen vil underkaste sig Ordet, eller Kraften. Men gjelder ikke det samme om Religionen? Hvad kalder De, som er opdraget blandt de Frafaldne, Christendommen? Hvilke mange Trin er der ikke imellem dem, som fornægte al Christendommens Guddommelighed, men hylde dens Læres sædelige Simpelhed og Reenhed, og de sværmeriske Sekter? Og alle kalde de sig Christne."

"Ogsaa her sætter De mig for høit, min Herre," sagde Clara. "Disse Stridigheder ere mig, Gud være lovet, næsten alle ubekjendte, og hvor jeg fra det Ydre lærte at kjende dem, gjorde de intet Indtryk. Jeg er opdraget af en from Moder, underviist af en christelig Lærer, jeg har lært at elske Frelseren, at haabe paa ham, og ved Sønnen at komme til Faderen. Jeg er endnu ung, jeg har kun liden Erfaring; men De veed, jeg har lidt og lider endnu me-

get; dog aldrig har min Troe nægtet mig Trøst, aldrig har jeg i min stille Bøn forgjæves henvendt mig til Ham, der er Enhver nær, som med Tillid henvender sig til ham."

"Vilde De dog ikke lade Dem skuffe af slige vildledende Følelser. Altid paa ny — De kan ikke nægte det — vender den tvivlende Stemning, den Usikkerhed tilbage, De stedse paa ny, som ved et kunstigt Incitationsmiddel, ved Bøn, der uden Herrens Magt ingen Kraft har, ikkun bortmaner som ved en øienblikkelig Bedøvelse, men aldrig kan overvinde. Paa Petri Klippe har Herren bygget sin Kirke."

"Er den ikke rystet?" afbrød Clara ham.

"Den er endnu mægtig, dens Grundvold er urokkelig, saalænge Verden staaer," svarede den Geistlige, og hævede sin Stemme.

"De beraaber Dem paa mine historiske Kundskaber," afbrød Clara ham igjen, "de kunne vel være svage nok, men desuagtet er det mig ikke ubekjendt, hvilke frygtelige Forbrydelser der ere fostrede i det Indre af hvad De vover at kalde Petri Klippe, hvorledes de oftere ødelæggende som en ildsprudende Vulkan brøde frem af den formeentlige Helligdoms Sæde og ødelagde Folkefærd og Lande."

"De har, fra Deres tidlige Barndom, dyrebareste Niece, hørt de Frafaldnes Bagvaskelser. Dog Meget ville vi tilgive; sandelig, jeg vil ikke nægte Kirkens Forfald, som fremkaldte saadanne Straffe, for at bevirke en Renselse; men ikke efter Gjernin-

gerne, men efter Lærdommene skulle vi rette os. Siger ikke Skriften, at selv Kaiphas spaaede, fordi han var Ypperstepræst."

"Og han bragte Folket ved sin Spaadom til at korsfæste Frelseren," raabte Clara, og hendes Stemme tiltog i Kraft, som om hun derved vilde afvæbne ethvert Angreb. "Spaae kunde Kaiphas, dog Propheter behøve vi ikke mere, siden den høieste, den saligste af alle Forjættelser er gaaet i Opfyldelse. Men kunde Kaiphas igjen opreise det sønderknuste Rør, skaffe det foruroligede Hierte Fred? Kan Sandheden skjule sig bag Løgnen, Kjærlighed bag Hadet? At Ulve ville optræde i Faareklæder, det lærer den hellige Skrift os, og advarer for dem. Men at det uskyldige Guds Lam skulde fremstille sig for os i Ulveskikkelse og vente Troe af os, det staaer ikke i Skriften, min Herre. De har i lang Tid ikke begyndt en saadan Samtale, og jeg begyndte at haabe, De havde opgivet dette frugtesløse Forsøg. Jeg er for svag til at fatte Deres Grunde, eller for fast og uforanderlig i min egen Overbeviisning, altfor vildfarende, til at antage Deres Troe, eller altfor fast i min egen. Jeg troer paa en Kirke, men ikke paa den, som engang var mægtig i Verden, og igjen stræber efter en lignende Magt. Jeg troer paa den usynlige Kirke, som umærkeligt i vor Sjæls Inderste lader Spiren modnes for en salig Fremtid. Mange ere de kaldede, men Faa ere de udvalgte."

„Og De, min Dyrebareste, hører til disse Udvalgte?“ spurgte Slægtningen, og saae listig paa hende.

„De vil gjøre mig vaklende,“ svarede Clara; „det skal ikke lykkes Dem. Veed jeg det, fordi jeg haaber det? Er Arvingen, den tilkommende Arving, Besidder af Formuen? gaaer den stille Frygt ikke ved Siden af det glade Haab, indtil vi naae den sande Besiddelse? Jeg maatte tvivle om min Troe, naar jeg skulde søge Trøst i en anden; men jeg tvivler ikke, min Herre; og saaledes er ethvert Forsøg forgjæves. Denne Troe er mig Alt; den lærer mig at bære min Ulykke, ja at velsigne den; den lærer mig endog at elske dem, der hade og forfølge mig. Ja, min Herre!“ sagde hun, og reiste sig, „er det inderlige, dybe Ønske, at De kunde vindes for den hellige Sandhed, der ikke kjender noget Bedrag, for den hellige Kjærlighed, der ikke kjender nogen Forfølgelse, er den stille Bøn for Dem et Vidnesbyrd paa Kjærlighed, da tør jeg sige, at jeg endogsaa elsker Dem.“ Clara gik, og overrasket ved den uventede Vending, Samtalen fik, vovede van der Nael ikke at opholde hende. Saa megen Dristighed i sin Modsigelse havde hun endnu aldrig før viist, og denne forekom ham, naar han overtænkte Alt, meget betænkelig. Skulde hun her, i dette protestantiske Land haabe eller vente nogen Støtte, eller maaskee allerede have funden den? Han lod Magdalene kalde ind; men denne forsikkrede ham, at hun aldrig, saa længe hun havde været her, var

vegen fra hendes Side. „Hun har intet Menneske seet,“ sagde hun, „ikke talt med nogen uden os. Hun har aldrig været ude af Huset, kun et Par Gange i Haven, ledsaget af mig.“ Van der Nael rystede betænkelig paa Hovedet.

Da Clara havde trukket sig tilbage i sin eensomme Stue, var hun meget bevæget. Samtalen havde angrebet hende mere end sædvanligt. Hun kunde ikke nægte, at en indre Overbeviisning, en virkelig Omsorg for hende, udtalte sig af den Maade hvorpaa hendes Slægtning yttrede sig, og som endnu aldrig før var hændet, hun begyndte at tvivle, om hun ikke havde dømt ham for haardt og uretfærdigt. Men da overtænkte hun Alt: „Er din Fader maaskee ikke mere ved egen Uforsigtighed end ved sin Slægtnings Forfølgelse geraadet i Ulykke?“ Meget, som hun lige indtil nu havde antaget for vist, til Skade for den Sidste, forekom hende nu idetmindste tvivlsomt. „Men hans Opførsel imod din Moder,“ sagde hun derpaa, „hvor oprørende!“ Hun kunde ikke blive enig med sig selv. Livligere end tilforn gjennemlevede hun den frygtelige Tid. Den første Efterretning om Faderens Forsvinden, Moderens Angest, Forstyrrelsen i deres rolige Stilling, Alt stod levende for hendes Sjæl. Hun erindrede sig, hvorledes Moderen tungsindig var nedsjunken i stille Grublerier, hvorledes hun næsten besvidstløs blev reven fra hendes Side, uden at see hende igjen, og hvorledes hun selv var bleven slæbt ud af det forstyrrede Huus, indesluttet i det snevre Kammer,

og bevogtet af den modbydelige Kone. I faa Dage var hun pludselig hensat fra Velstand til Armod, revet bort fra sine Forældre, som hun vidste høist ulykkelige, og geraadet i et aldrig før kjendt Slaverie. Taarer styrtede ud af hendes Øine. Hun hørte Magdalene komme, klæde sig af og lægge sig. Det var over Midnat, Lyset brændte mat, og endnu stedse sad den sørgende Pige, med Hovedet støttet paa Armen, og saae hen for sig. Da troede hun at høre en sagte Banken. Hun forskrækkedes. Den sildige Tid, Eensomheden, hendes oprørte Stemning gjorde denne hemmelighedsfulde Banken frygtelig. Hun lyttede ængstelig efter, og hørte den endnu tydeligere. Længe kunde hun ikke skjelne, hvorfra Bankningen kom. Endelig syntes hun, den kom fra et Klædeskab. Hun havde fattet sig, en glad Ahnelse gav hende Mod til at reise sig. Ikke uden Frygt aabnede hun Skabet. Men der var intet at see; hun skjød Klæderne tilside, da hørte hun det igjen banke meget tydeligt paa den bageste Væg. Hun fattede Mod og spurgte hvidskende: „Hvem er der?“ — „Det er mig, den Kone, som hjalp Eder da I var afmægtig.“ — Glad spurgte Clara: „Kan De komme herind?“ — „Betragt kun,“ svarede Konen, „den venstre Side paa Skabet. Du maa staae op paa en Stoel. Høit oppe foroven vil Du finde en Fjeder, tryk den indad, saa aabner en Dør sig, som er skjult bag ved Skabet.“ — Clara skyndte sig med at gjøre Alt hvad Konen raadte hende. Døren sprang op og Konen traadte ind. Endskjøndt Clara

var meget glad over Konens Nærværelse, skjælvede hun dog, da hun traadte ind. „Vi maae være stille,“ hvidskede hun, fuld af Angst, „den Kone, som bevogter alle mine Skridt, sover tæt ved denne Væg, og kan hvert Dieblik vaagne og komme herind. I er bleven længe borte.“ — „Har jeg ikke,“ svarede Konen, „hver Aften seet til Eders Vindue; men stedse var Eders Lys slukket førend de Andres; først dennegang saae jeg det brænde til langt ud paa Natten.“ — „Vi maae destoværre strax igjen adskilles,“ svarede Clara; „ak hvor gjerne talde jeg ikke med Eder, venlige, gode, troe Kone, men det er for farligt.“ Hun sneg sig sagte hen til det Sted, hvor hun havde skjult Brevet bag Tapetet. „See her er et Brev til min Onkel i Kjøbenhavn, det betroer jeg Eder. Er der en Poststation i Nærheden? Kunde den unge Herre ikke besørge Brevet?“ — „Hvem mener Du?“ spurgte Konen; „ak Thorstein, han er borte.“ — „Borte?“ raabte Clara, og kunde neppe dæmpe sin Stemme. — „Ja, han er reist til Bergen,“ vedblev Konen, „men frygt ikke, kjære Barn, min Mand vil selv bringe Brevet til Quindherred, han vil aflevere det, og Du skal faae Svar derpaa.“ — „Ak, kjære Kone!“ sagde Clara, „I maa gaae, jeg skjælver af Angest.“ Og neppe havde hun udtalt, før Konen igjen smuttede ned ad den hemmelige Trappe.

Da Skabsdøren blev lukket i, skeete det med nogen Støi, og Magdalene raabte: „Hvad er det?“ Hurtig ilede Clara til Bordet, støttede som forhen

Hovedet paa Armen, og sad der stille, med bankende Hjerte. Magdalene traadte ind. „Jeg hørte en Støi,“ sagde hun, „som om Noget faldt om.“ — „Jeg stødte til Skammelen,“ svarede Clara. — „Hvorfor sidder I endnu her saa silde paa Natten?“ vedblev Konen. — „Jeg er saa urolig,“ svarede Clara, „men jeg vil forsøge om jeg kan sove, forlad mig blot.“ — Magdalene gik brummende bort, og Clara søgte forgjæves at sove. Aftensamtalen, den opvakte Stemning, Glæden og Angsten ved den korte hemmelige Samtale med Konen, satte hende i en urolig Spænding, men fremfor Alt følte hun sig inderlig krænket og ydmyget ved den uværdige Stilling imod en ringe Qvinde, som hun ved List og Usandhed førte bag Lyset. Dernæst tænkte hun paa Brevets Skjæbne, paa Mulighed om Redning af denne Stilling, og midt under de mange qvælende Forestillinger fremtrængte sig den unge Mands Billede. „Og han er nu ogsaa borte,“ sagde hun med et dybt Suk, ligesom om hun følte sig dobbelt forladt ved en Ynglings Fraværelse, som hun, uden Haab nogensinde mere at gjensee, kun havde seet et Dieblik. Først henimod Morgenen faldt hun i en urolig Slummer. Sengen stod nær ved Skabet, hun rykkede den endnu nærmere, og forglemte aldrig at aabne Skabsdøren. Atter hengik nogle Dage i sørgelig Eensomhed; med urolig Længsel saae Clara efter de flyvende Skyer, og det syntes hende nødvendigt, at der nu maatte skee noget Usædvanligt, for at redde hende ud af en Stilling, som stedse blev hende piin-

ligere. Van der Nael var fuldkommen taus, en Samtale, som den sidste, fandt slet ikke mere Sted, men han saae ofte paa sin Niece, som om han vilde gjennemskue hendes Inderste, lidet beroliget, naar hun søgte at undgaae hans Blik, i det hun møisommelig bekjæmpede en indvortes Angest. Endelig kom Advokaten igjen fra Bergen; van der Nael lukkede sig inde med ham, og var meget fortrædelig ved Bordet. „Vi ville snart forlade dette usle Land,“ sagde han, „I kan gjøre Eder færdig til Afreisen. Ei, De synes jo at blive forskrækket, dyrebareste Niece?“ vedblev han, da han bemærkede det Indtryk, som denne Efterretning gjorde paa Clara, og som hun ikke formaaede at skjule. „Hvorved er dettte sørgelige Land blevet Dem saa kjært?“ Han saae paa hende med gjennemborende Blikke. — „Og De undrer Dem, min Herre,“ svarede Clara, som nu fuldkommen havde fattet sig, „over min Forskrækkelse? Maa ikke enhver Forandring i min Stilling forskrække mig? Hører jeg til de Lykkelige, som med Glæde kunne ile til et fjernt Fædreland? Har jeg et Hjem, hvor længselsfulde Forældre vente mig?“ Taarerne styrtede fra hendes Dine, men hun aftørrede dem hurtigt. At denne Mand havde sat hende i en Stilling, som tvang hende til Forstillelse, oprørte, forbittrede hende, og i det hun følte sig selv ydmyget, forekom han hende dobbelt forhadt. Hun reiste sig, traadte med en Stolthed, som ellers var hende fremmed, ligeoverfor ham, og sagde: „Kan, ja tør De forelægge mig slige Spørgsmaal?“ Der-

paa gik hun stiltiende bort. Van der Nael saae forundret efter hende. „Vi maae bort," raabte han, „i Overmorgen, i Morgen." — „Ja, naar der kun strax var et Skib. Ingen kan længes mere efter Afreisen end jeg," sagde den mere sindige Magdalene. — „Det er et fatalt, et afskyeligt, et fordømt Land," raabte den Geistlige høist utaalmodig, og med en Heftighed, som Magdalene neppe tilforn havde opdaget hos ham. „Vi maae hurtig erkyndige os, om der intet Skib ligger færdig. Hvor det gaaer hen, til Hamborg, eller til en hollandsk eller fransk Havn, er ligegyldigt. Hvem veed, hvad der endnu kan skee i nogle faa Dage."

Clara var i den høieste Uroe. „Du vil nu blive nødt til at forlade Norge, uden Svar eller Hjelp fra Din Onkel," raabte hun. Dagen hengik med trøstesløse Betragtninger, og hun tilbragte den største Deel af Natten uden Søvn. Da hørte hun tydelig en Banken. Hun sprang op med Glæde, listede sig til Skabet og hviskede: „Er det Eder?" — „Ja, ja," svarede den bekjendte Stemme, „luk strax op!" Clara klædte sig hurtigt paa og aabnede Døren. „Kom herud," sagde Konen, „Vi ville tale paa Trappen, at vi ikke skulle blive hørte. Eders Onkel er her." — „Her?" raabte den forundrede Clara, og skjælvede af Glæde. — „Han er først igaar Aftes reist op ad denne Fjord. I Quindherred er Skytssted*), der har han bestilt

*) En Station for Baade.

en stor Baad, for at kunne roe dybere ind i Hardangerfjorden til Aga, en Gaard i Søsfjord. Det er lykkedes min Mand efter mange Overtalelser, at erholde Skytsbogen, hvori han har skreven sit Navn. Kjender Du hans Haandskrift? — „Ja vist kjender jeg den,“ svarede Clara, greb hurtig Bogen, ilede tilbage til Stuen, og tog Lys og Fyrtøi med sig. Paa Trappen tændte Konen Lyset, og Clara kunde nu overbevise sig om, at det virkelig var hendes Onkels Haandskrift. Lige indtil nu havde denne uventede Efterretning næsten virket bedøvende paa Pigen, og da Konen søgte at gjøre det begribeligt for hende, at hun nu strax maatte flygte, saae hun først stivt paa hende og rystede paa Hovedet. Konen blev ved at overtale hende, men Clara segnede ned paa Trappen. „Barn!“ raabte Konen utaalmodig, „nu da Gud saa uventet sender Dig Hjelp, er det ikke Tid at falde i Afmagt.“ — Clara svarede ikke, og snart saae Konen, at hun foldede Hænderne, og bad en stille Bøn. Faa Dieblikke efter reiste hun sig trøstet op, med en rolig Bestemthed, som satte Konen i Forundring. „Kan jeg, om ogsaa min Vogterske skulde vaagne, saa hurtigt komme ned af denne Trappe, at jeg er under Dine Landsmænds Beskyttelse, førend man finder mig?“ spurgte Clara. — „Ja vist,“ svarede Konen. — „Og ville de vove at forsvare mig imod min Slægtning? vil I imod hans Villie føre mig til min Onkel?“ — „Ih ja vist,“ svarede hun. — „Godt, saa følg mig, men vær stille, tael intet Ord.“

Begge gik nu sagte tilbage til Stuen. Clara listede sig hen til Døren, som førte til Magdalenes Sovekammer, og skjød Slaaen sagte for. Derpaa søgte hun, med en Besindighed, hvorved hun fuldkommen beherskede sig, Kostbarheder, Klæder, Linned og Reisekapper sammen. Hun forglemte intet, som kunde være nødvendigt til Reisen og en længere Bortfjernelse, og rakte den omhyggelig indsvøbte Pakke til Konen. Endogsaa en Guitar blev ikke forglemt. Hun havde aabnet Skufferne sagte, men da Konen atter vilde skyde dem ind, forhindrede hun det, ligeledes da hun vilde lukke den hemmelige Dør. „Vi ville lade Alt staae aabent," hvidskede Clara, „den Tillukken opvækker Støi, og jeg ønsker, at de skal erfare, paa hvad Maade det er lykkedes mig, at finde Beskyttelse i dette Land, og ad hvilken Vei jeg er flygtet."

De gik, uden at blive forstyrrede, ned ad Trappen, som førte til en Stue, hvor en hemmelig Dør, indrettet paa samme Maade som den ovenpaa, stod aaben; Stuen førte ud til Haven. De snege sig gjennem Haven, Konen aabnede ogsaa her en Dør, og en gammel kolossalsk Bonde med et graat Skjæg stod for dem. „Maren," sagde han, „som jeg seer, er Alt gaaet godt. Endelig seer jeg Dig, Pige! Ja sandelig, Du er skjøn!" sagde han, i det han rakte hende Haanden, og betragtede hende med Fornøielse. „Jeg har hørt meget tale om Dig, og beklagede ret, at jeg ikke var tilstede, da Du blev bragt afmægtig ind i mit Huus, men min Kone har siden den Tid næsten ikke talt om

Andet — og ved Gud, hun har Ret." Med megen Venlighed, men ogsaa med ængstelig Uro besvarede Clara Hilsenen. — "Kan Du ride?" spurgte Bonden. — "Jeg har endnu aldrig siddet paa nogen Hest," svarede Clara, "men jeg er ikke bange." — "Du behøver heller ikke at frygte," svarede Bonden, "vore Heste ere taalmodige og troe ligesom vi. Hold nu kun Tømmen ganske løs, Hesten vil nok følge i Trav med vore." Hun blev løftet op i Damesadelen, og man reed langsomt videre. I Begyndelsen var Clara vel noget ængstelig, men snart følte hun sig fuldkommen sikker, og ridende mellem Bonden og hans Kone, begyndte hun at erkyndige sig om den Vei, de havde at tilbagelægge.

"Vi ride til Quindherred," sagde Bonden, "der ved Skytsstedet ligger en Baad beredt, til at bringe os nogle Mile nordlig, til Jondal. I Jondal bestige vi atter Hestene, for at ride tvers igjennem Landet til Aga, hvor Du finder Din Onkel." — "Halvor!" raabte Konen, "hvor jeg glæder mig til det Dieblik, naar hun træffer sin Slægtning. Det vil blive en Jubel!" De rede i Aftenskumringen, som lod dem skjelne alle Gjenstande omkring dem, forbi flere Bondergaarde. Alt var roligt, og Clara havde efterhaanden fattet sig efter den ængstelige Spænding; hun var rolig, ja muntert stemt. "Hvor meget har jeg ikke Eder, I kjære, troe Mennesker, at takke for," sagde hun, "jeg er frelst ud af et sørgeligt Fangenskab, jeg aander atter glad og frit i en stor, herlig

Egn, blandt troe, forstandige Mennesker, som mene det godt med mig, og hvis Troe jeg deler; I følge mig til min dyrebare Morbroder, hvis Ankomst her, som i dette Dieblik var mig saa aldeles uventet, skjænker mig den eneste Hielp, som jeg kunde vente i denne Verden, og der vist ogsaa vil gjøre Alt for mine stakkels ulykkelige Forældre.“ Halvor vendte sig til den skjønne Pige, med et ubeskriveligt kjærligt, faderligt Blik. „Ja, vi takke Gud, fordi han har forundt os, at redde Dig af saa stor Nød, kjære Barn; han vil ogsaa fremdeles tage Dig i sin Beskyttelse — sikkerlig han vil det,“ sagde han, og Konen græd.

Først nu saae Clara sig frit omkring. Hvor stor og herlig forekom ikke Naturen hende. Tilhøire hævede sig i Nattens Dæmring de høie, dunkle Klippevægge, bedækkede med Træer med nøgne Toppe, og i de dybe Kløfter fremragede glindsende Sneemasser; til venstre væltede Hardangerfjorden sine Bølger; klippefulde Øer og vilde Bjerge saaes hiinsides Fjorden utydeligt og mat i det vide Fjerne; Agere, Frugthaver, adspredte Boliger omgave de Reisende, og da Morgenrøden frembrød klar og skyfri, laae Kirken i Quindherred for dem, og de rede til Skytsstedet ved Strandbredden. Da de nærmede sig dette, fik de Øie paa en Mand, som i en lille Baad roede hen imod Huset; han var den første som mødte dem. Da de nu holdt stille for Huset, hvor endnu Alle sov, lagde Manden Baaden an ved Strandbredden, og Halvor kjendte ham nu. „At ogsaa den lumpne Karl skulde møde os!“ sagde Halvor,

„han vil forraade os. Det er en listig Karl, som har drevet vidt om i Verden, og nu lever af Smughandel. Han har længe været i hollandsk Tjeneste, og har her gjort Bekjendtskab med Din Slægtnings Tjener og sikkert ogsaa med Herren. Dog vi frygte ikke, om ogsaa hans Herre finder os; her i dette Land skal intet forhindre os i, at bringe Dig til Aga, til Din Morbroder.“ — „Jeg veed det nok,“ svarede Clara, „og frygter nu ikke for van der Nael selv. Men desnagtet var det mig ubehageligt, om jeg skulde bruge fremmede Folk til Hjelp imod ham. Hvor ganske anderledes, naar min nærmeste Slægtning, som har større Ret end han, til at tage mig i sin Beskyttelse, stillede sig imod ham! Kunde vi ikke benytte dette Menneske, ja selv hans Slethed?“ — Halvor betænkte sig: „Velan,“ svarede han,“ naar Du har Mod, kjære Barn! Hvad jeg foreskriver Dig, er ikke farligt, men besværligt, og vil næsten forekomme Dig for dristigt, da Du ikke er vant til Bjerge.“ — „Jeg forlader mig ganske paa Eder, og ethvert Middel, som I vover at vælge, griber jeg uden Betænkning,“ svarede Clara. — „Nu vel,“ blev Halvor ved, „saa maa Du fra Jordal reise tvers over Snemarken.“ — Clara forskrækkedes. „Ere der ikke farlige Kløfter, dybe Rifter, bedækkede med Snee, hvori vi uden at skjelne dem, kunde nedstyrte?“ spurgte hun bekymret. „Jeg har læst, at der paa høie Iisbjerge altid gives saadanne, som blive farlige, selv for den meest Erfarne.“ — „Hos os ikke,“ svarede Halvor,“ Sneen

ligger fast og troe paa de dygtige Bjerge. Vi ville leie Karle, som skulle bære Dig; vi ville indhylle Dig i Pelsværk, for at beskytte Dig mod Kulden, og Du vil søge Din Onkel ad en Vei, som Din Forfølger ikke kan gjætte.“ — „Du kan uden Betænkning vove det, jeg er allerede eengang kommen ad denne Vei, og naar Veiret er godt, finder man det endogsaa herligt deroppe,“ sagde Konen. — „Jeg følger Eder,“ svarede Clara. — Halvor gik hen til Karlen; han betroede ham Alt, kun ikke at Onkelen var i Aga. „Seer Du, Erik, nu bruge vi Din Hjelp, thi Du er en brav Karl. Vel er der ikke mange Penge at fortjene derved, thi Pigen har ikke meget, men derefter spørger Du ikke. Sæt Dig paa min Hest og rid hurtig til Ennas. Lad en Baad bringe Dig til Jondal, Du vil komme der tidligere end vi, bestil saa Heste til Aga, hører Du?“ — „Det skal jeg gjøre,“ svarede Erik, modtog en lille Pengesum, og reed bort. „Han vilde dog have kjendt Dig,“ sagde Halvor, da han kom tilbage og førte Clara ind i Huset, „han vilde i ethvert Tilfælde være redet til Rosendal, nu kan han gjerne gjøre det. Men har jeg holdt ham for slettere end han virkelig er, nu desto bedre.“ Værten var imidlertid vaagnet, og kom nu ud; han var underrettet om Alt; nu fortalte Halvor ham, hvorledes de havde truffet og benyttet den sorte Erik. „For alle Ting lad ikke den fremmede Herre faae at vide, at Obersten er her. Sorte Erik veed det dog ikke?“ — „Neppe,“ svarede Værten, „thi han er først nylig kommen fra

Bommeløen; Obersten derimod seilede imellem Storøen og Tysnæs ind i Fjorden. Iøvrigt kan Du forlade Dig paa mig. Ingen ægte Nordmand vil forraade den smukke Pige." Baaden laae færdig; Værten og Værtinden lykønskede Clara, og ledsagede hende til Baaden, Karle og Piger stode ærbødigt i nogen Frastand, og beundrede Pigens Skjønhed. Det var silde paa Aftenen, da de ankom til Jondal. Hvad de havde ventet, skeete. Sorte Erik havde ikke ladet sig see. Ogsaa her betroede de sig uden Omstændigheder til en Bonde, som besørgede Skytsen. Han forbausedes ligesom alle Andre der, førstegang saae Pigen, men han lovede al mulig Hjelp. "Du fortjener Guds Velsignelse," sagde han, "kjære Halvor, fordi Du har reddet den herlige Pige, og Du er et lykkeligt Menneske, at Du torde vise hende saa stor en Tjeneste. For mig og mine Folk indestaaer jeg." Vel tænkte Halvor først paa, strax at bringe Clara videre; men uvant til saa megen Anstrængelse, var hun fuldkommen udmattet; det var høist rimeligt, at hun, uden at hvile, ikke kunde udholde et saa besværligt Ridt tvers over Halvøen, og det blev derfor ved den første Plan, som, skjøndt den syntes dristigere, dog var forbunden med mindre Anstrængelse for hende. En Lænestoel blev bunden imellem to stærke Stænger, og saaledes indrettet til en Bærestoel; fire stærke Karle bleve leiede, for afvexlende at bære hende over de høie Bjerge og over Sneemarken. Efterat de havde nydt et tarveligt Maaltid og just vilde begive sig til Ro, traadte en Karl hurtig ind og meldte, at en

Baad med en fornem Mand i, nærmede sig. Man havde paalagt ham, at give nøie Agt paa hvem der kom. Clara skjælvede. „Frygt ikke,“ sagde Halvor, „vi maae alle tre holde os skjulte.“ — „Iil med Pigen til min Naboe Thrane,“ sagde Værten; „jeg vil ledsage Eder; han boer paa den Vei, ad hvilken I i Morgen maae reise, der ere I sikkre. Herren skal jeg nok vide at holde fast paa.“ De gik.

Bjergværksarbeideren i Cornwall.

Efter Carne.*)

En Fremmed, der for første Gang saae de lange og trættende Udørkener, som findes i mange, ja man kan sige de fleste Dele af Cornwall, kunde indbilde sig at han vandrede over de sørgelige Landstrækninger i Hialtland eller i Patagonien, istedetfor i en af de, i Forhold til sin Størrelse meest produktive Provindser i England. Mangen en Fremmed, der fra sit fremmede og heelt forskjellige Hjem er kommen i Land i Falmouth, og har gjennemreist Halvøen fra Vest til Øst, har vel seet sig forbauset omkring, og meent, at de Fortællinger, han har hørt om den berømte Øes Frugtbarhed og Skjønhed, lignede Eventyrene om de vel-

---

*) Fra: „Tales of the West. By the Author of: Lettres from the East. 2 Vols, London 1828.“

signede Lande i Tusind og Een Nat. Saadanne Tanker kunne vel bemægtige sig Sindet, især deleshed naar man reiser over de Sandsletter, som omgive Grevskabets gamle Hovedstad — en Strækning, som Svartalfer og Dværge kunde udkaare sig til deres Yndlingsbolig; en mørk, sørgelig Udørken af femten til atten Miles Længde, uden at nogen Høi eller Bakke opliver dens haabløse Fladhed, — uden en Hytte, hvis bølgende Røg kunde vise, at der er levende Mennesker, eller en Plet, der kunde vidne om Kultur, selv af den raaeste Art. Ihvor hurtigt Postkarethens Hjul, der skynde sig hen til behageligere Scener, nu rulle over den, saa rulle de dog altfor langsomt, saaledes har idetmindste Enhver, ihvor hurtigt han end har kunnet kjøre over denne Sandørk, følt i det sidste halve Aarhundrede.

Folket er imidlertid bedre end Landet; thi Bjergværksarbeiderne, der udgjøre en betydelig Deel af Beboerne, ere en snild, ædruelig og kløgtig Menneskeklasse, der, naar Armod og Nød gjæste dem, bære deres Skjæbne med stoisk Kraft og Taalmod, skjøndt man ikke kan anvende samme Bemærkning, naar Lykke og Velstand indfinde sig: — og deres Beskjæftigelse udsætter dem paa en særegen Maade for begge disse Yderligheder. I Almindelighed modtage de ikke nogen regelmæssig Dagløn i de Miner, hvori de arbeide, men foretrække, at deres Vinding for en stor Deel skal beroe paa deres egen Kløgt og Lykkens Bistand. Deres Tænkemaade medfører al den Tillokkelse og Spænding,

som følger med en Spekulation, der ofte kan være særdeles heldig, og ligesaa ofte ledsaget af usikkre Tilbagefald, ja indtil den yderste Trang og en lang og nedslaaende frugtesløs Forventnings Qvaler.

De forskjellige og vidt udstrakte Kobberværker bortforpagtes, hvis man kan betjene sig af dette Udtryk, for regelmæssige Tidsrum, ved Licitation til de Bedstbydende, det vil sige dem, der ville bearbeide dem for den laveste Betaling pr. Favn. Den gamle, den nye og den lovende Grund, med sine forskjellige Leier og sit forskjellige Haab, og som ligger i en større eller mindre Dybde, udstykkes i forskjellige Parter, og besættes saaledes af et vist Antal Mænd, der modtage en vis Andeel af de Opdagelsers Udbytte, som de enten selv gjøre, eller videre forfølge. Disse ere undertiden og ikke sjeldent af saa stor Værdie, at Rigdom strømmer ind over disse Mennesker, som om de grove paa Bunden af Minerne i Potosi eller Peru: fra den største Armod vinde de inden faa Maaneder en forholdsviis glimrende Rigdom, medens andre arbeide fort, Dag ud og Dag ind, og stedse vedblive at nære et levende Haab, som ofte er det eneste de eie, men som lykkeligviis aldrig forlader dem.

Ved Foden af en Høi, som med en lang Skraaning gaaer ned til en Kløft, hvorigjennem der løber en Strøm, hvis røde og urene Farve hidrører fra det Metal, som har blandet sig med den, levede i en ussel Hytte tvende Brødre, ved Navn Gilbert, der ernærede sig ved daglig at arbeide i en nærliggende

Grube. Afvexlende hver Dag og hver Nat havde de flere Mile at gaae til deres Arbeidsplads, og de gik Veien tilbage lige troelig, hvad enten Daggry eller Aftendæmring bød dem at ende deres korte, men strænge Arbeide. Ihvor fattigt de nu levede og ernærede sig, saa nedstammede de fra en gammel Familie, der idetmindste kunde rose sig af, at have i flere Generationer eiet et godt og gammeldags Huus, som laae ved den samme Strøm, der løb tæt forbi de tvende unge Mænds Hytte, og ikke langt fra denne. De havde nydt en finere Opdragelse; endnu for faa Aar siden havde de boet i hiint Huus, og seet sig føiede i ethvert Ønske, som Ørkesløshed og Overflod kunde fremkalde. Faderen levede imidlertid alt for rask og flot for sine Indkomster; han var en lidenskabelig Rævejæger, og Hunde og Heste, og de hyppige, rigelige Gjæstebude, han gav, tilligemed den ubegrændsede Frihed, hvormed Vinen flød ved hans Bord, vare Dele af de Udgifter, som gradviis fortærede hans gode Eiendom. Den større Deel af Godset var pantsat, og da han døde blev Bygningen selv solgt, for at bidrage til Betalingen af hans Gjeld, og de to Sønner maatte saagodtsom venneløse friste deres Lykke i Verden. Man kunde vel sige venneløse, thi af de Mange, der havde gjæstet deres Faders Bord, var der ikke Een, der viste nogen Velvillie eller sand Deeltagelse for deres Stilling, og de saae, at de enten maatte fortjene deres Brød i deres Ansigts Sved, eller hungre. De nærmede sig nu deres Manddomsalder, og Besty-

reren af den store Kobbergrube paa en fjerntliggende Bakke, til hvem de henvendte sig i en ydmyg Tone om Arbeide, saae tvivlende paa deres glatte Ansigter og Hænder, der vare aldeles uvante til strængt Arbeide. De aflagde deres smukke Klæder og deres Hatte med den brede Guldgalon, som Landjunkerne i hiin Tid bare, og iførte sig simple og grove Klæder. Der blev strax anviist dem Arbeide, og med et deeltagende Hensyn til deres Skjæbne gav man dem samme Løn som de mere arbeidsføre Folk, og det varede heller ikke længe inden Brødrene, skjøndt med Møie, lærte at fortjene den. De maatte i de sex af Døgnets fire og tyve Timer nedstige i en Dybde af nogle hundrede Favne; først med et svimmelt Hoved, et skjælvende Hjerte, klyngende sig med den ene Haand til den ved de lodrette Sider af Schachten befæstede Stiger, og bærende et tændt Lys med den anden. De udholdt den iiskolde og evige Taage og Fugtighed saa dybt under Jordens Overflade, svang den tunge Pikøxe og Skuffe, uophørlig i en ofte tung og qvælende Luft, hvor nogle faa Lys sparsomt oplivede det underjordiske Gravmørke.

Det hændte sig, at Lykken efter faa Aars Forløb, stadigt begyndte at tilsmile de to Brødre; de vare trufne paa et heldigt Leie, og havde, ved at bearbeide det, opdaget en lille, men gehaltfuld Kobberaare. Den varede i flere Maaneder, og deres Gevinst blev betydelig. Naar Betalingsdagen hver Maaned kom, vare de Summer, de modtoge, saa anseelige, at de vilde have udbredt Glæde over ethvert Ansigt: og de havde

saa bittert følt den haarde Omskiftelse af deres Stilling fra Overflod til Fattigdom, at de nu bleve beruсede af Glæde. Denne indstrømmende Velstand frembragte imidlertid ingen anden Forandring i deres Levemaade, end at deres Bord blev bedre besat, og at nu og da en Gjæst fik Sæde ved det; den venneløse Tilstand, hvori de vare blevne satte, havde indgydt dem den største Hengivenhed for hinanden; de arbeidede sammen, og toge altid den samme Plet til Arbeidet; de holdt kun lidet Samqvem med deres Kammerater, og havde aldrig været en Dag adskilte siden de havde betraadt deres nærværende Bolig. De havde besluttet aldrig at gifte sig, ihvor huldt Fortuna end maatte tilsmile dem, men dette Løfte blev gjort i Modgangs Dage. Kort efter at Lykken saaledes havde gjæstet dem, indtraf der en Begivenhed, som ganske forstyrrede deres Livsplaner, og viste, hvor tæt Sorgen ofte følger i Glædens Fodspor.

En Nat vare Brødrene travlt sysselsatte med deres Arbeide paa Bunden af Gruben, hvor det Terrain, de havde taget, laae i en Dybde af over hundrede Favne. De talde med megen Munterhed om deres Udsigter, og at de, hvis deres nærværende Held skulde vare et Aar endnu, haabede at være istand til igjen at tilkjøbe sig den gamle Familiebolig, i dens nærværende forfaldne Tilstand, og igjen opslaae deres Bopæl der.

Den ældre Broder var nødt til at stige op af Gruben, for at spørge en af Tilsynsmændene til

Raads angaaende et nyt Phænomen i Ertsets Leie, og sagde, at han strax skulde komme ned igjen. Med sit lille Lys steg han hurtigt op af Stigerne, en farlig Gang for en Fremmed, saameget mere som Trinene undertiden ere raadne og skrøbelige. Han havde rygtet sit Ærinde, og var allerede et Stykke nede af Stigen igjen, da en Deel af Jorden, som det undertiden hænder paa Kanten af Schachten, løsnede sig, en stor Steen faldt ned, og slog den ulykkelige Bjergmand ned af Stigen. Han styrtede øieblikkelig ned paa Bunden af Gruben. Den anden, der hørte Larmen og Faldet af en tung Substants, løb hen til Stedet, og saae ved sit matblinkende Lys sin Broders lemlæstede Skikkelse og Ansigtstræk. Han var knust ved Faldet, og den yngre Gilbert opfyldte, knælende ved hans Side, Rummet med sit Skrig, som ingen hørte, thi de havde været ganske alene og i en afliggende Deel af Gruben. Han følte sig først tilskyndet at stige op, og forsøge paa at slæbe Liget med sig; men da 'han snart saae, at al Bistand vilde være frugtesløs, løftede han det iveiret, bar det hen til den Plet, han nylig havde forladt, og satte sig der ved Siden af det. Den Afsjælede var hans eneste Ven og Frænde; hans eneste Stalbroder i Livets Nød og Lykke; de havde deelt Foragt og Ligegyldighed — de havde deelt Sorg og Haab med hinanden; og han udstødte sin Broders Navn med vild og smertefuld Røst, og kunde ikke bortvende sit Blik fra hans lemlæstede Skikkelse og livløse Træk. Der var noget

frygteligt og rædsomt i den Taushed, som herskede omkring ham, og i de Ekkoer fra de hvælvede Huler og dybe Gange, som bragte hans Broders Navn tilbage til hans Øre. De Lys, som endnu brændte der (hans Broders var slukket ved Faldet) gjorde Stedets fugtige Vægge og Luft dunkelt synlige. Med sit Fødesteds Overtroe satte han et Lys ved Ligets Hoved og et andet ved dets Fødder, og denne Belysning gjorde Scenen endnu mere rædselfuld. Gilbert sad noget afsides, næsten indhyllet i Mørke, og stirrede ufravendt hen paa den Skikkelse, hvorpaa det matte Lysskin faldt. Uagtet al sin broderlige Omhed følte han i enhver Nerve det Frygtelige i at betragte Virkningen af en pludselig og voldsom Død: den Dødes Ansigtstræk vare skrækkelig vanzirede, Munden stod vidt aaben, Kroppen var sammenknuget, saa at Hovedet næsten var slaget ind i Brystet, og Blodet pippede langsomt frem af enhver Pore, et skrækkeligere Syn, end om Livets Strøm havde udgydt sig hurtigt og med voldsom Magt. Frygtens kolde Sved perlede paa den Overlevendes Pande, og løb i store Draaber ned ad hans Ansigt; han holdt Haanden for Øinene, men Lyset trængte ind igjennem denne Skjærm, og i dette Lys stod hans Broders Liig saa tydeligt for hans opvakte Phantasie, at Virkeligheden ikke kunde have gjort Synet tydeligere. Han reiste sig og gik længer tilbage i de mørke Udhulinger, de havde gjort i Schachten; men det var ham umuligt i et saa indskrænket Rum at afholde sine Øine fra

nu og da at glide hen til den skrækkelige Gjenstand, og naar Luftstrømmen bragte Lysflammen til at vifte frem og tilbage, forekom det ham forunderligen som om hans Broder vinkede ad ham, og som om hans Hoved løftede sig iveiret fra Brystet, hvorpaa Faldet havde nedbøiet det, og det dødblege og vanzirede Ansigt vendte sig imod ham. Derpaa nærmede han sig igjen med vild Fortvivlelse, og fandt at Dødens Søvn hvilede tungt over det ulykkelige Offer.

Timerne henrandt sørgeligen indtil Morgenen kom; og hver Time syntes forlænget til en uudholdelig Evighed. Ved hans Fødder laae de Dynger af det rige sorte Erts, som de med forenede Hænder nylig jublende havde løsbrudt: han betragtede dem med Ligegyldighed — thi Verden forekom ham under hans Sorg som en Ørken. Endelig kom den Tid, da tvende andre Bjergværksarbeidere, ved Enden af de bestemte sex Timer, stege ned for at afløse deres Formænd, og udfriede Gilbert fra hans skrækkelige Stilling. Disse bare Liget op til Dagens Lys. Den unge Mand gik til sit fjerne Hjem, med ganske andre Følelser end dem, hvormed han forlod det den foregaaende Aften. En eensom og forladt Tilstand er altid haard at bære, og endnu haardere naar den kommer aldeles uventet og uden mindste Varsel.

Gilbert fulgte sin Broders jordiske Levninger til den fjerne Kirkegaard; han blev jordet ved Siden af Faderen, men i en langt mere uanseelig Grav; de Efterlevende havde, maaskee af Stólthed, givet Faderen

et smukt Gravsted, men den stakkels Bjergmand slumrede i Dunkelhed, begrædt af det ringe, men af oprigtige Følelser rørte Sørgefølge.

Fra dette Dieblik af begyndte Gilberts Bolig at blive ham modbydelig; han kjæmpede for at opretholde sit Mod, og arbeidede med større Iver end nogensinde tilforn; men intet forskaffede ham nu den Nydelse som forhen, og han sagde, at hans Følelse, da han fra sin Faders Dør maatte træde ud i en kold og venneløs Verden, havde været mindre bitter end den nu var. Han satte sig ned til det eensomme Maaltid, som han havde tillavet, og fandt at hans Appetit forlod ham, naar hans Die hvilede paa den tomme Stoel ligeoverfor, hvor hans Kammerat altid havde siddet; og især vidste han naar Søndagen kom, ikke hvad han skulde gjøre for at dræbe Tiden. I de Timer da de vare uden Beskjæftigelse (og disse vare mange), havde de ofte læst sammen i Bibelen, og han tog den nu i Haanden, for der at søge Trøst; men hans Tanker svævede ubevidst hen paa andre Gjenstande; og han sad undertiden hele Timer i den lille Vinduesskrog, med den aabne Bog i Haanden, medens hans Blik dvælede paa Strømmen og den forfaldne Bolig ved dens Bred, og eet Drømmebillede efter det andet gjennemkrydsede hans Tanker.

Han var nødt til at fortsætte sit Arbeide paa den samme Plet; den var altfor indbringende til at opgives for en anden, og dens Udbytte vedblev at være meget anseeligt; men det var ogsaa nødvendigt at det

maatte være saaledes, for at holde ham skadesløs for de vel tildeels indbildte Plager og Forstyrrelser, som forfulgte ham.

Bjergværksarbeiderne have deres fulde Andeel af deres Fædrelands Overtroe, og høre ofte med Skræk en Larm, som af andre Bjergmænd, der arbeide dybt under Jorden, og ikke ere langt fra dem. Skubkarrens Rullen, Lyden af Pikøxerne, og Faldet af Jord og Stene, høres tydelig igjennem Natten — udentvivl ofte kun Ekko af deres eget Arbeide; men undertiden vedvarer denne Lyd efterat Arbeidet er ophørt, og nu og da synes Stemmer at blande sig dermed. Gilbert troede, at han isærdeleshed var udsat for disse Hjemsøgelser; han havde en instinktmæssig Skræk for det Sted hvor Ulykken var hændet, og naar han befandt sig alene der, var det forgjæves at han anstrængte sig med en fortvivlet Kraft, for ved Arbeidet at adsprede sine Tanker. En anden Person syntes at arbeide ganske tæt ved ham: han holdt sin løftede Øxe tilbage og lyttede — den Andens Hug faldt tydeligt, og det rige Erts fulgte med en lydelig Rullen; han standsede den belæssede Karre, men den ubekjendte Arbeiders vedblev at rulle, og kom nærmere og nærmere, og han hørte et langt, svagt Skrig, som gjennemisnede enhver af den Eensommes Nerver, thi det syntes at ligne hans Broders Røst. Alle disse Toner ophørte pludselig; og den Larm, hans eget Arbeide fremkaldte, var den eneste han hørte; indtil de efter en kort Mellemtid igjen begyndte at lade sig høre,

undertiden nærmere og undertiden fjernere, til en vis Afstand, og hans Kammeraters Nedstigelse i Gruben befriede ham endelig fra dette usynlige Selskab.

Tiden gjorde ham efterhaanden mere fortrolig med disse Ting; og de overnaturlige Toner bleve mindre martrende for ham, skjøndt de aldrig ganske forsvandt. — —

Hvad enten det er virkelig Hændelse, eller en Virkning af Menneskenes egen nedslaaende Indbildning om en forudbestemt Skjæbne, saa er det vist, at der i det talrige Samfund af Mennesker, som i Bjergværkerne drive samme Syssel, findes mange Individer, der, skjøndt de ere ligesaa kløgtige og utrættelige i deres Anstrængelser, som deres Naboer, synes at være fordømte til at leve under en ulykkelig Stjernes Indflydelse. Lad dem tage den meest lovende Deel af Schachten, hvorfor Andre have gjort det høieste Bud, de opdage intet; i det høieste finde de en lille Ertsaare, der netop er tilstrækkelig til at holde deres Lyst vedlige, og skuffe deres Bestræbelser med et tomt Haab. De ere ulykkelige Væsener, til hvilke det ei er godt at slutte sig; thi vel kan det hænde at Vandet styrter ind i deres Schacht, og i et Dieblik ødelægger mange Maaneders Arbeide; de kunne træffe en tilsyneladende uhyre riig og skjøn Ertsaare, der, naar den blot varede nogle Uger, vilde lade Rigdom strømme i deres Hænder; men den indskrænker sig til Dage eller Timer, og de see den, med en bitter Følelse, at ende, liig en Oase i Ørken, medens den samme sørge-

lige, nøgne og utaknemmelige Strækning aabner sig bag ved dem. De opgive med Afskye at arbeide længer paa dette Sted — Andre komme til samme Plet, og grave snart ind i en riigholdig Aare. Disse ere sikkerlig fødte under en lykkelig Stjerne; de kunne tage hvad Sted de ville, det bliver aldrig nøgent eller frugtesløst; selve deres Nærværelse synes at være Borgen for, at noget Godt vil komme for Lyset.

Gilbert blev almindelig betragtet som en af disse lykkelige Skabninger; og han begyndte virkelig at ansee sig selv derfor, og at troe, at den ulykkelige Skjæbne, der saalænge havde forfulgt ham, endelig vilde forlade ham, og forsvinde for bestandig. Han fæstede nu et Tyende, og den lille Hauge ved Siden af hans Bopæl blev holdt net, og besat med udvalgte Kjøkkenurter og endogsaa Blomster. Hans Klædedragt undergik en mærkelig Forandring; hans Søndagskjole var af det fineste Stof, og om det kom heraf eller ei, nok sagt hans hele Udseende var langt bedre end tilforn, og hans Væsen røbede en Mand, der begyndte at komme i Skuddet i Verden, og ogsaa følte at han var paa Veie dertil.

Endelig indtraf den sidste store Begivenhed i Bjergmandens Liv, en Begivenhed, hvis Komme han længe taalmodigt, men længselsfuldt havde seet imøde: — han tilkjøbte sig igjen sin Families gamle Bolig. Vel var hans Livs Blomster forbi, da han blev sat istand dertil, og fra sin Ungdom og Manddom var han begyndt at træde over i sine Dages Aftendæmring. Han

havde udsat det nævnte Skridt indtil hans Riigdom var bleven befæstet, og vedvarede saa uophørligt som en Aprilregn paa hans Fødested; og nu forlod han den simple Bopæl, hvor han hidtil havde levet, og ilede hen, for, med de gladeste Følelser han maaskee nogensinde havde erfaret, at tage sin kjøbte Eiendom i Besiddelse.

Er der Noget i Verden saa behageligt som atter at opløfte sit Hoved i det forladte Fædrenehuus? at staae under det Tag og ved den Arne, hvorfra vi ere blevne forjagede som Fredløse, og at kunne sige: „Jeg er Herre over dette Sted, jeg kan bygge og plante her, og ingen Fremmed skal her opslaae sin Bolig?“ Saaledes tænkte den nærværende Eier, i det han saae sig omkring med et tilfreds Hjerte og et glædestraalende Blik.

Det var ikke den mindst behagelige Omstændighed for Gilberts Følelser, at Alle, nu da han eiede sit Fædrenehjem, kaldte ham Squire: han smiilte over sin egen Svaghed: men der var for hans Øre noget uimodstaaelig melodisk i denne Lyd; der laae Noget deri, som var gaaet i Arv fra hans Fædre; det havde ogsaa tonet for deres Øren; den var liig Ordet „Laird“ for en Høilænders og „Jarl“ for en Nordmands Øre. Da han paa ny saae et vakkert Antal af Gjæster i den gamle Spisesal, blandt hvilke hans Røst fandt beredvillig Opmærksomhed, havde han undertiden sin Glæde af at fortælle sit henrundne Livs Gjenvordigheder og Omskiftelser; hvor strængt han havde arbei-

det, og hvor haabløse hans Udsigter havde været, og naar han da fortalte sin ulykkelige Broders Død, var hans Hjerte dybt rystet ved Erindringen, og Taarer perlede i hans Øine. Den første Sabbathsmorgen efterat han havde fæstet Boe i sit nye Huus, gik han ad den samme smukke Kirkestie, de tilforn havde betraadt sammen; han traadte ind i Kirken, hvor en af de bedste Stole ventede ham, og saae op til det lille Gallerie, hvor det syngende Chor stod, blandt hvilket han tilforn saa glad havde blandet sig. Præsten var endnu den samme, der ofte havde skjænket dem Trøst, men han var nu en alderstegen Olding, og hans Hoved var hvidt som Snee. Gilbert følte sig dybt bevæget; og da Menigheden adskiltes, gik han hen til sin Broders ydmyge Grav, sad længe og sørgmodigt paa den, og følte hvor klar og skyfri hans Livs Aften vilde være, hvor reen hans Glæde, hvis hans kjærlige og eneste Stalbroder i Nødens Tid endnu havde levet, for at dele den med ham, for at drikke med ham af samme Bæger, og sidde hædret ved hans Side i deres Fædrenehuus.

Jæger-Eventyr*).

Natten faldt paa. Aftenens Taager, der opstege fra Jorden, begyndte at tabe deres tynde hvide Kredse

*) Fra: „The Keepsake," for 1828.

i Skovens dybe Skygger. Adskilt fra sine Kammerater, søgte Kochenstein med speidende Blik at opdage, i hvilken Retning hans Vei laae; men der var intet Spor synligt, som kunde tjene ham til Veiviser til hans Hjem. Han satte Jægerhornet for sine Læber og udstødte nogle lydelige og længe holdte Toner. Et fjernt Ekko besvarede dem klagende. Han lyttede, om han ei skulde høre noget andet Svar, men forgjæves. Raadvild kastede han Tømmen over Manken paa sin Hest, overladende til dennes Klogskab at hjelpe dens Herre ud af hans Forlegenhed, som den havde gjort oftere tilforn. Dyret syntes at forstaae og skatte den Tillid, han satte til det. Det spidsede Øren, udstødte en vild Vrinsken, vendte sig bort fra den Retning, Rytteren hidtil havde fulgt, og tog en ny Vei i et rask Trav.

For en Stund lovede dette et gunstigt Udfald; den snevre Huulvei, ned ad hvilken Gangeren ilede, mellem Rækker af kjæmpemæssige Lærketræer og sammenslyngede Ege, syntes kjendeligen at ville føre til en mere udstrakt Aabning. Men da han havde naaet Enden, standsede Hesten pludselig. Den svage Dæmring, som endnu var tilbage, satte Baronen istand til at bemærke den uveibare Omgivelse af tæt plantede Træer, der sluttede sig om det lille naturlige Amphitheater, hvortil de vare komne.

„Det bliver alt værre og værre," udbrød den skuffede Rytter, i det han kastede et trøstesløst Blik imod Himlen. Der var ikke en eneste Stjerne at see,

hvis Skin kunde formindske det dybe Mørke, som omhyllede Skoven.

Kjed af at blive paa een Plet, reed han rundt omkring paa den indsluttede Grønning, hvor han paa en saa ubehagelig Maade befandt sig. Han gjentog sit Ridt, i det han speidende saae om til enhver Side, omendskjøndt det nu næsten var altfor mørkt til at han endog blot kunde skjelne de vældige Stammer, under hvis Grene han reed.

Endelig standsede han pludselig: „Er det et Lys?" sagde han for sig selv: „som glimter hist henne? — nei, nu er det borte! Det kommer igjen! Kunde jeg blot naae det!" Lyset vedblev at være synligt paa samme Sted. Han var raadvild, om han skulde forblive hvor han var, med dette vinkende Lysblink foran sig, og den sandsynlige Udsigt at tilbringe hele Natten i Skoven, eller om han skulde forlade sin Hest, og søge at trænge imellem Træerne hen til det Sted, hvorfra Skinnet kom.

Ingen af Delene var ganske efter hans Tykke. I det første Tilfælde maatte han udholde den kolde Luft og den fugtige Taage indtil Dagningen; i det andet udsatte han sig for at miste sin Hingst, hvis han ikke maatte være istand til at finde tilbage igjen til samme Sted. Ubestemthed var imidlertid ikke hans Feil; og efterat have betænkt sig et Minut, sprang han af Hesten, bandt den til et Træ, og begyndte at bane sig Vei igjennem Skoven, i den Retning hvor han saae Lyset. De Vanskeligheder, han herved mødte,

vare ikke faa. Han var af en temmelig svær Legemsbygning, og fandt saaledes ofte Uleilighed ved at komme igjennem der, hvor en mager Person kunde have passeret uantastet. Torne og Grene fattedes ikke, og den sumpede Jordbund fuldendte de Møisommeligheder, han maatte udstaae. Han maatte arbeide sig frem, ved først at løsrive det ene Been og dernæst det andet af Buskene og Mosegrunden, medens Gjenstanden for hans Bestræbelser syntes at forblive ligesaa fjern som tilforn. Men han var ikke den Mand, der let lod sig bringe fra sit Forsæt; han arbeidede sig frem af al Magt. Hans Hænder vare qvæstede af de Grene, han havde afbrudt, naar de standsede hans Vei; og Sveddraaberne paa hans Pande blandede sig med den kolde og tunge Nattedug, som faldt rundt omkring ham. Endelig bragte en fortvivlet Anstrængelse, som næsten var ledsaget med Tabet af hans Støvler, ham ud af det Morads, han havde gjennemvadet. Han stampede og rystede sine Fødder, da han var kommen paa tør Grund, med den Tilfredshed, en saadan Befrielse indgyder. Men hvor tiltog hans Glæde, da han bemærkede, at det Lys, som han saa møisommelig havde søgt, nu ikke var i over 50 Alens Frastand. Faa Dieblikke bragte ham til Døren af en lav Bolig med et langt fremragende Tag. Saavidt han kunde skjelne, var det en meget gammel Bygning, Portalen var af Steen, og af samme Material bestode Vinduesspprosserne, som vare temmelig høit fra Jorden, og gjennem hvis Ruder det Lys kom, han havde seet.

Vor Jæger tøvede ikke længe med at banke paa Døren, først ganske sagte, men da Ingen lagde Mærke hertil, bankede han stærkere og stærkere, indtil han endelig dundrede paa af alle Kræfter. Alt var frugtesløst. Han pauserede et Dieblik, for at lytte, men ikke en Lyd mødte hans Dre.

„Ved alle Helgene!" udbrød han; „det er forunderligt; Huset maa være beboet, hvorfra skulde ellers Lyset komme? Og om de end derinde havde sovet som Syvsovere, maa min Banken have vækket dem. Lad os forsøge det paa en anden Maade — det lystige Horn maa vække dem, hvis ellers Noget kan oplive deres dorske Natur." Han greb sit Horn og blæste en Reveille. Tonerne vilde til en anden Tid have klinget opmuntrende og lystigt; men for den mørke, tause Midnatsstund egnede de sig ikke. En Ugles Skrig vilde have harmoneret bedre med Omgivelserne.

„Nu komme de!" sagde han. „Priset være alle Helgene!" Men ved denne, som ved mange andre Leiligheder, fik de gode Helgene større Tak end dem tilkom. En gammel Ravn, som blev opskrækket ved Baronens Horn, slog med Vingerne i Flugten, og skuffede hans Dren. Den var usynlig i det omhyllende Mørke; men dens hæse Skrig opfyldte Luften i det den fløi.

Opbragt over denne lange Venten, udstædte Baronen en formelig Krigserklæring. Med saa høi en Røst, som det var ham muligt, forlangte han at ind=

lades, og truede med i modsat Fald at sprænge Døren. En lydelig Latter, som af et Dosin Svirebrødre, var det umiddelbare Svar. Et Stykke af en ung Træstamme laae ved Siden af ham. Han greb det, og slog det med al sin Magt imod Døren; men skjøndt selve Bygningen rystede derved, gav den stærke Port ikke efter. Førend han kunde gjentage Angrebet, hilste en hæs Røst hans Øren. „Hold op med den Støi, og gaae!“ lød den, „eller jeg hidser Hunden paa Dig.“

„Jeg knækker Hundens Hals, og gjør dens hundske Herre et Hoved kortere, hvis Du ikke lukker op paa Øieblikket. Er det en Maade at behandle en forvildet Vandringsmand i Mulm og Nat? Luk op, siger jeg, og det paa Øieblikket!“

Det syntes at Beboeren var i Begreb med at iværksætte sin Trudsel; thi en Ulvehunds dybe Hylen var det eneste Svar paa Baronens Opfordring.

Han trak sin Hirschfænger, og stillede sig tæt op til Døren. Han ventede en Stund, men Alt var taust. Nu tog han atter Tilflugt til sin Muurbrækker. Døren stod tappert imod; men det var øiensynligt, at den ikke længe kunde modstaae en saadan Beleiring. Endelig lod den Røst, som han før havde fornummet, sig igjen høre. „Kom da ind, hvis Du vil. Daare! Du nedkalder selv Din Skjæbne over Dit Hoved.“ Skaaderne bleve trukne fra. „Løft Dørklinken.“ Baronen uleiligede sig ikke med at undersøge Betydningen af de varselfulde Ord, men adlød den givne

Anviisning, og traadte ind. Han fandt sig i et rummeligt Værelse, som syntes at optage hele Bygningens Rum. Han saae sig om efter de Fjender, han ventede at møde, og foer forbauset tilbage.

Den eneste Beboer af dette Værelse var en Dame, hvis Klædedragts Rigdom og Elegance vilde have tildraget sig Beundring, hvis ikke hendes Persons Elskværdighed havde bemægtiget sig denne Følelse. Hendes hvide Klædebon sluttede sig om de meest fuldendte Former, og var befæstet om hendes Liv med et brillant Spænde af en særegen Skikkelse, forestillende en Hjort. Et lignende Smykke sammenholdt hendes lange Lokker, hvis kulsorte Glands endnu forhøiede den høie Pandes Hvidhed, de beskyggede. Hendes Ansigt var blegt, og hendes Træk melankolske, men overordentlig fine og skjønne. Hun reiste sig, da Baronen traadte ind, fra det fløielsklædte Leie, hvorpaa hun sad, og betegnede ham med et høfligt Smiil at tage Plads paa et Sæde ligeoverfor hende. Et dækket Bord stod ved dets Side, besat med Forfriskninger. Han forklarede Aarsagen til sit Komme, og undskyldte paa det indstændigste den uhøflige Maade, hvorpaa han havde forlangt Indladelse.

„Du er velkommen,“ sagde Damen, i det hun atter pegede paa det tomme Sæde.

Intet kunde være mindre usædvanligt end disse tre Ord; men Lyden af hendes Stemme gjennembævede Tilhøreren vibrerende indtil hans Sjæls Inderste. Hun indtog atter sin Plads, og han satte sig paa det anviste

Sted. Han saae sig omkring, og fandt sig til sin Forbauselse overbeviist om at de vare alene. Hvorfra kom da den Røst, der havde tiltalt ham, og den støiende Latter, som første Gang mødte hans Øre? Han følte sig overtydet om, at der under samme Tag ikke kunde være noget andet Værelse, der kunde rumme et saadant Antal af Mennesker. Ikke heller hørte eller saae han den Hund hvis vilde Hylen havde skrækket ham.

Baronen var imidlertid altfor meget Jæger til at lade enten Overraskelse eller Beundring afholde sig fra at gjøre Fyldest ved det fortræffelige Maaltid, der stod dækket for ham, og hvortil hans Værtinde indbød ham, i det hun dog vægrede sig for at gjøre ham Selskab derved. Han spiste og drak derfor efter Hjertens Lyst, og udsatte sine Betragtninger, med Undtagelse af en bekymret Tanke om sin Hingstes Skjæbne. "Arme Dyr," tænkte han, "Du vil komme til at lide fordi jeg har det saa godt; en varm Stald vilde være Dig tjenligere end de Midnatsdunster, som gjennemryste Dig." Og Baronen saae med inderlig Velbehag paa den luende Arne, hvis røde Glimt næsten fordunklede det blidere Lysskin fra den pragtfulde Lampe, som hang under Loftet.

Da hans Appetit begyndte at blive stillet, vaktes hans Nysgjerrighed paany. Et Par Gange, da han saae iveiret, mødte han et Blik af sin Værtindes funklende sorte Oine. De vare skjønne, men uden at vide hvorfor, skrækkedes han ved at see dem; thi de havde ikke den tankefulde Blidhed, der var udbredt over hen=

des Ansigtstræk. Han fyldte sit Bæger, og tømte det, med de høfligste Udtryk, paa sin Værtindes Sundhed. Hun bøiede takkende sit Hoved, og holdt hen for ham et lidet, rigt indlagt Guldbæger. Han fyldte det; hun gjengjeldte hans Skaal, satte Bægeret igjen fra sig, og reiste sig fra sit Sæde. „Dette Værelse,“ sagde hun, „maa være Dit Natteherberg. Farvel!“

Han vilde tale. Hun afbrød ham. „Jeg veed hvad Du vilde sige — ja, Du skal igjen faae mig at see. Tag denne Blomst!“ sagde hun, i det hun brød en Rose fra en Krands, som slyngede sig om hendes Haar i fuld Blomster, skjøndt September allerede var begyndt, og Haugernes og Engenes Blomster allerede forlængst vare visnede. „Paa den Dag denne Rose visner, seer Du mig igjen.“ Derpaa aabnede hun en lille Dør i Tapetet, og lukkede den efter sig.

Baronen følte ingen Tilbøielighed til at sove; han gik frem og tilbage i Værelset og overtænkte denne Aftens Hændelser. Nattens Taushed begunstigede denne hans Syssel; det bløde Tæppe, som bedækkede Gulvet, hindrede ham endogsaa fra at høre sine egne Fodtrin. Træt af sine frugtesløse Grublerier begyndte han at søge Adspredelse i sin Eensomhed, ved nøiere end tilforn at betragte det smukke, men antikke Boehave i Værelset, da hans Opmærksomhed pludselig vaktes ved Tonerne af en Harpe. Kun nogle faa Takter vare spillede, da Musiken blev ledsaget af en Stemme, den blødeste han nogensinde havde hørt,

Sangens Ord havde et alt for paafaldende Hensyn paa ham selv til at undgaae hans Øren:

Vee Den, hvis Fod med dristigt Fjed
Forstyrrer brat min Eensomhed!
Vee den, hvis Haand foruden Skræk
Min Dør tør aabne, djerv og fræk!
Vee Den, som modigt træder ind,
Og seer sig i mit Blik ei blind!
I Skoven knuses skal hans Mod,
Lyngblomsten drikke skal hans Blod.

Sangen og Musikken ophørte paa eengang, og lode Baronen ene tilbage, nedtrykket af en uvant Rædsel. Da han vaagnede var Ilden paa Arnestedet gaaet ud, og Morgenen, som afkastede sit graae Taageslør, begyndte at sende sine livlige Straaler igjennem de snevre Vinduer. Han bemærkede, at den Dør, igjennem hvilken hans Værtinde var forsvunden, stod paa Klem; han vovede at see igjennem Sprækken, og bemærkede kun et lidet Kabinet, som var aldeles tomt. Nu aabnede han Indgangsdøren, og fandt sin Hest, som han havde bundet i Skoven, færdig til at føre ham derfra, og kjendelig i den bedste Forfatning. — „Qvinde eller Fee;“ raabte han; „herfor skylder jeg hende min varmeste Taksigelse — og nu, min raske Ganger, viis nu Din gamle Fyrighed.“ Han svang sig paa Hesten, styrede den ad en Vei, som syntes at føre ham i den Retning, han ønskede, og uden Hjelp af Pidsk eller Spore var han inden en Time paa Kochenstein.

Det første, han foretog sig, var at sætte Rosen i Vand i en Blomstervase. Dag for Dag saae han til den og fandt den uvisnet og i sin fulde Kraft.

Da tre Maaneder vare forløbne, uden at nogen Forandring var synlig paa Blomstens Skjønhed, begyndte han mindre at føle de Erindringer, som vare forbundne med den, og betragtede den med Ligegyldighed. Han viste den endog til Beboerne af sit Slot, og blandt andre til sin eneste Datter, hvis Moders Død havde gjort ham til Enkemand. Frederikke gik i sit syvende Aar, og skulde om faa Dage fylde dette. Da hun indstændig bad ham om Blomsten, lovede hendes Fader, at hun skulde faae den paa sin Fødselsdag. Barnet var ude af sig selv af Glæde over en Gave, som man tillagde saamegen Vigtighed; thi den evigblomstrende Rose blev omtalt i det hele Slot, og enhver menneskelig Skabning i det, med Undtagelse af dets Herre, fremførte mange Gisninger om Blomsten, som alle vare meget sindrige og alle meget urimelige. Men da Morgenen til Datterens Fødselsdag kom, var Rosen visnet. Skjøndt en Mand af Mod og paa 32 Aar, skiftede Baronen Farve, da han saae den visnede Blomst.

Uden at tale et Ord, lod han sin Hingst sadle, satte sig paa den og gallopperede afsted. Han havde redet nogle Mile, da han foran sig fik Øie paa en Hjort, den skjønneste han nogensinde havde seet. Den skreed stolt frem paa den frosne Jord, og løftede sine Takker høit iveiret, som om den foragtede alle Jordens

lavere Skabninger. Da Baronen nærmede sig, tog den Flugten. I reen Aands-Adspredelse og i hiin Rædsel for sine egne Tanker, som frister et Menneske til at gjøre Alt for at undvige sig selv, satte han efter den, skjøndt han ikke var ledsaget af en eneste Hund. Over Grønning og Kratskov, over Bakke og Slette jagede han den stolte Hjort. Endelig sagtnede den sin Hurtighed, da den nærmede sig Randen af en lille klar Søe, i hvis Midte et Vandspring kastede sine skjønne Chrystalstraaler iveiret. Hjorten standsede, vendte sig og saae paa sin Forfølger. Han satte Sporen i sin Gangers bævende Side, og greb sin Hirschfænger. Et Dieblik bragte ham paa Siden af Hjorten; i det næste havde et Stik af dens grenede Takker strakt ham til Jorden.

Hingsten galloperede bort. Forgjæves søgte Kochenstein at undgaae den overhængende Skjæbne, og med Fortvivlelsens hele Styrke greb han om Hjortens venstre Horn, da den bøiede sig ned mod sit udstrakte Offer. Kampen varede kun et Dieblik, og en Green af det andet Horn gjennemborede Baronens Side. Aldrig saasnart var dette skeet, førend det Raserie, som havde bemestret sig Hjorten, aldeles syntes at have lagt sig. Den gjorde ikke Mine til at ville træde den forsvarsløse Mand under Fødder, eller at gjentage Angrebet. Efterat den i nogle Dieblikke havde betragtet sit Værk, vendte den sig bort, styrtede sig ud i Vandet og tabtes af Sigte i den overvældende Strøm. Svag og udmattet, thi Blodet strømmede ud af hans Side,

reiste Baronen sig halvt iveiret, for at see efter Hjorten. Noget i dens Blik vakte hos ham Ideeforbindelser, som førte hans Sjæl tilbage til den Begivenhed, han havde oplevet for faa Maaneder siden.

Medens han betragtede Vandspringet, deelte dets Vandstraaler sig, sank derpaa, og ophørte at spille. Det var ham som om han saae en Figur fremtræde i Stedet, og at svæve hen over Vandfladen. Den kom ham nærmere. En Dame stod ved hans Side. Hun var iført et hvidt Klædebon, og om hendes Hoved slyngede sig en Krands af visnede Blomster. Paa hendes venstre Tinding frempiblede Blodet af et friskt Saar. Baronen gjøs ved Synet af hende, men endnu mere ved hendes Røst, thi han kjendte altfor godt den bløde Tone, hvori hun sang følgende Linier:

„Her, troe mit Løfte, Du mig seer,
Endnu en Gang, og aldrig meer.
Brat visnet er, med Rosen rød,
Din friske Læbes Ungdomsglød.
Frækt Du til Feens Løndom kom —
O mørke Skjæbne! haarde Dom!
Nu er i Skoven knust Dit Mod,
Lyngblomsten drikker svart Dit Blod.“

De sidste Toner blandede sig med Vandspringets Pladsken, der igjen sprudlede, i det Sangersken sank tilbage i dets Favn. Hendes sidste Ord naaede Baronens Øre. Men han hørte ikke Vandets Pladsken; thi da Sangen forstummede, var han ikke mere.

Den sidste Reise.

En sand Begivenhed.

Fortalt af Mrs. Opie.*)

Alt som vi rykke længere frem paa Livets Bane kunne vi ikke afholde os fra at bemærke, hvòr levende vore tidligste Erindringer vende tilbage i vor Sjæl, og denne Bevidsthed er ledsaget af en smertelig Glæde, naar vi ere berøvede dem, der staae i den nøieste og ømmeste Forbindelse med hine Erindringer, fordi de bringe den elskede Døde for Sjælens Blik, og borttrylle den nærværende Tids Eensomhed ved Visioner af den henrundne Tid. Til disse lader jeg mig ofte henrive, og i en af dem blev nylig en Reise til H. tilbagekaldt i min Erindring. Jeg var dengang endnu et Barn, og min kjærlige Fader tillod mig at følge med ham. Idet vi kjørte igjennem en nærliggende Landsbye, henvendte han min Opmærksomhed paa en besynderlig Forhøining af kegleformig Skikkelse, som reiste sig paa Spidsen af Kirketaarnet. Han forklarede mig derpaa Grunden til dette mærkelige og i lang Frastand kjendelige Syn, og fortalte mig et Sagn, som staaer i Forbindelse dermed; hvilket jeg nu med mine egne Ord vil gjengive mine Læsere.

Man antager i Almindelighed, at en stor Sorg gjør Hjertet saa egenkjærligen henrevet af sine egne

*) Fra: „The Amulet," for 1828.

Lidelser, at det bliver følesløst for Andres; men den Pige, som er Heltinden i følgende lille Fortælling, har viist sig som en hæderlig Undtagelse for denne almindelige Regel.

Jeg veed intet om hendes Herkomst og hvor hun skrev sig fra; jeg har end ikke hørt hendes Navn; men jeg vil kalde hende Bertha. Det hedder, at hun boede i en Landsbye i Norfolk, og var forlovet med en Søemand paa et Handelsskib, med hvem hun havde det Haab at blive forenet, naar han ved gjentagne Reiser havde vundet saameget, at han torde vove paa at sætte Boe.

Imidlertid er der al Grund til at troe, at Bertha heller ikke lagde Hænderne i Skjødet, men ogsaa anstrængte alle sine Kræfter for at fremskynde deres Forening, og endelig troede hendes Elsker (hvem jeg vil kalde William), at der ikke længer var nogen Grund for ham at vedblive sit møisommelige Søemandsliv; men at han, naar han havde tilendebragt een Reise endnu, vilde være istand til at ægte den Pige, han havde valgt sig, og overtage en eller anden, med mindre Fare forbunden Beskjæftigelse i sin Fødebye. Saaledes blev Sorgen over deres Skilsmisse den næste Gang, han tog Afsked fra Bertha, formildet ved Williams Erklæring, at denne Reise vilde blive den sidste, og at han ved sin Tilbagekomst ventede at finde alt rede til deres Forening. Dette var et glædeligt Haab, og Bertha ilede med fra sin Side at fremme Alt til dets Opfyldelse.

Paa den Tid, da Bertha troede William paa Hjemreisen, vare hendes Naboer hende behjelpelige med at tælle de Dage, som sandsynligviis vilde gaae hen inden Skibet kunde ankomme; men naar hun ikke var tilstede, pleiede nogle af de mere Erfarne blandt hendes Venner at yttre det Haab, som var en Følge af Frygt, at William maatte komme saa betimelig tilbage, at han kunde undgaae visse Vinde, som gjorde Seiladsen der paa Kysten særdeles farlig. Ogsaa Bertha nærede uden tvivl sin Frygt saavelsom sit Haab; men der er en Art af Frygt, som Kjærligheds Læbe ei vover at yttre, og saaledes var hendes. Hun frygtede for at høre sine Spørgsmaale om hiin farlige Seilads besvarede med: „Ja, vi vide vel, at Farten er vanskelig med den eller den Vind,“ og var ligesaa bange for, at en eller anden velvillig, men ubetænksom Ven skulde raade hende, at „stole paa Forsynet,“ hvorved Farens Virkelighed i hendes Sjæl vandt en langt kraftigere Stadfæstelse. Dette Raad vilde ogsaa for hende have været unødvendigt; thi hun havde sikkert altid sat sin Lid til ham, der alene er istand til at frelse, og hun vidste, at den samme almægtige Arm endnu bar hendes Elsker over det troeløse Dyb, som hidtil havde bevaret ham i Nødens Stund.

Tiden gik imidlertid hen; den lille Hauge udenfor det Huus, som Bertha havde leiet, var belagt med frisk Sand og beplantet med Blomster; Gardinerne laae færdige til at hænges op; Kjøkkenhylderne glimrede af poleret Tin- og Kobbertøi; det sneehvide Dæk-

ketøi laae i den nylig kjøbte Kommode; og de nette Brudeklæder vare syede og færdige. Man tænke sig nu Berthas skjælvende Glæde, da hendes deeltagende Naboer en Morgen tidlig styrtede ind i hendes Hytte med det Glædesbudskab, at man havde seet Williams Skib nærme sig den farlige Passage med en gunstig Vind, og at der ikke var nogen Tvivl om at han jo vilde komme sikkert derover medens det endnu var Dagslys! Hvor sødt er det ikke at være Overbringeren af et godt Budskab; men det er endnu sødere at vide, at man har Venner, der finde deres Glæde i at bringe os det!

Berthas Glæde var imidlertid endnu blandet med Ængstelse, og hun tilbragte sandsynligviis den hele Dag i afverlende Urolighed og Bøn. Henad Natten til reiste Vinden sig og blæste fra et Hjørne, der var ugunstig for Skibets Sikkerhed, og den vedblev at blæse fra samme Kant, da Nat og Mørke havde indhyllet Alt rundt omkring. Mørket syntes i dette Øieblik ogsaa at tilhylle Berthas lyse Haab; thi hun vidste, at der ikke var noget Fyr eller Landmærke til at advare Skibet om dets Fare og underrette Styrmanden om, hvilken Kyst de nærmede sig, og hvilken Fare de maatte søge at undgaae; og høist sandsynligt vandrede den næsten fortvivlede Pige, med sine bekymrede Venner, den hele lange Nat rastløs omkring paa den nærmeste Strandbred.

Med Daggry kom den frygteligste Stadfæstelse af deres Frygt! Der var intet Spor tilbage af Wil-

liams Skib! undtagen Toppen af Masten, som viste hvor det var sjunket under Bølgerne, og at de Hjerter, som om Morgenen havde banket af det ømmeste Haab og den gladeste Forventning, nu laae stille og kolde i Dybets vældige Skjød. Hvor forandret var nu Scenen i Berthas Hytte fra hvad den var den forrige Morgen!

Vel var ikke den sørgelige Bolig forladt, thi deeltagende Naboer besøgte den som tilforn; men skjøndt vi gjerne modtage Manges Deeltagelse i Glædens Stund, kunne ikkun Faa være velkomne i Sorgens. Berthas Sorg var, omendskjøndt rolig, frygtelig og dyb; og hverken hendes nærmeste Slægtninger eller hendes kjæreste Veninde kunde yde hende anden Hjelp, end at fjerne fra hendes Syn det nye Huusgeraad, som havde været forberedet til de lykkelige Timer, som det nu aldrig skulde falde i hendes Lod at nyde.

Endelig syntes Bertha, der altid havde viist sig rolig og hengiven, endogsaa noget oprømt, men hun forblev bleg som i hine første Dieblikke, undtagen naar en feberagtig Gløb nu og da forhøiede hendes Dines Glands; hun svandt kjendelig mere og mere hen, og hendes stakkede Aandedræt lod hendes ømme Venner ahne, at hun gik en hurtig Opløsning imøde. Man søgte øieblikkelig en Læges Hjelp. Hendes egen Overbeviisning, at hendes Endeligt var nær, stadfæstedes efter hendes eget Forlangende.

Det er sørgeligt at see en Ulykkelig glæde sig ved den Bevidsthed at Dødens Stund nærmer sig

med sikkre Skridt, fordi den beviser de foregaaende Lidelsers Dybde og Bitterhed; men da er Synet ogsaa trøstende og belærende. Det er trøstende, fordi det beviser, at den Døende søger sin eneste Bistand i den Hjelp, som aldrig udebliver; og den er belærende, fordi den opfordrer Tilskuerne til at vinde den Troe, at de ogsaa kunne leve og døe som Christne. Men det var ikke alene det Ønske at døe og søge Tilflugt i Frelserens Arme, eller den søde Forventning, i en anden Verden at blive forenet med ham, hun her havde tabt, der var Grunden til Berthas tiltagende Munterhed, da hendes Opløsningstime nærmede sig. Nei. Hendes ædle Hjerte glædede sig ved en Plan, som hun havde fattet, og som, hvis den blev iværksat, vilde være Kilden til Velsignelse for endnu ufødte Slægter. Hun vidste af Vidnesbyrd, som hun ei kunde drage i Tvivl, at hendes Elsker og hans Skib, efter al menneskelig Sandsynlighed, ikke vilde være blevne Havets Bytte, hvis et Landmærke havde været reist paa Strandbredden.

„Der skal,“ sagde Bertha, „herefter være et Landmærke paa denne Kyst; ved mig skal det blive reist. Her skal i det mindste ingen øm og trofast Pige mere klage over sit knuste Haab, og vansmægte og lide som jeg.“ Hun sendte strax Bud til Sognets Præst, gjorde sit Testamente, og lod deri indføre følgende Clausul: „Det er mit Ønske, at jeg maa blive begravet paa Spidsen af Kirketaarnet i E., og at min Grav maa blive gjort meget høi og kjendelig, saa at den til alle

Tider maa afgive et Landmærke for Skibe som nærme sig den farlige Kyst, hvor han jeg elskede tilsatte Livet. Jeg holder mig overbeviist om, at hans Skib vilde være undgaaet Faren, hvis der havde været et Landmærke paa Kirketaarnet, og jeg fæster min hele Liid til, at man, i Overeensstemmelse med denne min Villie, altid vil vedligeholde min Grav, saa at ingen Piges Hjerte i Fremtiden paa denne Kyst skal lide Dødens Qval som mit; til hvilken Hensigt jeg overdrager en liden Deel af min Eiendom i Curatorers Hænder, for dermed at bestride Omkostningerne ved min Gravs Vedligeholdelse til det nævnte Øiemed."

Forinden sin Død havde den velgjørende, lidende Pige den Glæde at modtage den Forsikring, at hendes Ønske vilde blive opfyldt. Hendes sidste Øieblikke bleve derfor opklarede af den Overbeviisning, at hun efter sin Død vilde skjænke Andre Trøst; og at hendes Grav vilde blive et Middel til at frelse Flere af hendes Medskabninger fra Skibbrud, Kummer og Fortvivlelse. Denne hendes faste Troe bedrog hende ei heller. — Hiin kegleformig opreiste Grav giver Kirken i C. et saa paafaldende Udseende fra Søen af, selv i en temmelig Frastand, at man, naar man eengang har lagt Mærke til den, ikke kan forglemme den — selv om man er uvidende om det Sagn, der staaer i Forbindelse dermed — og naar Styrmanden faaer den i Sigte, veed han, at han nærmer sig en farlig Kyst, og tager Forholdsregler for at sikkre Skibet. Men naar Seiladsen paa denne

Kyst end ikke længer er saa farlig som den var da Heltinden i denne lille Historie blev begravet, og Kirketaarnet ikke længer afgiver et nødvendigt Landmærke, vil hendes Grav dog altid bevare Erindringen om den Pige, hvis virksomme Velgjørenhed hævede sig over Sorgens og Sygdommens Egenkjærlighed, og satte hende istand til, selv paa sit Dødsleie, at tænke og handle til Gavn og Velsignelse for Efterslægten.

Bissekræmmeren.

En irlandsk Fortælling;

af Forfatterinden til "The Diary of an Ennuyée*)."

„Det smerter mig,„ sagde en berømt Digter engang til mig, „det smerter og det ydmyger mig, naar jeg betænker, hvor meget vor moralske Natur beroer paa Omstændigheder. Vore bedste Evner vilde forblive ukjendte, endog for os selv, hvis ikke udvortes Paavirkning vakte dem, liig Puppen, som ligger i Dødssøvn indtil den vækkes til Liv af den hurtigt igjen forsvindende Soelstraale.„

Dette er i Almindelighed sandt. Hvor mange vandre ad Hverdagslivets banede Veie, som, uden Romanskriverens Pen, aldrig vilde bevæges til Graad eller Forundring; og som aldrig vilde kjende Liden-

*) Fra: "The Bijou; or Annual of Literature and the Arts." London 1828.

skaberne, hvis de ikke saae dem fremstillede i et eller andet Sørgespil, eller Theaterstykke? Ikke fordi de jo ere istand til nogen høi Beslutning og Kraftyttring, men fordi de ædlere Evner aldrig ere blevne vakte af bydende Omstændigheder; thi saalænge Tilværelsens Hjul rulle jevnt afsted, vil Sjælen vedblive at slumre i sin Vogn som en doven Reisende. Hvis ei den franske Revolution havde været, hvor mange Hundreder — Tusinder — hvis Mod, Kraft og standhaftige Hengivenhed have forherliget deres Navn, vilde da ikke have hendøset et frivolt, unyttigt eller lastefuldt Liv i Paris's Salonner! Vi have hørt, at Døden i dens meest oprørende Skikkelser er bleven trodset af spæde Qvinder, der vilde have skreget ved Synet af det ubetydeligste Kryb eller Insect; og seet Mænd med Munterhed arbeide ved et Haandværk for deres Brød, der havde bortødslet de bedste Aar af deres Liv ved deres Maitressers Toiletter. Vi vide ikke hvortil vi ere istand, før Prøvelsens Stund kommer; — før den maaskee kommer i en Skikkelse, der bringer den stærke Mand til at forsage, og forvandler den blide Qvinde til en Heltinde.

Udvortes Omstændigheders Magt til pludselig at vække slumrende Evner — den overordentlige Indflydelse, som den blotte Selvopholdelsesdrift kan udøve over Sjælen, og den Triumph, Aanden saaledes vinder over physisk Svaghed, viste sig aldrig i et mere mærkværdigt Exempel end ved Bissekræmmeren Hallorans Historie.

De sande Omstændigheder ved denne besynderlige Begivenhed, der væsentlig afvige fra den udsmykkede og upaalidelige Beretning, som for nogle Aar siden var at læse i de offentlige Blade, kom til min Kundskab paa følgende simple Maade. Min Cousin George C***, en irlandsk Advokat af nogen Anseelse, tiltraadte nylig sine Familiegodser ved en Nærbeslægtets Død; og han saae sig aldrig saasnart i en uafhængig Stilling, før han forlod Skranken, hvor han, efter tyve Aars haarde Kamp, netop begyndte at spille en Rolle, og begav sig paa en Reise til Italien og Grækenland, for at forglemme Rettens Fordreielser, Sagførerés Skamskjænden af Navn og Rygte, og Clienternes Utaalmodighed. Han overlod i mine Hænder en Masse af Papirer, for efter Godtbefindende at brænde dem eller ei, og i Sandhed afgav hans Pults Indhold ingen slet Oplysning om Eierens Characteer og Færd. Her fandt jeg Uddrag af Sager, og bagpaa disse Afskrifter af Vers, Landskabs-Skizzer og talrige Carricaturer af Dommere, Eedsvorne, Vidner og hans Brødre ved Skranken — et Bundt gamle Documenter, og Begyndelsen til to Tragoedier, i Forening med en lang Liste paa Lord N—'s bedste Indfald for at anbringes efter bedste Leilighed. Blandt disse heterogene og forvirrede Artikler laae der en Samling af Papirstrimler, der omhyggeligt vare sammenhæftede, og som indeholdt Notater til en vis Retssag, den første han havde ført som offentlig Actor. Den dybe Interesse, hvormed jeg gjennemlæste disse Docu-

menter, fremkaldte hos mig den Plan, at samle det Hele i en sammenhængende Form, og her overgiver jeg det til Læseren.

I den sydlige Deel af Grevskabet Kilkenny levede en fattig Bonde ved Navn Michael, eller, som han til daglig Brug kaldtes Mickle Reilly. Han var Jordbruger, og havde fæstet en Hytte og en lille Kartoffelmark; og støttende sit Haab paa disse Besiddelser, en stærk Legemsbygning, som ikke var bange for Strabads, og et livligt Temperament, friede Reilly til Cathleen Bray, en ung Pige i samme Sogn, og de giftede sig sammen. Reilly var en dygtig Karl, arbeidsom og flittig; Cathleen den bedste Spinderske i Grevskabet, og havde bestandig Afsætning for sit Arbeide i Kilkenny: de fattedes intet, og i det første Aar gik det som Cathleen sagde: „Der var ikke to lykkeligere Sjæle til paa Guds velsignede Jord, thi Mick var den bedste Dreng af Verden, og havde ikke en Feil, der var værd at tale om — uden at han nu og da tog sig en Taar over Tørsten; og hvorfor kunde han ikke gjerne det?“ Men desværre var stakkels Reillys Lyst til den kjære „Taar“ Begyndelsen til deres Ulykker. I en ond Time gik han til Markedet i Kilkenny, for at sælge et Dousin Nøgler Garn af sin Kones Spind, og et fedt Sviin, hvilke Artikler skulde betale et halvt Aars Afgift, og forøge deres smaae Beqvemmeligheder. Her traf han paa en lystig Kammerat, der tog ham ind i en Skjænkestue, og beværtede ham med adskillige Glas Whiskey, og medens han var i

Selskab med ham, blev hans Lomme plukket for alle de Penge han nylig havde faaet, og mere til; kort at sige for Alt hvad han eiede i Verden. I dette ulykkelige Dieblik, da han var rasende over sit Tab, og ophidset af Drik, faldt han i Kløerne paa en Hververseargeant. Den brogede og lystigt vaiende Kokarde paa Krigsmandens Chacot, skinnede liig en Regnbue af Forjættelse og Haab for Mickle Reillys drukne Blik, og førend det gryede ad Dag var han hvervet til et Regiment, der laae under Indskibning, og strax skulde afgaae til Cork.

Ude af sig selv over den Fordærvelse, han havde bragt over sig og sin Kone (hvem han elskede tusinde Gange høiere end sig selv) sendte stakkels Reilly en Ven for at underrette Cathleen om sin Ulykke, og at forsikkre hende om, at der paa en bestemt Dag, en Uge efter, skulde ligge et Brev til hende paa Posthuset i Kilkenny; samme Ven havde i Commission at overlevere hende hans Sølvuhr og en Guinee af hans Haandpenge. Stakkels Cathleen vendte sig med Rædsel fra Guldet, der havde været Prisen for hendes Mands Blod, og lovede høit og dyrt, at Intet paa Jorden skulde bevæge hende til at røre det. Hun var ikke stærk i at beregne Tid og Frastand, og var derfor temmelig forundret over at det kunde vare saa længe inden der kom Brev. Paa den bestemte Dag var hun altfor utaalmodig til at oppebie Postbudet, men begav sig selv til Kilkenny, en Vandring af ti engelske Mile; men hun huskede først da hun havde faaet

det i Hænde, at hun ikke kunde læse: hun maatte derfor skynde sig tilbage, for at raadføre sig med sin Veninde Nancy, Skolemesterens Datter og den lærdeste Dame i Byen. Reillys Brev blev dechiffreret, skjøndt dette selv kostede den lærde Nancy noget Hovedbrud, og man fandt at det indeholdt megen Kummer, megen Anger og endnu mere Kjærlighed; han forsikkrede hende, at han var langt bedre faren end han havde ventet eller fortjente; fortalte, at Regimentets Indskibning var bleven udsat i 3 Uger; og bad hende, hvis hun kunde tilgive ham, da ufortøvet at følge ham til Cork, paa det at de kunne adskilles i Kjærlighed og Velvillie; skee da hvad der vilde, han vilde opføre sig som en Mand og døe som en Mand; hvilket han forsikkrede at han ikke var istand til, uden endnu engang at have omfavnet hende.

Cathleen lyttede, med foldede Hænder og tilbageholdt Aandedrag, til sin Mands Brev; men da hun af Naturen var rolig, yttrede hun intet andet Tegn paa Bevægelse end ved et Par store Taarer, som langsomt trillede ned ad hendes Kinder. „Om jeg vil see ham igjen?“ udbrød hun; „Stakkels Fyr! min arme Dreng! Jeg vidste nok at det i Hjertet gjorde ham ondt for mig! og hvem veed, kjære Nancy, maaskee de vil lade mig følge med ham til de fremmede Lande? O, de kunne sikkert ikke være saa haardhjertede, paa den Maade at skille Mand og Kone fra hinanden!“

Efter en hurtig Raadførsel med sine Naboer, der sympathiserede med hende, som den Fattige ene kan det

med den Fattige, blev et Brev sat i Pennen af Nancy, og afsendt med Postbudet fra Kilkenny samme Aften, for at underrette hendes Mand om, at hun agtede at begive sig til Cork den næste velsignede Morgen, som var om Tirsdagen, og da Frastanden var omtrent 48 engelske Mile, gjorde hun Regning paa at naae Staden Onsdag Eftermiddag; thi da hun var gaaet til Kilkenny og tilbage (omtrent 20 Mile) paa een og samme Dag, uden at hun følte sig synderlig træt, saa meente Cathleen, at der ikke kunde være nogen Tvivl om, at hun jo kunde gaae til Cork i mindre end to Dage. I denne overilede Beregning blev hun imidlertid viist tilrette af sine mere erfarne Naboer, og bestemte efter deres Raad Torsdag, som den Dag, paa hvilken hendes Mand, om Gud vilde, kunde vente hende.

Cathleen tilbragte Resten af Dagen med Forberedelser til sin Reise: hun bragte Alt i Orden i sin Hytte, og bandt nogle faa Klædningsstykker, som tilhørte hende og hendes Mand, sammen i en Byldt. Uhret og Guineen svøbte hun sammen, og puttede ind i Spidsen af en gammel Skoe, som hun lagde i Byldten, og den næste Morgen, da Spurvene begyndte at qviddre, stod hun op, laasede Døren til sin Hytte, skjulte Noglen omhyggelig under Straataget, og tiltraadte sin Reise med et let, forventningsfuldt Hjerte.

Det er værdt at bemærke, at denne stakkels Kone, der blev kaldet til at spille Heltinden i en saa forunderlig Tragoedie og under saa frygtelige Omstændig-

heder, ikke havde det mindste Heltemæssige i sit Udvortes; Intet, som i mindste Maade røbede Nervekraft eller Aandsstyrke. Cathleen var 23 Aar gammel, lav af Væxt, og snarere spædlemmet end robust; hun havde intet usædvanligt i sit Udseende; hendes Øine vare blide som en Dues; og hendes Ansigt bar, om end ikke Præg af Dumhed, saa dog Simpelhedens og Godmodighedens Udtryk.

Det var Sommer, omtrent ved Enden af Juni. Dagene vare lange, Veiret smukt, og en mild Regn gjorde Reisen let og behagelig. Cathleen skreed rask frem imod Cork, og havde om Aftenen, uagtet de behørige Hvilepauser, næsten tilbagelagt 21 engelske Mile. Hun søgte Natteherberg i en lille Kroe ved Landeveien, og begav sig den næste Dag igjen paa sin Vandring, men følte sig snart stiv af de tvende foregaaende Dages Marsch. Solen brændte stærkere, Veien støvede; og hun kunde med al sin Anstængelse ikke vinde længere end til Kathary, 8 Mile fra Cork. Ulykkeligviis for den stakkels Cathleen, blev den næste Dag endnu hedere og mere udmattende end den forrige. Korsveien førte over et vildt Landskab, der bestod af lave Sumpe og nøgne Bakker. Omtrent ved Middagstid dreiede hun af fra Veien ved en Bæk, der var omgivet af nogle faa Træer, satte sig ned i Skyggen, badede sine opsvulmede Fødder i Vandet, og, overvældet af Hede, Udmattelse og en overordentlig Træthed, lagde hun sin lille Byldt som Pude under sit Hoved, og sank i en dyb Søvn.

Da hun vaagnede bemærkede hun med Sorg, at Solen var nær ved at gaae ned, og i det hun saae sig omkring, vorede hendes Skræk ved den Opdagelse at hendes Byldt var forsvunden. Hendes første Tanke var, at „de gode Folk“ (d. v. s. Nisserne) havde været der og stjaalet den; men ved videre Undersøgelse saae hun tydeligt brede Fodtrin i det bløde Græs, og var nu overbeviist om at Tyveriet ikke var begaaet af Underjordiske. Hun bebreidede sig bittert sin Uagtsomhed, og begav sig igjen paa Veien; og da hun endnu stedse haabede at naae Cork samme Nat, stræbte hun fremad med vorende Møie og Anspændelse, indtil hendes Mod sank, da Mørket faldt paa, og hun følte sig aldeles udmattet, ude af Stand til at gaae for Smerte, og hungrig, da hun siden Morgenen ikke havde nydt det mindste andet end en kold Kartoffel og en Slurk Kjernemelk. Hun saae sig om, i det Haab at opdage en Bolig, men der var ingen anden at see end et høit Slot paa en fjern Bakke, som opløftede sine stolte Taarne over den Træplantage som omgav det, skinnende svagt i Mørket, og ikke kunde friste den fattige Vandrer til der at søge Tilflugt og Hvile. I sin Fortvivlelse satte hun sig ned paa en lille Høi ved Veien, og græd, i det hun tænkte paa sin Mand.

Flere Ridende kom forbi, og en Vogn med fire Heste og Lakeier; men ingen lagde videre Mærke til hende end ved et Blik i Forbifarende, og medens de fortsatte deres Vei, ligesom Præsten og Leviten i Parabelen, lod den stakkels Cathleen sit Hoved fortvivlende

synke ned paa Brystet. En Afmagt og Dødsstivhed syntes, som en mørk Sky, at liste sig over hendes Sandser, da den hurtigt nærmende Lyd af Fodtrin vakte hendes Opmærksomhed, og i det hun vendte sig, saae hun ved sin Side en Mand, hvis Figur, ihvor besynderlig den end var, hun strax gjenkjendte: det var Bissekræmmeren Halloran.

Halloran havde i fulde 30 Aar været kjendt i alle Kjøbstæder og Landsbyer imellem Waterford og Kerry. Han var meget gammel, og vidste ikke selv sin Alder; han erindrede kun at han var en lang opløben Dreng, da han stod ved et af Fodregimenterne, og var med i den amerikanske Krig i 1778. Hans Dragt var besynderlig; den bestod i en ulden Hue, under hvilken der viste sig nogle faa graae Haar; over denne bar han en gammel opkræmpet Soldaterhat, smykket med nogle Levninger af Guldgaloner; en grov Overkjole, med Ærmerne hængende bagpaa, var heftet sammen ved Halsen, og tjente til at beskytte hans Kramlager, som han havde paa Ryggen; og han bar altid en tyk Egestok i Haanden. Hans Udseende viste intet af Alderdoms Skrøbelighed; skjøndt hans Kinder vare rynkede og grove af Veirligets Paavirkning, vare de endnu rødmossede; hans Gang var endnu fast; hans Øine endnu livlige; hans muntre Sind gjorde ham til en velkommen Gjæst i enhver Hytte, og hans lystige Indfald bleve, skjøndt de ikke lignede Mylord Norburys, gjentagne og hørte med Bifald over det hele Land. Halloran befandt sig paa

Tilbageveien fra Kilkenny=Marked, hvor hans Handels=Spekulationer kjendeligen havde været heldige, da hans Varelager var betydelig formindsket i Størrelse. Skjøndt han ikke syntes at erindre Cathleen, tiltalde han hende paa Irlandsk, og spurgte hende, hvad hun gjorde her? Hun fortalte ham med faa Ord sin elendige Tilstand.

„Det gjør mig, min Sandten, meget ondt for Jer, stakkels Kone," svarede han, medlidende; „og hvad har I nu i Sinde at gjøre?"

„Og hvad kan jeg vel gjøre?" svarede Cathleen, utrøstelig; „og hvorledes skal jeg finde Færgestedet ved Ahnamoe, og komme over til Cork, naar jeg ikke engang veed hvor jeg er i dette velsignede Dieblik."

„For Pokker, saa langt vinder I heller ikke i Nat," sagde Bissekræmmeren, i det han rystede paa Hovedet.

„Saa vil jeg lægge mig her og døe," sagde Cathleen, i det hun paa ny brast i Graad.

„Døe! Hvad tænker I paa?" raabte han, i det han traadte nærmere; „det er til mig, Peter Halloran, I taler; og er jeg den Mand, der vilde lade et Fruentimmer paa denne Tid af Natten ligge ved Landeveien, og ovenikjøbet En, der har et bekjendt Ansigt, skjøndt jeg, paa min Sjæl, ikke er istand til at erindre Eders Navn. Men hvad gjør ogsaa det til Sagen?"

„Ih nu, jeg er Katty Reilly, fra Castle Conn."

„Katty Reilly, er det Eder? Tael nu ikke mere om at døe; frisk op med Eder, og see, en Miils Vei

endnu, saa ere vi jo hos Biddy Hogans? Der laae i det mindste Stedet, hvis ikke baade Huus og Mennesker ere fløine bort med Vildgjæssene; og der ville vi gaae ind og faae en Bid Aftensmad, en Snaps, og en blød Seng, om Gud vil. Naa, støt Eder nu paa min Arm, den er stærk nok endnu."

Med disse Ord hjalp den gamle Mand, med et halvt bondeagtigt, halvt soldatermæssigt Gallanterie, hende at komme paa Benene; og i det han understøttede hende med den ene Arm, svang han med den anden Stokken over sit Hoved, og de travede nu afsted sammen, i det han af alle Kræfter gav sig til at synge "Cruiskeen lawn" (en lystig Folkesang) "for," som han sagde, "at sætte lidt Liv i hende."

Efter omtrent en halv Times Vandring, kom de til tvende Korsveie, der overskare Hovedlandeveien; Bissekræmmeren dreiede om ad den ene af disse, og inden faa Minutter saae de et eensomt Huus, der laae i en lille Afstand fra Veien. Over Døren stod en lang Stang ud fra Muren med et Bundt Straa paa Enden, som tilkjendegav at der i Huset var Beværtning (hvad enten den nu var god eller slet) at finde for Mennesker og Bæster. Det var nu næsten blevet ganske mørkt, og Bissekræmmeren gik hen til Døren, og løftede Klinken, som han ventede at kunne aabne; men den var gjort fast indenfra: han gav sig nu til at banke og kalde, men der kom intet Svar. Bygningen, som var langt større end en almindelig Hytte, havde engang været en Fabrik, og siden en Forpag-

tergaard. Den ene Ende af den var forladt og næsten i Ruiner; den anden bar Tegn paa at have været i det mindste for nylig beboet. Men der gjenlød et saa huult Ekko gjennem Bygningen ved hver Banken, at det syntes som om hele Stedet nu var øde.

Cathleen begyndte at blive forskrækket, og korsede sig, i det hun raabte: „Gud staae os bi!“ Men Bissekræmmeren, der syntes vel bekjendt med Udenværkerne, førte hende omkring til Bagsiden af Huset, hvor der stod nogle forfaldne Udbygninger, og var en anden lavere Indgang. Her løftede han sin tykke Stok, og lod falde et mægtigt Slag paa Døren, saa at den knagede derved; og en hæs Røst indenfra spurgte hvem der var? Efter et tilfredsstillende Svar, aabnedes Døren langsomt og forsigtigt, og en rynket, halv udhungret og halv nøgen Kjærling lod sig see, med en Tællepraas, som hun skyggede med Haanden. Halloran, der var af et hidsigt Temperament, begyndte vredt: „Naa, i Satans og alle hans Engles Navn, hvorfor lukker I ikke op?“ Men han standsede pludselig, som om han blev greben af Overraskelse ved Synet af den elendige Skabning foran sig.

„Det er Biddy Hogan selv, seer jeg!“ raabte han, i det han snappede hende Lyset af Haanden, og lyste hende i Ansigtet. Et Blik syntes nok og mere end nok; thi han flyede hende det hurtigt tilbage, og fulgte Cathleen ind i Kjøkkenet, i det den gamle Kone gik i forveien. Der satte han hende paa en gammel Skammel, som var det første Sæde, der tilbød sig. Da Cath-

leen var kommen saameget til sig selv, at hun kunde see sig om, kunde hun ikke afholde sig fra nogen Frygt ved at finde sig paa et saa mørkt og frygteligt Sted. Det havde engang været et stort hvælvet Kjøkken: ved den ene Ende var en stor bred Kamin, som man endnu seer dem i nogle gamle Huse paa Landet. Sparværket var sort af Røg eller Raadenhed; Murene havde været panelede med Egetræ, men den største Deel af Panelet var afrevet til Brændsel. Et Bord med tre Been, en stor Træstoel, en Bænk ved Kaminen, der var bepakket med Tørv, og den Skammel, hvorpaa Cathleen sad, udgjorde det eneste Bohave. Alt røbede den yderste Elendighed, Smuds og Hunger — det afskyeligste Øde man kunde tænke sig.

„Og hvad har I at give os, Biddy?" var Bissekræmmerens første Spørgsmaal, da den gamle Kone satte Lyset.

„Lidt nok, mener jeg."

„Lidt! Det vil vel sige: slet Intet."

„Nei, jeg har i Huset ikke saa meget som en Myg vilde æde i denne velsignede Aften, og Ingen har jeg at kunne sende til Belgowna."

„Nu, bryd Eder ikke videre om den Sag, saa maa man hjelpe sig selv," sagde Halloran, idet han greb en lille Pose under sin Overkjole, og fremtog et Kjødbeen, et Stykke Flesk, en Skive Brød og nogle kolde Kartofler. Den gamle Kone, der blev oplivet ved Synet af et saa rigeligt Maaltid, begyndte at blæse op i de halvslukte Gløder paa Skorstenen, lagde nogle

Kartofler over dem for at varmes, og syslede med at giøre nogle Tilberedelser til sine Gjæsters Beværtning. Imidlertid satte den gamle Bissekræmmer, der fra Tid til anden kastede et bekymret Blik paa Cathleen, og nu og da gav hende et opmuntrende Ord, sig ned paa den lave Stoel, og støttede sin Arm paa Knæerne.

„Tiderne have ikke forandret sig til Bedste for Eder, Biddy Hogan,“ sagde han endelig, efter en lang Taushed.

„Det kan I sige med Sandhed,“ svarede hun, med et dybt Suk. „Vi have kun havt slet Lykke med os i Verden.“

„Og hvor er Manden i Huset? Og Drengen, Barny?“

„Hvor de er? Ja hvor skulde de vel være? Maaskee de ere gaaede ned til Ahnamoe.“

„Men hvad er der da blevet af Barny? Drengen var en dygtig Arbeider, og en god Søn, men ogsaa en ellevild Krabat. Jeg husker at jeg har lært ham Exersitsen med den samme velsignede Stok jeg har her i Haanden; og saa længe som Barny Hogan kunde giøre et Spadekast paa Mylords Jord, troede jeg, at hans Fader og Moder aldrig vilde have savnet Kost og Drikke i al den Tid der var Liv i ham.“

Da den gamle Kone hørte sin Søn nævne, saae hun et Dieblik i Veiret, men lod Hovedet strax igjen synke. „Barny arbeider ikke længer for Mylord,“ sagde hun.

„Og for hvem da?“

Den gamle Kone syntes uvillig til at svare — hun betænkte sig.

„Saa I har ikke hørt hvorledes han kom i Uenighed med Mylord; og hvorledes — jeg veed ikke selv ret hvordan det gik — men Barny har altid havt en Smule vildt Blod i sig; og siden den Dag gaaer han paa gale Veie, og den Gamle lader sig reent styre af ham; den Ene er mørk og vild at see paa — og den Anden forknyt; og det er et bittert Liv jeg maa føre imellem de To!"

Medens den gamle Kone fremstammede disse afbrudte Klager, satte hun Fødevarene paa Bordet; og Cathleen, der var endnu mere mat af Hunger end Træthed, blev først af den godmodige Bissekræmmer forhjulpen til det bedste der var; men netop som hun vilde til at smage paa Maden, der stod for hende, faldt hendes Øine paa den gamle Kone, der saae hen paa den Bid hun havde i Haanden med et saa misundeligt og hungrigt Blik, at hun, i et pludseligt Anfald af Velvillie og Medlidenhed, øieblikkelig rakte hende den. Konen foer tilbage, trak sin udstrakte Haand til sig, og stirrede vildt paa hende.

„Hvad gaaer der af Eder?" sagde Cathleen, i det hun forundret saae paa hende; og derpaa sagde for sig selv: „Sulten gjør hende forvirret i Hovedet, stakkels Sjæl! — Tag det — tag det, Moder!" vedblev hun høit; „spiis, gode Moder; der er fuldt op af Guds Velsignelse til os Alle!" og hun paanødte hende det med sin naturlige Godmodighed.

Den gamle Kone greb det med Begjærlighed. „Gud lønne Jer!“ sagde hun, i det hun krampagtigt greb Cathleens Haand, og derpaa trak sig tilbage i en Krog, hvor hun fortærede Føden næsten med en Ulvs Graadighed.

Medens de spiste kom de to Hoganer, Fader og Søn, ind. De havde været ude at sætte Snarer for Kaniner og Vildt paa de nærliggende Bakker; og bleve begge kjendelig forundrede og utilfredse over at finde Gjæster i Huset, hvilket, siden Barny Hogan var falden i Unaade hos Mylord, blev aldeles skyet af Folk i Omegnen. Den gamle Mand bød Bissekræmmeren et fortrædeligt Godaften. Sønnen mumlede en Eed mellem Tænderne, og gik hen og satte sig i Kaminkrogen, hvor han vendte Ryggen til de Andre, og gav sig ifærd med at kløve et Stykke Brænde. Faderen var en mager, krum Person, „tør og huuløiet og grim;“ og han var enten døv, eller lod som om han var det. Sønnen var en lav undersætsig Karl med et soelbrændt Ansigt og Træk, der vel ikke af Naturen vare stygge, men som bleve afskyelige ved et Udtryk af lurende Vildhed, der paa en frastødende Maade var blandet med et Slags dum Skeelen, som bar Præget af daglig Beruselse.

Halloran stirrede en Stund paa dem med synlig Forbauselse og Uvillie, men Medynk og Bekymring over en saa beklagelig Forvandling, formildede den gamle Mands Harme; og da Maden var bleven fortæret, tog han en Tinflaske med Whiskey ud af Sidelommen, og bad den gamle Kone koge noget Vand, „saa heedt at det peeb derved,“ paa det at han kunde lave „en Bolle stiv Punsch — saa stor at den kunde faae en Kat til at snakke.“ Han tilbød at dele den med sine Værter, som ikke vægrede sig for at drikke; og Kanden gik om til Alle, undtagen Cathleen, der, febersyg af Vandringen, og desuden utilbøielig til at nyde stærke Drikke, ikke vilde smage Punschen.

Den gamle Bissekræmmer, der, ved dette Beviis paa godt Kammeratskab, blev forsonet med sine gamle Bekjendtere, begyndte at blive lystig ved Virkningen af sin Whiskey-Punsch: han broutede af sin nylige Lykke paa Markedet, viste med Triumph sin næsten tomme Krambod, tog de eneste to Tørklæder, han havde tilbage, og kastede det ene til Cathleen, og det andet til den gamle Kjærling i Huset; slog dernæst paa sin Lomme, hvori man hørte en Mængde Smaapenge ringle, og svoer paa, at han vilde hjelpe Cathleen til en god Frokost næste Morgen; hvorhos han kastede en Shilling paa Bordet, og bad at den gamle Kone vilde skaffe „Havremeelsgrød til et Dousin," og have den parat ved første Daggry.

Cathleen hørte dette Brouterie med nogen Frygt; det kom hende for som om hun opdagede visse mistænkelige Diekast imellem Fader og Søn, og hun begyndte at føle en ubeskrivelig Rædsel for deres Selskab. Hun reiste sig fra Bordet, og bad Bissekræmmeren godmodigt, men indstændigt at gaae til Hvile, da de vilde staae saa tidligt op og fortsætte Reisen næste Morgen; og i det hun skjulte sin Frygt under en paatagen Mathed og Søvnighed, bad hun, at blive anviist sit Leie. Den gamle Kone tændte en Løgte, og førte hende op ad nogle skrøbelige Trapper paa et Slags Loft, hvor hun viste hende to Senge, som stode tæt ved Siden af hinanden, og af hvilke den ene, som hun sagde, var for Bissekræmmeren, og den anden for hende. Nu havde Cathleen været født og opdraget i en irlandsk Hytte, hvor Beboerne sædvanlig leire sig paa en meget tvangløs Maade; og vore Læsere ville saaledes ikke undre sig over dette Arrangement. Cathleen spurgte imidlertid, om der ikke kunde opstilles et Skjærm mellem Sengene. Den gamle Her besvarede først dette Spørgsmaal med den afskyeligste Frækhed; men da Cathleen vedblev sin Paastand, bleve Sengene flyttede fra hinanden; og efter lang Søgen

blev et Stykke gammelt Paneellærred slæbt ud af noget Skramlerie, og hængt op ved Tverbjelkerne, saaledes at det dannede et Gardin eller Skillerum over Halvdelen af Loftet. Efterat denne Indretning var skeet, og den gamle Kjærling havde ønsket hende „en sød og sund Søvn og lykkelige Drømme,“ satte hun Løgten paa Gulvet, thi der var hverken Stoel eller Bord, og overlod sin Gjæst til Hvilen.

Cathleen læste sin Aftenbøn, afklædte sig kun halvt, løftede det slidte Sengetæppe i Veiret, og lagde sig paa Sengen. Et Qvarteerstid efter kom Bissekræmmeren stavrende ind paa Loftet, og i det han gik forbi Foden af hendes Seng, ønskede han et: Gud signe hendes Søvn! med dæmpet Røst. Derpaa kastede han sig paa sin Seng, og inden faa Minutter laae den gamle Mand, som hun efter hans haarde og eensformige Aandedrag sluttede, i en dyb Søvn.

Alt var nu stille i Huset, men Cathleen kunde ikke sove. Hun laae i Feberhede, og uden Hvile; hendes Lemmer smertede, det bankede og brændte i hendes Hoved, en ubeskrivelig Frygt bemægtigede sig hendes Phantasie; og naar hun bestræbte sig for at komme til at sove, svævede de to Mænds Ansigter, hun havde seet nedenunder, med stirrende Blik for hendes Øine. Hun blev overfaldet af en qvælende Hede og en brændende Tørst, formodentlig som en Følge af det usædvanligt tillukkede Rum. Denne martrende Følelse voxede indtil selve Murene og Loftsbjelkerne syntes at nærme sig og slutte sig tæt omkring hende. Ude af Stand til længere at udholde denne utaalelige Følelse, var hun just i Begreb med at ville reise sig og aabne Døren eller Vinduet, da hun hørte hvidskende Stemmer. Hun laae stille og lyttede. Klinken løftedes forsigtig — Døren aabnedes, og de to Hoganner traadte ind; de traadte saa sagte, at hun ikke kunde høre et Fodtrin, skjøndt hun saae dem bevæge sig foran hende. De nærmede sig

Hallorans Seng, og Dieblikket efter hørte hun et hult, tungt Slag, og dernæst en Stønnen — en frygtelig, rædselfuld Stønnen — som af en qvalt Kamp, en undertrykt Dødsmarter, som overbeviste hende om, at de vare ifærd med at myrde den ulykkelige Bissekræmmer.

Cathleen lyttede, næsten stivkold af Rædsel, men hun faldt ikke i Afmagt; Raden, tænkte hun, maatte nu komme til hende, skjøndt hun i samme Dieblik instinktmæssigt følte, at hendes eneste Haab om Frelse var at anstille sig som om hun laae i en dyb Søvn. Efterat have gjort af med den ulykkelige Bissekræmmer, nærmede Morderne sig hendes Seng, og lode Skinnet af deres Løgte falde over hendes Ansigt; hun laae ganske stille, og trak Veiret roligt og regelmæssigt. De bragte Lyset tæt hen for hendes Dienlaage, men de hverken blinkede eller rørte sig; — der kom nu en Pause, en frygtelig Pause, og derpaa en Hvidsken; — og nu troede Cathleen at kunne skjelne en tredie Stemme, der ligesom syntes at kives med de Andre; men Alt i en saa dæmpet Tone, at hun, skjøndt Stemmerne vare ganske tæt ved hende, ikke kunde høre et Ord af hvad der blev talt. Efter nogle Dieblikke, som forekom hende at være et Aarhundrede fuldt af Sjæleangst, fjernede de Elendige sig, og Cathleen var alene, og i Mørke. Nu følte hun sig tilmode som et Menneske der ligger for Døden. „Hjertet“ — for at bruge hendes egne udtryksfulde Ord — „Hjertet i mig smeltede ligesom Vand, men jeg havde fast besluttet ikke at blive afmægtig, og jeg blev det ikke. Jeg vidste, at jeg maatte beholde min Samling, hvis jeg vilde frelse mit Liv, og jeg beholdt den.“

Nu og da forekom det hende, som om hun hørte den myrdede Mand bevæge sig, og krybe omkring i sin Seng, og denne rædselfulde Indbildning var nærved at gjøre hende afsindig af Skræk: men hun gav sig til at lytte med spændt Opmærksomhed, og over-

tydede sin Fornuft om, at Alt var stille — at Alt var forbi.

Nu henvendte hun sine Tanker paa Muligheden til at undflye. Først frembød Vinduet sig for hendes Blik; det svage Maaneskin arbeidede sig just igjennem dets skidne og med Spindelvæv overtrukne Ruder; det var meget lille, og Cathleen overveiede at det, foruden Vanskeligheden og maaskee Umuligheden af at komme derigjennem, maatte være temmelig høit fra Jorden; ligesom hun heller ikke vidste, paa hvilken Side af Huset det laae, eller hvad Retning hun skulde tage, om hun ogsaa naaede Jorden; og fremfor Alt indsaae hun, at den ringeste Larm maatte drage hendes øieblikkelige Død efter sig. Hun besluttede derfor at forblive rolig.

Det var den største Lykke, at Cathleen fattede denne Beslutning; thi uden ringeste foregaaende Lyd aabnedes atter Døren, og i den svage Belysning, hvortil hendes Oine nu vare vante, saae hun den gamle Kones Hoved række sig fremad i en lyttende Stilling; faa Minutter efter lukkedes Døren, og der paafulgte nu en Hvidsken udenfor. Hun kunde ikke skjelne et Ord, indtil Kjærlingens skarpere Røst skar igjennem, skjøndt med qvalt Heftighed, og hun hørte: „Hvis I tager Livet af hende, Barny, saa skal en Moders Forbandelse følge Dig! Der er allerede skeet nok.“ — „Saa hun skal leve, for at faae os Alle hængte,“ sagde den skjændige Søn. — „Før det skulde skee, vilde jeg med mine egne Hænder lade denne Kniv gaae over hendes Strube; og jeg skulde gjøre det gjerne, langt hellere end at hun skulde forraade Dit Liv, Barny, min kjære Dreng: men frygt ikke, Kreaturet sover eller er allerede død af Frygt.“ — Sønnen sagde nu Noget, som Cathleen ikke kunde høre; den gamle Kone svarede: „Tys! jeg siger Dig, nei, — nei! det Skib ligger alt i Bugten ved Cork, som skal føre hende over det salte Hav langt fra os; og

have vi ikke Alt hvad hun eier i Verden? og meer endnu, tog hun ikke Maden fra sin egen Mund for at putte den i min?" — Sønnen talde igjen uforstaaeligt; og derpaa ophørte Stemmerne, og Cathleen var atter overladt til sig selv, i Uvished om sin Skjæbne.

Kort efter aabnedes Døren, og Fader og Søn traadte ind, og bortslæbte den ulykkelige Bissekræmmers Liig. De syntes at forstaae den Kunst at træde paa Gulvet uden Larm, thi skjøndt Cathleen saae dem bevæge sig, kunde hun ikke høre Lyden af et Fodtrin. Den gamle Kone stod imidlertid ved hendes Seng, og lod nu og da det fulde Lysskin falde over hendes Øine; men da hun endnu stedse forblev rolig, og lod som om hun laae i en dyb Søvn, lode de hende uforstyrret, og hun hverken hørte eller saae mere til dem den Nat.

Endelig endte den — denne lange, lange Rædselsnat. Cathleen laae rolig, indtil hun troede, at det var langt nok op ad Morgenen. Nu stod hun op, og gik ned i Kjøkkenet; den gamle Kone løftede en Potte af Ilden, og havde nær ladet den falde, da Cathleen pludselig tiltalde hende, og med et forundret og bekymret Ansigt spurgte om sin Ven, Bissekræmmeren, med Tilføiende, at hun havde seet i hans Seng, da hun formodede at han endnu sov, men til sin store Forbauselse havde funden den tom. Den gamle Kone svarede, at han ved det første Daggry havde begivet sig til Mallow, da han netop havde erindret sig, at hans Forretninger kaldte ham derhen førend han gik til Cork. Cathleen anstillede sig meget forundret og forvirret, og erindrede Konen om, at han havde lovet at betale for hendes Frokost.

"Ja det gjorde han saamænd," gav hun til Svar, "og han har ogsaa betalt; og har jeg ikke selv været nede i Balgowna, for at hente Melk og Havremeel inden Solen var over de tre Bjergspidser, og her har jeg det til Jer, min Snut." Med disse Ord satte

hun en Skaal Havremeelsgrød og noget Melk for Cathleen, og satte sig dernæst paa en Stoel ligeoverfor hende, i det hun holdt nøie Øie med hende.

Stakkels Cathleen! hun havde kun liden Tilbøielighed til at spise, og var tilmode som om hver Bid skulde qvæle hende; desuagtet vedblev hun at tvinge sig til at spise Frokosten, og tilsyneladende med den yderste Rolighed og Appetit, lige indtil den sidste Bid, der var sat for hende. Medens hun spiste, spurgte hun om Manden og Sønnen, og den gamle Kone svarede, at de ved Daggry havde begivet sig ud for at skjære Tørv i en Mose, omtrent fem engelske Mile derfra.

Da Cathleen var færdig med sin Frokost, takkede hun den Gamle mange Gange for hendes gode Beværtning, og spurgte derpaa om den nærmeste Vei til Cork. Madam Hogan underrettede hende om, at hun havde omtrent syv engelske Mile dertil, og skjøndt den sædvanlige Vei var Hovedlandeveien, som de havde forladt den foregaaende Aften, var der en langt kortere Vei over nogle Marker, som hun betegnede hende. Cathleen lyttede opmærksomt til hendes Anviisning, sagde derpaa Farvel, med Yttringer af Taknemmelighed, og fortsatte sin frygtelige Reise. Den kjølige Morgenluft, Fuglenes lystige Sang, det friske Dugfald paa Græsset — Intet vakte hendes Opmærksomhed, eller tiltalde hendes Følelse: Bevidstheden om hendes Fare var eneherskende, medens hendes Aandsevner alle vare vakte og rede til at møde den, thi en feberagtig og unaturlig Styrke syntes at oplive hendes Ledemode. Hun skreed rask frem, i det hun hurtigt overlagde hos sig selv, om hun ogsaa skulde følge den Anviisning, den gamle Kone havde givet hende. Hovedlandeveien forekom hende den sikkreste; paa den anden Side indsaae hun, at det ringeste Tegn paa Mistillid maaskee vilde drage hendes Død efter sig; og, saaledes gjort modig ved den yderste

Dødsfrygt, besluttede hun at følge Gjenveien. Netop da hun havde fattet denne Beslutning, naaede hun den Port, som man havde anviist hende at gaae igjennem; og uden mindste tilsyneladende Betænkning, gik hun igjennem den, og fortsatte sin eensomme Vei over Markerne. Ofte kom det hende for som om hun hørte Fodtrin hastig følge efter hende, og hun nærmede sig aldrig en Hække, uden i den Forventning at Mordere vilde fare op bagved den; desuagtet dreiede hun ikke en eneste Gang Hovedet, og hverken fordobblede eller sagtnede sin Gang;

„Liig En, der paa et eensomt Sted
Med Skræk og Angest iler;
Thi han Dødsfienden bag sig veed;
Dødsfrygt paa Sjælen hviler."

Hun havde paa denne Maade tilbagelagt omtrent tre Fjerdingvei, og nærmede sig en tyk og mørk Underskov, da hun saae en gammel Kone i en rød Kappe siddende paa den anden Side af Stien. Synet af et menneskeligt Væsen bragte hendes Hjerte til et Dieblik at banke stærkere; men ved at komme nærmere, og da alle hendes Aandsevner vare skjærpede ved Bevidstheden om Fare, bemærkede hun, at det ikke var nogen gammel Kone, men den yngre Hogan, Hallorans Morder, der var saaledes formummet. Hans Ansigt var tildeels skjult af et blaat Lommetørklæde, der var bundet om hans Hoved og under hans Hage; men hun kjendte ham paa hans Dines eiendommelige og afskyelige Udtryk; desuagtet vedblev hun, med beundringsværdig og næsten utrolig Selvbeherskelse, at skride fremad, uden at yttre den ringeste Skræk, eller Tegn paa Gjenkjendelse; og i det hun gik hen til den foregivne gamle Kone, sagde hun med klar Røst: „Guds Velsignelse med Eder paa denne smukke Morgen, gode Moder! En vakker Dag for Reisende som hende og mig!"

„En smuk Dag" svarede han, hostende og mumlende med forstilt Røst, „men I seer, hum! I seer, Skat, at jeg har gaaet denne Morgen fra Bugten ved Cork, og det er næsten forbi med mine Kræfter; jeg har en fæl Kulde over mig, og en slem Hoste, som I kan høre," og han hostede heftigt. Cathleen gjorde en Bevægelse til at gaae over Stien, men den formummede Kjærling udstrakte en stor knokkelstærk Næve efter hende og holdt hende fast ved Kjolen. Endnu forsagede ikke Cathleens Mod. „Har I da intet, min lille Skat, at give en stakkels gammel Kone," sagede Uhyret, i en grædevorn, snøvlende Tone. „Jeg har slet intet i den hele vide Verden," sagde Cathleen, i det hun rolig løsrev sig, men uden at gaae fra hende. „Det er ikke længere siden end igaar, at jeg blev frarøvet Alt hvad jeg havde undtagen den Smule Klæder jeg har paa Kroppen, og hvis jeg ikke havde truffet godgjørende Mennesker, vilde jeg nu være død af Hunger paa Landeveien." — „Ak! og er der da ikke et Sted heri Nærheden, hvor man vil give en stakkels gammel Kone, der er nærved at falde om af Mathed paa Veien, en Kartoffel og et Glas koldt Vand?" — Cathleen pegede hen paa det Huus, hun nylig havde forladt, og anbefalede hende at gaae derhen. „Der boer gode ærlige Folk, skjøndt de ere fattige nok, Gud hjelpe de Stakler," vedblev hun, „og jeg vil ønske hende, Moer, at hun ikke maa have værre Lykke end jeg, og at hun maa finde en god Ven, der vil skaffe hende et Aftensmaaltid og Frokost med; der er det! hun kan see den lette Røg stige i veiret som en Traad over Bakken, lige foran hende; og nu Gud være med hende!" — Med disse Ord vendte Cathleen sig, for at gaae opad Stien, og ventede intet mindre end at hun igjen vilde blive kaldt tilbage af en stærk og morderisk Haand; men hendes Fiende, der holdt sig tryg under sin Forklædning, og ingenlunde tviv-

lede om, at hun ikke havde ringeste Mistanke, lod hende uhindret fortsætte sin Vandring.

Efterat have tilbagelagt en halv Miils Vei endnu, befandt hun sig paa Toppen af en Bakke, hvorfra hun kunde see Landeveien; hun saae nu en Mængde Mennesker til Hest og til Fods med Karrer og Vogne, som alle droge ad een Retning; thi det var netop, hvad Cathleen ikke vidste, den første Sessionsdag i Cork. I det hun stod og saae derpaa, ønskede hun sig Vinger som en Fugl, for i et Dieblik at kunne flyve over det Rum, som laae imellem hende og hiin Samling af Mennesker, som lovede hende Sikkerhed; thi skjøndt hun tydeligt kunde see Landeveien fra Bakken, adskilte en Dal med Mosegrund ved dens Fod, og tvende vidtudstrakte Marker hende derfra; men med samme urokkede Mod, og i samme stadige Skridt, skreed hun fremad. Hun havde nu naaet Midten af den sidste Mark, og et nyt Haab begyndte at røre sig i hendes Hjerte, da pludselig tvende Mænd satte over Gjærdet ved den yderste Ende af Marken, og nærmede sig hende. Den ene af disse forekom hende ved det første Diekast at ligne hendes Mand; men at det var hendes Mand selv: den Tanke faldt hende aldrig ind. Hendes Indbildningskraft var opfyldt af den eneherskende Tanke om Fare og Død af Morderhaand, hun tvivlede ikke om at det jo var de to Hoganner i en ny Forklædning og hun anbefalede sig taus Gud i Vold, og satte Mod i sig for at møde denne sidste Prøve paa hendes Styrke, i den Overbeviisning, at den, ihvordan den end vilde ende, maatte være den sidste. I samme Dieblik løftede den ene af Mændene sin Arm iveiret, gav sig til at løbe, og raabte hendes Navn med en Røst — en kjær og velbekjendt Røst, som ikke kunde bedrage hende: — det var hendes Mand!

Den arme Kone, der hidtil havde bevaret ſit Mod og ſin Selvbeherſkelſe, ſtod ſom om hun var naglet faſt til Pletten, ſvag, uden Bevægelſe, og giſpede efter Aandedrættet. En kold Sveed brød frem fra alle hendes Porer; det ſuſede for hendes Øren, hendes Hjerte bankede ſom om det vilde ſprænge hendes Barm. I det hun forſøgte at raabe og løfte Haanden iveiret ſom et Tegn paa Gjenkjendelſe, døde Lyden rallende i hendes Strube; hendes Arm ſank magtesløs ned ved hendes Side; og da hendes Mand kom hen imod hende, og hun gjorde ſin ſidſte Anſpændelſe for at ſpringe ham imøde, ſank hun ned for hans Fødder i heftige Krampetrækninger.

Reilly, der var yderſt ryſtet over hvad han anſaae for en Følge af pludſelig Overraſkelſe, knælede ned ved hende og gneed hendes Tindinger; hans Kammerat løb hen til en nærliggende Kilde for at hente Vand, hvormed de overflødigen beſprængte hende. Da hun imidlertid kom til ſig ſelv igjen, ſyntes hendes Forſtand at have forladt hende for ſtedſe; og hun udſtødte ſaa vilde Skrig og Udraab, og talde ſaa uſammenhængende, at Mændene bleve yderſt forſkrækkede, og den ſtakkels Reilly ſelv blev næſten ligeſaa forſtyrret ſom hans Kone. Efterat de forgjæves havde ſøgt at berolige hende og bringe hende til ſig ſelv, bare de hende endelig med Magt ned til Kroen i Balgowna, en Landsby omtrent en Miilsvei derfra, hvor hun i flere Timer forblev i et Delirium, hvori et nyt Anfald afløſte det andet i korte Mellemrum.

Henimod Aften gjenvandt hun efterhaanden ſin Fatning, og var iſtand til at give nogen Oplysning om den forgangne Nats rædſelfulde Tildragelſer. Det hændte ſig tilfældigviis, at en riig Adelsmand fra Nabolauget, der tillige var Øvrighedsperſon, ſilde om Aftenen reed fra Seſſionen i Cork, og ſtandſede ved Kroen for at lade ſine Heſte bede. Da han hørte at noget uſædvanligt og frygteligt havde tildraget ſig,

steeg han af, og examinerede Konen selv, i et Par Personers Overværelse. Hendes Fortælling forekom ham saa forunderlig og vild, ved Maaden, hvorpaa hun fortalte den, og hendes Beretning om sit eget Mod og sine Lidelser saa overordentlig utrolig, at han først var tilbøielig til ansee det Hele for en Fabel, og troe, at den stakkels Kone enten var en Bedragerske eller en Afsindig. Han fandt imidlertid ei ganske at burde forkaste hendes Vidnesbyrd, men sendte øieblikkelig Indberetning om Mordet til Cork. Constabler med en Arrestbefaling bleve samme Nat sendte til Hogannernes Huus, som de fandt tomt, da Beboerne allerede havde taget Flugten; men efter en lang Eftersøgning blev den ulykkelige Hallorans Liig, og en Deel af hans Eiendele, fundne skjulte mellem Stenene af nogle gamle Skorstene i Ruinerne; og dette Beviis paa Forbrydelsen var afgjørende. Hele Omegnen var øieblikkelig i Bevægelse; Politiet anstillede, i Forening med alle Bønderne i Naboelauget, den ivrigste Eftersøgning om Morderne, og inden Klokken tolv den næste Nat, vare de tre Hoganner, Fader, Moder og Søn grebne i forskjellige Smuthuller, og bragte i sikker Forvaring. Imidlertid var der optaget Synsforretning over Liget, og Kjendelsen lød paa: „forsætligt Mord.“

Da Dommerne paa den Tid vare i Cork, blev Sagen strax foretaget, og vakte ved dens overordentlige Omstændigheder, den dybeste og almindeligste Interesse. Blandt den stakkels Hallorans Eiendele, som fandtes i Huset, var et Par Skoe og en Hue, hvilke Sager Cathleen vedkjendte sig som sin Eiendom, og Reillys Sølvuhr blev fundet hos den yngre Hogan. Da han blev adspurgt, hvorledes disse Ting vare komne i hans Hænder, vægrede han sig for at svare. Men hans Moder ilede, som om hun derved kunde frelse Sønnen, med at bekjende, at det var hende, der havde udplyndret Cathleen tidligere paa Dagen.

Hun var gaaet ud paa Veien til Carrick for at betle, da hendes Mand og Søn i to Dage havde ladet hende savne al Underholdning; da hun fandt Cathleen sovende, havde hun borttaget Byldten, i den Tanke, at der laae Fødemidler i den; og hun havde ikke gjenkjendt hende som den Person, hun havde bestjaalet, før hun tilbød hende en Deel af sin Aftensmad.

Den Saarlæge, der havde synet Hallorans Liig, afgav den Forklaring, at den gamle Mand først var bleven bedøvet ved et stærkt Slag paa Tindingen, og derpaa stranguleret. Andre Vidner afgave Oplysning om Ligets Opdagelse, Hogannernes foregaaende Forhold, og Omstændighederne ved deres Paagribelse; men Hovedvidnet var Cathleen. Hun optraadte, støttende sig paa sin Mand; hendes Ansigt var liigblegt, og hendes Lemmer altfor svage til at hun kunde hjelpe sig uden Støtte; desuagtet var hun fuldkommen fattet, og aflagde sit Vidnesbyrd med den for hendes Characteer eiendommelige Nøiagtighed, Simpelhed og Beskedenhed. Naar hun havde Leilighed til at hentyde paa hendes egne Følelser, saa skeete dette med en saa naturlig og fra Hjertet strømmende Veltalenhed, at hele Retten blev rørt; og da hun beskrev sit Møde ved Stien, herskede der en almindelig Spænding og en aandeløs Forventning, som afløstes af en lydelig Mumlen af Forbauselse og Beundring, der endog deeltes fra Øvrighedspersonernes Bænk. Beviset var klart og afgjørende; og Juryen afgik sin Kjendelse: Skyldig — og fældte Dødsdommen.

Da man, efter den sædvanlige Form, spurgte de elendige Forbrydere om de havde mere at forebringe til deres Forsvar, svarede den gamle Hogan kun med et vanvittigt stirrende Blik, og taug — men den yngre Hogan svarede fortrædeligt: „Intet;“ den gamle Kone stirrede vildt paa sin Søn, og forsøgte at tale; hendes Læber bevægede sig, men uden at

fremføre en Lyd — og hun faldt ned fra Skranken i heftige Krampetrækninger.

I dette Dieblik løsrev Cathleen sig fra sin Mands Arme, kastede sig paa Knæ, med foldede Hænder, i det Taarer strømmede ned over hendes Kinder, og bad om Naade for den gamle Kone. „Barmhjertighed Mylord!“ raabte hun. „Mine Herrer, Eders Herligheder, hav Barmhjertighed med hende. Hun viste Barmhjertighed mod mig! Hun gjorde alene hvad de bød hende. Byldten og Alt hvad der var i, giver jeg hende af mit ganske Hjerte, saa er det ikke Røverie. Hungerens Tand er haard at taale; og hvis hun ikke havde taget den dengang, hvor vilde jeg da nu have været? Sikkert vilde de have dræbt mig for Uhrets Skyld, og jeg vilde i dette Dieblik have ligget som et Liig for Eders Herligheder. O Barmhjertighed! Barmhjertighed med hende! eller jeg vil aldrig sove rolig paa denne Side Graven!“

Skjøndt Dommeren var meget rørt, saae han sig dog nødsaget til at lade hende med Magt føre ud af Retssalen, og Retfærdigheden gik sin frygtelige Gang Dødsdommen faldt over alle Fangerne; men Konen blev benaadet, og siden transporteret. Inden 48 Timers Forløb fandt de to Mænd deres Død i Galgen. De aflagde ingen offentlig Bekjendelse af deres Brøde, og gik deres Skjæbne imøde med trodsig Ligegyldighed. Den frygtelige Dødsscene blev for et Dieblik afbrudt af en Begivenhed, som siden afgav rigt Stof til Forundring og Grublen blandt den overtroiske Pøbel. Det var vel bekjendt, at den yngre Hogan længe havde været ansat paa en Adelsmands Gods i Naboelauget; men da han havde været indviklet i en ung Piges Forførelse, under særdeles afskyelige Omstændigheder, hvorfor han, af Mangel paa juridisk Beviis, ikke kunde drages til Ansvar, blev han frikjendt; og da han saae sig en Gjenstand for almindelig Afsky, havde han siden listet sig omkring i

Landet og været i Ledtog med Tyve ved Indbrud, og andre lovløse og foragtelige Mennesker. I det Dieblik Bøddelen lagde ham Strikken om Halsen, skreeg en hæs Røst midt inde fra Sværmen: „Barny Hogan! husker I Grace Power, og de sidste Ord hun sagde til Jer?“ Der opstod en almindelig Bevægelse og Forvirring; Ingen kunde eller vilde sige hvorfra Stemmen kom. Forbryderen saaes nu for første Gang at skifte Farve, han reiste sig paa Tæerne, og stirrede vildt omkring blandt Mængden; men han sagde intet; og faa Minutter efter var han ikke mere.

Læseren ønsker sikkert at vide hvad der er blevet af Cathleen, vor Heltinde, i dette Ords sande Betydning. Hendes Historie, hendes Lidelser, hendes overordentlige Sjælsstyrke og rene Simpelhed i Characteer, gjorde hende til en Gjenstand for almindelig Nysgjerrighed og Interesse. Der blev aabnet en Subscription for hende, som snart steeg til en anseelig Sum: man var istand til at skaffe Reilly sin Afskeed fra Krigstjenesten, og Cathleen, der, foruden hendes andre Fuldkommenheder, var overordentlig gudsfrygtig, efter sin Troes og Fædrelands Skik, lod læse aarlige Messer for den stakkels Bissekræmmers Sjæl, og forbandt sig til at gjøre en Pilgrimsvandring for at aflægge sin Taksigelse, til St. Gobnates Brønd. Hr. L., den Øvrighedsperson, der først havde forhørt hende i den lille Kroe ved Balgowna, gav hende en riig Foræring; og maaskee af Iver for at gjøre sin forrige Tvivl om hendes Sanddruhed god igjen, indbød han Reilly til, paa meget fordeelagtige Vilkaar, at bosætte sig paa hans Gods, hvor han fæstede en net Hytte og en vakker Kartoffelmark. Her levede Reilly og hans Cathleen i ti Aar, med en tiltagende Familie, i Nydelsen af megen fordringsfri Lyksalighed; og der leve de, saavidt jeg veed, endnu den Dag i Dag.

Hans Marius Svane.

Hvor hurtigt flyver Væverspolen, som væver vore Ligklæder.
Young.

Snart Vaaren kommer med Blomst og Fugl,
Og kvidrer paa alle Grene,
Og Solen spinder med underfuldt Hjul
Paa Lilliens sneehvide Tene;
Snart susende kommer i lange Drag
Tilbage til vante Rede,
Tilbage til Bondens noisomme Tag,
Storken fra Syden histnede.
Men — aldrig kommer min elskede Ven
Med Vaaren og Svalen og Storken igjen.

Forgjæves jeg her ham søger meer,
Ei kan jeg hannem oplede,
Hans ærlige Øie ei meer jeg seer,
Han findes ei længer hernede;
Ei føler jeg mere hans varme Haand,
Fortroligt ei med mig han taler,
Og ikke meer for hans barnlige Aand
Sig Livets Billeder maler.
Nu — sidder han stille i Dødens Huus,
Og over ham reises en Bunke af Gruus.

Snart boe vi alle i Dødens Huus,
Den Fattige hos den Rige,
Der taales der hverken Suus eller Duus,
Der Ingen et Ord tør sige;
Der baader Os lidet Sølv eller Guld,
Den Ene er der som den Anden,
Den Ene er der kun en Haandfuld Muld,
Den Ene alt som den Anden.
Dog — Eet ei forgaaer selv i Dødens Favn:
Det ærlige Rygte, det elskede Navn.

T. Algreen-Ussing.

FRITZ PETERSENS
BOGBINDERI
AARHUS.